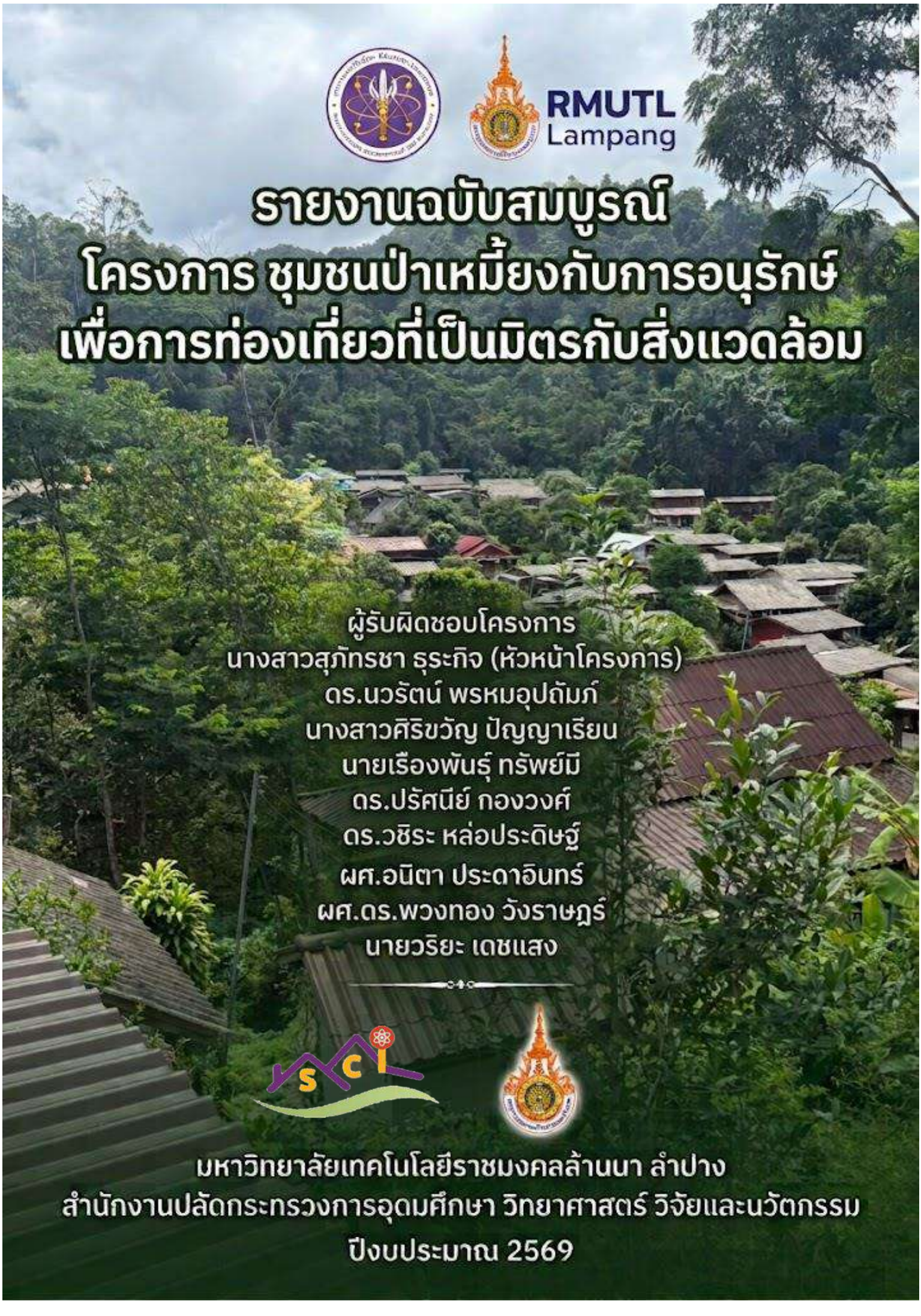

รายงานฉบับสมบูรณ์
โครงการ ชุมชนป่าเหมี้ยงกับการอนุรักษ์เพื่อการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ผู้รับผิดชอบโครงการ
นางสาวสุภัทรชา ธุระกิจ (หัวหน้าโครงการ)
ดร.นวรัตน์ พรหมอุปถัมภ์
นางสาวศิริขวัญ ปัญญาเรียน
นายเรืองพันธุ์ ทรัพย์มี
ดร.ปรัศนีย์ กองวงศ์
ดร.วชิระ หล่อประดิษฐ์
ผศ.อนิตา ประดาอินทร์
ผศ.ดร.พวงทอง วังราษฎร์
นายวริยะ เดชแสง

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ลำปาง
สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
ปีงบประมาณ 2569

รายงานฉบับสมบูรณ์

โครงการโครงการ ชุมชนป่าเหมี้ยงกับการอนุรักษ์ เพื่อการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ผู้รับผิดชอบโครงการ

นางสาวสุภัทรชา ธุระกิจ

ดร.นวรัตน์ พรหมอุปถัมภ์

นางสาวศิริขวัญ ปัญญาเรียน

นายเรืองพันธุ์ ทรัพย์มี

ดร.ปรัศนีย์ กองวงศ์

ดร.วชิระ หล่อประดิษฐ์

ผศ.อนิตา ประดาอินทร์

ผศ.ดร.พวงทอง วังราษฎร์

นายวริยะ เดชแสง

คลินิกเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ลำปาง

สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

ปีงบประมาณ 2569

กิตติกรรมประกาศ

โครงการ “ชุมชนป่าเหมี้ยงกับการอนุรักษ์ เพื่อการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ชุมชนหมู่ที่ 7 บ้านป่าเหมี้ยง ตำบลแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง” เป็นโครงการที่มุ่งนำองค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาชุมชนเชิงพื้นที่ โดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของชุมชน การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนบนพื้นฐานของการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน ผ่านกระบวนการถ่ายทอดองค์ความรู้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการบูรณาการศาสตร์จากหลากหลายสาขาให้สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของชุมชน ความสำเร็จของโครงการในครั้งนี้เกิดขึ้นจากความร่วมมือของทุกภาคส่วน โดยเฉพาะชุมชนบ้านป่าเหมี้ยง หมู่ที่ 7 ตำบลแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง ที่ได้ให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรม แลกเปลี่ยนข้อมูล และร่วมดำเนินงานตลอดระยะเวลาของโครงการ รวมทั้งองค์การบริหารส่วนตำบลแจ้ซ้อน ผู้นำชุมชน หน่วยงานภาครัฐ ภาคีเครือข่าย และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ที่ให้การสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการดำเนินงานเป็นอย่างดียิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์และบุคลากรจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ผู้ร่วมดำเนินโครงการทุกท่าน ที่ได้ร่วมกันบูรณาการองค์ความรู้จากหลากหลายศาสตร์ อาทิ การทำประมง การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การท่องเที่ยวโดยชุมชน เทคโนโลยีสารสนเทศ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ ตลอดถึงการถ่ายทอดด้านการตลาด เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้และพัฒนาศักยภาพของชุมชนให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสมและเกิดประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม ท้ายที่สุด คณะผู้จัดทำขอขอบคุณคลินิกเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ตลอดจนหน่วยงานผู้สนับสนุน ผู้ทรงคุณวุฒิ วิทยากร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่าน ที่ได้ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ และสนับสนุนการดำเนินโครงการในทุกด้าน จนทำให้โครงการบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ และเป็นส่วนสำคัญในการส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ควบคู่กับการพัฒนาการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนอย่างยั่งยืนต่อไป

คณะดำเนินงาน

ตุลาคม 2569

ชื่อโครงการหมู่บ้านวิทยาศาสตร์	ชุมชนป่าเหมี้ยงกับการอนุรักษ์ เพื่อการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	
หน่วยงานสนับสนุน	กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม	
คณะผู้ดำเนินโครงการ	นางสาวสุภัทรชา ธุระกิจ	หัวหน้าโครงการ
	ดร.นวรัตน์ พรหมอุปถัมภ์	ผู้ร่วมโครงการ
	นางสาวศิริขวัญ ปัญญาเรียน	ผู้ร่วมโครงการ
	นายเรืองพันธุ์ ทรัพย์มี	ผู้ร่วมโครงการ
	ดร.ปรัศนีย์ กองวงศ์	ผู้ร่วมโครงการ
	ดร.วชิระ หล่อประดิษฐ์	ผู้ร่วมโครงการ
	ผศ.อนิตา ประดาอินทร์	ผู้ร่วมโครงการ
	ผศ.ดร.พวงทอง วังราษฎร์	ผู้ร่วมโครงการ
	นายวริยะ เดชแสง	ผู้ร่วมโครงการ
คลินิกเทคโนโลยี	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา	
ประจำปีงบประมาณ	2569	

บทคัดย่อ

โครงการ ชุมชนป่าเหมี้ยงกับการอนุรักษ์ เพื่อการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ดำเนินงานในพื้นที่หมู่ที่ 7 บ้านป่าเหมี้ยง ตำบลแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง มีวัตถุประสงค์ 3 ข้อ คือ 1) เพื่อนำองค์ความรู้ด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการพื้นที่อย่างยั่งยืนและส่งเสริมการตลาดด้านการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ 2) เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการพัฒนาต้นแบบการเพาะพันธุ์ปลาพื้นถิ่นที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจแบบมีส่วนร่วม พร้อมสร้างเครือข่ายในการอนุรักษ์ทรัพยากรปลาพื้นถิ่นของชุมชน และ 3) เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารพื้นถิ่นและการยกระดับอาหารพื้นถิ่น โดยการผสมผสานวัฒนธรรม อัตลักษณ์ และภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและส่งเสริมผลิตภัณฑ์สำหรับการท่องเที่ยวในพื้นที่

การดำเนินโครงการใช้กระบวนการถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรมผ่านการมีส่วนร่วมของชุมชน ประกอบด้วยกิจกรรมหลัก 5 กิจกรรม ได้แก่ 1) การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงพื้นที่ การประเมินศักยภาพด้านทรัพยากรธรรมชาติและการท่องเที่ยว รวมถึงการศึกษาชนิดพันธุ์ปลาพื้นถิ่นที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ เพื่อจัดทำแนวทางการบริหารจัดการขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว 2) การถ่ายทอดองค์ความรู้และฝึกอบรมด้านการเพาะพันธุ์ปลาพื้นถิ่น การอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำ การเรียนรู้ชนิดสัตว์น้ำพื้นถิ่นและรูปแบบการทำประมงของชุมชน 3) การอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการพัฒนาและยกระดับอาหารพื้นถิ่น โดยเน้นการใช้วัตถุดิบในท้องถิ่น การสร้างอัตลักษณ์ของอาหาร และการเชื่อมโยงกับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ 4) การรวบรวมข้อมูลและอบรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาและออกแบบแพลตฟอร์มด้านการท่องเที่ยวและการส่งเสริมการตลาดของชุมชน และ 5) การจัดทำและพัฒนาคู่มือการตลาดเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการประชาสัมพันธ์และบริหารจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนอย่างเป็นระบบ

ผลการดำเนินงานของโครงการช่วยยกระดับศักยภาพของชุมชนในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและการท่องเที่ยวโดยชุมชน ส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรปลาพื้นถิ่นผ่านกระบวนการมีส่วนร่วม สร้างต้นแบบการพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารพื้นถิ่นที่สะท้อนอัตลักษณ์ของชุมชน และพัฒนาเครื่องมือด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการตลาดเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อันนำไปสู่การสร้างรายได้ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และการพัฒนาชุมชนบ้านป่าเหมี้ยงให้เติบโตบนพื้นฐานของการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาอย่างยั่งยืน

สารบัญ

		หน้า
บทคัดย่อ		4
สารบัญ		6
สารบัญตาราง		8
สารบัญภาพ		9
บทที่ 1	**บทนำ**	
	1.1 ข้อเสนอโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณ	10
	1.2 แบบฟอร์มสำรวจความต้องการของชุมชน	34
บทที่ 2	**วิธีการดำเนินกิจกรรมการถ่ายทอดเทคโนโลยี**	
	2.1 วิธีและขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม	35
	-ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมที่ 1	35
	- ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมที่ 2	37
	- ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมที่ 3	39
	- ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมที่ 4	41
	- ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมที่ 5	43
บทที่ 3	**ผลการดำเนินโครงการ**	
	3.1 แผนการดำเนินโครงการ	45
	ผลการดำเนินกิจกรรม	46
	3.1.1 ผลการดำเนินกิจกรรมที่ 1	46
	3.1.2 ผลการดำเนินกิจกรรมที่ 2	56
	3.1.3 ผลการดำเนินกิจกรรมที่ 3	79
	3.1.4 ผลการดำเนินกิจกรรมที่ 4	96
	3.1.5 ผลการดำเนินกิจกรรมที่ 5	107
บทที่ 4	**สรุปผลการดำเนินกิจกรรม**	
	4.1 สรุปผลการดำเนินงานตามค่าเป้าหมาย	116
	4.2 การประเมินผกระทบจากการดำเนินโครงการ	117
	4.3 สรุปผลจำนวนผู้เข้าร่วมโครงการที่ติดตามประเมินผล	120
	4.3.1 ผลการติดตามหลังการถ่ายทอดเทคโนโลยี	120
	4.3.2 ผลของความรู้ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้	120
	4.3.3 ผลของการประยุกต์ใช้ความรู้ของชุมชนหลังการถ่ายทอดเทคโนโลยี	122
	4.3.4 ผลการประเมินความพึงพอใจของภาพรวม	123
	4.3.5 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม	126
บทที่ 5	**ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ**	

5.1 ข้อเสนอแนะของโครงการภาพรวม 128

ภาคผนวก 131

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ผลการวิเคราะห์ SWOT ขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ (Carrying Capacity) ด้านการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านป่าเหมี้ยง อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง	53
2	ผลผลิตและผลลัพธ์ของโครงการตามค่าเป้าหมาย	116
3	ผลผลิตและผลลัพธ์ของโครงการ	117
4	จำนวนคนและค่าร้อยละของผู้นำไปใช้ประโยชน์	120
5	จำนวนคนและค่าร้อยละของลักษณะรายได้ที่ได้รับ	121
6	จำนวนร้อยละที่สามารถนำความรู้ไปลดรายในจ่ายครัวเรือน	121
7	ช่วงเวลาการประยุกต์ใช้ความรู้ของชุมชนภายหลังการถ่ายทอดเทคโนโลยี	122
8	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามที่เข้าร่วมโครงการ จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล	123
9	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการแปรผลระดับความพึงพอใจโดยรวมต่อการบริการของโครงการชุมชนป่าเหมี้ยงกับการอนุรักษ์ เพื่อการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	124
10	ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะจากการดำเนินโครงการ	128

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	ห่วงโซ่คุณค่า	19
2	แผนธุรกิจของชุมชน	20
3	ขั้นตอนการบริหารกิจกรรมของโครงการ	35
4	ฐานการเรียนรู้ในชุมชนบ้านป่าเหมี้ยง	48
5	แผนที่ชุมชนบ้านป่าเหมี้ยง	49
6	การอบรมและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกับชุมชน	49
7	การอบรม บรรยาย และแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับแนวคิดความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ป่าต้นน้ำ	51
8	คณะทำงานลงพื้นที่สำรวจและเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับชุมชน	54
9	กิจกรรมการอบรม และแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับแนวคิดการจัดการขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่	55
10	การบรรยายหัวข้อ ความสำคัญของปลาพื้นถิ่นและสถานการณ์ทรัพยากรสัตว์น้ำและการจัดการประมงแบบมีส่วนร่วมของชุมชน	59
11	การลงพื้นสำรวจคุณภาพน้ำและการสำรวจชนิดพันธุ์ปลาพื้นถิ่น เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน	61
12	การลงพื้นที่สำรวจและเก็บพิกัดจุด (GPS) เบื้องต้น	63
13	การอบรมและลงพื้นที่สำรวจแหล่งอนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำ	74
14	ลงพื้นที่สำรวจและปฏิบัติการการวางแผนอนุรักษ์สัตว์น้ำ	75
15	ชี้แจงขั้นตอนการทำผลิตภัณฑ์ไส้อั่วปลา	76
16	การอบรมและฝึกปฏิบัติการไส้อั่วปลา	77
17	ต้นแบบผลิตภัณฑ์ไส้อั่วปลา	78
18	ยำใบเหมี้ยง	82
19	ยำผักกรูด	82
20	การอบรมและปฏิบัติการการทำน้ำพริกใบเหมี้ยง	86
21	การอบรมและปฏิบัติการการทำน้ำพริกใบเหมี้ยง	87
22	ลงพื้นที่สำรวจความต้องการของชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	97
23	สำรวจความต้องการของชุมชนพร้อมพิกัดตำแหน่งสำคัญของชุมชน	98
24	การอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการตลาดดิจิทัลให้แก่ผู้ประกอบการและผู้เกี่ยวข้อง	109
25	คู่มือทางการตลาดและสื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว	111
26	แนวคิด Forest • People • Future และการใช้ Storytelling เพื่อสร้างภาพลักษณ์	113
27	คู่มือทางการตลาดเพื่อกใช้เป็นสื่อประชาสัมพันธ์	115

แบบฟอร์ม 2569

คลินิกเทคโนโลยี

ข้อเสนอโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณ การส่งเสริมการนำวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตและเศรษฐกิจชุมชน

แพลตฟอร์มบ่มเพาะหมู่บ้านวิทยาศาสตร์ Science Community Incubator : SCI

แพลตฟอร์มบ่มเพาะหมู่บ้านวิทยาศาสตร์ (Science Community Incubator : SCI) จัดทำขึ้นเพื่อให้ทีมนักวิจัยได้นำความรู้และประสบการณ์ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม ไปแก้ปัญหา โจทย์ของการการพัฒนาชุมชน/หมู่บ้าน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ เพิ่มโอกาสของการเข้าถึง วทน. ทั้งนี้ แพลตฟอร์ม SCI จึงมุ่งเน้นการนำ วทน. ไปพัฒนาพื้นที่เพื่อสร้างชุมชนวิทยาศาสตร์ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ โดยคนในชุมชนมีหลักคิดเชิงวิทยาศาสตร์ สามารถพึ่งพาตนเองได้ สร้างการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่ และสร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลง “นักวิทย์ชุมชน (STI changemakers)” เพิ่มขีดความสามารถของชุมชนและท้องถิ่นในการบริหารจัดการตนเอง มีความสามารถในการบริหารห่วงโซ่คุณค่าเพื่อเศรษฐกิจชุมชน ตลอดจนมีการสร้างระบบข้อมูลและแพลตฟอร์มความรู้เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก โดยมีเป้าหมายสุดท้าย (ultimate goal) คือ การสร้างโอกาสให้ชาวบ้าน ได้ลุกขึ้นมาแก้ปัญหาของชุมชนเอง สร้างความความเข้มแข็งเพื่อสร้างรายได้ ลดความเหลื่อมล้ำ ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนในระยะยาวสู่การสร้าง “นวัตกรชุมชน” ต่อไป

ขั้นตอนการพัฒนา	แนวทางเบื้องต้น
ปีที่ 1 อยู่รอด สมาชิกในชุมชนสามารถรับองค์ความรู้และนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์	การให้ความรู้ เทคโนโลยีที่เหมาะสม ผ่านการอบรมบ่มเพาะ ให้คำปรึกษา สร้างต้นแบบ
ปีที่ 2 เข้มแข็ง ชุมชนสามารถเป็นต้นแบบและสามารถถ่ายทอดความรู้ไปยังชุมชนอื่น ๆ	จัดให้สมาชิกในชุมชนได้ฝึกถ่ายทอดความรู้ บ่มเพาะเพื่อให้เป็นผู้ประกอบการเพื่อสังคมในอนาคต
ปีที่ 3 เติบโต ชุมชนสามารถคิด สร้าง พัฒนานวัตกรรมของตนเอง เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่	เสริมทักษะที่จำเป็นต่อการสร้างนวัตกรรมชุมชนของตนเอง

☑ **โครงการใหม่** ☐ **โครงการต่อเนื่องปีที่ 2** ☐ **โครงการต่อเนื่องปีที่ 3**

1. **ชื่อหน่วยงาน** : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ลำปาง

2. **ชื่อโครงการ** : ชุมชนป่าเหมี้ยงกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เพื่อการท่องเที่ยวเชิงระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมอย่างสร้างสรรค์

3. **ห่วงโซ่คุณค่า(Value chain)** : การท่องเที่ยว เศรษฐกิจรายสาขา (ประมง,การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ) ผลิตภัณฑ์ชุมชน นวัตกรรมการท่องเที่ยวยุคดิจิทัล อาหารพื้นถิ่นเพื่อสุขภาพ

4.<u>รายชื่อผู้รับผิดชอบโครงการและผู้ร่วมโครงการ :</u>

รายชื่อผู้ร่วมโครงการ ระบุชื่อ นามสกุล ตำแหน่ง เบอร์โทร อีเมล์	หน้าที่ รับผิดชอบใน โครงการ[1]	องค์ความรู้/เทคโนโลยี/ นวัตกรรมที่รับผิดชอบใน โครงการ	ประสบการ ทำงานที่ เกี่ยวข้องกับ โครงการ[2]
1. นางสาวสุภัทรชา ธุระกิจ ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตรการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เบอร์โทร 093-9241628 E-mail : suphattaracha_turakit@hotmail.com	หัวหน้าโครงการ	1. องค์ความรู้ด้านการจัดการทรัพยากรประมงร่วมกับชุมชน 2. องค์ความรู้ด้านการศึกษาความหลากหลายสิ่งมีชีวิต 3.องค์ความรู้ด้านผลิตภัณฑ์ประมงผลิตภัณฑ์ประมง	ประวัติแนบท้าย
2. **ดร.นวรัตน์ พรหมอุปถัมภ์** ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตรการท่องเที่ยว เบอร์โทร 087-3991551 E-mail: navarat@rmutl.ac.th	ผู้ร่วมโครงการ	1. องค์ความรู้ด้านการจัดการการท่องเที่ยว 2. องค์ความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว 3. องค์ความรู้ด้านมาตรฐานการท่องเที่ยว 4. องค์ความรู้ด้านการพัฒนาท้องถิ่นโดยชุมชนมีส่วนร่วม	ประวัติแนบท้าย
3. **นางสาวศิริขวัญ ปัญญาเรียน** ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตรท่องเที่ยวและการบริการ เบอร์โทศัพท์ 064-5919474 E-mail: rosegarden@rmutl.ac.th	ผู้ร่วมโครงการ	1. องค์ความรู้ด้านการจัดการท่องเที่ยวและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน 2. การท่องเที่ยวโดยชุมชน 3. การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ	1. ผลงานวิจัยเรื่องการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตามอัตลักษณ์และวิถีชุมชนในพื้นที่ตำบลเวียงตาล อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง

รายชื่อผู้ร่วมโครงการ ระบุชื่อ นามสกุล ตำแหน่ง เบอร์โทร อีเมล์	หน้าที่ รับผิดชอบใน โครงการ[1]	องค์ความรู้/เทคโนโลยี/ นวัตกรรมที่รับผิดชอบใน โครงการ	ประสบการ ทำงานที่ เกี่ยวข้องกับ โครงการ[2]
			2.ผลงานวิจัย เรื่อง การวิจัยเชิง ปฏิบัติการแบบมี ส่วนร่วมเพื่อ พัฒนาทุน วัฒนธรรมด้วย เศรษฐกิจ สร้างสรรค์ สู่การ เชื่อมโยงการ ท่องเที่ยวชุมชน วัฒนธรรมในย่าน เมืองเก่านคร ลำปาง
4. นายเรืองพันธุ์ ทรัพย์มี ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตรการ เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เบอร์โทร 098-7471836 E-mail: ruangpun_s@hotmail.com	ผู้ร่วมโครงการ	1. องค์ความรู้ด้านการ เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด 2. การขยายพันธุ์สัตว์น้ำ 3. องค์ความรู้ด้านการเลี้ยง อนุบาลสัตว์น้ำวัยอ่อน 4. สถิติเพื่อการเพาะเลี้ยง สัตว์น้ำ	ประวัติแนบท้าย
5. ดร.ปรัศนีย์ กองวงศ์ **ตำแหน่ง** อาจารย์ประจำหลักสูตร วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการอาหาร เบอร์โทร 081-1657784 อีเมลล์: enjoy44303413@gmail.com	ผู้ร่วมโครงการ	1. องค์ความรู้ด้านการแปร รูปและพัฒนาผลิตภัณฑ์ อาหาร 2. องค์ความรู้ด้านการ วิเคราะห์คุณภาพอาหาร	1. การพัฒนา ผลิตภัณฑ์อาหาร เจลโภชนาเพื่อ สุขภาพจากมัน พื้นบ้านผสม มะเกี๋ยงเสริมพ รีไบโอติกสำหรับ ผู้สูงอายุ 2. โครงการ พัฒนาศักยภาพ

รายชื่อผู้ร่วมโครงการ ระบุชื่อ นามสกุล ตำแหน่ง เบอร์โทร อีเมล์	หน้าที่ รับผิดชอบใน โครงการ[1]	องค์ความรู้/เทคโนโลยี/ นวัตกรรมที่รับผิดชอบใน โครงการ	ประสบการ ทำงานที่ เกี่ยวข้องกับ โครงการ[2]
			นักศึกษาด้วยการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมแบบบูรณาการศาสตร์มุ่งสู่การจดทรัพย์สินทางปัญญา: การส่งเสริมและผลักดันการสร้างมูลค่าเพิ่ม ไก่ชี้ฟ้า และไก่ฟ้าหลวง เป็นสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ 3. โครงการข้าวกล้องงอกเสริมโปรตีนถั่วเหลืองสำหรับผู้สูงอายุ
6. ดร.วชิระ หล่อประดิษฐ์ **ตำแหน่ง** อาจารย์ประจำหลักสูตรเทคโนโลยีสารสนเทศ เบอร์โทร เบอร์ 097-9189262 E-mail: wachira@rmutl.ac.th	ผู้ร่วมโครงการ	การจัดการสารสนเทศ	ประวัติแนบท้าย
7. ผศ.ดร.พวงทอง วังราษฎร์ ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตรการตลาดและการตลาดดิจิทัล เบอร์โทร 065-9529898 E-mail : anitapradain@gmail.com	ผู้ร่วมโครงการ	1.องค์ความรู้ด้านการพัฒนาสินค้าชุมชน 2.องค์ความรู้ด้านการวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภค 3. องค์ความรู้ด้านการออกแบบกราฟิกตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์	ประวัติแนบท้าย

รายชื่อผู้ร่วมโครงการ ระบุชื่อ นามสกุล ตำแหน่ง เบอร์โทร อีเมล์	หน้าที่ รับผิดชอบใน โครงการ[1]	องค์ความรู้/เทคโนโลยี/ นวัตกรรมที่รับผิดชอบใน โครงการ	ประสบการ ทำงานที่ เกี่ยวข้องกับ โครงการ[2]
		4. องค์ความรู้ช่องทางการ จัดจำหน่ายออนไลน์/ ออฟไลน์	
8. นายวริยะ เดชแสง ตำแหน่ง อาจารย์ผู้สอนหมวดวิชาศึกษา ทั่วไป (พละศึกษา) เบอร์โทร 054-342547-8 ต่อ262 E-mail : wirayo@rmutl.ac.th	ผู้ร่วมโครงการ	1. ผู้เชี่ยวชาญด้าน วิทยาศาสตร์ทางการกีฬา 2. องค์ความรู้ด้านอาหารเพื่อ สุขภาพ	ประวัติแนบท้าย

5. <u>ลักษณะโครงการ</u> : โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ใน ☐ ที่ต้องการและกรอกข้อมูลพร้อมหลักฐานตามที่ระบุ

☐ 5.1เป็นโครงการที่กลุ่มเป้าหมายอยู่ในฐานข้อมูลแผนงานการให้บริการคำปรึกษาและข้อมูลเทคโนโลยี (ปีที่ให้คำปรึกษา.....)

☐ 5.2เป็นโครงการที่มีผู้ร่วมโครงการมีความเชี่ยวชาญในทุกประเด็นปัญหาและครอบคลุมทุกห่วงโซ่คุณค่า (ปรากฏในชื่อผู้เสนอโครงการและผู้ร่วมโครงการหรือแผนการดำเนินโครงการ)

☐ 5.3 เป็นโครงการต่อเนื่องที่เคยได้รับการสนับสนุนจากโครงการคลินิกเทคโนโลยีหรือโครงการที่เคยดำเนินการ มาแล้วจากแหล่งทุนอื่น (ปีที่ดำเนินการ.....)

☞ *แนบผลการดำเนินงานและผลสำเร็จที่ผ่านมาประกอบด้วย*

☑ 5.4 เป็นโครงการใหม่ (ไม่เคยดำเนินการหรือรับงบประมาณจากแหล่งใด) โดยเป็นโครงการที่.....

☑1) เป็นความต้องการของชุมชน โดยได้แนบหลักฐานตามแบบสำรวจความต้องการ (แบบฟอร์มแสดงเจตจำนงเข้าร่วมแพลตฟอร์ม SCI)

☐ 2) มาจากสมาชิกอาสาสมัครวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (โปรดระบุชื่อผู้นำ) .....โดยได้แนบหนังสือขอความช่วยเหลือทางวิชาการ (แบบหนังสือขอความช่วยเหลือทางวิชาการหรือเทคโนโลยี)

☐ 3) เป็นข้อเสนอความต้องการของจังหวัด/ท้องถิ่น ผ่านทางหน่วยงาน อว. ในพื้นที่ เช่น อว.ส่วนหน้า หน่วยปฏิบัติการเครือข่าย อว. ระดับภาค

☐ 5.5 เป็นผลงานวิจัยและพัฒนาที่มีความพร้อมในการนำไปแก้ไขปัญหาชุมชน/หมู่บ้าน

6. <u>หลักการและเหตุผล</u> :

ชุมชนบ้านป่าเหมี้ยง ตั้งอยู่ในพื้นที่หมู่ที่ 7 ตำบลแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง อยู่ห่างจากตัวเมืองลำปาง 81 กิโลเมตร เป็นหมู่บ้านที่มีรอยต่อระหว่างจังหวัดลำปางและจังหวัดเชียงใหม่ บริเวณหมู่บ้านแม่กำปอง เขตอำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ อยู่สูงจากระดับน้ำทะเล ประมาณ 900-1,400 เมตร เป็นหมู่บ้านขนาดเล็กที่อยู่ท่ามกลางหุบเขาและป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติแจ้ซ้อน เป็นพื้นที่ที่มีประวัติศาสตร์ความเป็นมายาวนานนกว่า 200 ปี วิถีชีวิตของคนในชุมชนป่าเหมี้ยงหล่อเลี้ยงชีวิตด้วยลมหายใจแห่งความสุขและวิถีของความพอเพียง ชาวบ้านส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเก็บใบชาป่า ที่นำมาแปรรูปเป็นอาหารว่างของคนพื้นเมือง ที่คนท้องถิ่นเรียกว่า

“เหมี่ยง” หรือ “เมี่ยง”ในภาษากลาง นอกจากนี้ชุมชนยังประกอบด้วยแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่ที่อุดมสมบูรณ์ อาทิ ทรัพยากรธรรมชาติที่มีความหลากหลายทางชีวภาพ แหล่งป่าไม้ ผืนป่ารอบบ้านบ้านป่าเหมี้ยงจัดเป็นป่าต้นน้ำระดับ 1-A ของลุ่มน้ำวัง ซึ่งเป็นผลของการร่วมมืออนุรักษ์ของชาวบ้านในลักษณะที่เอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกัน กล่าวคือประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพทำการเกษตรที่เอื้อต่อการอนุรักษ์และรักษาความสมดุล อาทิ การปลูกข้าวบนพื้นที่สูง การปลูกกาแฟ ลูกพลับ รวมถึงการเก็บใบชาเพื่อนำมาแปรรูป เป็นต้น การผสมผสานการประกอบอาชีพร่วมกับการดูแลและอนุรักษ์ความสมดุลของทรัพยากรธรรมชาติทำให้ทรัพยากรธรรมชาติของชุมชนป่าเมี่ยงมีความอุดมสมบูรณ์ นอกจากสภาพภูมิประเทศที่มีเทือกเขาสลับทับซ้อนและความหลากหลายทางชีวภาพค่อนข้างสูงแล้ว ยังมีสภาพอากาศอากาศค่อนข้างหนาวในช่วงฤดูหนาว และเย็นสบายตลอดทั้งปี อีกทั้งยังมีแหล่งน้ำที่อุดมสมบูรณ์ ประกอบด้วยแหล่งพื้นที่ต้นน้ำ เช่นน้ำตกตาดเฮี้ย น้ำตกตาดวัดน้ำตกผาลาด น้ำตกสองปานเป็นน้ำตกขนาดเล็กๆที่เกิดจากแม่น้ำสองสาย คือ แม่น้ำปานใหญ่ ที่และแม่น้ำปานน้อย เป็นต้น จากความโดดเด่นของพื้นที่บ้านป่าเหมี้ยงที่มีความสวยงามของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทำให้ชุมชนป่าเมี่ยงได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยว ทำให้มีนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวชมเป็นจำนวนมาก ซึ่งปัจจุบันชุมชนป่าเหมี้ยงได้รับการพัฒนาในด้านสาธารณูปโภค และโครงสร้างพื้นฐานเช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา ระบบเหมืองฝายตลอดจนที่อยู่อาศัย สถานที่ราชาการ วัด โรงเรียน เป็นเมืองเกษตรชนบทและเมืองท่องเที่ยวสำคัญของจังหวัดลำปาง ที่ยังคงเป็นเอกลักษณ์ในด้านธรรมชาติ วิถีชีวิต การเกษตรกรรมและวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของท้องถิ่นที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว

SWOT Analysis

จุดแข็ง (Strength)	**จุดอ่อน (Weakness)**
- เป็นพื้นที่ต้นน้ำ อันเป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ - มีธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ มีพื้นที่ป่าเขา ไผ่ น้ำตก และมีความหลากหลายทางชีวภาพสูง - วิถีชุมชนมีความเข้มแข็ง มีวัฒนธรรมเฉพาะถิ่น - ผลิตภัณฑ์ชุมชนมีความโดดเด่น เช่น ผลิตภัณฑ์จากใบเหมี่ยง งานจักสาน ผ้าทอ เป็นต้น - มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ - มีฤดูกาลท่องเที่ยวที่สำคัญ ช่วงเดือน กุภาพันธุ์-มีนาคม (เทศกาลดอกเสี้ยวบาน)	- โครงสร้างพื้นฐานบางด้านยังไม่สมบูรณ์ เช่น ไฟฟ้าส่องสว่าง ถนนบางเส้นทางแคบและชำรุด - ตลาดผลิตภัณฑ์ยังไม่กว้าง - ขาดบุคลากรรุ่นใหม่ในชุมชน - ประสบการณ์ด้านการจัดการการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ เนื่องจากยังไม่มีการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวอย่างครบวงจร กิจกรรมยังขาดความหลากหลาย เมื่อเทียบกับศักยภาพจริง - ปัญหาเรื่องไฟป่า หมอกควัน - พื้นที่เพาะปลูกดอกเสี้ยวมีอยู่อย่างจำกัด - ทรัพยากรปลาพื้นถิ่น ซึ่งเป็นอัตลักษณ์ของพื้นที่ เช่น ปลาพลวง พลวงหิน มีจำนวนลดน้อยลง
โอกาส (Opportunity)	**อุปสรรค (Threat)**
- หน่วยงานของภาครัฐ และ มหาวิทยาลัย มีส่วนไปช่วยในการพัฒนาชุมชน - ความนิยมในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และการท่องเที่ยวชุมชนกำลังเติบโต	- ความผันผวนของราคาสินค้าทางการเกษตร - การแข่งขันกับแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง - กรมทางหลวงมีงบล่าช้าสำหรับการขยายถนน หรือการซ่อมแซมถนนในส่วนที่ชำรุด

- มีการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ เช่น ธกส. โครงการส่งเสริมสินค้า OTOP เศรษฐกิจ BCG เป็นต้น - การเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง เช่น น้ำตกแจ้ซ้อน กิ่วฝิ่น ของจังหวัดลำปาง และ หมู่บ้านแม่กำปอง อ.แม่ออน จังหวัดเชียงใหม่	- พื้นที่ส่วนใหญ่ขาดเอกสารสิทธิ์ ตัวที่พักโฮมสเตย์ส่วนใหญ่ร้อยละ 80 ไม่มีเอกสารสิทธิ์

จากข้อมูลการวิเคราะห์ SWOT Analysis ของชุมชนบ้านป่าเหมี้ยง ยังคงมีความต้องการพัฒนาด้านกิจกรรม และระบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งการอนุรักษ์สายพันธุ์ปลาพื้นถิ่น คือ ปลาพลวงหรือปลาพลวงหิน และการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนในด้านการยกระดับและการพัฒนาอาหารพื้นถิ่นให้มีความหลากหลาย รวมถึงผลิตภัณฑ์อื่นๆในพื้นที่ บริบทของพื้นที่นั้น ส่งเสริมให้ชุมชนบ้านป่าเหมี้ยงได้รับความนิยมในฐานะแหล่งท่องเที่ยว ที่นักท่องเที่ยวต้องการเดินทางมาเพื่อชื่นชมธรรมชาติที่ยังคงอุดมสมบูรณ์ วิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์ ภายใต้ยุทธศาสตร์ด้านการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อววน.) ที่มุ่งเน้นการขับเคลื่อนเศรษฐกิจภายใต้ BCG Model และส่งเสริมการนำวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตและเศรษฐกิจชุมชน และแก้ปัญหาให้แก่ชุมชนหรือหมู่บ้านนั้น ทางคณะทำงานได้พัฒนาแนวทางในการนำวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในการพัฒนาพื้นที่เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยการให้องค์ความรู้ในการบริหารจัดการเชิงพื้นที่ให้เกิดความอย่างยั่งยืน การกำหนดขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ (Carrying Capacity) เพื่อลดผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ (ต้นน้ำ) การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ การบริหารจัดการที่พัก การพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยว โดยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การสร้างแอพพลิเคชั่นในการการบริหารจัดการพื้นที่อย่างเป็นระบบ การให้องค์ความรู้ในการพัฒนาต้นแบบการเพาะเลี้ยงปลาพื้นถิ่นที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจของชุมชน เช่นปลาพลวงหรือปลาพลวงหิน เพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรอย่างยั่งยืน (กลางน้ำ) การพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นให้มีความทันสมัย มีเอกลักษณ์เฉพาะ การส่งเสริมการตลาดเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ผ่านระบบการตลาดออนไลน์ (ปลายน้ำ) รวมทั้งการสร้างเครือข่ายในการพัฒนาการท่องเที่ยวร่วม และการอนุรักษ์ปลาพื้นเมือง คือ ปลาพลวงหรือปลาพลวงหิน ร่วมกับชุมชนใกล้เคียงตลอดลำน้ำของชุมชนบ้านป่าเหมี้ยง การบ่มเพาะหมู่บ้านวิทยาศาสตร์ของชุมชนบ้านป่าเหมี้ยงจะช่วยแก้ปัญหาของชุมชนและสร้างเศรษฐกิจชุมชนให้เข้มแข็งโดยยังคงเอกลักษณ์และวิถีชีวิตดั้งเดิมไว้ต่อไป

กรณีโครงการใหม่

ชุมชนป่าเหมี้ยงเป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญทั้งด้านทรัพยากรธรรมชาติ ความหลากหลายทางชีวภาพ และวิถีวัฒนธรรมดั้งเดิม จากการลงพื้นที่สอบถามและพูดคุยกับผู้นำกลุ่ม และตัวแทนของกลุ่มท่องเที่ยว พบว่าพบว่าป่าเหมี้ยง เป็นชุมชนที่มีศักยภาพทางด้านการท่องเที่ยว กล่าวคือ สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว มีส่วนร่วมในการระดมความคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับผิดชอบ ประเมินผล และ ร่วมรับผลประโยชน์ ภายในชุมชนมีการกระจายผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม แต่ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา ชุมชนเผชิญกับปัญหาการเสื่อมโทรมของทรัพยากรป่าไม้ ไฟป่า การลดลงของแหล่งน้ำ และผลกระทบจากกิจกรรม

ด้านเศรษฐกิจที่ไม่ยั่งยืน รวมถึงการท่องเที่ยวบางรูปแบบที่ไม่คำนึงถึงระบบนิเวศ ส่งผลให้สภาพแวดล้อมและคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนมีแนวโน้มถดถอย จึงเกิดความจำเป็นต้องพัฒนาแนวทางในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติควบคู่กับการสร้างรายได้อย่างสมดุลแนวคิดของโครงการมุ่งพัฒนา “การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ” ที่ใช้ศักยภาพของทรัพยากรป่าเหมี้ยง เช่น พืชเศรษฐกิจอย่างเช่น เหมี้ยง วิถีการเก็บใบเหมี้ยง ลำห้วย ความหลากหลายทางชีวภาพ และวัฒนธรรมท้องถิ่น มาเป็นฐานการเรียนรู้และสร้างสรรค์กิจกรรมท่องเที่ยวโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นศูนย์กลาง พร้อมพัฒนากิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ เช่น การเพาะเลี้ยงปลาพื้นถิ่น การส่งเสริมอาหารและสุขภาพชุมชน และการตลาดดิจิทัล เพื่อเพิ่มรายได้อย่างยั่งยืน ลดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม และยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ดังนั้นโครงการยังมีความจำเป็นเนื่องจากชุมชนต้องการแนวทางการจัดการท่องเที่ยวที่เป็นระบบ สอดคล้องกับนโยบายของจังหวัดลำปางที่มุ่งพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน อีกทั้งเป็นโอกาสสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานป่าไม้ หน่วยงานด้านการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัย รวมถึงหน่วยงานในภาคเอกชน เพื่อร่วมกันวางแผน สนับสนุนองค์ความรู้ พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก และประชาสัมพันธ์พื้นที่ให้เป็นที่รู้จักในระดับกว้าง

ดังนั้น การดำเนินโครงการนี้จึงมีความจำเป็นในการแก้ไขปัญหาทรัพยากรธรรมชาติ ฟื้นฟูสภาพแวดล้อม ส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก และสร้างรูปแบบการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม อันนำไปสู่การพัฒนาชุมชนป่าเหมี้ยงให้มีความยั่งยืนต่อไป

ข้อมูลวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่นำไปใช้แก้ปัญหา

ประเด็นปัญหา	แนวทางแก้ไขปัญหาด้วย วทน. / การบริหารจัดการ
ขาดระบบการบริหารจัดการขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	อบรมให้ความรู้ด้านการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว การออกแบบกิจกรรมและบริการด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยการพัฒนาแพลตฟอร์ม เพื่อใช้ในการบริหารจัดการพื้นที่ และแสดงผลแบบเรียลไทม์
การเสื่อมโทรมของทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อมในชุมชนป่าเหมี้ยงจำนวนประชากรปลาพื้นถิ่น หรือสัตว์น้ำที่อาศัยอยู่ในบริเวณต้นน้ำของชุมชนป่าเหมี้ยง มีจำนวนลดลง	อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการการฟื้นฟูป่าและเพิ่มความหลากหลายทางชีวภาพด้วยเทคโนโลยี พัฒนาระบบเพาะขยายพันธุ์ปลาพื้นถิ่นด้วยเทคโนโลยีการอนุบาล การเพาะเลี้ยงในระบบควบคุม เช่น บ่อดิน บ่อซีเมนต์ หรือถังเลี้ยงที่ควบคุมคุณภาพน้ำ ช่วยเพิ่มอัตรารอดของลูกปลา และสามารถนำปลาที่ได้ไปปล่อยเสริมในแหล่งน้ำต้นธรรมชาติ ส่งเสริมการทำธนาคารสัตว์น้ำชุมชนแบบมีระบบ และมีศูนย์เรียนรู้ด้านการเพาะพันธุ์

ประเด็นปัญหา	แนวทางแก้ไขปัญหาด้วย วทน. / การบริหารจัดการ
	ปลาและแหล่งอนุบาล กลางชุมชนที่ใช้เทคโนโลยีควบคุมคุณภาพน้ำและอาหาร ช่วยให้มีลูกพันธุ์ปลาคุณภาพดีปล่อยเสริมลงลำห้วย
ขาดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (แพลตฟอร์ม)เพื่อบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	รวบรวมข้อมูลทุกมิติของพื้นที่ทั้งด้านทรัพยากรธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยว สินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวเพื่อพัฒนาแพลตฟอร์มการท่องเที่ยวโดยชุมชน การบูรณาการข้อมูลกับหน่วยงานสนับสนุน โดยการเชื่อมต่อแพลตฟอร์มกับหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และสถาบันการศึกษา เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล การฝึกอบรม และความร่วมมือด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
ขาดองค์ความรู้ด้านการตลาดเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวและผลิตภัณฑ์ชุมชน	อบรมให้ความรู้ด้านการส่งเสริมการตลาดดิจิทัล เพื่อให้ชุมชนสามารถเข้าถึงลูกค้ากลุ่มเป้าหมายได้โดยตรง ส่งเสริมการขายทั้งด้านผลิตภัณฑ์ชุมชน ปลาพื้นถิ่น สินค้าและบริการทางการท่องเที่ยว

7. <u>วัตถุประสงค์</u> :

1. เพื่อนำความรู้ด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการพื้นที่อย่างยั่งยืนและส่งเสริมการตลาดอย่างเป็นระบบ

2. เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการพัฒนาต้นแบบในการเพาะพันธุ์ปลาพื้นถิ่นที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจแบบมีส่วนร่วมและสร้างเครือข่ายในการอนุรักษ์ทรัพยากรปลาพื้นถิ่นให้แก่ชุมชน

3. เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารพื้นถิ่น การยกระดับอาหารพื้นถิ่น ด้วยวิธีการผสมผสานของวัฒนธรรมและอัตลักษณ์ของท้องถิ่น และส่งเสริมผลิตภัณฑ์เพื่อการท่องเที่ยว

8. <u>กลุ่มเป้าหมาย</u> :

ชื่อกลุ่มเป้าหมาย ชุมชนบ้านป่าเหมี้ยง หมู่ที่ 7 ตำบลแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง

ชื่อผู้ประสานงาน นายชาญชัย จาตุมา เบอร์โทร 0926217460

พิกัดของกลุ่มเป้าหมาย...ละติจูด 18.8308° N ลองติจูด 99.3868°E

9. <u>ระยะเวลาดำเนินการ</u> : *วันเริ่มต้น - สิ้นสุดโครงการจากการวางแผนระยะยาว 3 ปี*

ปีที่ 1 ตั้งแต่ 1 ตุลาคม 2568 – 30 กันยายน 2569

ปีที่ 2 ตั้งแต่ 1 ตุลาคม 2569 – 30 กันยายน 2570

ปีที่ 3 ตั้งแต่ 1 ตุลาคม 2570 – 30 กันยายน 2571

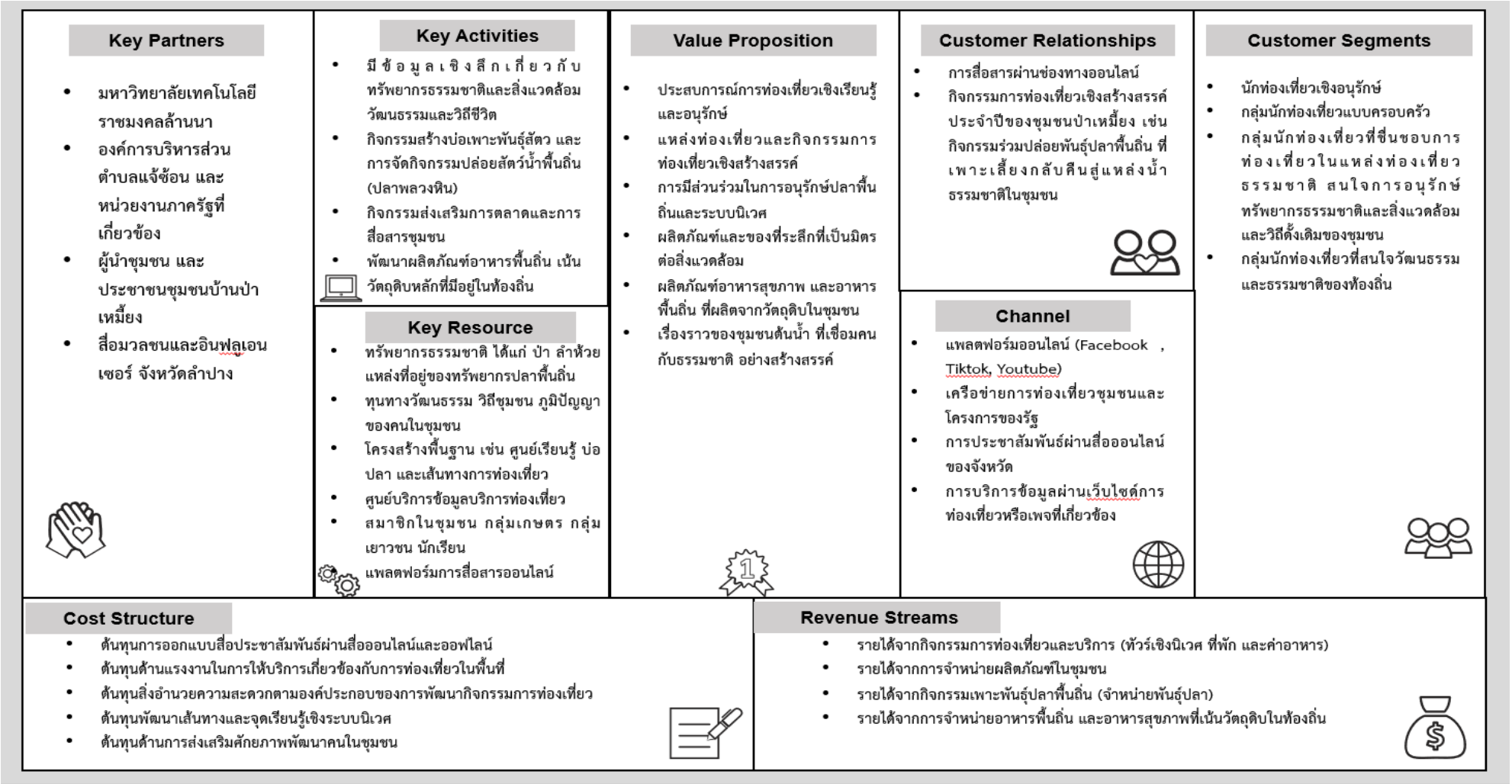
10. ห่วงโซ่คุณค่า(Value Chain) :

นำเสนอแผนภาพรวมของโครงการที่จะดำเนินการตลอดระยะเวลาที่จะขอรับการสนับสนุนงบประมาณ ที่แสดงให้เห็นถึงประเด็นปัญหา ความต้องการของ ผู้ประกอบการเทคโนโลยี/องค์ความรู้ที่จะนำไปแก้ไขปัญหาตลอดห่วงโซ่คุณค่า(ต้นทาง กลางทาง ปลายทาง) ผลผลิต ผลลัพธ์ ผลกระทบ(เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม) ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น

ภาพที่ 1 ห่วงโซ่คุณค่า

11. <u>แผนธุรกิจชุมชนหรือโมเดลธุรกิจ</u> :

ภาพที่ 2 แผนธุรกิจของชุมชน

กลุ่มกิจกรรม	ปี 2565 (อยู่รอด)		ปี 2566 (เข็มแข็ง)		ปี 2567 (เติบโต)	
	ขั้นตอนการพัฒนา	**แนวทางเบื้องต้น**	**ขั้นตอนการพัฒนา**	**แนวทางเบื้องต้น**	**ขั้นตอนการพัฒนา**	**แนวทางเบื้องต้น**
กลุ่มที่ 1 ฐานข้อมูลด้านทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม สังคมและวัฒนธรรมเพื่อการจัดการขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ และการพัฒนาแพลตฟอร์มการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	ชุมชนแบ่งปันข้อมูลด้านทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรม จุดเด่น และข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับโครงการฯเพื่อการจัดการขีดความสามารถในการรองรับ	การให้คำปรึกษา ให้ความรู้ด้านการจัดการขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ และร่วมกันสร้างฐานข้อมูลสำหรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	พัฒนาแนวทางการจัดการขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ ผ่านระบบแพลตฟอร์มเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการทำความร่วมมือกับบริษัทผู้ให้บริการเครือข่ายโทรศัพท์มือถือ	พัฒนา ออกแบบแพลตฟอร์มเพื่อการใช้งานในชุมชน การวางระบบการนำเข้าข้อมูล การพัฒนาแพลตฟอร์มและช่องทางสื่อสารที่เข้าถึงนักท่องเที่ยว อบรมให้ชุมชนในพื้นที่สามารถใช้งานระบบได้ด้วยตนเอง	ทดสอบระบบ และติดตั้งระบบการจัดการขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ ตามเส้นทางเข้าออกและเชื่อมโยงกับฐานข้อมูลในชุมชน เพื่อการบริหารจัดการพื้นที่ กิจกรรมการท่องเที่ยวและที่พักอย่างสร้างสรรค์	เผยแพร่แพลตฟอร์มการจัดการขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่และเริ่มใช้งาน และประชาสัมพันธ์แพลตฟอร์มการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์
กลุ่มที่ 2 การพัฒนาต้นแบบระบบปิดเพื่อการเพาะเลี้ยงปลาพื้นถิ่นโดยกระบวนการการมีส่วนร่วมของชุมชน	ชุมชนผ่านการอบรมความรู้พื้นฐานด้านความสำคัญในการอนุรักษ์พันธุ์ปลาพื้นถิ่น ฤดูกาลและวิธีการการทำประมงที่เหมาะสม การเพาะเลี้ยงปลา ตลอดจนการดูแลทรัพยากรและแหล่งน้ำในพื้นที่ของชุมชน	อบรม ให้ความรู้ สร้างต้นแบบ และการให้องค์ความรู้ด้านการเพาะปลาพื้นถิ่นใน แบบมีส่วนร่วมของชุมชน	ชุมชนสามารถเป็นต้นแบบและถ่ายทอดความรู้พื้นฐานด้านการอนุรักษ์พันธุ์พื้นถิ่น ที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจของชุมชน เช่นปลาพลวงหิน และการเพาะเลี้ยงเพื่อการอนุรักษ์	จัดให้สมาชิกในชุมชนฝึกถ่ายทอดความรู้ในการอนุรักษ์ปลาให้กับผู้ที่สนใจ หรือกลุ่มนักเรียน หรือลูกหลานในชุมชนเพื่อการอนุรักษ์ปลาพื้นเมืองอย่างยั่งยืน	สร้างเครือข่ายในการอนุรักษ์พันธุ์ปลา โดยการถ่ายทอดต้นแบบนวัตกรรมการเพาะเลี้ยงให้แก่พื้นที่และชุมชนใกล้เคียง	สร้างเครือข่ายในการให้ความรู้ด้านการอนุรักษ์พันธุ์ปลาและเผยแพร่ต้นแบบการเพาะเลี้ยงปลาพื้นถิ่น เช่น ปลาพลวงหิน
กลุ่มที่ 3 การพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารพื้นถิ่น อาหารสุขภาพ โดยใช้วัตถุดิบและอัตลักษณ์ที่มีในท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	ชุมชนช่วยรวบรวมองค์ความรู้ด้านวัตถุดิบหลักที่ใช้ประกอบอาหารที่มีอยู่ในท้องถิ่น ค้นหาอัตลักษณ์ของท้องถิ่น	ให้ความรู้เรื่องการพัฒนารูปแบบคิดค้นผลิตภัณฑ์อาหารสุขภาพ ที่มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กับวัตถุดับที่มีในท้องถิ่น การใช้สีย้อมจากวัสดุธรรมชาติ	พัฒนาเทคนิคและนวัตกรรมในการผลิตอาหารและรูปแบบผลิตภัณฑ์อาหารของชุมชน ให้หมาะสมกับความต้องการของตลาดและส่งเสริมการท่องเที่ยว	จัดกิจกรรมการพัฒนา และอนุรักษ์วัตถุดิบท้องถิ่น ที่มีอยู่นธรรมชาติ การคัดเลือกผลิตภัณฑ์อาหารพื้นถิ่นที่ตรงตามความต้องการของตลาด การออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์	การจัดทำฐานข้อมูลปฏิทินอาหารพื้นถิ่น และการพัฒนารูปแบบการจัดจำหน่ายแบบออนไลน์ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว	การพัฒนารูปแบบของสินค้าที่ตรงตามความต้องการของตลาด การพัฒนาช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าแบบออนไลน์

กลุ่มกิจกรรม	ปี 2565 (อยู่รอด)		ปี 2566 (เข็มแข็ง)		ปี 2567 (เติบโต)	
	ขั้นตอนการพัฒนา	**แนวทางเบื้องต้น**	**ขั้นตอนการพัฒนา**	**แนวทางเบื้องต้น**	**ขั้นตอนการพัฒนา**	**แนวทางเบื้องต้น**
กลุ่มที่ 4 การตลาดออนไลน์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และผลิตภัณฑ์ชุมชน	ชุมชนแบ่งปันข้อมูลด้านการตลาด รับองค์ความรู้เรื่องเครื่องมือทางตลาด พื้นฐานการตลาดเบื้องต้น การตลาดท่องเที่ยว และการตลาดออนไลน์สำหรับการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	อบรมความรู้ด้านการตลาดเบื้องต้นและการตลาดออนไลน์ ให้กับผู้นำหรือตัวแทนด้านการตลาดของชุมชน ให้คำปรึกษาและสร้างแผนธุรกิจเบื้องต้นกับชุมชน	พัฒนาคู่มือการตลาดเครื่องมือ แบบ Micro Marketing โดยเน้นการทดสอบตลาดเบื้องต้น สำรวจความต้องการของตลาดและพัฒนากิจกรรมให้สอดคล้องกับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	การทำตลาดโดยใช้ Social media หรือช่องทางออนไลน์ มาประชาสัมพันธ์และร่วมกิจกรรมต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	สร้างแผนธุรกิจและการตลาดสำหรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	มีต้นแบบธุรกิจสำหรับการท่องเที่ยวอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ตำบลแจ้ซ้อน เพื่อใช้ในชุมชนที่สามารถใช้ได้อนาคต

12. <u>แผนการดำเนินงาน (Gantt Chart)</u> :

ระบุแผนการดำเนินงานให้สอดคล้องกับข้อ 12 ตลอดระยะเวลาที่ขอรับการสนับสนุนงบประมาณ

12.1 แผนการดำเนินงานรายปี (สอดคล้องกับเป้าหมายของแพลตฟอร์ม)

เทคโนโลยี/องค์ความรู้/ กิจกรรม	ปีที่ 1				ปีที่ 2				ปีที่ 3				ค่าใช้จ่าย (บาท)	ผู้รับผิดชอบ[4]	วิธีการดำเนินงาน[5]
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4			
1. **<u>กิจกรรมที่ 1</u>** การเก็บข้อมูลรายละเอียดเชิงพื้นที่ ประเมินศักยภาพพื้นที่ ศึกษาชนิดพันธุ์ปลาพื้นถิ่นที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ เพื่อทำแนวทางการจัดการขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่สำหรับการท่องเที่ยว		✓											50,000	1. อ.สุภัทรชา ธุระกิจ 2.อ.ศิริขวัญ ปัญญาเรียน 3.อ.อนิตา ประดาอินทร์	อบรมเชิงปฏิบัติการลงพื้นที่สำรวจและเก็บข้อมูล
2. **<u>กิจกรรมที่ 2</u>** ถ่ายทอดและอบรมแนวทางในการอนุรักษ์ทรัพยากรปลาพื้นถิ่น ถ่ายทอดองค์ความรู้สัตว์น้ำพื้นถิ่น และ รูปแบบการทำประมงในชุมชน			✓										50,000	อ.สุภัทรชา ธุระกิจ อ.เรืองพันธุ์ ทรัพย์มี	ออกแบบพัฒนาระบบและลงมือปฏิบัติ
3. **<u>กิจกรรมที่ 3</u>** อบรมแนวคิดในการพัฒนาและยกระดับอาหารพื้นถิ่นที่มุ่งเน้นอัตลักษณ์และวัตถุดิบที่มีอยู่ในท้องถิ่น			✓										50,000	ดร.ปรัศนีย์ กองวงศ์ อ.วิริยะ เดชแสง	อบรมเชิงปฏิบัติการ
<u>4. กิจกรรมที่ 4</u> การรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้การพัฒนาและออกแบบแพลตฟอร์ม			✓										50,000	อ.อนิตา ประดาอินทร์	สำรวจรวบรวมข้อมูล
5. **<u>กิจกรรมที่ 5</u>** การพัฒนาคู่มือการตลาดเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์				✓									50,000	ดร.นวรัตน์ พรหมอุปถัมภ์ อ.ศิริขวัญ ปัญญาเรียน อ.อนิตา ประดาอินทร์	อบรมเชิงปฏิบัติการ
<u>6. กิจกรรมที่ 6</u> พัฒนาแนวทางประมวลผลข้อมูลเพื่อการจัดการขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่						✓							50,000	ดร.นวรัตน์ พรหมอุปถัมภ์ อ.ศิริขวัญ ปัญญาเรียน	อบรมเชิงปฏิบัติการ

เทคโนโลยี/องค์ความรู้/ กิจกรรม	ปีที่ 1				ปีที่ 2				ปีที่ 3				ค่าใช้จ่าย (บาท)	ผู้รับผิดชอบ[4]	วิธีการดำเนินงาน[5]
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4			
7. **กิจกรรมที่ 7** อบรมการคัดเลือกพ่อ-แม่พันธุ์ปลาพื้นถิ่น และ การพัฒนาต้นแบบบ่อเพาะเลี้ยงปลา ที่เหมาะสมต่อบริบทของชุมชน						✓							80,000	อ.สุภัทรชา ธุระกิจ อ.เรืองพันธุ์ ทรัพย์มี	ออกแบบพัฒนาระบบและลงมือปฏิบัติ
8. **กิจกรรมที่ 8** อบรมระบบปฏิบัติแพลตฟอร์มจำลองเพื่อการบริหารจัดการพื้นที่เชิงสร้างสรรค์							✓						60,000	ดร.วชิระ หล่อประดิษฐ์	สำรวจรวบรวมข้อมูล
9. **กิจกรรมที่ 9** การตลาดออนไลน์เพื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์								✓					60,000	ผศ.ดร.พวงทอง วังราษฎร์ อ.อนิตา ประดาอินทร์	อบรมเชิงปฏิบัติการ
10. **กิจกรรมที่ 10** อบรมการเผยแพร่แนวทางการจัดการขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่										✓			50,000	ดร.นวรัตน์ พรหมอุปถัมภ์ อ.ศิริขวัญ ปัญญาเรียน	อบรมเชิงปฏิบัติการ
11. **กิจกรรมที่ 11** อบรมการถ่ายทอดองค์ความรู้ต้นแบบการเพาะเลี้ยงปลาพื้นถิ่น และการสร้างเครือข่ายเพื่อการอนุรักษ์อย่างยั่งยืน										✓			50,000	อ.สุภัทรชา ธุระกิจ อ.เรืองพันธุ์ ทรัพย์มี	ออกแบบพัฒนาระบบและลงมือปฏิบัติ
12. กิจกรรมที่ 12 อบรมการพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารพื้นถิ่น ที่มุ่งเน้นการรักษาสุขภาพ และการใช้วัตถุดิบในชุมชน เพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์											✓		50,000	อ.ปรัศนีย์ กองวงศ์ อ.วิริยะ เดชแสง	อบรมเชิงปฏิบัติการ
13. กิจกรรมที่ 13 อบรมการใช้งานแพลตฟอร์ม เพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์											✓		50,000	ดร.วชิระ หล่อประดิษฐ์	สำรวจรวบรวมข้อมูล
14. กิจกรรมที่ 14 กิจกรรมการตลาดออนไลน์สำหรับผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์												✓	50,000	อ.อนิตา ประดาอินทร์ อ.พวงทอง วังราษฎร์	อบรมเชิงปฏิบัติการ
สรุปงบประมาณ	250,000				250,000				250,000				750,000		

2.2 แผนการดำเนินงานของปีที่ขอรับการสนับสนุนงบประมาณ

ปีที่ 1 ประจำปีงบประมาณ 2569

เทคโนโลยี/องค์ความรู้/กิจกรรม	ต.ค	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ค่าใช้จ่าย (บาท)	ผู้รับผิดชอบ	วิธีการดำเนินงาน
1. การเก็บข้อมูลรายละเอียดเชิงพื้นที่ ประเมินศักยภาพพื้นที่เพื่อทำแนวทางการจัดการขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่สำหรับการท่องเที่ยว				✓									50,000	อ.สุภัทรชา ธุระกิจ ดร.นวรัตน์ พรหมอุปถัมภ์ อ.ศิริขวัญ ปัญญาเรียน อ.อนิตา ประดาอิน	อบรมเชิงปฏิบัติการลงพื้นที่สำรวจและเก็บข้อมูล
2. อบรมและถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับแนวทางในการอนุรักษ์ทรัพยากรปลาพื้นถิ่นและรูปแบบการทำประมงในชุมชน							✓						50,000	อ.สุภัทรชา ธุระกิจ อ.เรืองพันธุ์ ทรัพย์มี	ออกแบบพัฒนาระบบและลงมือปฏิบัติ
3. การรวบรวมและอบรมแนวคิดในการพัฒนายกระดับอาหารพื้นถิ่นที่มุ่งเน้นอัตลักษณ์ท้องถิ่นและวัตถุดิบที่มีอยู่ในท้องถิ่น								✓					50,000	ดร.ปรัศนีย์ กองวงศ์ อ.วิริยะ เดชแสง	อบรมเชิงปฏิบัติการ
4. การรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้การพัฒนาและออกแบบแพลตฟอร์ม										✓			50,000	ดร.วชิระ หล่อประดิษฐ์	สำรวจรวบรวมข้อมูล

เทคโนโลยี/องค์ความรู้/กิจกรรม	ต.ค	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ค่าใช้จ่าย (บาท)	ผู้รับผิดชอบ	วิธีการดำเนินงาน
5. การพัฒนาคู่มือการตลาดเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์											✓		50,000	อ.อนิตา ประดาอินทร์ ผศ.ดร.พวงทอง วังราษฎร์	อบรมเชิงปฏิบัติการ
สรุปงบประมาณ				50,000			100,000			100,000			250,000		

13. <u>ผลผลิตและผลลัพธ์ของโครงการ</u> :

ผลผลิต/ผลลัพธ์	หน่วย	ค่าเป้าหมายในแต่ละปี		
		ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3
1. จำนวนคนที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้/เทคโนโลยี	คน	50	50	50
2. จำนวนเทคโนโลยีที่ถ่ายทอด(ระบุรายละเอียดองค์ความรู้เทคโนโลยี) 2.1 เทคโนโลยีการพัฒนาระบบเพาะเลี้ยงปลาพื้นถิ่น 2.2 นวัตกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ผ่านแพลตฟอร์ม “ชุมชนป่าเหมี้ยงกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เพื่อการท่องเที่ยวเชิงระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมอย่างสร้างสรรค์” 2.3 เทคโนโลยีการตลาดดิจิทัลและการประชาสัมพันธ์ชุมชน 2.4 เทคโนโลยีการจัดการอาหารและกิจกรรมเพื่อสุขภาพ	เรื่อง	3	3	3
3. จำนวนวิทยากรที่สามารถถ่ายทอดความรู้ให้ผู้อื่นได้	คน	2	3	3
4. ร้อยละความพึงพอใจของผู้รับบริการ	ร้อยละ	80	80	80
5. จำนวนผู้นำความรู้/เทคโนโลยีที่ได้รับไปใช้ประโยชน์	คน	50	50	50
6. มูลค่าทางเศรษฐกิจที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ	เท่า	2	4	4
7. อื่นๆ จำนวนลูกปลาที่เกิดจากเพาะพันธุ์ อนุบาล และปล่อยคืนสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ	เท่า	2	2	3

14. <u>หน่วยงานสนับสนุน</u> :

ชื่อหน่วยงานสนับสนุน	รูปแบบการสนับสนุน
1.สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา	สนับสนุนบุคลากรในสังกัดให้ร่วมดำเนินงานตลอดจนอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ
2. หลักสูตรการท่องเที่ยวและการบริการ คณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา	สนับสนุนบุคลากรในสังกัดให้ร่วมดำเนินงานตลอดจนองค์ความรู้ด้านการจัดการการท่องเที่ยว นวัตกรรมการท่องเที่ยว และการ

	ท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนและความรู้อื่นๆที่เป็นประโยชน์ต่อโครงการ
4.สาขาสัตวศาสตร์และประมง คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา น่าน	สนับสนุนบุคลากรในสังกัดให้ร่วมดำเนินงานถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและการพัฒนาระบบการเลี้ยงปลา แบบเลียนแบบธรรมชาติ เพื่อการอนุรักษ์สายพันธุ์ปลาพื้นถิ่น
7.องค์การบริหารส่วนตำบลแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง	ร่วมพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ การสนับสนุนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินโครงการ และบุคลากรเพื่อประสานงานชุมชน
8. สำนักอุทยานแห่งชาติแจ้ซ้อน สังกัด กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ตำบลแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง	สนับสนุนบุคลากรในสังกัดให้ร่วมดำเนินงานตลอดจนองค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงระบบนิเวศ การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ และการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

15. <u>ผลกระทบ</u> :

15.1 เศรษฐกิจ

ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ “ชุมชนป่าเหมี้ยงกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เพื่อการท่องเที่ยวเชิงระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมอย่างสร้างสรรค์” ในประเด็นเศรษฐกิจ ทางโครงการได้จำแนกออกเป็นผลประโยชน์ทางตรง (Direct Benefit) และผลประโยชน์ทางอ้อม (Indirect benefit) ทั้งที่สามารถคิดเป็นมูลค่าและไม่สามารถคิดเป็นมูลค่าทางการเงินได้ (Tangible and Intangible Benefit) โดยพิจารณาผลประโยชน์ส่วนเพิ่มเติมของโครงการ โดยผลประโยชน์ที่นำมาพิจารณาในการศึกษา คือ การศึกษารายรับจากการขายสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยว ทั้งที่พัก (Homestay) และกิจกรรมอื่นๆที่พัฒนาขึ้นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว เพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างสร้างสรรค์ รายรับจากการจำหน่ายพื้นบ้าน หรือ สัตว์น้ำพื้นถิ่น ที่มีถิ่นฐานจำเพาะอยู่ในบริเวณต้นน้ำของชุมชนป่าเหมี้ยง สามารถพัฒนาให้เป็นสัตว์น้ำเศรษฐกิจของชุมชน ให้มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นจากการพัฒนานวัตกรรมการเพาะเลี้ยง เป็นการเพิ่มจำนวนประชากรสัตว์น้ำทดแทนการเพาะพันธุ์ในแหล่งธรรมชาติที่มีอัตราการรอดต่ำกว่า ส่งผลให้เศรษฐกิจภายในชุมชนมีความเคลื่อนไหวและเติบโตอย่างเป็นรูปธรรม นอกจากนี้ยังมีผลประโยชน์ทางอ้อมนอกเหนือจากที่กล่าวมา คือ ประโยชน์ทางอ้อมที่ไม่สามารถประเมินเป็นมูลค่าตัวเงินที่ชัดเจนได้ เช่น การลดค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวโดยการใช้เทคโนโลยีที่พัฒนาเข้ามาบริหารจัดการ เพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการ นักท่องเที่ยวและผู้มาเยือนเกิดความพึงพอใจ ชุมชนมีรายได้เพิ่ม คุณภาพชีวิตดีขึ้น คนรุ่นใหม่ในชุมชนที่สามารถเข้าถึงและมีส่วนร่วมในการพัฒนาเทคโนโลยีสามารถ

เกิดอาชีพ ลดการละทิ้งถิ่นฐาน ส่งเสริมสำนักรักษ์บ้านเกิด และเกิดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และวัฒนธรรมดั้งเดิม รายได้ที่หมุนเวียนในพื้นที่ช่วยให้ครัวเรือนมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจมากขึ้น นอกจากนี้การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติทำให้พื้นที่มีศักยภาพดึงดูดนักท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ ส่งผลต่อมูลค่าทรัพยากรและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เพิ่มขึ้น เป็นการกระตุ้นการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานและบริการท่องเที่ยวในชุมชน สร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของพื้นที่ในระยะยาว

เพิ่มรายได้

ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินงานโครงการตามที่ได้วางแผนไว้ ในส่วนที่เป็นการเพิ่มรายได้นั้น ในโครงการมีการบูรณาการการท่องเที่ยวหลากหลายรูปแบบ เช่น การเพาะเลี้ยงปลาพื้นถิ่นช่วยสร้างผลิตภัณฑ์ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ที่สามารถจำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยวและร้านอาหารในพื้นที่ เพิ่มรายได้ให้กลุ่มเกษตรกรและผู้เพาะเลี้ยงในชุมชน กิจกรรมส่งเสริมอาหารท้องถิ่นและกิจกรรมเพื่อสุขภาพ เช่น เมนูสุขภาพ การนวดพื้นบ้าน และเวิร์กช็อปผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่มีอยู่ในชุมชน โดยเฉพาะชาเหมี้ยง ที่เป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของชุมชน ช่วยขยายช่องทางสร้างรายได้ของครัวเรือนและกลุ่มแม่บ้าน ขณะเดียวกันการทำการตลาดดิจิทัลทำให้ชุมชนเข้าถึงกลุ่มนักท่องเที่ยวได้กว้างขึ้น เพิ่มจำนวนผู้มาเยือนและยอดการใช้จ่ายในพื้นที่ ส่งผลให้รายได้หมุนเวียนภายในชุมชนสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง เกิดความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและเสถียรภาพด้านรายได้ โดยก่อนการดำเนินงานคณะทำงานได้มีการประชุมร่วมกับผู้มีส่วนได้เสียในพื้นที่ และจะทำการสำรวจรายรับของสมาชิกในแต่ละกลุ่มทั้งการท่องเที่ยว ผลิตภัณฑ์ชุมชนและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ก่อนที่จะทำการสำรวจข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบหลังดำเนินงานแล้วเสร็จ โดยจะนำส่วนต่างของรายรับมาทำการวิเคราะห์และจัดทำรายงานผลการดำเนินงานในส่วนของการเพิ่มรายได้ต่อไป

ลดรายจ่าย

สำหรับผลกระทบด้านการลดรายจ่ายหรือการประหยัดในแต่ละกระบวนการ ที่จะเกิดขึ้นภายหลังจากการดำเนินโครงการ จะช่วยลดรายจ่ายของชุมชนในหลายมิติผ่าน การจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืนและการพึ่งพาตนเองมากขึ้น โดยกิจกรรมเพาะเลี้ยงปลาพื้นถิ่นทำให้ครัวเรือนมีแหล่งโปรตีนจากธรรมชาติ ลดค่าใช้จ่ายในการซื้ออาหารจากภายนอก พร้อมทั้งสามารถใช้เป็นวัตถุดิบประกอบอาหารสำหรับการให้บริการนักท่องเที่ยวโดยไม่ต้องซื้อจากตลาดนอกพื้นที่ การส่งเสริมอาหารและกิจกรรมเพื่อสุขภาพ เช่น การใช้สมุนไพรพื้นบ้าน ช่วยลดค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาลของคนในพื้นที่ การตลาดดิจิทัลช่วยลดต้นทุนการประชาสัมพันธ์แบบดั้งเดิม และเพิ่มประสิทธิภาพการสื่อสารโดยไม่ต้องพึ่งพาบริษัททัวร์หรือสื่อภายนอกมากนัก ส่งผลให้ชุมชนสามารถลดรายจ่ายรวมของการดำเนินกิจกรรมด้านท่องเที่ยวและการพัฒนาชุมชนได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยทางคณะทำงานจะจัดทำการเปรียบเทียบข้อมูลกระบวนการผลิตก่อนการดำเนินงานโครงการ กับหลังการดำเนินงานแล้วนำมาวิเคราะห์เป็นตัวเลข โดยใช้ข้อมูลตัวเลขมูลค่าทางการเงินที่เป็นกลางในการคำนวณทั้งนี้ผลกระทบที่จะส่งมอบในกรณี ลดรายจ่าย หรือ การประหยัดค่าใช้จ่าย

15.2 สังคม

สำหรับผลกระทบทางด้านสังคม คือในด้านความสามัคคีและความร่วมมือภายในชุมชนอย่างชัดเจน การเพาะเลี้ยงปลาพื้นถิ่นทำให้เกิดการรวมกลุ่มของเกษตรกรและเยาวชนในกิจกรรมเรียนรู้ร่วมกัน เพิ่มความ

ภาคภูมิใจในทรัพยากรท้องถิ่น กิจกรรมส่งเสริมอาหารและสุขภาพช่วยสร้างพฤติกรรมการดูแลสุขภาพที่ดี ลดปัญหาโรคเรื้อรัง และทำให้ผู้สูงอายุมีบทบาทมากขึ้นในฐานะผู้ถ่ายทอดภูมิปัญญา ขณะเดียวกัน การทำการตลาดดิจิทัลส่งเสริมให้คนรุ่นใหม่มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนผ่านเทคโนโลยี เกิดการแลกเปลี่ยนทักษะระหว่างรุ่น สร้างความเข้มแข็งของคนในชุมชน ตลอดจนช่วยยกระดับภาพลักษณ์ของชุมชนในสายตานักท่องเที่ยวและสังคมภายนอก นอกจากนี้องค์ความรู้ที่ชุมชนจะได้รับ ยังสามารถนำไปต่อยอดนวัตกรรมที่ได้จนนำไปสู่การสร้างเครือข่ายได้เองในอนาคต เพิ่มช่องทางการจำหน่ายสินค้า บริการ ผลิตภัณฑ์ สร้างอาชีพและรายได้ให้กับคนในชุมชน ลดการละทิ้งถิ่นฐานของคนรุ่นใหม่ในระยะยาว

15.3 สิ่งแวดล้อม

สำหรับผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ชุมชนเกิดความตระหนักและมีจิตสำนึกที่ดีต่อการอนุรักษ์ทรัพยากร ในพื้นที่ของตนเอง ชุมชนได้รับการฟื้นฟูและจัดการอย่างเป็นระบบ การเพาะเลี้ยงปลาพื้นถิ่นช่วยลดการบุกรุกแหล่งน้ำธรรมชาติเพื่อนำพันธุ์ปลามาใช้สำหรับเป็นพ่อแม่พันธุ์ ส่งเสริมระบบนิเวศในลำห้วยให้มีความสมดุลมากขึ้น กิจกรรมส่งเสริมอาหารและสุขภาพสนับสนุนการใช้วัตถุดิบปลอดสารและสมุนไพรพื้นบ้าน ช่วยลดการใช้สารเคมีที่ก่อให้เกิดมลพิษต่อดินและน้ำ ช่วยฟื้นฟูเส้นทางท่องเที่ยวและพื้นที่สีเขียว เพิ่มพื้นที่ป่าและความหลากหลายทางชีวภาพ ขณะเดียวกันการตลาดดิจิทัลช่วยลดการใช้สื่อสิ่งพิมพ์ ลดขยะกระดาษในระยะยาว อีกทั้งเกิดการจัดทำฐานข้อมูลทรัพยากรธรรมชาติ การอนุรักษ์ป่าไม้และแหล่งต้นน้ำ รวมถึงการบริหารจัดการทรัพยากรอย่างเหมาะสมตามแนวคิด BCG Model

16. <u>งบประมาณขอรับการสนับสนุน</u> :

จำนวนทั้งสิ้น 750,000 บาท *(เจ็ดแสนห้าหมื่นบาทถ้วน)*

ปีที่ 1 พ.ศ. 2569 จำนวน 250,000 บาท

ปีที่ 2 พ.ศ. 2570 จำนวน 250,000 บาท

ปีที่ 3 พ.ศ. 2571 จำนวน 250,000 บาท

รายการงบประมาณ ดังนี้

ปีงบประมาณ พ.ศ 2569 ขอรับการสนับสนุนงบประมาณ จำนวน 250,000 บาท ประกอบด้วย

กิจกรรม	รายการค่าใช้จ่าย	ปริมาณ	ราคาต่อหน่วย	รวมเงิน
กิจกรรมที่ 1 ประสานงานชุมชน หมู่บ้าน ภาคีเครือข่าย และชี้แจงโครงการ เก็บข้อมูลรายละเอียดเชิงพื้นที่ ประเมินศักยภาพ	ค่าตอบแทนวิทยากรภายนอก(เอกชน) ให้ความรู้ด้านการจัดการขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว	6 ชั่วโมง* 2 วัน	1,200	14,400
	ค่าอาหารกลางวัน	2 มื้อ*30 คน	80	4,800
	ค่าเครื่องดื่มและอาหารว่าง	4 มื้อ*30 คน	35	4,200
	ค่าเบี้ยเลี้ยงคณะดำเนินงานโครงการ	6 คน* 2 วัน	240	2,880

กิจกรรม	รายการค่าใช้จ่าย	ปริมาณ	ราคาต่อหน่วย	รวมเงิน
พื้นที่ และจัดทำแนวทางการจัดการขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว	ค่าเดินทางวิทยากรและคณะกรรมการ จัดเสวนา 2 วัน (ค่าจ้างเหมารถตู้ภายนอกรวมน้ำมันเชื้อเพลิง)	1 คัน* 2 วัน	3,000	6,000
	ค่าที่พักวิทยากรและคณะกรรมการ	4 ห้อง * 2 วัน	900	7,200
	วัสดุสำนักงาน อาทิ เครื่องเขียน กระดาษ หมึกพิมพ์ แฟรทไดร์ฟ ป้ายไวนิล ฯลฯ		5,520	5,520
	ค่าจ้างเหมาจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานสำหรับป้อนเข้าแพลตฟอร์ม		5,000	5,000
	รวม			**50,000**
กิจกรรมที่ 2 ถ่ายทอดและอบรมเชิงปฏิบัติการ เกี่ยวกับแนวทางในการอนุรักษ์ทรัพยากรปลาพื้นถิ่น	ค่าที่พักคณะทำงานทีมเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ในระหว่างการเก็บตัวอย่างสัตว์น้ำ การศึกษาการแพร่กระจายของสัตว์น้ำในพื้นที่ต้นน้ำของชุมชน	5 ห้อง* 3 คืน	800	12,000
	ค่าเบี้ยเลี้ยงคณะทำงานในระหว่างการติดตาม ควบคุมระบบ	10 คน* 3 วัน	240	7,200
	ค่าจ้างเหมาจัดทำบ่อปลา		20,000	20,000
	ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงโดยรถยนต์ส่วนบุคคล จาก มทร.ล้านนลำปาง ถึง ชุมชนบ้านป่าเหมี้ยง หมู่ 7 ต.แจ้ซ้อน อ.เมืองปานน จ.ลำปาง	2 เที่ยว (ไป - กลับ)	2,000	4,000
	ค่าวัสดุอุปกรณ์ในการรวบรวมการเก็บตัวอย่างพันธุสัตว์น้ำ (พ่อ-แม่พันธุ์) อาทิ สวิง ขวดเก็บตัวอย่าง ตาข่ายไนล่อน ฯลฯ		6,800	6,800
	รวม			**50,000**
กิจกรรมที่ 3 การรวบรวมและอบรมแนวคิดในการพัฒนายกระดับอาหารพื้นถิ่นที่มุ่งเน้นอัตลักษณ์ท้องถิ่นและกิจกรรมเพื่อสุขภาพจากวัตถุดิบที่มีอยู่ในท้องถิ่น	ค่าเบี้ยเลี้ยงคณะทำงาน	5 คน* 3 วัน	240	3,600
	ค่าวิทยากรภาครัฐด้านการการจัดกิจกรรมเพื่อสุขภาพ (วิทยากรสอนนวดแผนไทยและอาหารเพื่อสุขภาพ)	6 ชั่วโมง* 3 วัน	600	10,800
	ค่าอาหารกลางวัน	3 มื้อ*20 คน	80	4,800
	ค่าเครื่องดื่มและอาหารว่าง	6 มื้อ*20คน	35	4,200
	ค่าที่พักวิทยากรและคณะทำงาน	3 ห้อง* 3 คืน	900	8,100
	ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงโดยรถยนต์ส่วนตัว	2 คัน* 2 เที่ยว	1,000	4,000
	ค่าวัสดุสำนักงาน อาทิ กระดาษ A4 หมึกพิมพ์ ค่าถ่ายเอกสาร ฯลฯ		5,000	5,000

กิจกรรม	รายการค่าใช้จ่าย	ปริมาณ	ราคาต่อหน่วย	รวมเงิน
	ค่าจ้างเหมารวบรวมวัตถุดิบอาหารในท้องถิ่น เช่น เหมี้ยง ชา ดอกเสี้ยว ใบเสี้ยว ฯลฯ		4,500	4,500
	(ค่าจ้างเหมารถตู้ภายนอกรวมน้ำมันเชื้อเพลิง)	1คัน*2วัน	2,500	5,000
	รวม			**50,000**
กิจกรรมที่ 4 การเก็บข้อมูลความต้องการ การเทคโนโลยีสารสนเทศของชุมชนและนักท่องเที่ยวสำหรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เพื่อใช้ในการพัฒนาและออกแบบแพลตฟอร์ม “ของชุมชนป่าเหมี้ยง”	ค่าตอบแทนวิทยากรภายนอก(เอกชน) ให้ความรู้ด้านตลาดและการจัดทำสื่อออนไลน์	6 ชั่วโมง* 2 วัน	1,200	14,400
	ค่าอาหารกลางวัน	2 มื้อ*30 คน	80	4,800
	ค่าเครื่องดื่มและอาหารว่าง	4 มื้อ*30คน	35	4,200
	ค่าเบี้ยเลี้ยงคณะดำเนินงานโครงการ	6 คน* 2 วัน	240	2,880
	ค่าเดินทางวิทยากรและคณะกรรมการ จัดเสวนา 2 วัน (ค่าจ้างเหมารถตู้ภายนอกรวมน้ำมันเชื้อเพลิง จาก มทร.ล้านนาตาก-ชุมชนป่าเหมี้ยง หมู่ 7 ต.แจ้ซ้อน อ.เมืองปาน จ.ลำปาง)	1 คัน* 3 วัน	4,000	12,000
	ค่าจ้างเหมาการเก็บข้อมูลจัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการเทคโนโลยีสารสนเทศของชุมชน เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการออกแบบแพลตฟอร์ม		6,000	6,000
	ค่าวัสดุสำนักงาน อาทิ เครื่องเขียน กระดาษ หมึกพิมพ์ แฟรทไดร์ฟ ฯลฯ		5,720	5,720
	รวม			**50,000**
กิจกรรมที่ 5 การสำรวจความความพร้อม คู่มือการตลาด ทรัพยากรบุคคล และพัฒนาคู่มือทางการตลาดเพื่อนำไปใช้ในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ของชุมชนบ้านป่าเหมี้ยง	ค่าตอบแทนวิทยากรภายนอก(เอกชน) ให้ความรู้ด้านตลาดและการจัดทำสื่อออนไลน์	6 ชั่วโมง* 2 วัน	1,200	14,400
	ค่าอาหารกลางวัน	2 มื้อ*30 คน	80	4,800
	ค่าเครื่องดื่มและอาหารว่าง	4 มื้อ*30คน	35	4,200
	ค่าเบี้ยเลี้ยงคณะดำเนินงานโครงการ	6 คน* 2 วัน	240	2,880
	ค่าเดินทางวิทยากรและคณะกรรมการ จัดเสวนา 2 วัน (ค่าจ้างเหมารถตู้ภายนอกรวมน้ำมันเชื้อเพลิง)	1 คัน* 2 วัน	2,500	5,000
	ค่าที่พักวิทยากรและคณะกรรมการ	4 ห้อง * 2 วัน	900	7,200
	วัสดุสำนักงาน อาทิ เครื่องเขียน กระดาษ หมึกพิมพ์ แฟรทไดร์ฟ ป้ายไวนิล ฯลฯ		5,520	5,520

กิจกรรม	รายการค่าใช้จ่าย	ปริมาณ	ราคาต่อหน่วย	รวมเงิน
	ค่าจ้างเหมาจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานสำหรับป้อนเข้าแพลตฟอร์ม		6,000	6,000
	รวม			**50,000**
รวมทั้งหมด				**250,000**

หมายเหตุ

- ขอความร่วมมือเครือข่ายคลินิกเทคโนโลยีไม่คิดค่าใช้จ่ายที่เป็นค่าธรรมเนียมหักเข้าหน่วยงาน
- ค่าที่พัก ค่าเดินทาง ค่าเบี้ยงเลี้ยง เบิกตามระเบียบและอัตราที่ทางราชการกำหนด
- ค่าจ้างออกแบบงานกับบุคคลภายนอก ให้ยึดความประหยัดงบประมาณเป็นหลักและแสดงหลักฐานการจ้างงานชัดเจน
- ค่าจ้างเหมาทดสอบทางวิทยาศาสตร์ ให้แนบรายละเอียดอัตราค่าบริการ
- ค่าวัสดุ/อุปกรณ์ ค่าวัสดุสำนักงานที่ใช้ในการจัดกิจกรรม ต้องให้รายละเอียดว่ามีวัสดุและอุปกรณ์อะไรที่จำเป็นต้องใช้ในการดำเนินโครงการ บางอย่างผู้ประกอบการสามารถร่วมออกค่าใช้จ่ายได้หรือไม่
- ค่าวัสดุการเกษตรค่าวัสดุวิทยาศาสตร์และสารเคมี ให้แจกแจงรายละเอียดว่าคืออะไร
- ขอถัวเฉลี่ยทุกรายการ

17. <u>การรายงานความก้าวหน้าติดตามและประเมินผล</u> : ผู้รับผิดชอบโครงการต้องดำเนินการ ดังนี้

(1) รายงานความก้าวหน้าโครงการผ่านระบบคลินิกเทคโนโลยีออนไลน์(CMO) รายไตรมาส

(2) ผู้รับผิดชอบโครงการต้องให้ผู้รับบริการตอบแบบสำรวจวัดความพึงพอใจผู้รับบริการในขณะจัดกิจกรรม และผู้รับผิดชอบโครงการต้องให้ผู้รับบริการตอบแบบติดตามผลการนำไปใช้ประโยชน์หลังสิ้นสุดการดำเนินงานของโครงการ ก่อนจัดส่งรายงานฉบับสมบูรณ์

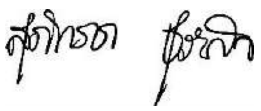
(3) ผู้รับผิดชอบโครงการต้องคำนวณมูลค่าทางเศรษฐกิจ และ B/C ratio ของโครงการ (ระบุที่มาของตัวเลขและแสดงวิธีการคำนวณให้ชัดเจน)

(4) จัดส่งรายงานฉบับสมบูรณ์เป็นอิเล็กทรอนิกส์ไฟล์พร้อมหนังสือนำส่งจากหน่วยงาน ภายใน 15 วันหลังสิ้นสุดปีงบประมาณ (ภายในวันที่ 15 ตุลาคม) หรือนับจากวันสิ้นสุดระยะเวลาดำเนินโครงการ (กรณีขอขยายเวลา) ยกเว้นมีเหตุจำเป็น หรือสุดวิสัย โดยต้องแจ้งให้ สป.อว. ทราบล่วงหน้าและต้องระบุเหตุผลไว้ในหนังสือจัดส่งรายงานฉบับสมบูรณ์ถึง สป.อว. ให้ชัดเจน

(5) การขอขยายเวลา หากคาดว่าโครงการจะไม่สามารถจัดกิจกรรมตามแผนที่วางไว้และมีความจำเป็นต้องขอขยายเวลา ผู้รับผิดชอบโครงการต้องจัดทำหนังสือขอขยายเวลาโดยผู้บริหารหน่วยงานเป็นผู้ลงนาม ในหนังสือถึง ปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม แจ้งให้ สป.อว. ทราบ ก่อนสิ้นสุดระยะเวลาดำเนินโครงการ ไม่เกิน 15 วัน เพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

18. <u>การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โครงการ</u> :

การจัดกิจกรรมหรือการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โครงการในรูปแบบต่างๆเช่น แผ่นพับ ป้ายประชาสัมพันธ์ จดหมายข่าว วารสาร และสื่ออื่นใด **ต้องมีข้อความและสัญลักษณ์ของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม**ซึ่งเป็นผู้ให้การสนับสนุนงบประมาณปรากฏทุกครั้ง และโครงการยินดีให้ความร่วมมือเข้าร่วมจัดแสดงผลงานในกิจกรรมต่างๆ ตามที่ สป.อว. ร้องขอ พร้อมทั้งทำตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่ระบุในคู่มือการดำเนินงานฯ ทุกประการ

(นางสาวสุภัทรชา ธุระกิจ)
ผู้เสนอโครงการ
ตำแหน่ง** อาจารย์สังกัดหลักสูตรเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการเกษตร
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ลำปาง

แบบสำรวจข้อมูลความต้องการของชุมชน/หมู่บ้าน

แพลตฟอร์มบ่มเพาะหมู่บ้านวิทยาศาสตร์ (SCI) ประจำปีงบประมาณ 2569

เรื่อง ขอเข้าร่วมแพลตฟอร์มบ่มเพาะหมู่บ้านวิทยาศาสตร์

เรียน ปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายชื่อ/ที่อยู่ของสมาชิกในหมู่บ้าน/ชุมชนที่เข้าร่วมโครงการ

ด้วยข้าพเจ้า(~~นาย~~/~~นาง~~/นางสาว) นางเกษร ปลากอง.. ตำแหน่งในหมู่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 7 บ้านป่าเหมี้ยง ต.แจ้ซ้อน อ.เมืองปาน จ.ลำปาง และสมาชิก.....50.....คน มีความต้องการจะนำความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและนวัตกรรม ไปแก้ปัญหาและพัฒนาชุมชน/หมู่บ้าน ดังนี้ (ระบุปัญหา ความต้องการที่จะนำวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไปใช้ในหมู่บ้าน/ชุมชน)

ชุมชนป่าเหมี้ยงกำลังเผชิญกับปัญหาทรัพยากรป่าไม้และแหล่งต้นน้ำที่เสื่อมโทรมจากไฟป่าและการใช้ประโยชน์อย่างไม่สมดุล ส่งผลกระทบต่อสัตว์น้ำพื้นถิ่นที่ลดจำนวนลง นอกจากนี้ชุมชนยังขาดข้อมูลเชิงวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับคุณภาพน้ำ ปริมาณสัตว์น้ำ และสภาพระบบนิเวศ ทำให้ไม่สามารถวางแผนฟื้นฟูได้อย่างแม่นยำ อีกทั้งยังไม่มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ไม่มีแพลตฟอร์มประชาสัมพันธ์หรือระบบจองโฮมสเตย์ ทำให้การท่องเที่ยวยังพัฒนาได้ไม่เต็มศักยภาพ ขณะเดียวกันอาหารพื้นถิ่นและกิจกรรมเพื่อสุขภาพยังไม่ได้รับการพัฒนาเชิงวิทยาศาสตร์ด้านโภชนาการและการแปรรูปอย่างเป็นมาตรฐาน ทำให้ไม่สามารถยกระดับเป็นผลิตภัณฑ์ชุมชนได้อย่างยั่งยืน ดังนั้น ทางกลุ่มฯ จึงมีความต้องการที่จะนำกระบวนการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมถึงองค์ความรู้ต่างๆ เช่นเทคโนโลยีเพาะพันธุ์สัตว์น้ำ แพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อการท่องเที่ยว และนวัตกรรมแปรรูปอาหาร และกิจกรรมเพื่อสุขภาพมาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการท่องเที่ยว และการยกระดับคุณภาพชีวิตของชุมชน

ทั้งนี้ทางหมู่บ้าน/ชุมชน/กลุ่ม ได้ ประสานงานในเบื้องต้นกับหน่วยงานในท้องถิ่น เช่น (โปรดระบุชื่อหน่วยงานและผู้ประสานงาน) ที่จะร่วมสนับสนุนฯ ในการดำเนินการ หากได้รับการคัดเลือกให้เข้าร่วมโครงการดังนี้

1. หน่วยงาน.โรงเรียนชุมชนบ้านป่าเหมี้ยง. ชื่อผู้ประสานงาน. นายธนกร บุญเลิง
2. หน่วยงาน.. อบต.แจ้ซ้อน ชื่อผู้ประสานงาน...นายมนัส สินชัย..

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นางเกสร ปลากอง)

ผู้แสดงเจตจำนง

มือถือประธานกลุ่ม/ผู้นำชุมชนของผู้เสนอ เบอร์โทรศัพท์ 061-2857815

บทที่ 2

วิธีการดำเนินกิจกรรมการถ่ายทอดเทคโนโลยี

2.1 วิธีการดำเนินโครงการ

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

กิจกรรมที่ 1 ประสานงานชุมชน หมู่บ้าน ภาคีเครือข่าย และชี้แจงโครงการ เก็บข้อมูลรายละเอียดเชิงพื้นที่ ประเมินศักยภาพพื้นที่ และจัดทำแนวทางการจัดการขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว

ภาพที่ 3 ขั้นตอนการบริหารกิจกรรมของโครงการ

ทางโครงการและคณะผู้ดำเนินงาน ได้ประสานความร่วมมือกับผู้นำชุมชน โดยมีนายชาญชัย จาตุมา ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 7 บ้านป่าเหมี้ยง ต.แจ้ซ้อน อ.เมืองปาน จ.ลำปาง เป็นผู้แทนประสานงานกับกลุ่มผู้นำชุมชน ประชาชน หน่วยงานภาครัฐ ภาคีเครือข่าย และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในพื้นที่ชุมชนบ้านป่าเหมี้ยง เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และแผนการดำเนินงานของโครงการให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบ ตลอดจนสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ควบคู่กับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน โดยคำนึงถึงบริบทของพื้นที่ วิถีชีวิต วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นสำคัญ ทั้งนี้ ความร่วมมือดังกล่าวยังเป็นกลไกสำคัญในการรวบรวมข้อมูลเชิงพื้นที่ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และกำหนดแนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรและขีด

ความสามารถในการรองรับของพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับศักยภาพของชุมชนในระยะยาว ในการดำเนินกิจกรรมดังกล่าว ได้จัดขึ้นในวันที่ 27 เมษายน 2569 คณะผู้ดำเนินโครงการได้ลงพื้นที่ชุมชนบ้านป่าเหมี้ยง เพื่อจัดกิจกรรมอบรม บรรยาย และแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการท่องเที่ยวโดยชุมชนแก่ประชาชน โดยมีผู้ร่วมโครงการทั้งหมด 30 ราย

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากกิจกรรม

1. เกิดความร่วมมือระหว่างชุมชน หน่วยงานภาครัฐ และภาคีเครือข่ายในการดำเนินงานด้านการอนุรักษ์และพัฒนาการท่องเที่ยว
2. ได้ข้อมูลพื้นฐานและรายละเอียดเชิงพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านป่าเหมี้ยง
3. ได้ผลการวิเคราะห์ศักยภาพ ปัญหา และข้อจำกัดของพื้นที่สำหรับการพัฒนาการท่องเที่ยว
4. ได้แนวทางการจัดการขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับบริบทของชุมชนและระบบนิเวศ
5. ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนและบริหารจัดการการท่องเที่ยว ควบคู่กับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน

กิจกรรมที่ 2 ถ่ายทอดและอบรมแนวทางในการอนุรักษ์ทรัพยากรปลาพื้นถิ่น ถ่ายทอดองค์ความรู้สัตว์น้ำพื้นถิ่น และ รูปแบบการทำประมงในชุมชน

ทางโครงการและคณะผู้ดำเนินกิจกรรมได้ดำเนินงานโดยประสานความร่วมมือกับผู้นำชุมชน ประชาชน กลุ่มผู้ประกอบอาชีพประมง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในพื้นที่ชุมชนบ้านป่าเหมี้ยง เพื่อจัดกิจกรรมถ่ายทอดองค์ความรู้และอบรมแนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรปลาพื้นถิ่นและสัตว์น้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติของชุมชน โดยมุ่งเน้นการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหลากหลายของชนิดพันธุ์ปลาและสัตว์น้ำพื้นถิ่น ลักษณะสำคัญของชนิดพันธุ์ แหล่งอาศัย การดำรงชีวิต วงจรชีวิต และความสำคัญของทรัพยากรสัตว์น้ำที่มีต่อระบบนิเวศ แหล่งอาหาร วิถีชีวิต และเศรษฐกิจของคนในชุมช และได้ดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับรูปแบบและวิธีการทำประมงในชุมชน โดยเปิดโอกาสให้ชาวประมงและประชาชนในพื้นที่ร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์เกี่ยวกับเครื่องมือประมง วิธีการจับปลา แหล่งทำประมง ช่วงเวลาการจับสัตว์น้ำ และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรประมง เพื่อรวบรวมองค์ความรู้จากชุมชนและเชื่อมโยงกับหลักวิชาการด้านการจัดการทรัพยากรประมงและการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ

ซึ่งการดำเนินกิจกรรมมุ่งเน้นการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทรัพยากรปลาพื้นถิ่น การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ และการรวบรวมภูมิปัญญาการทำประมงของชุมชนบ้านป่าเหมี้ยง โดยส่งเสริมให้ประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรประมงอย่างเหมาะสม แบ่งขั้นตอนการดำเนินงานออกเป็น 6 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การประสานงานและเตรียมความพร้อมในการดำเนินกิจกรรม ประสานงานกับผู้นำชุมชน ประชาชน กลุ่มผู้ประกอบอาชีพประมง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในพื้นที่ชุมชนบ้านป่าเหมี้ยง เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และแนวทางการดำเนินกิจกรรม พร้อมทั้งกำหนดกลุ่มเป้าหมาย รูปแบบการอบรม และประเด็นการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้สอดคล้องกับบริบทของชุมชน โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนและผู้ที่มีประสบการณ์ด้านการทำประมงพื้นบ้าน

ขั้นตอนที่ 2 การถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรปลาพื้นถิ่นและสัตว์น้ำในชุมชน ทางโครงการมีแนวทางการจัดกิจกรรมบรรยายและแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับความหลากหลายของชนิดพันธุ์ปลาพื้นถิ่นและสัตว์น้ำที่พบในแหล่งน้ำของชุมชน โดยให้ความรู้เกี่ยวกับลักษณะสำคัญของชนิดพันธุ์ แหล่งอาศัย พฤติกรรมการดำรงชีวิต แหล่งอาหาร การสืบพันธุ์ และความสำคัญของสัตว์น้ำต่อระบบนิเวศและวิถีชีวิตของประชาชน ตลอดจนส่งเสริมให้ชุมชนตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรสัตว์น้ำพื้นถิ่นที่ควรได้รับการอนุรักษ์

ขั้นตอนที่ 3 การถ่ายทอดองค์ความรู้และรวบรวมภูมิปัญญาการทำประมงในชุมชน เปิดเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างคณะผู้ดำเนินกิจกรรมกับชาวประมงและประชาชนในพื้นที่ เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการทำประมงพื้นบ้าน เครื่องมือและวิธีการจับสัตว์น้ำ แหล่งทำประมง ช่วงเวลาการจับสัตว์น้ำ ชนิดพันธุ์ที่นิยมนำมาใช้ประโยชน์ ตลอดจนภูมิปัญญาและข้อตกลงของชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการใช้ทรัพยากรประมง โดยเชื่อมโยงองค์ความรู้จากประสบการณ์ของชุมชนเข้ากับหลักวิชาการด้านการจัดการ

ทรัพยากรประมง เพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างวิถีการทำประมงกับความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรสัตว์น้ำ

ขั้นตอนที่ 4 การอบรมแนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรปลาพื้นถิ่น ถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับแนวทางการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรปลาพื้นถิ่น โดยเน้นการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรประมงอย่างเหมาะสม การหลีกเลี่ยงการจับสัตว์น้ำในช่วงวางไข่และขยายพันธุ์ การลดผลกระทบต่อแหล่งวางไข่และแหล่งอนุบาลสัตว์น้ำ การป้องกันการเสื่อมโทรมของแหล่งน้ำ และการส่งเสริมการใช้เครื่องมือประมงที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ รวมถึงการสร้างความตระหนักในการร่วมกันเฝ้าระวังและดูแลรักษาทรัพยากรสัตว์น้ำ เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างต่อเนื่องในระยะยาว

ขั้นตอนที่ 5 การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรประมง เปิดโอกาสให้ผู้นำชุมชน ชาวประมง และประชาชนร่วมกันเสนอแนวทางการจัดการทรัพยากรปลาพื้นถิ่นที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ โดยนำข้อมูลเกี่ยวกับชนิดพันธุ์ปลา รูปแบบการทำประมง และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ประกอบการกำหนดแนวทางอนุรักษ์ เช่น การเฝ้าระวังแหล่งอาศัยและแหล่งวางไข่ การติดตามการเปลี่ยนแปลงของชนิดพันธุ์ปลา การกำหนดข้อตกลงร่วมกันในการใช้ทรัพยากร และการเผยแพร่ความรู้ด้านการอนุรักษ์แก่สมาชิกในชุมชน

ขั้นตอนที่ 6 การสรุปผลและประเมินผลการดำเนินกิจกรรม รวบรวมและสรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการอบรมและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทั้งด้านความหลากหลายของปลาพื้นถิ่นและสัตว์น้ำ ภูมิปัญญาการทำประมง และแนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรประมง พร้อมประเมินผลการดำเนินกิจกรรมจากการมีส่วนร่วม การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และข้อเสนอแนะของผู้เข้าร่วม เพื่อนำข้อมูลไปใช้ประกอบการจัดทำฐานข้อมูลองค์ความรู้ทรัพยากรประมงของชุมชน และวางแผนดำเนินงานด้านการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรปลาพื้นถิ่นอย่างเหมาะสมและยั่งยืน

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากกิจกรรม

1. ประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับชนิดพันธุ์ปลาและสัตว์น้ำพื้นถิ่น ตลอดจนความสำคัญของทรัพยากรประมงต่อระบบนิเวศและชุมชน
2. ได้รวบรวมองค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับรูปแบบ เครื่องมือ และวิธีการทำประมงในชุมชนบ้านป่าเหมี้ยง
3. ชุมชนมีความตระหนักถึงความสำคัญของการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรปลาพื้นถิ่นและแหล่งอาศัยของสัตว์น้ำ
4. เกิดแนวทางความร่วมมือในการดูแลรักษาและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรประมงอย่างเหมาะสม
5. ได้ข้อมูลพื้นฐานสำหรับการจัดทำฐานข้อมูลทรัพยากรปลาพื้นถิ่นและการวางแผนอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพของชุมชนในระยะยาว

กิจกรรมที่ 3 การอบรมแนวคิดในการพัฒนาและยกระดับอาหารพื้นถิ่นที่มุ่งเน้นอัตลักษณ์และวัตถุดิบที่มีอยู่ในท้องถิ่น

การดำเนินกิจกรรมมุ่งเน้นการส่งเสริมองค์ความรู้และพัฒนาทักษะให้แก่ประชาชนและกลุ่มอาชีพในชุมชนบ้านป่าเหมี้ยง โดยถ่ายทอดแนวคิดและแนวทางการนำวัตถุดิบที่มีอยู่ในท้องถิ่น ภูมิปัญญาด้านอาหาร และอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชุมชนมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาและยกระดับอาหารพื้นถิ่นให้เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีคุณค่าและมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น ทั้งนี้ ได้รับเกียรติจาก อาจารย์ปรัศนี กองวงศ์ และอาจารย์วริยะ เดชแสง เป็นวิทยากรถ่ายทอดองค์ความรู้และประสบการณ์ด้านการพัฒนาอาหารพื้นถิ่น เพื่อส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในชุมชนอย่างเหมาะสม สร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น และต่อยอดสู่การสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้แก่ชุมชน นอกจากนี้ กิจกรรมยังมุ่งเน้นการพัฒนาอาหารพื้นถิ่นที่เชื่อมโยงกับสุขภาพ โดยส่งเสริมการเลือกใช้วัตถุดิบที่มีคุณค่าทางโภชนาการและมีอยู่ในท้องถิ่น เพื่อพัฒนาเป็นเมนูอาหารที่มีความโดดเด่น เหมาะสมกับการบริโภค และสามารถนำไปประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการรับรู้แก่นักท่องเที่ยว ตลอดจนส่งเสริมให้อาหารพื้นถิ่นเป็นส่วนหนึ่งของอัตลักษณ์ชุมชนและเป็นจุดเด่นของการท่องเที่ยวบ้านป่าเหมี้ยง โดยเชื่อมโยงอาหาร สุขภาพ วิถีชีวิต และภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ากับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างสร้างสรรค์ อันจะนำไปสู่การอนุรักษ์วัฒนธรรมอาหารท้องถิ่น การเพิ่มมูลค่าทรัพยากรชุมชน และการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การประสานงานและเตรียมความพร้อมของชุมชน ประสานงานกับผู้นำชุมชน ประชาชน กลุ่มผู้ประกอบการอาหาร กลุ่มอาชีพ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในพื้นที่ เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และแนวทางการดำเนินกิจกรรม พร้อมทั้งสำรวจความสนใจและความพร้อมของกลุ่มเป้าหมายในการพัฒนาอาหารพื้นถิ่น ตลอดจนรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับเมนูอาหารดั้งเดิม วัตถุดิบที่มีในท้องถิ่น และภูมิปัญญาการประกอบอาหารของชุมชน

ขั้นตอนที่ 2 การสำรวจและรวบรวมข้อมูลอัตลักษณ์อาหารและวัตถุดิบท้องถิ่น ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับวัตถุดิบที่มีอยู่ในพื้นที่ ทั้งพืชท้องถิ่น ผักพื้นบ้าน สมุนไพร ผลผลิตทางการเกษตร และทรัพยากรสัตว์น้ำที่สามารถนำมาใช้ประกอบอาหารได้อย่างเหมาะสม รวมถึงรวบรวมสูตรอาหารดั้งเดิม วิธีการปรุงอาหาร เรื่องราวความเป็นมา และความเชื่อมโยงระหว่างอาหารกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชุมชน เพื่อนำมาใช้เป็นฐานข้อมูลในการคัดเลือกวัตถุดิบและกำหนดแนวทางการพัฒนาอาหารที่สะท้อนอัตลักษณ์ของบ้านป่าเหมี้ยง

ขั้นตอนที่ 3 การอบรมถ่ายทอดแนวคิดการพัฒนาและยกระดับอาหารพื้นถิ่น จัดกิจกรรมอบรมและบรรยายเกี่ยวกับแนวคิดการพัฒนาอาหารพื้นถิ่นให้มีเอกลักษณ์และเพิ่มมูลค่า โดยเน้นการประยุกต์ใช้วัตถุดิบในท้องถิ่นร่วมกับภูมิปัญญาดั้งเดิมและองค์ความรู้สมัยใหม่ ครอบคลุมการคัดเลือกวัตถุดิบ การออกแบบเมนูอาหาร การปรับปรุงรสชาติและรูปแบบการนำเสนอ การสร้างเรื่องราวของผลิตภัณฑ์ ตลอดจนแนวทางการพัฒนาอาหารให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวและผู้บริโภค โดยยังคงรักษาเอกลักษณ์และคุณค่าทางวัฒนธรรมของชุมชน

ขั้นตอนที่ 4 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาต้นแบบอาหารพื้นถิ่น เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์และนำเสนอเมนูอาหารที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน พร้อมคัดเลือกวัตถุดิบและเมนูที่มีศักยภาพในการพัฒนาต่อยอด จากนั้นร่วมกันทดลองปรับปรุงสูตร วิธีการปรุง และรูปแบบการนำเสนออาหาร เพื่อให้ได้ต้นแบบเมนูที่สะท้อนอัตลักษณ์ท้องถิ่น มีความน่าสนใจ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการให้บริการนักท่องเที่ยวหรือพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ของชุมชนได้

ขั้นตอนที่ 5 การถ่ายทอดแนวทางการเพิ่มมูลค่าและเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยว ให้ความรู้เกี่ยวกับแนวทางการเพิ่มมูลค่าอาหารพื้นถิ่นผ่านการออกแบบเมนู การจัดสำรับอาหาร การนำเสนอเรื่องราวของวัตถุดิบและภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมถึงการพิจารณาต้นทุนวัตถุดิบ ค่าใช้จ่ายในการผลิต และการกำหนดราคาจำหน่ายเบื้องต้น ตลอดจนแนวทางการนำอาหารพื้นถิ่นไปเชื่อมโยงกับกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เช่น การจัดประสบการณ์อาหารท้องถิ่น การสาธิตการประกอบอาหาร และการนำเสนอเมนูประจำชุมชน เพื่อสร้างความโดดเด่นให้แก่แหล่งท่องเที่ยวและเพิ่มโอกาสในการสร้างรายได้ให้แก่ประชาชน

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากกิจกรรม

1. ประชาชนและกลุ่มอาชีพในชุมชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาและยกระดับอาหารพื้นถิ่นให้มีอัตลักษณ์และมูลค่าเพิ่ม
2. ได้ข้อมูลวัตถุดิบท้องถิ่น และภูมิปัญญาด้านอาหารที่สะท้อนวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชุมชน
3. ได้แนวคิดหรือรูปแบบต้นแบบอาหารพื้นถิ่นที่สามารถนำไปพัฒนาต่อยอดเป็นเมนูสำหรับนักท่องเที่ยวหรือผลิตภัณฑ์ของชุมชน
4. เกิดแนวทางการเชื่อมโยงอาหารพื้นถิ่นกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อเพิ่มโอกาสทางการตลาดและสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน

กิจกรรมที่ 4 การรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้การพัฒนาและออกแบบแพลตฟอร์ม

การดำเนินกิจกรรมของโครงการ มีวิธีการคือ วิเคราะห์ และจัดระบบข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วิถีชีวิต ภูมิปัญญาท้องถิ่น และกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านป่าเหมี้ยง เพื่อนำข้อมูลมาใช้เป็นฐานในการพัฒนาและออกแบบแพลตฟอร์มที่สนับสนุนการบริหารจัดการข้อมูลชุมชน การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างสร้างสรรค์ โดยได้รับเกียรติจาก อาจารย์ ดร.วชิระ หล่อประดิษฐ์ อาจารย์สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนาตาก เป็นวิทยากรถ่ายทอดองค์ความรู้และให้คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดระบบข้อมูล การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และแนวทางการออกแบบแพลตฟอร์มให้เหมาะสมกับบริบทของชุมชน ทั้งนี้ การดำเนินกิจกรรมอาศัยการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชน ประชาชน กลุ่มอาชีพ และภาคีเครือข่ายในการให้ข้อมูล แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และสะท้อนความต้องการของผู้ใช้งาน เพื่อให้แพลตฟอร์มสามารถตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน เข้าถึงได้สะดวก และนำไปใช้ประโยชน์ในการจัดการข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่นและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การประสานงานและกำหนดขอบเขตข้อมูลที่ต้องการรวบรวม ประสานงานกับผู้นำชุมชน ประชาชน กลุ่มอาชีพ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และแนวทางการดำเนินกิจกรรม พร้อมทั้งร่วมกันกำหนดขอบเขตและประเภทข้อมูลที่จำเป็นต่อการพัฒนาแพลตฟอร์ม โดยครอบคลุมข้อมูลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แหล่งที่พักและโฮมสเตย์ ทรัพยากรปลาพื้นถิ่น อาหารและผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น แหล่งท่องเที่ยว เส้นทางท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยว และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาและอัตลักษณ์ของชุมชน

ขั้นตอนที่ 2 การสำรวจและรวบรวมข้อมูลจากพื้นที่ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามโดยใช้วิธีการสำรวจพื้นที่ การประชุมกลุ่ม การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับกลุ่มอาชีพ และการรวบรวมข้อมูลจากกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการ รวมถึงข้อมูลภาพถ่าย พิกัดตำแหน่ง และรายละเอียดของทรัพยากรหรือแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สะท้อนสภาพพื้นที่จริงและสามารถนำไปใช้ในการจัดทำฐานข้อมูลชุมชนได้อย่างเหมาะสม

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบ วิเคราะห์ และจัดหมวดหมู่ข้อมูล นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาตรวจสอบความถูกต้อง ความครบถ้วน และความสอดคล้องของข้อมูล โดยจัดจำแนกตามประเภทและลักษณะการใช้ประโยชน์ เช่น ข้อมูลทรัพยากรธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพ ข้อมูลปลาพื้นถิ่นและรูปแบบการทำประมง ข้อมูลอาหารและผลิตภัณฑ์ชุมชน ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยว ตลอดจนข้อมูลภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่น เพื่อจัดเตรียมข้อมูลให้อยู่ในรูปแบบที่เป็นระบบและสะดวกต่อการนำเข้าสู่แพลตฟอร์ม

ขั้นตอนที่ 4 การวิเคราะห์ความต้องการของผู้ใช้งานและกำหนดองค์ประกอบของแพลตฟอร์ม รวบรวมข้อคิดเห็นและความต้องการของชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากข้อมูล เพื่อกำหนดรูปแบบและองค์ประกอบสำคัญของแพลตฟอร์ม เช่น ระบบแสดงข้อมูลทรัพยากรและแหล่งท่องเที่ยว ระบบแสดงตำแหน่งเชิงพื้นที่ ฐานข้อมูลอาหารและผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น ระบบนำเสนอเรื่องราวและอัต

ลักษณ์ชุมชน รวมถึงช่องทางเผยแพร่ข้อมูลสำหรับประชาชนและนักท่องเที่ยว โดยพิจารณาให้รูปแบบการใช้งานเข้าใจง่าย เข้าถึงสะดวก และเหมาะสมกับความพร้อมของชุมชน

ขั้นตอนที่ 5 การออกแบบโครงสร้างและรูปแบบการนำเสนอข้อมูลบนแพลตฟอร์ม นำข้อมูลที่ผ่านการจัดหมวดหมู่และผลการวิเคราะห์ความต้องการของผู้ใช้งานมาใช้ในการออกแบบโครงสร้างข้อมูลและรูปแบบการนำเสนอบนแพลตฟอร์ม โดยกำหนดหมวดหมู่ข้อมูล รูปแบบการแสดงผล ข้อความประกอบภาพถ่าย แผนที่ และองค์ประกอบอื่น ๆ ที่จำเป็น เพื่อให้สามารถสื่อสารข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติ วิถีชีวิต ภูมิปัญญาท้องถิ่น และแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนได้อย่างชัดเจน น่าสนใจ และเอื้อต่อการนำไปใช้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากกิจกรรม

1. ได้ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ปลาพื้นถิ่น อาหารและผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น ตลอดจนแหล่งท่องเที่ยวและอัตลักษณ์ของชุมชนบ้านป่าเหมี้ยง
2. ได้ชุดข้อมูลที่ผ่านการตรวจสอบและจัดหมวดหมู่อย่างเป็นระบบ พร้อมสำหรับการนำไปใช้ในการพัฒนาแพลตฟอร์ม
3. ได้ข้อมูลความต้องการของชุมชนและผู้ใช้งานสำหรับกำหนดองค์ประกอบและรูปแบบของแพลตฟอร์ม
4. ได้โครงสร้างข้อมูลและรูปแบบการนำเสนอแพลตฟอร์มเบื้องต้นที่เหมาะสมกับบริบทของชุมชน
5. ส่งเสริมการใช้ข้อมูลเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การเผยแพร่องค์ความรู้ท้องถิ่น และการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนบ้านป่าเหมี้ยงอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมที่ 5 การพัฒนาคู่มือการตลาดเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

การดำเนินกิจกรรมมุ่งเน้นการพัฒนาองค์ความรู้และแนวทางการส่งเสริมการตลาดเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านป่าเหมี้ยง โดยนำข้อมูลอัตลักษณ์ของชุมชน ทรัพยากรธรรมชาติ วิถีชีวิต วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น อาหารพื้นถิ่น และกิจกรรมการท่องเที่ยวมาวิเคราะห์และต่อยอดเป็นแนวทางการประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการตลาดที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ เพื่อสร้างจุดเด่นและเพิ่มความน่าสนใจให้แก่แหล่งท่องเที่ยว ตลอดจนส่งเสริมให้ประชาชนและกลุ่มอาชีพในชุมชนสามารถนำองค์ความรู้ด้านการตลาดไปประยุกต์ใช้ในการประชาสัมพันธ์สินค้า บริการ และกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ได้รับเกียรติจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์อนิตา ประดาอินทร์ เป็นวิทยากรถ่ายทอดองค์ความรู้และประสบการณ์ด้านการตลาดเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยมุ่งเน้นการพัฒนากลยุทธ์การสื่อสาร การสร้างเรื่องราวและจุดขายของชุมชน การเลือกใช้สื่อและช่องทางการตลาดที่เหมาะสมกับกลุ่มนักท่องเที่ยวเป้าหมาย ตลอดจนการประยุกต์ใช้สื่อดิจิทัลเพื่อเพิ่มการเข้าถึงและสร้างการรับรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวและผลิตภัณฑ์ชุมชน ควบคู่กับการส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและการรักษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม เพื่อสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจและสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านป่าเหมี้ยงอย่างสร้างสรรค์และยั่งยืน โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การประสานงานและรวบรวมข้อมูลด้านการท่องเที่ยวของชุมชน ประสานงานกับผู้นำชุมชน ประชาชน กลุ่มผู้ประกอบการที่พักและโฮมสเตย์ กลุ่มอาชีพ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยว ผลิตภัณฑ์และอาหารพื้นถิ่น วิถีชีวิต วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มนักท่องเที่ยวเป้าหมายและช่องทางการประชาสัมพันธ์ที่ชุมชนใช้อยู่ในปัจจุบัน เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนาคู่มือการตลาด

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์อัตลักษณ์และศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์จุดเด่นและศักยภาพของชุมชนบ้านป่าเหมี้ยง โดยพิจารณาจากทรัพยากรธรรมชาติ ระบบนิเวศ ป่าไม้และแหล่งน้ำ วิถีชีวิตของชุมชน อาหารพื้นถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น และกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้และมีส่วนร่วมกับชุมชน พร้อมทั้งวิเคราะห์โอกาสในการพัฒนาประสบการณ์ท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์ เพื่อกำหนดแนวทางการสื่อสารและสร้างภาพลักษณ์การท่องเที่ยวที่สะท้อนตัวตนของชุมชนได้อย่างชัดเจน

ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดกลยุทธ์และแนวทางการตลาดเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ กำหนดแนวทางการตลาดให้เหมาะสมกับศักยภาพและทรัพยากรของชุมชน โดยครอบคลุมการกำหนดกลุ่มนักท่องเที่ยวเป้าหมาย การสร้างจุดขายและเรื่องราวของชุมชน การออกแบบกิจกรรมและประสบการณ์ท่องเที่ยว การส่งเสริมอาหารและผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น ตลอดจนการเลือกใช้ช่องทางประชาสัมพันธ์ที่เหมาะสม เช่น สื่อสังคมออนไลน์ วิดีโอประชาสัมพันธ์ ภาพถ่าย และสื่อดิจิทัล เพื่อเพิ่มการรับรู้และสร้างความสนใจแก่นักท่องเที่ยว ทั้งนี้ ให้ความสำคัญกับการสื่อสารข้อมูลที่ถูกต้อง การส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างรับผิดชอบ และการกระจายรายได้สู่คนในชุมชน

ขั้นตอนที่ 4 การจัดทำและพัฒนาคู่มือการตลาดเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ นำผลการรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์มาจัดทำเป็นคู่มือการตลาดที่มีเนื้อหาครอบคลุมอัตลักษณ์และจุดเด่นของชุมชน การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย การออกแบบกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ การจัดทำเนื้อหาเพื่อประชาสัมพันธ์ การเลือกช่องทางการตลาดออนไลน์และออฟไลน์ รวมถึงแนวทางการนำเสนออาหาร ผลิตภัณฑ์ และบริการของชุมชน โดยจัดเรียงเนื้อหาให้เข้าใจง่าย มีตัวอย่างประกอบ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง เพื่อเป็นเครื่องมือสนับสนุนการดำเนินงานด้านการตลาดของชุมชนในระยะยาว

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากกิจกรรม

1. ได้คู่มือการตลาดเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่สะท้อนอัตลักษณ์และศักยภาพของชุมชน
2. ชุมชนมีแนวทางการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว กิจกรรม อาหารพื้นถิ่น และผลิตภัณฑ์ชุมชนอย่างเป็นระบบ
3. ประชาชนและกลุ่มอาชีพมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการตลาดและการใช้สื่อประชาสัมพันธ์เพื่อเข้าถึงนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมาย
4. เกิดแนวทางการเชื่อมโยงทรัพยากรธรรมชาติ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และผลิตภัณฑ์ชุมชนเข้ากับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
5. ชุมชนสามารถนำคู่มือไปใช้เป็นเครื่องมือในการส่งเสริมการท่องเที่ยว สร้างโอกาสทางเศรษฐกิจ และกระจายรายได้สู่ชุมชน ควบคู่กับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

บทที่ 3

ผลการดำเนินกิจกรรม

3.1 แผนการดำเนินของโครงการ

ชื่อกิจกรรม	ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	รายชื่อคณะทำงาน	งบประมาณ
กิจกรรมที่ 1 การเก็บข้อมูลรายละเอียดเชิงพื้นที่ ประเมินศักยภาพพื้นที่ ศึกษาชนิดพันธุ์ปลาพื้นถิ่นที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ เพื่อทำแนวทางการจัดการขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่สำหรับการท่องเที่ยว	27 เมษายน 2569	1. อ.สุภัทรชา ธุระกิจ 2. อ.เรืองพันธุ์ ทรัพย์มี 3. ผศ.อนิตา ประดาอินทร์ 4. อ.วริยะ เดชแสง 5. อ.ผศ.ดร.พวงทอง วังราษฎร์ 6. ดร.ปรัศนีย์ กองวงศ์ 7. ดร.วชิระ หล่อประดิษฐ์	12,360 บาท
กิจกรรมที่ 2 ถ่ายทอดและอบรมแนวทางในการอนุรักษ์ทรัพยากรปลาพื้นถิ่น ถ่ายทอดองค์ความรู้สัตว์น้ำพื้นถิ่น และรูปแบบการทำประมงในชุมชน	ระหว่างวันที่ 18-19 มิถุนายน 2569	1. อ.สุภัทรชา ธุระกิจ 2. อ.เรืองพันธุ์ ทรัพย์มี 3. ผศ.ดร.ศันสินีย์ หวังวรลักษณ์ (วิทยากร)	32,600 บาท
กิจกรรมที่ 3 อบรมแนวคิดในการพัฒนาและยกระดับอาหารพื้นถิ่นที่มุ่งเน้นอัตลักษณ์และวัตถุดิบที่มีอยู่ในท้องถิ่น	ระหว่างวันที่ 26-27 พฤษภาคม 2569	1.ดร.ปรัศนีย์ กองวงศ์ 2.อ.วริยะ เดชแสง	23,780 บาท
กิจกรรมที่ 4 การรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้การพัฒนาและออกแบบแพลตฟอร์ม	ระหว่างวันที่ 18-19 มิถุนายน 2569	ดร.วชิระ หล่อประดิษฐ์	23,780 บาท
กิจกรรมที่ 5 การพัฒนาคู่มือการตลาดเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	ระหว่างวันที่ 30-31 พฤษภาคม 2569	ผศ.อนิตา ประดาอินทร์	23,780 บาท

ผลการดำเนินกิจกรรม

กิจกรรมที่ 1 การเก็บข้อมูลรายละเอียดเชิงพื้นที่ ประเมินศักยภาพพื้นที่ ศึกษาชนิดพันธุ์ปลาพื้นถิ่นที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ เพื่อทำแนวทางการจัดการขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่สำหรับการท่องเที่ยว

ปัจจุบัน แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) ได้รับความสนใจอย่างแพร่หลายในระดับนานาชาติและระดับท้องถิ่น เนื่องจากเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่ให้ความสำคัญกับความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพ ตลอดจนการเรียนรู้คุณค่าของระบบนิเวศและวัฒนธรรมในพื้นที่ โดยเฉพาะการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ดำเนินการภายใต้การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น (Community-Based Ecotourism) ซึ่งเป็นแนวทางที่ช่วยส่งเสริมให้ชุมชนมีบทบาทในการบริหารจัดการทรัพยากร สามารถสร้างรายได้จากกิจกรรมการท่องเที่ยว และรักษาอัตลักษณ์ ภูมิปัญญา และวิถีชีวิตของท้องถิ่นควบคู่กันไป อย่างไรก็ตาม ภายใต้สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและความจำเป็นในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ภาคการท่องเที่ยวจึงให้ความสำคัญกับแนวคิดการท่องเที่ยวคาร์บอนต่ำ (Low Carbon Tourism) มากยิ่งขึ้น โดยมุ่งลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การเดินทาง การใช้พลังงาน การบริโภคทรัพยากร และการจัดการขยะและของเสีย ทั้งนี้ แนวคิดดังกล่าวสามารถนำมาประยุกต์ใช้ร่วมกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับชุมชน ผ่านการพัฒนาที่พักและกิจกรรมท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และการสร้างกิจกรรมเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับระบบนิเวศและวัฒนธรรมท้องถิ่น เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพและมีความยั่งยืน

ชุมชนบ้านป่าเหมี้ยง หมู่ที่ 7 ตำบลแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง เป็นพื้นที่ที่มีทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ มีความหลากหลายทางชีวภาพ และมีวิถีชีวิตของชุมชนที่เชื่อมโยงกับป่าไม้ แหล่งน้ำ และทรัพยากรสัตว์น้ำพื้นถิ่น ทรัพยากรเหล่านี้ไม่เพียงมีความสำคัญต่อระบบนิเวศและการดำรงชีวิตของประชาชนเท่านั้น แต่ยังเป็นทุนทางธรรมชาติและวัฒนธรรมที่สามารถนำมาต่อยอดเพื่อพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้ อย่างไรก็ตาม การเพิ่มขึ้นของกิจกรรมการท่องเที่ยวอาจส่งผลต่อการใช้ประโยชน์พื้นที่ ทรัพยากรน้ำ ระบบนิเวศ และวิถีชีวิตของชุมชน หากขาดการวางแผนและการบริหารจัดการที่เหมาะสม จึงจำเป็นต้องมีข้อมูลพื้นฐานที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน เพื่อใช้ประกอบการประเมินศักยภาพ ข้อจำกัด และความเปราะบางของพื้นที่ ตลอดจนกำหนดแนวทางการใช้ประโยชน์ทรัพยากรให้สอดคล้องกับความสามารถในการรองรับของระบบนิเวศ การเก็บรวบรวมข้อมูลรายละเอียดเชิงพื้นที่และการประเมินศักยภาพพื้นที่จึงเป็นขั้นตอนสำคัญในการศึกษาสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ ลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดิน แหล่งน้ำ เส้นทางท่องเที่ยว จุดกิจกรรม และทรัพยากรที่มีความสำคัญต่อชุมชน รวมถึงการวิเคราะห์ปัญหา ข้อจำกัด และความเสี่ยงที่อาจเกิดจากการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยว ขณะเดียวกัน การศึกษาชนิดพันธุ์ปลาพื้นถิ่น โดยเฉพาะชนิดพันธุ์ที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจและมีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตของชุมชน จะช่วยให้ทราบถึงความหลากหลายของชนิดปลา แหล่งอาศัย สถานภาพเบื้องต้น และรูปแบบการใช้ประโยชน์ทรัพยากรประมงในพื้นที่ ข้อมูลดังกล่าวสามารถนำไปใช้ประกอบการวางแผนอนุรักษ์แหล่งอาศัยและแหล่งวางไข่ของปลา ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ทรัพยากรประมงอย่างเหมาะสม และพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้

เกี่ยวกับทรัพยากรสัตว์น้ำพื้นถิ่นให้เป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยคำนึงถึงการรักษาสมดุลของระบบนิเวศเป็นสำคัญ

ดังนั้น การดำเนินงานเก็บข้อมูลรายละเอียดเชิงพื้นที่ ประเมินศักยภาพพื้นที่ และศึกษาชนิดพันธุ์ปลาพื้นถิ่นที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ จึงมีความจำเป็นต่อการจัดทำแนวทางการจัดการขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่สำหรับการท่องเที่ยว โดยนำข้อมูลด้านทรัพยากรธรรมชาติ ระบบนิเวศ ทรัพยากรประมง และบริบททางสังคมและเศรษฐกิจของชุมชนมาวิเคราะห์ร่วมกัน เพื่อกำหนดรูปแบบ ขอบเขต และระดับกิจกรรมการท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ ลดความเสี่ยงและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ตลอดจนส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผน ติดตาม และบริหารจัดการทรัพยากร ทั้งนี้ ผลการดำเนินงานจะเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของชุมชนบ้านป่าเหมี้ยง ซึ่งมุ่งสร้างสมดุลระหว่างการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การรักษาความหลากหลายทางชีวภาพ การสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจ และการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนให้เกิดความยั่งยืนในระยะยาว

3.2 ผลการดำเนินกิจกรรมการอบรม บรรยาย และแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ทางคณะทำงานของโครงการ ดำเนินการจัดกิจกรรม เมื่อวันที่ 27 เมษายน 2569 คณะผู้ดำเนินโครงการได้ลงพื้นที่ชุมชนบ้านป่าเหมี้ยง เพื่อจัดกิจกรรมอบรม บรรยาย และแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการท่องเที่ยวโดยชุมชนแก่ประชาชน ผู้นำชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในพื้นที่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และเตรียมความพร้อมในการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนบนฐานทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น อันจะนำไปสู่การสร้างรายได้และการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน

ในการดำเนินกิจกรรม ได้มีการถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นการเดินทางไปยังแหล่งธรรมชาติที่มีความอุดมสมบูรณ์ โดยคำนึงถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ควบคู่กับการเรียนรู้ระบบนิเวศ วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของชุมชนท้องถิ่น รวมถึงการกระจายผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจสู่ชุมชนอย่างเป็นธรรม นอกจากนี้ยังได้ให้ความรู้เกี่ยวกับแนวคิดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ซึ่งเน้นการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการวางแผน บริหารจัดการ และกำหนดทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวด้วยตนเอง เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อคนในพื้นที่อย่างทั่วถึง พร้อมทั้งรักษาอัตลักษณ์ วัฒนธรรม และทรัพยากรธรรมชาติของชุมชนให้คงอยู่สืบไป ภายหลังการบรรยาย ได้มีการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับชุมชน เพื่อสำรวจศักยภาพและต้นทุนทางสังคมของชุมชนบ้านป่าเหมี้ยงที่สามารถนำมาต่อยอดเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการท่องเที่ยวโดยชุมชน พบว่าชุมชนมีฐานการเรียนรู้ที่หลากหลายและสะท้อนอัตลักษณ์ของท้องถิ่น ซึ่งสามารถพัฒนาเป็นกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับนักท่องเที่ยวได้ ประกอบด้วย 1) ฐานการเรียนรู้การเก็บใบเหมี้ยง 2. ฐานการเรียนรู้การหมักเหมี้ยง 3) ฐานการเรียนรู้การผลิตหมอนใบชา 4) ฐานการเรียนรู้การเพาะเห็ดหอม 5) ฐานการเรียนรู้การผลิตกาแฟ 6) ฐานการเรียนรู้เกษตร

ผสมผสานบนพื้นที่สูง 7) ฐานการเรียนรู้โรงไฟฟ้าพลังงานน้ำ 8) ฐานการเรียนรู้สืบสานและอนุรักษ์ดนตรีพื้นเมือง 9) ฐานการเรียนรู้โฮมสเตย์และวิถีชีวิตชุมชน 10) ฐานการเรียนรู้สมุนไพรและหมอเมือง

ภาพที่ 4 ฐานการเรียนรู้ในชุมชนบ้านป่าเหมี้ยง

จากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน ชุมชนเห็นว่าฐานการเรียนรู้ดังกล่าวเป็นทุนทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาที่มีคุณค่า สามารถนำมาพัฒนาเป็นเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับวิถีชีวิตของชุมชนและระบบนิเวศบนพื้นที่สูงได้อย่างเหมาะสม อีกทั้งยังเป็นกลไกสำคัญในการสร้างรายได้เสริม กระจายรายได้สู่ครัวเรือน และส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่น

ผลการดำเนินกิจกรรมพบว่า ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพิ่มมากขึ้น เกิดการตระหนักถึงคุณค่าและศักยภาพของทรัพยากรในพื้นที่ รวมถึงเห็นแนวทางในการพัฒนาฐานการเรียนรู้และกิจกรรมการท่องเที่ยวให้มีความหลากหลายและตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว ภายใต้แนวคิดการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรอย่างยั่งยืน โดยสรุป กิจกรรมดังกล่าวช่วยเสริมสร้างองค์ความรู้และกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว ส่งเสริมการใช้ทุนทางธรรมชาติและวัฒนธรรมอย่างสร้างสรรค์ และเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาชุมชนบ้านป่าเหมี้ยงสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่มีความเข้มแข็งและยั่งยืนในอนาคต

ภาพที่ 5 แผนที่ชุมชนบ้านป่าเหมี้ยง

ภาพที่ 6 แลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกับชุมชน

3.3 ผลการดำเนินกิจกรรมการอบรม บรรยาย และแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับแนวคิดความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ป่าต้นน้ำ

คณะผู้ดำเนินโครงการได้จัดกิจกรรมอบรม บรรยาย และแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ป่าต้นน้ำแก่ประชาชน ผู้นำชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในชุมชนบ้านป่าเหมี้ยง เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณค่าและบทบาทของทรัพยากรธรรมชาติที่มีต่อการดำรงชีวิตของชุมชน ตลอดจนส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรอย่างยั่งยืน
ในการดำเนินกิจกรรม ได้มีการถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับความสำคัญของระบบนิเวศป่าต้นน้ำ ซึ่งเป็นแหล่งกำเนิดน้ำที่หล่อเลี้ยงระบบนิเวศและการดำรงชีวิตของประชาชน ทั้งในด้านการอุปโภคบริโภค การเกษตร และการรักษาสมดุลทางธรรมชาติ นอกจากนี้ยังได้อธิบายถึงบทบาทของป่าไม้ในการช่วยกักเก็บน้ำ ลดการพังทลายของดิน ดูดซับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ และเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของพืชและสัตว์ป่านานาชนิด รวมถึงสัตว์น้ำพื้นถิ่นที่มีความสำคัญต่อความหลากหลายทางชีวภาพของพื้นที่

ภายในกิจกรรมมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างวิถีชีวิตของชุมชนบ้านป่าเหมี้ยงกับทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ป่าต้นน้ำ โดยชุมชนได้ร่วมสะท้อนให้เห็นถึงการพึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติในด้านต่าง ๆ เช่น การทำเกษตรบนพื้นที่สูง การปลูกเมี่ยง การผลิตกาแฟ การใช้ประโยชน์จากสมุนไพรท้องถิ่น ตลอดจนการใช้น้ำจากลำห้วยและแหล่งน้ำธรรมชาติในการดำรงชีวิตประจำวัน ซึ่งล้วนเป็นกิจกรรมที่มีความเชื่อมโยงกับความอุดมสมบูรณ์ของระบบนิเวศป่าต้นน้ำ นอกจากนี้ ยังมีการร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาและปัจจัยคุกคามต่อทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ เช่น การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การใช้ทรัพยากรที่ไม่เหมาะสม การเกิดไฟป่า และผลกระทบจากกิจกรรมของมนุษย์ที่อาจส่งผลต่อความสมบูรณ์ของระบบนิเวศ พร้อมทั้งหารือแนวทางในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีส่วนร่วม โดยเน้นบทบาทของชุมชนในการเป็นผู้ดูแลรักษาทรัพยากรที่สำคัญของท้องถิ่น ผลการดำเนินกิจกรรมพบว่า ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ป่าต้นน้ำเพิ่มมากขึ้น เกิดความตระหนักถึงคุณค่าของป่าไม้ แหล่งน้ำ และความหลากหลายทางชีวภาพที่เป็นฐานทรัพยากรสำคัญของชุมชน รวมทั้งมีทัศนคติที่ดีต่อการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างเหมาะสมและยั่งยืน

ภาพที่ 7 การอบรม บรรยาย และแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับแนวคิดความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ป่าต้นน้ำ

3.4 ผลการดำเนินกิจกรรมการอบรม บรรยาย และแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับแนวคิดการจัดการขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ (Carrying Capacity) ของชุมชนบ้านป่าเหมี้ยง อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง

คณะผู้ดำเนินโครงการได้จัดกิจกรรมอบรม บรรยาย และแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับแนวคิดการจัดการขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ (Carrying Capacity) ให้แก่ผู้นำชุมชน ผู้ประกอบการโฮมสเตย์ ประชาชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในชุมชนบ้านป่าเหมี้ยง อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ และสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสมโดยไม่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และวิถีชีวิตของชุมชน ในการดำเนินกิจกรรม ได้มีการให้ความรู้เกี่ยวกับหลักการของการจัดการขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ ซึ่งเป็นแนวทางสำคัญในการกำหนดระดับการใช้ประโยชน์จากแหล่งท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับศักยภาพของทรัพยากรและสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีอยู่ เพื่อป้องกันปัญหาความแออัด ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ และผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ ภายหลังการบรรยายได้มีการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้และรวบรวมข้อมูลสถานการณ์การท่องเที่ยวของชุมชนบ้านป่าเหมี้ยงในปัจจุบัน พบว่า ชุมชนมีที่พักรูปแบบโฮมสเตย์จำนวน 23 แห่ง ซึ่งกระจายอยู่ภายในหมู่บ้านและสามารถรองรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการเรียนรู้วิถีชีวิตชุมชนและสัมผัสธรรมชาติได้เป็นอย่างดี โดยในแต่ละปีมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาเยี่ยมเยือนเฉลี่ยประมาณ 3,000 คนต่อปี และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากกระแสความนิยมในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการท่องเที่ยวโดยชุมชน จากการแลกเปลี่ยนข้อมูลร่วมกัน พบว่าช่วงเวลาที่มีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามามากที่สุด คือ ระหว่างเดือนกันยายนถึงเดือนธันวาคม ซึ่งเป็นช่วงที่สภาพภูมิอากาศเหมาะสมต่อการท่องเที่ยวและเป็นฤดูกาลที่ทรัพยากรธรรมชาติของชุมชนมีความสวยงาม โดยเฉพาะบรรยากาศของป่าต้นน้ำ วิถีการเก็บเมี่ยง และแปลงกาแฟบนพื้นที่สูง ส่งผลให้เกิดการกระจุกตัวของนักท่องเที่ยวในช่วงเวลาดังกล่าว

ในด้านผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ พบว่าการท่องเที่ยวสามารถสร้างรายได้เสริมให้แก่ครัวเรือนในชุมชน โดยเฉพาะกลุ่มผู้ประกอบการโฮมสเตย์ ร้านอาหาร ร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน และผู้ให้บริการกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ซึ่งมีรายได้เฉลี่ยจากกิจกรรมการท่องเที่ยวประมาณ 15,000–20,000 บาทต่อเดือนต่อครัวเรือน ทั้งนี้ รายได้ดังกล่าวมีส่วนช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนและสร้างแรงจูงใจในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่น อย่างไรก็ตาม ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ร่วมกันวิเคราะห์ถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นหากจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นเกินขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ โดยเฉพาะผลกระทบต่อแหล่งน้ำ ป่าต้นน้ำ เส้นทางศึกษาธรรมชาติ ระบบจัดการขยะ ความสงบของชุมชน และคุณภาพประสบการณ์ของนักท่องเที่ยว จึงได้มีการเสนอแนวทางในการบริหารจัดการพื้นที่ เช่น การกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวที่เหมาะสมในแต่ละช่วงเวลา การกระจายกิจกรรมท่องเที่ยวไปยังฐานการเรียนรู้ต่าง ๆ การพัฒนาระบบบริหารจัดการขยะ และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการติดตามและประเมินผลกระทบจากการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง ผลการดำเนินกิจกรรมพบว่า ผู้เข้าร่วมมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดการจัดการขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่เพิ่มมากขึ้น สามารถตระหนักถึงความสำคัญของการวางแผน

และบริหารจัดการการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับศักยภาพของชุมชน และเห็นแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวที่สร้างสมดุลระหว่างการสร้างรายได้ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และการรักษาวิถีชีวิตของคนในชุมชน

โดยสรุป กิจกรรมดังกล่าวช่วยเสริมสร้างองค์ความรู้และแนวทางการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนให้แก่ชุมชนบ้านป่าเหมี้ยง อันจะนำไปสู่การกำหนดมาตรการรองรับนักท่องเที่ยวที่เหมาะสม การรักษาคุณภาพของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการสร้างรายได้และคุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่คนในชุมชนในระยะยาว

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ SWOT ขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ (Carrying Capacity) ด้านการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านป่าเหมี้ยง อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง

จุดแข็ง (Strengths)	**จุดอ่อน (Weaknesses)**
1. ชุมชนมีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ โดยเฉพาะพื้นที่ป่าต้นน้ำ ระบบนิเวศบนพื้นที่สูง และภูมิทัศน์ทางธรรมชาติที่มีความสวยงาม 2. มีอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิตที่โดดเด่น เช่น การปลูกเมี่ยง การผลิตกาแฟ วิถีเกษตรบนพื้นที่สูง และภูมิปัญญาท้องถิ่น 3. มีฐานการเรียนรู้ที่หลากหลาย สามารถพัฒนาเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการท่องเที่ยวโดยชุมชนได้ 4. คนในชุมชนมีความเข้มแข็งและมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่น 5. มีรูปแบบโฮมสเตย์และกิจกรรมการเรียนรู้ที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวที่สนใจการท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์ 6. สภาพแวดล้อมมีความสงบ เหมาะสำหรับการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติและการพักผ่อน	1.ระบบสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวยังมีข้อจำกัด เช่น ที่จอดรถ ห้องน้ำสาธารณะ และป้ายสื่อความหมาย 2.เส้นทางคมนาคมบางช่วงมีความคดเคี้ยวและเข้าถึงได้ยาก โดยเฉพาะในช่วงฤดูฝน 3. ขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของชุมชนยังมีจำกัด ทั้งด้านที่พัก บุคลากร และการให้บริการ 4. ระบบการจัดการขยะและน้ำเสียยังต้องได้รับการพัฒนาให้รองรับการเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยว 5.การประชาสัมพันธ์และการสื่อสารข้อมูลการท่องเที่ยวยังไม่ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายในวงกว้าง 6. คนในชุมชนบางส่วนยังขาดทักษะด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยว การบริการ และการสื่อสารกับนักท่องเที่ยว
โอกาส (Opportunities)	**อุปสรรค/ภัยคุกคาม (Threats)**
1. แนวโน้มการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการท่องเที่ยวโดยชุมชนได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง 2. นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับแหล่งท่องเที่ยวที่มีความเป็นธรรมชาติและมีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม	1.การเพิ่มขึ้นของจำนวนนักท่องเที่ยวเกินขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ อาจส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อม 2. ความเสื่อมโทรมของแหล่งน้ำและพื้นที่ป่าต้นน้ำจากการใช้ประโยชน์ที่ไม่เหมาะสม

3. หน่วยงานภาครัฐ สถาบันการศึกษา และองค์กรต่าง ๆ มีนโยบายสนับสนุนการท่องเที่ยวโดยชุมชนและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ 4. สามารถพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้และเส้นทางท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงฐานการเรียนรู้ภายในชุมชนได้อย่างหลากหลาย 5. สื่อสังคมออนไลน์ช่วยเพิ่มโอกาสในการประชาสัมพันธ์และสร้างการรับรู้ให้แก่นักท่องเที่ยว 6. สามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน เช่น เมี่ยง กาแฟ สมุนไพร และงานหัตถกรรม เพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยว	3. ปัญหาขยะ น้ำเสีย และมลภาวะที่อาจเกิดขึ้นจากกิจกรรมการท่องเที่ยว 4. การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เช่น ภัยแล้ง ฝนตกหนัก หรือไฟป่า ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศและกิจกรรมการท่องเที่ยว 5. การสูญเสียอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิตดั้งเดิม หากการท่องเที่ยวเติบโตอย่างรวดเร็วโดยขาดการบริหารจัดการที่เหมาะสม 6. การแข่งขันจากแหล่งท่องเที่ยวชุมชนอื่น ๆ ที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน 7. ความไม่สงบและความแออัดภายในชุมชน อันเกิดจากการเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยวในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว

ชุมชนบ้านป่าเหมี้ยง มีจุดแข็งสำคัญด้านทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรม และฐานการเรียนรู้ที่สามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการท่องเที่ยวโดยชุมชนได้อย่างมีศักยภาพ อย่างไรก็ตาม ควรให้ความสำคัญกับการวางแผนการจัดการขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ การพัฒนาระบบสาธารณูปโภค การจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการเสริมสร้างศักยภาพของคนในชุมชน เพื่อให้การท่องเที่ยวสามารถเติบโตควบคู่ไปกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและรักษาคุณภาพชีวิตของชุมชนได้อย่างยั่งยืน

ภาพที่ 8 คณะทำงานลงพื้นที่สำรวจและเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับชุมชน

ภาพที่ 9 กิจกรรมการอบรม และแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับแนวคิดการจัดการขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่

ผลการดำเนินกิจกรรมที่ 2
การถ่ายทอดและอบรมแนวทางในการอนุรักษ์ทรัพยากรปลาพื้นถิ่น ถ่ายทอดองค์ความรู้สัตว์น้ำพื้นถิ่น และ รูปแบบการทำประมงในชุมชน

กำหนดการการบรรยายและลงสำรวจพื้นที่บริบทของชุมชน

กิจกรรมที่ 2 การถ่ายทอดและอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับแนวทางในการอนุรักษ์ทรัพยากรปลาพื้นถิ่น

โครงการ ชุมชนป่าเหมี้ยงกับการอนุรักษ์ เพื่อการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
วันที่ 18-19 มิถุนายน 2569 ณ ชุมชนบ้านป่าเหมี้ยง หมู่ที่ 7 ตำบลแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง

เวลา	รายละเอียดหัวข้อเรื่อง
วันที่ 18 มิถุนายน 2569	
06.00 – 08.00 น.	เดินทางจากมทร.ล้านนา ลำปาง ไปยังชุมชนบ้านป่าเหมี้ยง หมู่ที่ 7 ตำบลแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง
8.00 - 8.15 น.	ลงทะเบียนผู้เข้าร่วมกิจกรรมและกล่าวต้อนรับ
08.15 -9.00 น	ชี้แจงวัตถุประสงค์ของโครงการ และภาพรวมการดำเนินกิจกรรม
09.00 – 12.00 น.	บรรยายหัวข้อ “ความสำคัญของปลาพื้นถิ่นและสถานการณ์ทรัพยากรสัตว์น้ำและการจัดการประมงแบบมีส่วนร่วมของชุมชน” โดย ผศ.ดร.ศันสนีย์ หวังวรลักษณ์
12.00 - 13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
13.00 – 16.00 น	อบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “การเรียนรู้ด้านคุณภาพน้ำกับการอนุรักษ์ปลาพื้นถิ่น เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน” - ปัจจัยคุณภาพน้ำที่มีผลต่อสัตว์น้ำ โดย อ.เรืองพันธุ์ ทรัพย์มี - การตรวจวัดค่าคุณภาพน้ำ เช่น pH ออกซิเจนละลายน้ำ โดยอ.สุภัทรชา ธุระกิจ
16.00-16.30	กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ตอบข้อซักถาม
16.30	ปิดการอบรม
วันที่ 19 มิถุนายน 2569	
08.30 – 09.00 น	ลงทะเบียนผู้เข้าร่วมอบรมและกล่าวต้อนรับ
09.00-12.00 น.	ฝึกปฏิบัติการ “การสำรวจชนิดปลาพื้นถิ่นและการเก็บข้อมูลเบื้องต้น ร่วมกับชุมชน” โดย อ.เรืองพันธุ์ ทรัพย์มี และ อ.สุภัทรชา ธุระกิจ
12.00-13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน

เวลา	รายละเอียดหัวข้อเรื่อง
13.00-16.00 น.	อบรมเรื่อง “แนวทางและการวางแผนการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรปลาพื้นถิ่นแบบมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อส่งเสริมด้านการท่องเที่ยว” โดย ผศ.ดร.ศันสนีย์ หวังวรลักษณ์
16.000-16.30 น.	สรุปผลการอบรม ตอบข้อซักถาม และประเมินความพึงพอใจ และปิดการอบรม

การดำเนินโครงการ ได้จัดกิจกรรมที่ 2 เรื่อง การถ่ายทอดและอบรมแนวทางในการอนุรักษ์ทรัพยากรปลาพื้นถิ่น ถ่ายทอดองค์ความรู้สัตว์น้ำพื้นถิ่น และรูปแบบการทำประมงในชุมชน ระหว่างวันที่ 18–19 มิถุนายน 2569 ณ ชุมชนบ้านป่าเหมี้ยง หมู่ที่ 7 ตำบลแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับชนิดพันธุ์ปลาพื้นถิ่นและสัตว์น้ำที่พบในพื้นที่ ความสำคัญของทรัพยากรประมงต่อระบบนิเวศและวิถีชีวิตของชุมชน ตลอดจนสร้างความตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำอย่างยั่งยืน

การดำเนินกิจกรรมมุ่งเน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เชี่ยวชาญและประชาชนในชุมชน โดยครอบคลุมองค์ความรู้เกี่ยวกับลักษณะและความหลากหลายของปลาพื้นถิ่น แหล่งอาศัยและความสัมพันธ์กับระบบนิเวศ การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรประมง ตลอดจนรูปแบบและภูมิปัญญาการทำประมงในท้องถิ่น เพื่อรวบรวมองค์ความรู้จากประสบการณ์ของคนในชุมชนและเชื่อมโยงกับหลักวิชาการด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรประมง นอกจากนี้ ยังส่งเสริมให้ชุมชนตระหนักถึงความสำคัญของการใช้เครื่องมือประมงและวิธีการจับสัตว์น้ำอย่างเหมาะสม การหลีกเลี่ยงกิจกรรมที่อาจส่งผลกระทบต่อแหล่งวางไข่และแหล่งอนุบาลสัตว์น้ำ รวมถึงการมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังและดูแลรักษาแหล่งน้ำที่เป็นแหล่งอาศัยของปลาพื้นถิ่น โดยมีรายละเอียดการดำเนินกิจกรรม ดังนี้

1. กิจกรรม การบรรยายหัวข้อ “ความสำคัญของปลาพื้นถิ่นและสถานการณ์ทรัพยากรสัตว์น้ำและการจัดการประมงแบบมีส่วนร่วมของชุมชน” โดย ผศ.ดร.ศันสนีย์ หวังวรลักษณ์ (นักวิจัยอิสระ)

กิจกรรมการบรรยายในหัวข้อ “ความสำคัญของปลาพื้นถิ่นและสถานการณ์ทรัพยากรสัตว์น้ำและการจัดการประมงแบบมีส่วนร่วมของชุมชน” ได้รับเกียรติจาก ศันสนีย์ หวังวรลักษณ์ นักวิจัยอิสระ อดีตอาจารย์ประจำภาควิชาการจัดการประมง คณะประมง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เป็นวิทยากรบรรยายให้ความรู้แก่ประชาชน ผู้นำชุมชน กลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในพื้นที่ชุมชนบ้านป่าเหมี้ยง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักเกี่ยวกับคุณค่าและความสำคัญของปลาพื้นถิ่น ตลอดจนแนวทางการอนุรักษ์และการจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำอย่างยั่งยืนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการบรรยาย วิทยากรได้ถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับความสำคัญของปลาพื้นถิ่นในฐานะทรัพยากรชีวภาพที่มีคุณค่าต่อระบบนิเวศแหล่งน้ำและความมั่นคงทางอาหารของชุมชน โดยปลาพื้นถิ่นมีบทบาทสำคัญในการรักษาสมดุลของระบบนิเวศ เป็นแหล่งอาหารและรายได้ของประชาชน รวมทั้งเป็นส่วนหนึ่งของภูมิปัญญา วัฒนธรรม และวิถีชีวิตที่สืบทอดกันมาในท้องถิ่น นอกจากนี้ยังได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ทรัพยากรสัตว์น้ำในปัจจุบัน

ซึ่งหลายพื้นที่ประสบปัญหาการลดลงของความหลากหลายทางชีวภาพ การเสื่อมโทรมของแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และผลกระทบจากกิจกรรมของมนุษย์ที่ส่งผลต่อปริมาณและชนิดของสัตว์น้ำในธรรมชาติ วิทยากรได้เน้นย้ำถึงความสำคัญของการจัดการประมงแบบมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งเป็นแนวทางที่เปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่เข้ามามีบทบาทในการวางแผน กำหนดกติกา ดูแล และติดตามการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรสัตว์น้ำร่วมกัน โดยอาศัยองค์ความรู้ทางวิชาการควบคู่กับภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรอย่างเหมาะสมและยั่งยืน ทั้งยังช่วยสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนในการบริหารจัดการทรัพยากรของตนเอง ภายหลังการบรรยาย ได้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างวิทยากรและผู้เข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับสถานการณ์ทรัพยากรสัตว์น้ำในพื้นที่ ความหลากหลายของปลาพื้นถิ่นที่พบในชุมชน ปัญหาและอุปสรรคในการอนุรักษ์ รวมถึงแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการฟื้นฟูและดูแลรักษาแหล่งน้ำธรรมชาติ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ร่วมกันเสนอแนวทางการอนุรักษ์ เช่น การเฝ้าระวังการทำประมงที่ไม่เหมาะสม การฟื้นฟูแหล่งอาศัยของสัตว์น้ำ การสร้างจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ให้แก่เยาวชน และการจัดทำฐานข้อมูลทรัพยากรสัตว์น้ำในชุมชน

ผลการดำเนินกิจกรรมพบว่า ผู้เข้าร่วมมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญของปลาพื้นถิ่น สถานการณ์ทรัพยากรสัตว์น้ำ และแนวทางการจัดการประมงแบบมีส่วนร่วมเพิ่มมากขึ้น เกิดความตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรสัตว์น้ำในฐานะทรัพยากรสำคัญของชุมชน และเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และบริหารจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืน ซึ่งกิจกรรมการบรรยายในครั้งนี้สามารถเสริมสร้างองค์ความรู้และความตระหนักด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำให้แก่ชุมชนบ้านป่าเหมี้ยงได้เป็นอย่างดี พร้อมทั้งส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดูแลรักษาและบริหารจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำและแหล่งน้ำธรรมชาติ อันจะนำไปสู่การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรสัตว์น้ำอย่างยั่งยืน

ภาพที่ 10 การบรรยายหัวข้อ ความสำคัญของปลาพื้นถิ่นและสถานการณ์ทรัพยากรสัตว์น้ำและการจัดการประมงแบบมีส่วนร่วมของชุมชน

2. กิจกรรมย่อย การอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “การเรียนรู้ด้านคุณภาพน้ำกับการอนุรักษ์ปลาพื้นถิ่น เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน” ปัจจัยคุณภาพน้ำที่มีผลต่อสัตว์น้ำ โดย อ.เรืองพันธุ์ ทรัพย์มี และ การตรวจวัดค่าคุณภาพน้ำ เช่น pH ออกซิเจนละลายน้ำ โดย อ.สุภัทรชา ธุระกิจ

กิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “การเรียนรู้ด้านคุณภาพน้ำกับการอนุรักษ์ปลาพื้นถิ่น เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน” จัดขึ้นเพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้และทักษะให้แก่ประชาชน ผู้นำชุมชน เยาวชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในชุมชนบ้านป่าเหมี้ยง เกี่ยวกับความสำคัญของคุณภาพน้ำที่มีต่อระบบนิเวศแหล่งน้ำและการดำรงอยู่ของปลาพื้นถิ่น รวมทั้งส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการติดตามและอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำ เพื่อเป็นฐานสำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการท่องเที่ยวโดยชุมชน ในการอบรมภาคทฤษฎี อาจารย์เรืองพันธุ์ ทรัพย์มี ได้บรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับปัจจัยคุณภาพน้ำที่มีผลต่อการดำรงชีวิตของสัตว์น้ำ โดยอธิบายถึงความสำคัญของคุณภาพน้ำต่อการเจริญเติบโต การสืบพันธุ์ และการอยู่รอดของปลาพื้นถิ่น รวมถึงปัจจัยสำคัญ ได้แก่ อุณหภูมิน้ำ ความเป็นกรด-ด่าง (pH) ปริมาณออกซิเจนละลายน้ำ (Dissolved Oxygen: DO) ความขุ่นของน้ำ และสารอินทรีย์หรือสารปนเปื้อนในแหล่งน้ำ ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความอุดมสมบูรณ์ของระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพของสัตว์น้ำในธรรมชาติ

จากนั้น อาจารย์สุภัทรชา ธุระกิจ ได้ถ่ายทอดความรู้และฝึกปฏิบัติการตรวจวัดคุณภาพน้ำเบื้องต้น โดยให้ผู้เข้าร่วมเรียนรู้หลักการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์สำหรับการตรวจวัดคุณภาพน้ำในภาคสนาม ได้แก่ การตรวจวัดค่าความเป็นกรด-ด่าง (pH) และปริมาณออกซิเจนละลายน้ำ (DO) พร้อมทั้งอธิบายวิธีการแปลผลค่าที่ตรวจวัดได้ และความสัมพันธ์ของค่าคุณภาพน้ำกับสุขภาพของสัตว์น้ำและระบบนิเวศแหล่งน้ำ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ลงมือปฏิบัติจริงในการเก็บตัวอย่างน้ำและใช้เครื่องมือตรวจวัดคุณภาพน้ำภายในพื้นที่ชุมชน ทำให้สามารถเรียนรู้ขั้นตอนการตรวจวัด การบันทึกข้อมูล และการประเมินสภาพแหล่งน้ำเบื้องต้นได้ด้วยตนเอง นอกจากนี้ยังได้ร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์แหล่งน้ำในชุมชน ปัญหาที่อาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพน้ำ และแนวทางการอนุรักษ์แหล่งน้ำเพื่อรักษาความหลากหลายของปลาพื้นถิ่นและสัตว์น้ำชนิดอื่นๆ

ผลการดำเนินกิจกรรมพบว่า ผู้เข้าร่วมมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับปัจจัยคุณภาพน้ำที่มีผลต่อสัตว์น้ำเพิ่มมากขึ้น สามารถใช้เครื่องมือพื้นฐานในการตรวจวัดคุณภาพน้ำและแปลผลข้อมูลเบื้องต้นได้ รวมทั้งตระหนักถึงความสำคัญของการเฝ้าระวังและติดตามคุณภาพน้ำอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเป็นข้อมูลในการอนุรักษ์ปลาพื้นถิ่นและการจัดการทรัพยากรแหล่งน้ำของชุมชน

ภาพที่ 11 ลงพื้นสำรวจคุณภาพน้ำและการสำรวจชนิดพันธุ์ปลาพื้นถิ่น เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน

3. ผลการการอบรมและเสวนา “การสำรวจชนิดปลาพื้นถิ่นและการเก็บข้อมูลเบื้องต้น ร่วมกับชุมชน” โดย อ.เรืองพันธุ์ ทรัพย์มี และ อ.สุภัทรชา ธุระกิจ

กิจกรรมอบรมและฝึกปฏิบัติการ เรื่อง “การสำรวจชนิดปลาพื้นถิ่นและการเก็บข้อมูลเบื้องต้นร่วมกับชุมชน” ได้รับเกียรติจากอาจารย์เรืองพันธุ์ ทรัพย์มี และอาจารย์สุภัทรชา ธุระกิจ เป็นวิทยากรในการถ่ายทอดองค์ความรู้และฝึกปฏิบัติให้แก่ประชาชน ผู้นำชุมชน เยาวชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในชุมชนบ้านป่าเหมี้ยง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหลากหลายของปลาพื้นถิ่นในพื้นที่ ตลอดจนพัฒนาศักยภาพของชุมชนในการสำรวจ รวบรวม และจัดเก็บข้อมูลทรัพยากรสัตว์น้ำเบื้องต้น เพื่อนำไปใช้ในการอนุรักษ์และบริหารจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำอย่างยั่งยืน

ในการอบรมภาคทฤษฎี วิทยากรได้ให้ความรู้เกี่ยวกับความสำคัญของปลาพื้นถิ่นต่อระบบนิเวศแหล่งน้ำ บทบาทของสัตว์น้ำต่อความสมดุลของระบบนิเวศ และแนวทางการสำรวจและจำแนกชนิดปลาเบื้องต้น รวมถึงหลักการเก็บข้อมูลภาคสนาม เช่น การบันทึกชนิดปลา ขนาด จำนวน พิกัดแหล่งที่พบ และลักษณะสภาพแวดล้อมของแหล่งน้ำ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการติดตามสถานภาพทรัพยากรสัตว์น้ำในอนาคต หลังการบรรยาย ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ลงพื้นที่ฝึกปฏิบัติการสำรวจชนิดปลาพื้นถิ่นร่วมกับวิทยากรในแหล่งน้ำธรรมชาติของชุมชน โดยมีการสาธิตวิธีการสำรวจ การสังเกตลักษณะจำแนกชนิดปลา การบันทึกข้อมูลภาคสนาม และการจัดทำทะเบียนข้อมูลทรัพยากรสัตว์น้ำเบื้องต้นของชุมชน จากการสำรวจพบความหลากหลายของปลาพื้นถิ่นหลายชนิดที่อาศัยอยู่ในลำห้วยและแหล่งน้ำธรรมชาติของชุมชน ได้แก่ ปลาพลวงหิน ปลาน้ำหมึก ปลารากกล้วย ปลาแค้ และปลาพื้นถิ่นชนิดอื่น ๆ ที่เป็นตัวแทนของความอุดมสมบูรณ์ของระบบนิเวศลุ่มน้ำบนพื้นที่สูง โดยปลาที่พบส่วนใหญ่เป็นชนิดที่ต้องการแหล่งน้ำสะอาด มีออกซิเจนละลายน้ำสูง และมีสภาพแวดล้อมที่ยังคงความสมบูรณ์ตามธรรมชาติ สะท้อนให้เห็นถึงคุณค่าของพื้นที่ป่าต้นน้ำและระบบนิเวศแหล่งน้ำของชุมชนบ้านป่าเหมี้ยง นอกจากนี้ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมยังได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของทรัพยากรสัตว์น้ำในอดีตและปัจจุบัน ปัจจัยที่ส่งผลต่อการลดลงของความหลากหลายทางชีวภาพ และแนวทางการอนุรักษ์ปลาพื้นถิ่นในพื้นที่ เช่น การดูแลรักษาคุณภาพน้ำ การอนุรักษ์ป่าต้นน้ำ การลดกิจกรรมที่ส่งผลกระทบต่อแหล่งอาศัยของสัตว์น้ำ และการสร้างการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการเฝ้าระวังและติดตามสถานการณ์ทรัพยากรสัตว์น้ำอย่างต่อเนื่อง

ผลการดำเนินกิจกรรม พบว่า ผู้เข้าร่วมมีความรู้และทักษะด้านการสำรวจชนิดปลาพื้นถิ่นและการเก็บข้อมูลภาคสนามเพิ่มมากขึ้น สามารถจำแนกชนิดปลาพื้นถิ่นที่พบในพื้นที่ได้เบื้องต้น และเข้าใจขั้นตอนการจัดเก็บข้อมูลทรัพยากรสัตว์น้ำอย่างเป็นระบบ อีกทั้งยังเกิดความตระหนักถึงความสำคัญของการอนุรักษ์แหล่งน้ำและทรัพยากรสัตว์น้ำในฐานะทรัพยากรสำคัญของชุมชน

โดยสรุป กิจกรรมอบรมและฝึกปฏิบัติการในครั้งนี้ช่วยเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนในการสำรวจและจัดเก็บข้อมูลทรัพยากรสัตว์น้ำพื้นถิ่น ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ และเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาฐานข้อมูลทรัพยากรสัตว์น้ำของชุมชนบ้านป่าเหมี้ยง ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการวางแผนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การพัฒนาฐานการเรียนรู้ และการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนได้อย่างยั่งยืนต่อไป

ภาพที่ 12 การลงพื้นที่สำรวจและเก็บพิกัดจุด (GPS) เบื้องต้น

ข้อมูลเส้นทางศึกษาธรรมชาติของลำน้ำของทรัพยากรแหล่งน้ำ สัตว์พื้นท้องน้ำและปลาท้องถิ่น ในพื้นที่ หมู่ 7 บ้านป่าเหมี้ยง ตำบลแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง

1. ปลาพลวง

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Neolissochilus stracheyi*

ชื่อสามัญ: Blue Mahseer, Soro brook carp

วงศ์: Cyprinidae

ลักษณะ ปลาพลวงเป็นปลาน้ำจืดในวงศ์ปลาตะเพียน (Cyprinidae) มีลำตัวเรียวยาว ค่อนข้างแบนด้านข้าง หัวมีขนาดปานกลาง ปากอยู่ค่อนไปทางด้านหน้า ปลายปากกว้างเล็กน้อย ไม่มีฟันที่ขากรรไกรเหมือนปลากินเนื้อ แต่มีฟันในคอสำหรับบดอาหาร ดวงตามีขนาดค่อนข้างใหญ่ เกล็ดมีขนาดปานกลางเรียงเป็นระเบียบ ลำตัวมีสีเงินอมเหลืองหรือสีเทาอมเงิน บริเวณด้านหลังมีสีเข้มกว่าด้านท้อง ครีบหลังและครีบหางมักมีสีเหลืองอ่อนถึงเหลืองทอง และในบางตัวอาจมีสีส้มเรื่อ โดยเฉพาะในฤดูผสมพันธุ์ ปลามีขนาดโตเต็มที่ประมาณ 15–25 เซนติเมตร แม้ว่าบางแหล่งอาจพบขนาดใหญ่กว่านี้

ถิ่นที่อยู่อาศัย ปลาพลวงที่พบในแหล่งพื้นต้นน้ำของชุมชนบ้านป่าเหมี้ยง ปลาพลวงจะอยู่ในลำธารและแม่น้ำที่มีน้ำใส ไหลค่อนข้างแรง พื้นท้องน้ำเป็นกรวด หิน หรือทราย โดยทั่วไปพบได้มากในพื้นที่ต้นน้ำและลุ่มน้ำภาคเหนือของประเทศไทย เช่น ลุ่มน้ำวัง ลุ่มน้ำยม ลุ่มน้ำน่าน และลุ่มน้ำปิง

การกินอาหาร แมลงน้ำ ตัวอ่อนของแมลง สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังขนาดเล็ก รวมทั้งสาหร่ายและเศษซากอินทรียวัตถุเป็นอาหาร จึงมีบทบาทสำคัญในการรักษาสมดุลของระบบนิเวศลำธาร

ปลาพลวงเป็นดัชนีชี้วัดคุณภาพแหล่งน้ำที่ดี เนื่องจากต้องการแหล่งน้ำที่สะอาดและมีปริมาณออกซิเจนละลายน้ำสูง หากสภาพแวดล้อมเสื่อมโทรมหรือเกิดมลพิษ จำนวนประชากรของปลาชนิดนี้มักลดลงอย่างรวดเร็ว จึงมีความสำคัญทั้งในด้านความหลากหลายทางชีวภาพ การอนุรักษ์ทรัพยากรประมง และการใช้เป็นข้อมูลในการประเมินความสมบูรณ์ของระบบนิเวศน้ำจืดในพื้นที่ต้นน้ำของประเทศไทย

2. ปลาน้ำหมึก

ชื่อวิทยาศาสตร์: *Opsarius pulchellus* (Smith, 1931)

ชื่อสามัญ: Stream minow

วงศ์ Danionidae

ลักษณะ ลำตัวมีลักษณะเรียวยาว ค่อนข้างแบนด้านข้าง เกล็ดละเอียด สีลำตัวโดยทั่วไปเป็นสีเทาเข้มถึงดำอมเงิน จึงเป็นที่มาของชื่อท้องถิ่นว่า ปลาน้ำหมึก บางตัวมีแถบหรือจุดสีเข้มพาดตามลำตัว ครีบมีสีเทาหรือสีดำอ่อน หัวมีขนาดปานกลาง ปากอยู่ด้านหน้าหรือค่อนไปทางด้านล่างเล็กน้อย เหมาะสำหรับการกินแมลงน้ำ ตัวอ่อนแมลง สัตว์น้ำขนาดเล็ก และอินทรียวัตถุที่มากับกระแสน้ำ

ถิ่นที่อยู่อาศัย อาศัยตามซอกหินหรือแอ่งน้ำที่มีกระแสน้ำไหลผ่าน สามารถว่ายน้ำทวนกระแสน้ำได้ดี และต้องการน้ำที่สะอาด มีออกซิเจนละลายน้ำสูง จึงจัดเป็นหนึ่งในชนิดปลาที่สามารถใช้บ่งชี้ความสมบูรณ์ของระบบนิเวศต้นน้ำได้ หากคุณภาพน้ำเสื่อมโทรมหรือแหล่งอาศัยถูกทำลาย จำนวนประชากรมักลดลงอย่างรวดเร็ว

นิสัยและการกินอาหาร อาหารหลักประกอบด้วยตัวอ่อนแมลงน้ำ แมลงที่ตกลงสู่ผิวน้ำ หนอนน้ำ กุ้งฝอยขนาดเล็ก รวมทั้งสาหร่าย ตะไคร่น้ำ และเศษอินทรียวัตถุที่สะสมอยู่ตามพื้นท้องน้ำ

ปลาชนิดนี้อาศัยอยู่ในแหล่งน้ำที่สะอาดและมีออกซิเจนละลายน้ำสูง ความอุดมสมบูรณ์ของอาหารจึงขึ้นอยู่กับคุณภาพของแหล่งน้ำ หากแหล่งน้ำเสื่อมโทรมจากมลพิษหรือการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม ปริมาณอาหารธรรมชาติจะลดลง ส่งผลกระทบต่อการเจริญเติบโต การสืบพันธุ์ และจำนวนประชากรของปลาน้ำหมึกในธรรมชาติ

3. ปลารากกล้วย

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Acanthopsis thiemetdhi*

ลักษณะ ปลารากกล้วยเป็นปลาน้ำจืด ลำตัวเล็กขนาดยาวไม่เกิน 30 เซนติเมตร (แต่ที่พบโดยทั่วไปจะยาวเพียงแค่ 5-14 เซนติเมตร) ลักษณะรูปร่างเพรียวยาว ลำตัวค่อนข้างกลม ส่วนหางคอดเล็ก ด้านบนและด้านข้างของหัวและลำตัวมีสีคล้ำ ครีบใสมีสีคล้ำประที่ครีบหลังและครีบหาง ครีบหลังมีก้านครีบ 8 ก้าน มีขนาด 10-12 เซนติเมตร หัวแหลม ตาเล็ก หางแหลม กลางลำตัวมีเส้นสีเทาจากหัวถึงหางระหว่างเส้นมีจุดสีดำเป็นแนวยาว ครีบหางเว้าตื้น

พฤติกรรมชอบอยู่รวมกันเป็นฝูงใหญ่ในพื้นท้องน้ำที่มีกรวดทรายและมีกระแสน้ำไหลเชี่ยว มุดทรายได้อย่างรวดเร็วเมื่อตกใจหรือจะซ่อนตัวจากสัตว์ผู้ล่าชนิดอื่นๆ เป็นปลาที่ค่อนข้างอ่อนไหวต่อสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง เวลาตกใจจะว่ายหนีหรือไม่ก็มุดทรายได้อย่างอย่างรวดเร็ว

นิสัยการกินอาหาร กินอาหารจำพวกไรน้ำ ตัวอ่อนแมลงขนาดเล็ก หนอนที่มีชีวิต และแพลงก์ตอน

ปลารากกล้วยต้องการแหล่งน้ำที่สะอาด มีออกซิเจนละลายน้ำสูง และมีสภาพแวดล้อมที่ค่อนข้างสมบูรณ์ หากแหล่งอาศัยถูกทำลายหรือคุณภาพน้ำเสื่อมโทรม จำนวนประชากรจะลดลงอย่างรวดเร็ว จึงสามารถใช้เป็นดัชนีบ่งชี้ความสมบูรณ์ของระบบนิเวศต้นน้ำได้

4. ปลาแค้ติดหิน

ชื่อวิทยาศาสตร์: *Glyptothorax buchanani* (Smith, 1945)

ชื่อสามัญ: Hill-stream catfish

ลักษณะ ลำตัวมีลักษณะเรียวยาว ค่อนข้างแบนทางด้านท้อง หัวกว้างและแบน ปากอยู่ด้านล่าง มีหนวด 4 คู่ ใช้สำหรับรับสัมผัสและค้นหาอาหารตามพื้นท้องน้ำ ลำตัวมีสีน้ำตาล เทา หรือดำ และมักมีลายหรือลายจุดช่วยพรางตัวให้กลมกลืนกับก้อนหินและพื้นลำธาร ลักษณะเด่นของปลาแค้ติดหินคือ บริเวณหน้าอกและท้องมีแผ่นดูด (thoracic adhesive apparatus) ซึ่งเกิดจากการดัดแปลงของผิวหนังและครีบ ช่วยให้สามารถยึดเกาะกับก้อนหินในกระแสน้ำเชี่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ ลดการถูกพัดพาไปตามกระแสน้ำ ครีบอกและครีบท้องแข็งแรง ใช้ช่วยทรงตัวและเคลื่อนที่บนพื้นหินได้ดี

นิสัยการกินอาหาร กินตัวอ่อนแมลงน้ำ หนอนน้ำ กุ้งฝอยขนาดเล็ก สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังขนาดเล็ก รวมถึงเศษอินทรียวัตถุเป็นอาหาร จึงมีบทบาทสำคัญในการหมุนเวียนธาตุอาหารและรักษาสมดุลของระบบนิเวศลำธาร

ปลาชนิดนี้พบกระจายพันธุ์ในลุ่มน้ำทางภาคเหนือและภาคตะวันตกของประเทศไทย โดยเฉพาะบริเวณต้นน้ำที่มีคุณภาพน้ำดี มีออกซิเจนละลายน้ำสูง และอุณหภูมิค่อนข้างต่ำ จึงนับเป็นสัตว์น้ำที่สามารถใช้เป็นตัวบ่งชี้ความอุดมสมบูรณ์ของระบบนิเวศแหล่งน้ำจืดได้เป็นอย่างดี หากแหล่งอาศัยถูกทำลายหรือคุณภาพน้ำเสื่อมโทรม จำนวนประชากรของปลาแค้ติดหินมักลดลงอย่างรวดเร็ว ทำให้การอนุรักษ์แหล่งต้นน้ำมีความสำคัญต่อการคงอยู่ของปลากลุ่มนี้

ชนิดของสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังที่พบในแหล่งน้ำ ในพื้นที่ต้นน้ำของชุมชนบ้านป่าเหมี้ยง

สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังที่พบในแหล่งน้ำ (Aquatic Invertebrates) หมายถึง สัตว์ที่ไม่มีโครงกระดูกสันหลัง อาศัยอยู่ในน้ำจืด น้ำกร่อย หรือน้ำเค็ม บางชนิดอาศัยอยู่ตามพื้นท้องน้ำ เกาะตามก้อนหินและพืชน้ำ หรือว่ายน้ำอยู่ในมวลน้ำ สัตว์กลุ่มนี้มีบทบาทสำคัญต่อระบบนิเวศทางน้ำ โดยเป็นอาหารของปลา ช่วยย่อยสลายอินทรียวัตถุ และใช้เป็นตัวชี้วัดคุณภาพน้ำได้ในบางกลุ่ม

สำหรับการสำรวจแหล่งน้ำในชุมชนบ้านป่าเหมี้ยง จังหวัดลำปาง สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังหน้าดิน เช่น ตัวอ่อนแมลงชีปะขาว ตัวอ่อนแมลงหนอนปลอกน้ำ กุ้งฝอย หอยน้ำจืด และหนอนน้ำ เนื่องจากสิ่งมีชีวิตเหล่านี้เป็นอาหารของปลาพื้นถิ่นหลายชนิด และช่วยสะท้อนลักษณะของถิ่นอาศัยในแหล่งน้ำได้ เนื่องจากสัตว์น้ำแต่ละชนิดมีความทนทานต่อมลภาวะแตกต่างกัน การประเมินคุณภาพน้ำจึงควรพิจารณาชนิดและจำนวนสิ่งมีชีวิตร่วมกับข้อมูลคุณภาพน้ำ เช่น ออกซิเจนละลายน้ำ (DO) อุณหภูมิ และลักษณะพื้นท้องน้ำ ไม่ควรใช้การพบสัตว์ชนิดใดชนิดหนึ่งเป็นข้อสรุปคุณภาพน้ำเพียงอย่างเดียว

1. **ตัวอ่อนแมลงหนอนปลอกน้ำ**

แมลงหนอนปลอกน้ำ จัดอยู่ในไฟลัม Arthropoda ชั้น Insecta และอันดับ Trichoptera เป็นระยะตัวอ่อนของแมลงในอันดับ Trichoptera ซึ่งพบได้ในแหล่งน้ำจืด เช่น ลำธาร น้ำตก และแม่น้ำ โดยเฉพาะบริเวณที่มีก้อนหิน กรวด เศษใบไม้ และวัสดุใต้น้ำที่เหมาะสมต่อการเกาะอาศัย ตัวอ่อนมีลำตัวนิ่มแบ่งเป็นปล้อง ส่วนหัวมีแคปซูลแข็งและขากรรไกรสำหรับกินอาหาร มีขาจริง 3 คู่บริเวณอก และมีส่วนช่วยยึดเกาะบริเวณปลายลำตัว ตัวอ่อนบางชนิดสร้างปลอกหุ้มลำตัวจากเม็ดทราย เศษหิน กิ่งไม้ หรือเศษใบไม้ โดยใช้เส้นใยที่สร้างจากต่อมน้ำลายยึดวัสดุเข้าด้วยกัน เพื่อป้องกันตัวและพรางตัวจากศัตรู ขณะที่บางชนิดไม่สร้างปลอก แต่สร้างใยหรือตาข่ายตามก้อนหินและพื้นผิวใต้น้ำเพื่อดักจับอาหาร

หนอนปลอกน้ำกินอาหารแตกต่างกันตามชนิด เช่น สาหร่าย เศษซากพืช อินทรียวัตถุ และสัตว์น้ำขนาดเล็ก จึงมีบทบาทสำคัญต่อการหมุนเวียนสารอาหารและการถ่ายทอดพลังงานในระบบนิเวศน้ำจืด อีกทั้งยังเป็นอาหารของปลาพื้นถิ่นหลายชนิด นอกจากนี้ ตัวอ่อนหนอนปลอกน้ำบางวงศ์มีความไวต่อการเปลี่ยนแปลงคุณภาพน้ำและสภาพถิ่นอาศัย จึงสามารถใช้เป็นสิ่งมีชีวิตบ่งชี้ทางชีวภาพประกอบการประเมินความสมบูรณ์ของระบบนิเวศลำธารได้ โดยควรพิจารณาร่วมกับสัตว์หน้าดินกลุ่มอื่นและข้อมูลคุณภาพน้ำด้วย ใช้เส้นไหมที่คล้ายๆ กับไหมของหนอนผีเสื้อ สร้างรังสำหรังอยู่อาศัยและตาข่ายสำหรับดักจับอาหารที่ถูกพัดพามากับกระแสน้ำ ตัวเต็มวัย มีปีก อาศัยอยู่บนบก บริเวณพืชริมฝั่ง มีลักษณะคล้ายกับผีเสื้อกลางคืนแต่ปากไม่ได้เป็นแบบหลอดดูด และไม่มีเกล็ดปกคลุมร่างกาย

2. แมลงตัวอ่อนชีปะขาวตัวแบน

การจำแนกทางอนุกรมวิธานของแมลงตัวอ่อนชีปะขาวตัวแบน จัดอยู่ใน Phylum Arthropoda Class Insecta และ Order Ephemeroptera โดยตัวอ่อนมีบทบาทสำคัญต่อระบบนิเวศทางน้ำ เนื่องจากเป็นส่วนหนึ่งของห่วงโซ่อาหารและเป็นอาหารตามธรรมชาติของปลาพื้นถิ่นหลายชนิด นอกจากนี้ ตัวอ่อนชีปะขาวบางกลุ่มยังมีความไวต่อการเปลี่ยนแปลงของคุณภาพน้ำและสภาพแวดล้อม จึงสามารถใช้เป็นข้อมูลประกอบการศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพและการประเมินสภาพระบบนิเวศของแหล่งน้ำจืดได้

ตัวอ่อนชีปะขาวมีลำตัวแบ่งเป็นปล้อง ส่วนหัวมีแคปซูลแข็งและมีขากรรไกรสำหรับกินอาหาร มีขาจริง 3 คู่บริเวณอก และมีแผ่นเหงือกเรียงอยู่บริเวณด้านข้างของส่วนท้องเพื่อใช้ในการแลกเปลี่ยนก๊าซ โดยทั่วไปมีเส้นหางยาว 2–3 เส้น ลักษณะลำตัวและเหงือกแตกต่างกันไปตามวงศ์และชนิด ตัวอ่อนอาศัยอยู่ตามก้อนหิน กรวด พืชน้ำ หรือเศษใบไม้ที่จมน้ำ โดยกินสาหร่าย ไบโอฟิล์ม และอินทรียวัตถุขนาดเล็กเป็นอาหาร ทั้งนี้อาหารอาจแตกต่างกันตามชนิด

3. แมลงเกาะหินจั๊กแร๊ฟู

แมลงเกาะหินจัดอยู่ในอันดับ Plecoptera วงศ์ Perlidae โดยสกุล Acroneuria เป็นกลุ่มแมลงน้ำที่มีระยะตัวอ่อนอาศัยอยู่ในแหล่งน้ำจืด โดยเฉพาะลำธารและแม่น้ำที่มีกระแสน้ำไหลผ่านก้อนหินและกรวด และมีออกซิเจนละลายในน้ำค่อนข้างสูง ตัวอ่อนมักพบเกาะอยู่ตามก้อนหินหรือหลบซ่อนตามซอกหินบริเวณพื้นท้องน้ำ ลักษณะเด่นคือ ลำตัวแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนหัว ส่วนอก และส่วนท้อง มีขาจริง 3 คู่บริเวณอก หนวด 1 คู่ และส่วนปลาย

ท้องมีอวัยวะคล้ายหาง 1 คู่ นอกจากนี้ ตัวอ่อนบางชนิดในวงศ์ Perlidae มีเหงือกเป็นกระจุกหรือเส้นเล็ก ๆ บริเวณใต้โคนขา ซึ่งช่วยในการแลกเปลี่ยนก๊าซ ทั้งนี้ ลักษณะของเหงือกอาจแตกต่างกันไปตามชนิด

ตัวอ่อนแมลงเกาะหินหลายชนิดมีพฤติกรรมเป็นผู้ล่า โดยกินแมลงน้ำและสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังขนาดเล็กเป็นอาหาร จึงมีบทบาทสำคัญในฐานะผู้บริโภคและเป็นส่วนหนึ่งของห่วงโซ่อาหารในระบบนิเวศน้ำจืด เมื่อเจริญเติบโตเต็มวัย แมลงเกาะหินจะมีปีกบางใสแบบเยื่อ (membranous wings) และมีเส้นปีกเรียงตัวเป็นลวดลายละเอียด ลำตัวมีสีน้ำตาลตั้งแต่อ่อนถึงเข้ม และมีหนวดลักษณะเป็นเส้นด้าย (filiform antennae) โดยมักพบเกาะพักตามก้อนหิน กิ่งไม้ หรือพืชพรรณบริเวณริมลำธาร

นอกจากนี้ ตัวอ่อนแมลงเกาะหิน โดยเฉพาะบางชนิดในวงศ์ Perlidae มีความไวต่อการเปลี่ยนแปลงของคุณภาพน้ำและสภาพถิ่นอาศัย จึงสามารถใช้เป็นสิ่งมีชีวิตบ่งชี้ทางชีวภาพ (bioindicator) เพื่อประกอบการประเมินสภาพและความสมบูรณ์ของระบบนิเวศลำธารได้ อย่างไรก็ตาม ความทนทานต่อมลภาวะและการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมแตกต่างกันตามชนิด จึงควรประเมินร่วมกับความหลากหลายของสัตว์หน้าดินกลุ่มอื่นและข้อมูลคุณภาพน้ำทางกายภาพและเคมี

4. ตัวอ่อนแมลงปอเสือหางเดียว

ตัวอ่อนแมลงปอเป็นสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังใน Phylum Arthropoda Class Insecta อาศัยอยู่ในแหล่งน้ำจืด เช่น ลำธาร หนอง บึง และแหล่งน้ำนิ่งหรือแหล่งน้ำไหล โดยมีลักษณะเด่นคือ ลำตัวแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนหัว ส่วนอก และส่วนท้อง บริเวณหัวมีอวัยวะปากชนิดพิเศษที่เรียกว่า หน้ากากจับเหยื่อ (labium) มีลักษณะคล้ายช้อน สามารถยื่นออกไปได้อย่างรวดเร็วเพื่อจับเหยื่อที่เคลื่อนผ่านเข้ามาใกล้ ตัวอ่อนแมลงปอมักซุ่มรอเหยื่ออย่างนิ่ง ๆ ตามพื้นดินเลนหรือหลบอยู่บริเวณก้านพืชน้ำ โดยกินสัตว์น้ำขนาดเล็กที่มีชีวิตเป็นอาหาร เช่น ตัวอ่อนแมลงน้ำและสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังขนาดเล็ก จึงมีบทบาทสำคัญในห่วงโซ่อาหารและการควบคุมประชากรสัตว์น้ำขนาดเล็กในระบบนิเวศ

นอกจากนี้ ตัวอ่อนแมลงปอยังสามารถใช้เป็นสิ่งมีชีวิตสำหรับติดตามและประเมินคุณภาพแหล่งน้ำได้ เนื่องจากชนิดและจำนวนของตัวอ่อนที่พบอาจเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพแวดล้อมและคุณภาพน้ำ อย่างไรก็ตาม ตัวอ่อนแมลงปอไม่ได้อาศัยอยู่เฉพาะในแหล่งน้ำสะอาดเท่านั้น เพราะแต่ละชนิดมีความทนทานต่อสภาพแวดล้อมแตกต่างกัน ดังนั้น การประเมินคุณภาพน้ำควรพิจารณาชนิดและความหลากหลายของตัวอ่อนแมลงปอร่วมกับสิ่งมีชีวิตอื่นและปัจจัยทางกายภาพและเคมีของน้ำ (พรชัย, 2553)

5. มวนจิงโจ้น้ำ

มวนจิงโจ้น้ำ จัดอยู่ในอันดับ Hemiptera มีลักษณะเด่นคือ ลำตัวขนาดเล็กถึงปานกลาง มีความยาวประมาณ 2.0–12.0 มิลลิเมตร ลำตัวมีสีดำหรือน้ำตาลเข้ม ดวงตาเป็นตาประกอบขนาดใหญ่ มองเห็นได้ชัดเจน และมีหนวดแบบเส้นด้าย (filiform) ปีกมีทั้งชนิดที่มีปีกและไม่มีปีก โดยชนิดที่มีปีก ปีกคู่หน้าเป็นแบบ hemelytra ซึ่งมีส่วนโคนปีกค่อนข้างแข็งและส่วนปลายเป็นเยื่อบาง ส่วนปีกคู่หลังเป็นเยื่อบาง ใช้ในการบิน ขาคู่กลางและขาคู่หลังมีลักษณะยาวและเรียว ทำหน้าที่ช่วยในการเคลื่อนที่บนผิวน้ำ โดยขาปกคลุมด้วยขนละเอียดขนาดเล็ก (microsetae) ซึ่งช่วยลดการเปียกน้ำและเอื้อต่อการกระจายแรงบนผิวน้ำ ทำให้สามารถเดินหรือวิ่งบนผิวน้ำได้อย่างคล่องแคล่ว มวนจิงโจ้น้ำมักอาศัยอยู่บริเวณผิวน้ำของแหล่งน้ำจืด เช่น บ่อน้ำ หนองน้ำ และคูคลอง โดยเคลื่อนที่อย่างรวดเร็วเพื่อหาอาหารและจับแมลงขนาดเล็กหรือสัตว์น้ำที่ตกลงบนผิวน้ำเป็นอาหาร

มวนจิงโจ้น้ำ สามารถพบได้ทั้งในแหล่งน้ำนิ่งและแหล่งน้ำไหล มีขนาดลำตัวตั้งแต่ขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ รูปร่างแตกต่างกันไปตามชนิด โดยอาจมีลำตัวรูปไข่หรือเรียวยาว สามารถเคลื่อนที่บนผิวน้ำหรือว่ายน้ำได้อย่างรวดเร็ว มวนน้ำส่วนใหญ่หายใจโดยใช้อากาศจากบรรยากาศโดยตรงผ่านระบบท่อลม บางชนิดมีโครงสร้างช่วยกักเก็บหรือรับอากาศขณะอยู่ใต้น้ำ มักพบในแหล่งน้ำที่มีพืชน้ำหรือบริเวณขอบแหล่งน้ำ เนื่องจากมวนน้ำสามารถอาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมได้หลากหลาย และไม่ได้มีความสัมพันธ์กับคุณภาพน้ำอย่างจำเพาะเจาะจง จึงมักไม่ใช้เป็นตัวชี้วัดคุณภาพน้ำเพียงกลุ่มเดียว แต่สามารถนำข้อมูลการพบมวนน้ำมาใช้ประกอบการศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศในแหล่งน้ำได้

6. ปูน้ำจืด หรือ ปูลำห้วย

ปูน้ำจืด จัดอยู่ในอันดับ Decapoda วงศ์ Parathelphusidae มีลักษณะเด่นคือ มีกระดองแข็งปกคลุมส่วนหัวและอก รูปร่างค่อนข้างกว้างคล้ายสี่เหลี่ยมคางหมู มีขาเดิน 4 คู่ และขาคู่หน้าเปลี่ยนแปลงเป็นก้ามหนีบ ใช้จับอาหาร ป้องกันตัว และต่อสู้ ปูน้ำจืดอาศัยอยู่บริเวณพื้นท้องน้ำ ทั้งในแหล่งน้ำนิ่งและแหล่งน้ำไหล หากเป็นบริเวณที่มีกระแสน้ำไหลแรง มักหลบซ่อนตามซอกหินหรือใต้ก้อนหิน อาหารส่วนใหญ่ ได้แก่ เศษซากพืช ซากสัตว์ และสัตว์น้ำขนาดเล็ก จึงมีบทบาทสำคัญในระบบนิเวศน้ำจืด ทั้งในด้านการย่อยสลายอินทรียวัตถุและการเป็นส่วนหนึ่งของห่วงโซ่อาหารปูน้ำจืดโดยเฉพาะปูน้ำตกที่อาศัยอยู่ในลำธารบริเวณต้นน้ำ มีบทบาทสำคัญต่อระบบนิเวศน้ำจืด โดยเป็นส่วนหนึ่งของห่วงโซ่อาหารและช่วยหมุนเวียนสารอาหารผ่านการกินเศษซาก

อินทรียวัตถุและสัตว์น้ำขนาดเล็ก นอกจากนี้ ปูยังต้องอาศัยสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการดำรงชีวิต เช่น ปริมาณออกซิเจนละลายน้ำที่เพียงพอ คุณภาพน้ำที่เหมาะสม และแหล่งหลบซ่อนตามซอกหินหรือพื้นท้องน้ำ ปูน้ำตกบางชนิดอาจใช้เป็น สิ่งมีชีวิตบ่งชี้ (Indicator species) เพื่อประกอบการประเมินสภาพแวดล้อมของแหล่งน้ำ โดยพิจารณาร่วมกับชนิดพันธุ์ จำนวนประชากร และสิ่งมีชีวิตกลุ่มอื่น ๆ เนื่องจากปูต้องอาศัยน้ำในการหายใจผ่านเหงือก และต้องมีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการลอกคราบเพื่อเพิ่มขนาดร่างกาย อย่างไรก็ตาม การพบปูเพียงอย่างเดียวไม่สามารถยืนยันได้ว่าแหล่งน้ำนั้นสะอาด จึงควรใช้ข้อมูลร่วมกับการตรวจวัดคุณภาพน้ำ เช่น อุณหภูมิ ค่าออกซิเจนละลายน้ำ (DO) และค่าความเป็นกรด–ด่าง (pH) เพื่อให้การประเมินระบบนิเวศมีความถูกต้องมากขึ้น

4. ผลการออบรมเรื่อง “แนวทางและการวางแผนการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรปลาพื้นถิ่นแบบมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อส่งเสริมด้านการท่องเที่ยว” โดย ผศ.ดร.ศันสนีย์ หวังวรลักษณ์

กิจกรรมการอบรม เรื่อง “แนวทางและการวางแผนการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรปลาพื้นถิ่นแบบมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อส่งเสริมด้านการท่องเที่ยว” ได้รับเกียรติจาก ศันสนีย์ หวังวรลักษณ์ เป็นวิทยากรบรรยายและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับประชาชน ผู้นำชุมชน เยาวชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในชุมชนบ้านป่าเหมี้ยง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรปลาพื้นถิ่น ตลอดจนส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผนและบริหารจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำอย่างยั่งยืน เพื่อเป็นฐานในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ในการอบรม วิทยากรได้ถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับความสำคัญของปลาพื้นถิ่นในฐานะทรัพยากรชีวภาพที่มีบทบาทต่อความสมบูรณ์ของระบบนิเวศแหล่งน้ำและความหลากหลายทางชีวภาพของพื้นที่ป่าต้นน้ำ รวมทั้งอธิบายถึงสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของทรัพยากรสัตว์น้ำ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการลดลงของประชากรปลาพื้นถิ่น และความจำเป็นในการดำเนินมาตรการอนุรักษ์และฟื้นฟูอย่างเป็นระบบ โดยอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในชุมชน นอกจากนี้ วิทยากรได้ให้ความรู้เกี่ยวกับหลักการจัดการทรัพยากรประมงแบบมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งเป็นแนวทางที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทในการกำหนดกติกา วางแผน ดำเนินกิจกรรม และติดตามประเมินผลการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำร่วมกัน โดยเน้นการผสมผสานองค์ความรู้ทางวิชาการเข้ากับภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้การจัดการทรัพยากรมีความเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่และสามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องในระยะยาว ภายหลังการบรรยาย ได้มีการจัดกิจกรรมระดมความคิดเห็นและวางแผนร่วมกัน โดยผู้เข้าร่วมได้ร่วมวิเคราะห์สถานการณ์ทรัพยากรปลาพื้นถิ่นในพื้นที่ ระบุปัญหาและปัจจัยคุกคามที่ส่งผลกระทบต่อแหล่งอาศัยของสัตว์น้ำ ตลอดจนร่วมกันกำหนดแนวทางการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรปลาพื้นถิ่นของชุมชน เช่น การอนุรักษ์พื้นที่ป่าต้นน้ำและแหล่งน้ำธรรมชาติ การเฝ้าระวังการใช้ประโยชน์ทรัพยากรสัตว์น้ำ การฟื้นฟูแหล่งอาศัยของปลา การสร้างเครือข่ายเยาวชนด้านการอนุรักษ์ และการจัดทำฐานข้อมูลทรัพยากรสัตว์น้ำของชุมชน ผู้เข้าร่วมกิจกรรมยังได้ร่วมกันพิจารณาแนวทางการเชื่อมโยงกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรปลาพื้นถิ่นเข้ากับการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชน เช่น การพัฒนาฐานการเรียนรู้ด้านปลาพื้นถิ่นและระบบนิเวศแหล่งน้ำ การจัดเส้นทางศึกษาธรรมชาติ การสื่อความหมายด้านความหลากหลายทางชีวภาพ และการส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเรียนรู้ที่สร้างความตระหนักด้านการอนุรักษ์ให้แก่นักท่องเที่ยว

ภาพที่ 13 การอบรมและลงพื้นที่สำรวจแหล่งอนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำ

ภาพที่ 14 ลงพื้นที่สำรวจและปฏิบัติการการวางแผนอนุรักษ์สัตว์น้ำ

6. กิจกรรมอบรมและฝึกปฏิบัติการเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของสัตว์น้ำและทรัพยากรในชุมชน เพื่อต่อยอดด้านอาหารเพื่อการท่องเที่ยวของชุมชน

วันที่จัดกิจกรรม วันที่ 15-16 สิงหาคม โดย อ.สุภัทรชา ธุระกิจ

ภายใต้โครงการ “ชุมชนป่าเหมี้ยงกับการอนุรักษ์ เพื่อการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม” ได้ดำเนินกิจกรรมอบรมและฝึกปฏิบัติการเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากสัตว์น้ำและทรัพยากรในชุมชน เพื่อต่อยอดและพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์อาหารสำหรับรองรับการท่องเที่ยวของชุมชน โดยการนำทรัพยากรสัตว์น้ำพื้นถิ่นที่มีอยู่ในแหล่งน้ำธรรมชาติของชุมชนมาใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสม ควบคู่กับการเพิ่มมูลค่าและสร้างอัตลักษณ์ด้านอาหารให้แก่พื้นที่ กิจกรรมดังกล่าวได้มีการใช้ ปลาพื้นถิ่นและปลาที่มีราคาค่อนข้างต่ำ เช่น ปลาตะเพียน ปลาสวาย หรือปลาพื้นถิ่นชนิดอื่นๆ ที่มีอยู่ในชุมชน นำมาแปรรูปและยกระดับให้เป็นอาหารพื้นถิ่นที่มีมูลค่าเพิ่ม โดยมี อาจารย์สุภัทรชา ธุระกิจ เป็นวิทยากร ถ่ายทอดองค์ความรู้และฝึกปฏิบัติให้แก่สมาชิกในชุมชนเกี่ยวกับกระบวนการผลิต ไส้อั่วปลา ตั้งแต่การเตรียมวัตถุดิบ การผสมเครื่องปรุง การบรรจุ และการปรุงให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ เหมาะสมต่อการบริโภคและสามารถนำไปพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์อาหารประจำชุมชนได้ การฝึกปฏิบัติครั้งนี้ช่วยให้ชุมชนเกิดความรู้และทักษะในการนำสัตว์น้ำที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาเพิ่มมูลค่า แทนการจำหน่ายในรูปวัตถุดิบเพียงอย่างเดียว อีกทั้งเป็นการส่งเสริมการใช้ทรัพยากรในชุมชนอย่างคุ้มค่า และสร้างแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารที่เชื่อมโยงกับทรัพยากรธรรมชาติ วิถีชีวิต และภูมิปัญญาของชุมชน ทั้งนี้ การนำปลาจากแหล่งน้ำธรรมชาติมาใช้เป็นวัตถุดิบจะต้องดำเนินการภายใต้หลักการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรอย่างเหมาะสม ไม่ส่งผลกระทบต่อสมดุลของทรัพยากรสัตว์น้ำและระบบนิเวศในพื้นที่

ผลจากการดำเนินกิจกรรมทำให้ชุมชนมีแนวทางในการพัฒนา ไส้อั่วปลา ให้เป็นอาหารพื้นถิ่นที่สามารถสร้างความแตกต่างและเป็นอัตลักษณ์ทางอาหารของบ้านป่าเหมี้ยง โดยมีแนวคิดในการสร้างจุดเด่นด้านการท่องเที่ยวเชิงอาหารภายใต้แนวคิด “อยากกินไส้อั่วปลา ให้มาป่าเหมี้ยง” เพื่อเชื่อมโยงอาหารกับสถานที่ท่องเที่ยว และสร้างแรงจูงใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาในพื้นที่

ภาพที่ 15 ชี้แจงขั้นตอนการทำผลิตภัณฑ์ไส้อั่วปลา

ภาพที่ 16 อบรมและฝึกปฏิบัติการไส้อั่วปลา

ภาพที่ 17 ต้นแบบผลิตภัณฑ์ไส้อั่วปลา

ผลการดำเนินกิจกรรมที่ 3

การอบรมแนวคิดในการพัฒนาและยกระดับอาหารพื้นถิ่นที่มุ่งเน้นอัตลักษณ์และวัตถุดิบที่มีอยู่ในท้องถิ่น

กำหนดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ

วันที่ 26 พฤษภาคม 2568	**กิจกรรม**
07.30-08.00 น.	ลงทะเบียน
08.00-09.00 น.	การบรรยายขั้นตอน และอธิบายกระบวนการแปรรูปผลิตภัณฑ์ **น้ำพริกกุ้งใบเหมี้ยง**
09.00-10.00 น.	กิจกรรมเตรียมวัตถุดิบ และส่วนผสม
10.00-10.30 น.	พักรับประทานอาหารว่าง
10.30-12.00 น.	ปฏิบัติการผสมวัตถุดิบและปรุงสุก
12.00-13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
13.00-14.00 น.	ปฏิบัติการบรรจุและติดฉลากบรรจุภัณฑ์
15.00-15.30 น.	พักรับประทานอาหารว่าง
15.30-17.00 น.	การคำนวณต้นทุนการผลิต
วันที่ 27 พฤษภาคม 2568	
07.30-08.00 น.	ลงทะเบียน
08.00-09.00 น.	การบรรยายขั้นตอน และอธิบายกระบวนการแปรรูปผลิตภัณฑ์ **น้ำพริกเห็ดหอมใบเหมี้ยง (มังสะวิรัติ)**
09.00-10.00 น.	กิจกรรมเตรียมวัตถุดิบ และส่วนผสม
10.00-10.30 น.	พักรับประทานอาหารว่าง
10.30-12.00 น.	ปฏิบัติการผสมวัตถุดิบและปรุงสุก
12.00-13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
13.00-14.00 น.	ปฏิบัติการบรรจุและติดฉลากบรรจุภัณฑ์
15.00-15.30 น.	พักรับประทานอาหารว่าง
15.30-17.00 น.	การคำนวณต้นทุนการผลิต

1. การดำเนินการกิจกรรม

คณะผู้วิจัยได้ลงพื้นที่เพื่อพูดคุยแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับการพัฒนาสูตรอาหารจากใบเหมี้ยงเมื่อวันที่ 27 เมษายน 2569 พบว่า อาหารที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนคือ “ยำใบเหมี้ยง” นอกจากนี้ ทางชุมชนนิยมบริโภคเป็นอาหารประเภทน้ำพริก อีกทั้งยังใช้สำหรับจัดสำรับสำหรับลูกค้าในกุกลุ่มบ้านพักโฮมสเตย์ ประกอบกับในชุมชนมีผู้ประกอบการที่มีการแปรรูปใบชาอบแห้งในระยะต่างๆ ได้แก่ ยอดใบชาสำหรับชงดื่ม และใบชาขนาดกลาง และใบแก่สำหรับนำไปทำเป็นหมอนใบชา หลังจากการพูดคุยในประเด็นการนำใบชามาเป็นส่วนผสมอาหารเพื่อสุขภาพ ได้ข้อสรุปร่วมกันโดยการนำใบเหมี้ยงอบแห้งมาเป็นส่วนผสมในน้ำพริก แต่อย่างไรก็ตาม เนื่องจากใบชาอบแห้งมีส่วนผสมของคาเฟอีนอยู่ หากบริโภคในปริมาณที่มากเกินไป อาจส่งผลกระทบต่อร่างกายได้ ผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดผลิตภัณฑ์ไปดำเนินการพัฒนาสูตรที่เหมาะสมสำหรับการถ่ายทอดเทคโนโลยีต่อไป

กิจกรรมดังกล่าว ดำเนินกิจกรรมโดย อาจารย์ปรัศนีย์ กองวงค์ อาจารย์ประจำหลักสูตรวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการอาหาร คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการเกษตร และอาจารย์วิริยะ เดชแสง คณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ลำปาง ดำเนินกิจกรรมร่วมกับชุมชนบ้านป่าเหมี้ยง

ผู้ร่วมกิจกรรม

1. ผู้นำชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2. เยาวชนในพื้นที่
3. อาจารย์ และนักศึกษาจาก มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ลำปาง

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

1. ชุมชนป่าเหมี้ยงและเยาวชน
2. นักท่องเที่ยว

1. รายละเอียดเอกลักษณ์และตำรับอาหารท้องถิ่นบ้านป่าเหมี้ยง

บ้านป่าเหมี้ยง อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง เป็นชุมชนพื้นเมืองที่ตั้งอยู่ในพื้นที่สูง รายล้อมด้วยความสมบูรณ์ของป่าธรรมชาติและมีสภาพอากาศที่ดีตลอดปี ประชาชนในชุมชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำ "สวนเหมี้ยง" (ชาป่า) เป็นอาชีพหลัก ควบคู่กับอาชีพเสริมอย่างการทำสวนกาแฟ การเพาะเห็ดหอม และการหาของป่า วิถีชีวิตที่พึ่งพาอาศัยธรรมชาติทำให้ชุมชนมีวัตถุดิบทางอาหารที่หลากหลาย ทั้งพืชผักพื้นบ้าน สมุนไพรป่า และสัตว์ป่า เกิดเป็นภูมิปัญญาและวัฒนธรรมการปรุงอาหารพื้นถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว การพัฒนา "สำรับขันโตกเพื่อสุขภาพ" (Healthy Khan Toke) เพื่อยกระดับภูมิปัญญาอาหารพื้นถิ่นสู่งานท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ โครงการวิจัยได้นำแนวคิด “ปรับสมดุลสุขภาพชีวิต” มาใช้นวัตกรรมอาหารบูรณาการร่วมกับหลักการแพทย์แผนไทย โดยมีรายละเอียดดังนี้

การปรับสมดุลธาตุ (Elemental Balance) คัดเลือกพืชผักพื้นบ้าน สมุนไพร และเครื่องเทศที่มีเอกลักษณ์ด้านรสชาติและมีสรรพคุณตามศาสตร์การแพทย์แผนไทย โดยพิจารณารสยาสมุนไพรและแนวคิดเรื่องธาตุเจ้าเรือน เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาตำรับอาหารพื้นถิ่นให้มีความหลากหลายและเหมาะสมต่อการบริโภค ทั้งนี้ การกล่าวอ้างสรรพคุณด้านสุขภาพควรมีข้อมูลอ้างอิงที่เหมาะสมรองรับ

การคำนวณคุณค่าทางโภชนาการ นำตำรับอาหารพื้นถิ่นดั้งเดิมมาปรับปรุงสัดส่วนและปริมาณวัตถุดิบให้เหมาะสม โดยคำนวณคุณค่าทางโภชนาการและพลังงานของอาหารแต่ละตำรับ เช่น พลังงาน โปรตีน ไขมัน คาร์โบไฮเดรต และโซเดียม เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการพัฒนาตำรับอาหารเพื่อสุขภาพ โดยคำนึงถึงความสมดุลทางโภชนาการและเอกลักษณ์ของอาหารท้องถิ่นเป็นสำคัญ

การจัดชุดสำรับ (Set Pairing) นำตำรับอาหารพื้นถิ่นที่ผ่านการคัดเลือกและปรับปรุงแล้วมาจัดองค์ประกอบเป็นสำรับขันโตกเพื่อสุขภาพ จำนวน 4 รูปแบบ โดยพิจารณาความหลากหลายของชนิดอาหาร รสชาติ คุณค่าทางโภชนาการ ความสวยงาม และความสอดคล้องกับอัตลักษณ์ของชุมชน เพื่อใช้เป็นสำรับอาหารสำหรับต้อนรับนักท่องเที่ยวในโฮมสเตย์และร้านอาหารชุมชน ตลอดจนส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าอาหารพื้นถิ่นและสร้างประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและอาหารสุขภาพ

จากการสืบค้นข้อมูลและรวบรวมองค์ความรู้ภูมิปัญญาด้านอาหารในท้องถิ่น สามารถจำแนกและจัดกลุ่มรายการอาหารพื้นถิ่นที่มีเอกลักษณ์ของชุมชน เพื่อนำมาใช้เป็นฐานข้อมูลในการพัฒนาตำรับอาหารเพื่อสุขภาพ โดยมุ่งเน้นการอนุรักษ์ภูมิปัญญาดั้งเดิม การใช้วัตถุดิบในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุด และการต่อยอดอาหารพื้นถิ่นสู่การบริการด้านอาหารสำหรับนักท่องเที่ยวอย่างสร้างสรรค์ ในพื้นที่ชุมชนบ้านป่าเหมี้ยง สามารถจัดกลุ่มรายการอาหารท้องถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์ของบ้านป่าเหมี้ยงได้เป็น 4 กลุ่มหลัก ดังนี้

2.1 กลุ่มอาหารจากพืชอัตลักษณ์และชาป่า ได้แก่ ยำใบเหมี้ยง (ภาพที่ 18) เป็นอาหารพื้นถิ่นที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นและสะท้อนภูมิปัญญาการใช้ประโยชน์จากพืชท้องถิ่นของชุมชน โดยนำใบเหมี้ยงสดหรือใบเหมี้ยงอบแห้งมาปรุงร่วมกับเครื่องปรุงและสมุนไพรพื้นบ้าน จนได้รสชาติเปรี้ยว ฝาด และกลมกล่อม อันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของวัตถุดิบจากป่าชุมชน สามารถนำมาต่อยอดเป็นเมนูอาหารเพื่อสุขภาพและพัฒนารูปแบบการนำเสนอให้เหมาะสมกับการบริการนักท่องเที่ยว

ภาพที่ 18 ยำใบเหมี้ยง

2.2 กลุ่มอาหารจากผักกูดและผักป่า ได้แก่ ยำผักกูด (ภาพที่16) เป็นอาหารที่ใช้ผักกูด ซึ่งเป็นผักพื้นบ้านที่มักพบในบริเวณชื้นแฉะและริมลำธาร นำมาลวกให้เหมาะสมต่อการบริโภค แล้วปรุงเป็นยำด้วยเครื่องปรุงและสมุนไพรพื้นเมืองล้านนา ช่วยสะท้อนความสัมพันธ์ระหว่างทรัพยากรธรรมชาติกับวัฒนธรรมอาหารของชุมชน และจอผักกูด เป็นอาหารพื้นเมืองประเภทต้มที่มีรสเปรี้ยวกลมกล่อม โดยนำผักกูดมาปรุงร่วมกับน้ำมะขามเปียกและถั่วเน่า ซึ่งเป็นวัตถุดิบที่ใช้ในอาหารล้านนา ทำให้ได้รสชาติและกลิ่นหอมเฉพาะตัว อีกทั้งเป็นแนวทางการนำผักพื้นบ้านมาใช้ประโยชน์ในอาหารประจำถิ่น

ภาพที่ 19 ยำผักกรูด

2.3 กลุ่มอาหารภูมิปัญญาท้องถิ่นและการถนอมอาหาร ได้แก่ ไส้อั่ว เป็นการประยุกต์อาหารแปรรูปพื้นเมืองล้านนา โดยนำเห็ดหอมสดซึ่งเป็นผลผลิตจากการเพาะเลี้ยงในชุมชนมาผสมกับเครื่องปรุงและสมุนไพรสำหรับทำไส้อั่ว เพื่อเพิ่มความหลากหลายของวัตถุดิบและสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลผลิตทางการเกษตรในท้องถิ่น หรือ

- หลามปลี เป็นอาหารพื้นบ้านที่นำหัวปลีมาปรุงร่วมกับเครื่องปรุงและสมุนไพร จากนั้นบรรจุลงในกระบอกไม้ไผ่และให้ความร้อนด้วยการเผาหรือย่างจนสุก วิธีการปรุงดังกล่าวช่วยให้อาหารมีกลิ่นหอมเฉพาะตัวจากไม้ไผ่ และสะท้อนภูมิปัญญาการใช้วัสดุธรรมชาติในการประกอบอาหาร

- ไข่ป่าม เป็นอาหารพื้นเมืองล้านนาที่นำไข่ไก่มาผสมกับเครื่องปรุงหรือสมุนไพรตามสูตรท้องถิ่น แล้วเทลงในกระทงใบตองก่อนนำไปย่างบนเตาถ่านจนสุก มีกลิ่นหอมและเนื้อสัมผัสที่เป็นเอกลักษณ์ แสดงถึงการใช้วัสดุจากธรรมชาติร่วมกับวิธีการปรุงอาหารแบบดั้งเดิม

- ยำไข่น้ำพุร้อน เป็นเมนูอาหารที่ประยุกต์ใช้ไข่จากแหล่งน้ำพุร้อน ซึ่งเป็นจุดเด่นของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ใกล้เคียง นำมาปรุงร่วมกับน้ำยำและเครื่องปรุงสมุนไพรพื้นถิ่น เพื่อสร้างสรรค์อาหารที่เชื่อมโยงอัตลักษณ์ด้านอาหารเข้ากับทรัพยากรการท่องเที่ยวของชุมชน ทั้งนี้ ควรคำนึงถึงความปลอดภัยและการปรุงไข่ให้สุกอย่างเหมาะสม

2.4 กลุ่มแกงสมุนไพรและเนื้อสัตว์ล้านนา ได้แก่ ยำจิ้นไก่ใส่ปลี เป็นอาหารพื้นเมืองล้านนาที่นำเนื้อไก่ต้มมาปรุงร่วมกับเครื่องยำและสมุนไพรพื้นบ้าน รวมถึงหัวปลี โดยใช้เครื่องปรุงที่ให้รสเผ็ดร้อนและกลิ่นหอมของพริกลาบ เกิดเป็นอาหารที่มีรสชาติเข้มข้นและสะท้อนเอกลักษณ์ของอาหารท้องถิ่นภาคเหนือ

- แกงไก่ใส่หยวก เป็นแกงพื้นเมืองที่นำหยวกกล้วยป่าอ่อนมาปรุงร่วมกับเนื้อไก่และเครื่องแกงแบบล้านนา ทำให้ได้รสชาติกลมกล่อมและกลิ่นหอมจากสมุนไพร โดยเป็นการใช้ประโยชน์จากพืชท้องถิ่นที่สามารถนำมาประกอบอาหารได้ และช่วยเพิ่มความหลากหลายของเมนูอาหารชุมชน

- แกงแคไก่ เป็นอาหารพื้นเมืองล้านนาที่ประกอบด้วยเนื้อไก่และผักพื้นบ้านหลากหลายชนิดปรุงร่วมกับเครื่องแกงแคซึ่งมีส่วนผสมของสมุนไพรและเครื่องเทศตามสูตรท้องถิ่น จุดเด่นของเมนูนี้คือความหลากหลายของวัตถุดิบและรสชาติที่เป็นเอกลักษณ์ โดยผักหลายชนิดเป็นแหล่งใยอาหาร วิตามิน และแร่ธาตุ จึงสามารถนำมาพัฒนาเป็นเมนูอาหารที่ส่งเสริมความหลากหลายทางโภชนาการได้

3.การพัฒนาผลิตภัณฑ์น้ำพริกกุ้งใบเหมี้ยง (ศึกษาปริมาณใบเหมี้ยง (1%, 2%, 3%) ในสูตรน้ำพริก)

3.1 การเตรียมวัตถุดิบ

วัตถุดิบ

1.พริกแดงจินดา	1 กิโลกรัม	6. กะปิ	0.2 กิโลกรัม
2. พริกแดงอินเดีย	1 กิโลกรัม	7. น้ำมะขามเปียก	0.5 กิโลกรัม
3. หอมแดง	0.5 กิโลกรัม	8. น้ำตาลทราย	0.3 กิโลกรัม
4.กระเทียมจีน	0.5 กิโลกรัม	9. น้ำมันพืช	0.5 กิโลกรัม
5. เห็ดหอม	0.5 กิโลกรัม	10. เกลือเล็กน้อย	

11. ใบเหมี้ยง ในอัตราส่วนร้อยละ 1 2 และ 3 ของปริมาณพริก

3.2 ขั้นตอนการเตรียมวัตถุดิบ

1. การคั่วพริกแดงจินดา นำพริกแดงจินดาใส่ลงในกระทะ คั่วด้วยไฟปานกลาง พร้อมคนอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้พริกได้รับความร้อนทั่วถึงและป้องกันการไหม้ ระหว่างคั่วให้เติมเกลือประมาณ 1 กำมือ เพื่อช่วยลดความฉุนของพริก เมื่อคั่วจนพริกสุกและมีกลิ่นหอมแล้ว ให้ตักออกจากกระทะและพักไว้ให้เย็น

2. การคั่วพริกแดงอินเดีย นำพริกแดงอินเดียมาคั่วด้วยวิธีเดียวกับพริกแดงจินดา โดยใช้ไฟปานกลางและคนอย่างต่อเนื่อง พร้อมเติมเกลือประมาณ 1 กำมือ เพื่อช่วยลดความฉุนและป้องกันไม่ให้พริกไหม้ เมื่อคั่วจนได้ที่แล้ว ให้ตักออกจากกระทะและพักไว้ให้เย็น โดยแยกจากพริกแดงจินดา

3. การคั่วหอมแดงและกระเทียม นำหอมแดงและกระเทียมจีนมาคั่วด้วยความร้อนจนสุกและมีกลิ่นหอม เพื่อช่วยเพิ่มกลิ่นรสให้กับผลิตภัณฑ์ โดยควรคั่วให้สุกอย่างทั่วถึงและระมัดระวังไม่ให้วัตถุดิบไหม้ จากนั้นตักออกจากกระทะและพักไว้ให้เย็น

4. การบดวัตถุดิบแยกชนิด นำวัตถุดิบที่ผ่านการคั่วและพักจนเย็นแล้ว ได้แก่ พริกแดงจินดา พริกแดงอินเดีย หอมแดง และกระเทียมจีน มาเข้าเครื่องบดแยกตามชนิด บดให้ละเอียดตามความเหมาะสม เพื่อให้สะดวกต่อการชั่ง ตวง และผสมในขั้นตอนการผลิตต่อไป ทั้งนี้ การบดแยกชนิดช่วยให้สามารถควบคุมสัดส่วนของวัตถุดิบแต่ละชนิดได้อย่างแม่นยำ

5. การอบแห้งใบเหมี้ยงด้วยตู้อบลมร้อน นำใบเหมี้ยงที่ผ่านการคัดเลือกและทำความสะอาดแล้วมาจัดเรียงบนถาดอบ โดยกระจายใบให้สม่ำเสมอและไม่ซ้อนทับกันมากเกินไป จากนั้นนำเข้าอบด้วยตู้อบลมร้อนภายใต้อุณหภูมิและระยะเวลาที่เหมาะสม เพื่อช่วยลดความชื้นในใบเหมี้ยงและเตรียมวัตถุดิบสำหรับการนำไปบดหรือผสมในขั้นตอนการผลิตต่อไป ควรตรวจสอบความแห้งของใบเหมี้ยงก่อนนำออกจากตู้อบและพักให้เย็นก่อนบรรจุหรือดำเนินการในขั้นตอนถัดไป

3.3 ขั้นตอนการปรุงน้ำพริก

1. ตั้งกระทะบนเตา เติมน้ำมันพืชในปริมาณที่เหมาะสม จากนั้นใส่เห็ดหอมลงไปผัดด้วยไฟปานกลางจนเห็ดหอมสุกและส่งกลิ่นหอม เพื่อช่วยเพิ่มกลิ่นรสและความกลมกล่อมให้กับน้ำพริกเผา

2. ใส่กะปิลงในกระทะที่ผัดเห็ดหอมไว้แล้ว จากนั้นผัดคลุกเคล้าให้กะปิเข้ากันกับเห็ดหอมอย่างทั่วถึง จนกะปิกระจายตัวและส่งกลิ่นหอม ช่วยเพิ่มรสชาติและเอกลักษณ์ให้กับผลิตภัณฑ์น้ำพริกเผา

3. ใส่หอมแดงบดและกระเทียมบด ที่เตรียมไว้ลงในกระทะ ผัดคลุกเคล้ากับเห็ดหอมและกะปิอย่างต่อเนื่องจนส่วนผสมเข้ากันและมีกลิ่นหอม โดยในขั้นตอนนี้ยังไม่เติมพริกบด เนื่องจากพริกแดงจินดาและพริกแดงอินเดียผ่านการคั่วและบดเตรียมไว้เรียบร้อยแล้ว

4.เติมใบเหมี้ยงอบแห้ง นำใบเหมี้ยงที่ผ่านการอบแห้งและบดเตรียมไว้ เติมลงในส่วนผสมตามระดับที่กำหนด ได้แก่ ร้อยละ 1 ร้อยละ 2 และร้อยละ 3 ของน้ำหนักน้ำพริกตามสูตรทดลองแต่ละชุด เพื่อศึกษาผลของปริมาณใบเหมี้ยงที่แตกต่างกันต่อคุณลักษณะของผลิตภัณฑ์ ทั้งด้านสี กลิ่น รสชาติ เนื้อสัมผัส และการยอมรับของผู้บริโภค ทั้งนี้ ควรกำหนดน้ำหนักอ้างอิงให้ชัดเจนว่าเป็นน้ำหนักน้ำพริกก่อนหรือหลังเติมใบเหมี้ยง เพื่อให้การทดลองมีความแม่นยำและสามารถเปรียบเทียบผลระหว่างสูตรได้

5. ปรุงรสชาติด้วยการเติมน้ำมะขามเปียกและน้ำตาลทรายตามสัดส่วนที่กำหนดในสูตร จากนั้นผัดคลุกเคล้าส่วนผสมทั้งหมดอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เครื่องปรุงกระจายตัวอย่างสม่ำเสมอและเกิดรสชาติที่กลมกล่อม โดยควรควบคุมความร้อนและคนส่วนผสมอย่างสม่ำเสมอ เพื่อป้องกันการไหม้ติดกระทะ

6. ใส่พริกบดและเคี่ยวส่วนผสม ลงในกระทะ ผัดให้ส่วนผสมทั้งหมดเข้ากัน จากนั้นลดความร้อนลงเป็นไฟอ่อนและเคี่ยวต่อเนื่องประมาณ 2 ชั่วโมง โดยหมั่นคนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ส่วนผสมระเหยน้ำและมีความเข้มข้นมากขึ้น จนได้น้ำพริกเผาที่มีเนื้อสัมผัสเนียนสม่ำเสมอ สีแดงเข้ม และมีกลิ่นหอมตามลักษณะของผลิตภัณฑ์ ทั้งนี้ ควรควบคุมอุณหภูมิและระยะเวลาการเคี่ยวให้เหมาะสม เพื่อรักษาคุณภาพของวัตถุดิบและป้องกันการไหม้ของผลิตภัณฑ์

ภาพที่ 20 การอบรมและปฏิบัติการการทำน้ำพริกใบเหมี้ยง

ภาพที่ 21 การอบรมและปฏิบัติการการทำน้ำพริกใบเหมี้ยง

การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ "การพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารส่งเสริมสุขภาพจากใบเหมี้ยง"

โดย อ.ดร.ปรัศนีย์ กองวงค์ และผศ.ดร.อรทัย บุญทะวงศ์ วันที่ 27 พฤษภาคม 2568

โครงการ ชุมชนป่าเหมี้ยงกับการอนุรักษ์ เพื่อการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

งานโครงการบริการสังคม (คลีนิคเทคโนโลยี) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ลำปาง

ที่	ชื่อ-นามสกุล	ที่อยู่	ลายเซ็นต์
1	นาย สุนทร เสนงค์	140 ม.7 ต.แจ้ซ้อน อ.เมืองปาน	
2	น.ส. วันเพ็ญ มีพแสง	142 ม.7 ต.แจ้ซ้อน อ.เมืองปาน	วันเพ็ญ
3.	นาง เนตรดาว อินตรี	131 ม.7 ต.แจ้ซ้อน อ.เมืองปาน	เนตรดาว
4.	น.ส อัษดา อินตรี	46 ม.7 ต.แจ้ซ้อน อ.เมืองปาน	น.ส อัษดา
5	นาง อัมพร ใจกล้า	153 ม.7 ต.แจ้ซ้อน อ.เมืองปาน	อัมพร
6	นาง แหวน อนนท	113 ม.7 ต.แจ้ซ้อน อ.เมืองปาน	แหวน
7	นาย วิริยะชา สันต์ธรรม	189 ม.7 ต.แจ้ซ้อน อ.เมืองปาน	
8	น.ส ปาณ มีกไช	199 ม.7 ต.แจ้ซ้อน อ.เมืองปาน	ปาณ
9	นาย ยุทธภูมิ มาตรา	499 ม.7 ต.แจ้ซ้อน อ.เมืองปาน	ยุทธภูมิ
10	นางนพมาศ ศรีจันทร์	26 ม.7 ต.แจ้ซ้อน อ.เมืองปาน	นางนพมาศ
11	ด.ญ. วรัทยา อาสัว	101 ม.7 ต.แจ้ซ้อน อ.เมืองปาน	วรัทยา
12	ด.ญ. วิชุดา มาแล้ว	75 ม.7 ต.แจ้ซ้อน อ.เมืองปาน	วิชุดา
13	ด.ช ศิรสรรช์ ชนชันตี	40 ม.7 ต.แจ้ซ้อน อ.เมืองปาน	ศิรสรรช์
14	ด.ญ ธีร์นย์ชนก รักษ์ศิลป์	190 ม.7 ต.แจ้ซ้อน อ.เมืองปาน	ธีร์นย์ชนก
15	นาย ฐตะเน ใจคง	46 ม.7 ต.แจ้ซ้อน อ.เมืองปาน	ฐตะเน
16	น.ส อรสาศิตนงค์ เหมืองทอง	29 หมู่ 7 ต.แจ้ซ้อน อ.เมืองปาน จ.ลำปาง	อรสาศิตนงค์
17	น.ส. สิริโสภา ศรีวิชัยแก้ว	86 หมู่ 7 ต.แจ้ซ้อน อ.เมืองปาน	สิริโสภา
18	นายชัย เมืองเงิน	112 หมู่ 7 เชียงใหม่	
19	น.ส.จันทร์จิรา ใจกล้า	40 ม.7 ต.แจ้ซ้อน อ.เมืองปาน	จันทร์จิรา
20	นางนเสาวลักษณ์ ชาญาบดี	104 ม.7 ต.แจ้ซ้อน อ.เมืองปาน	
21	นางอัมพิวรรณ ตาโป	107 ม.7 ต.แจ้ซ้อน อ.เมืองปาน	สมัทวาพ
22	วชิราภรณ์ ปวนชัย	72 หมู่ 7 ต.แจ้ซ้อน อ.เมืองปาน	
23	น.ส รัตนมัรี เทพรินท์	172 หมู่ 7 ต.แจ้ซ้อน อ.เมืองปาน	รัตนมัรี
24	น.ส.ปณิตา ชาตาสุวรรณวงศ์	135 ม.7 ต.แจ้ซ้อน อ.เมืองปาน จ.ลำปาง	
25	นางปรัศนีย์ กองวงค์	มทร.ล้านนา ลำปาง	

การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ "การพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารส่งเสริมสุขภาพจากใบเหมี้ยง"

โดย อ.ดร.ปรัศนีย์ กองวงค์ และผศ.ดร.อรทัย บุญทะวงศ์ วันที่ 27 พฤษภาคม 2568

โครงการ ชุมชนป่าเหมี้ยงกับการอนุรักษ์ เพื่อการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

งานโครงการบริการสังคม (คลีนิคเทคโนโลยี) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ลำปาง

ที่	ชื่อ-นามสกุล	ที่อยู่	ลายเซ็นต์
26	นางอรทัย มณฑาวงศ์	มทร.ล้านนา ลำปาง	
27	นางสาวปฏิสุณิตา ออกแขม	10 ม.12 ต.เจริญเมือง อ.เมืองปาน จ.ลำปาง	
28	นางสาวสุรกานต์ มหาไชย	129/29 หมู่ 6 ต.พระบาท อ.เมือง จ. ลำปาง	
29	นางสาวพิรรณ จันทร์มงคล	3/1 หมู่ 11 ต.พิชัย อ.เมือง จ.ลำปาง	
30	นางสาวสุพัตรา เกรายโรจน์ชัยกุล	101/3 หมู่ 2 ต.ปงยางคก อ.แม่ทะ อ.ทุ่งหัวช้าง จ.ลำพูน	
31	นางสาวรัตนา ประเนื่องทอง	2/1 ม.13 ต.แม่ปิน อ.แม่ทา จ.เชียงใหม่	
32	นางสาวนิตยา จิรภาภูลี	39 หมู่ 2 ต.ป่าสัก อ.แม่แจ่ม จ.เชียงใหม่	

ข้อมูลเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติเพื่อสุขภาพ
ในพื้นที่ชุมชนแหล่งท่องเที่ยวบ้านป่าเหมี้ยง ต.แจ้ซ้อน อ.เมืองปาน จ. ลำปาง

1. ต้นชา หรือ ต้นเหมี้ยง

ชื่อสามัญ Tea plantชื่ออื่น **ภาคเหนือ** ชา เมี่ยง **ภาคกลาง** ชาอัสสัม

วงศ์ THEACEAE

ลักษณะ เหมี้ยง หรือ ชาอัสสัม (*Camellia sinensis* var. *assamica*) เป็นไม้ยืนต้นขนาดเล็กถึงขนาดกลางในวงศ์ Theaceae มีลักษณะกิ่งก้านแตกออกด้านข้าง ทรงพุ่มรูปกรวย เปลือกลำต้นเรียบสีน้ำตาลปนเทา ใบเป็นใบเดี่ยวเรียงสลับ รูปหอก ปลายใบแหลม ขอบใบหยักแบบฟันเลื่อย แผ่นใบหนา ผิวใบด้านบนเป็นมัน ส่วนด้านล่างมีขนอ่อนปกคลุม ดอกสีขาว ออกเดี่ยวหรือออกเป็นช่อกระจุกตามซอกใบและปลายกิ่ง ผลเป็นผลแห้งทรงกลม ผิวเรียบ แบ่งเป็น 3 พู เมื่อแก่จะแตกออก ภายในมีเมล็ดหลายเมล็ด ทั้งนี้ เมี่ยงเป็นพืชเศรษฐกิจและพืชอัตลักษณ์ของพื้นที่ป่าต้นน้ำภาคเหนือ โดยเฉพาะชุมชนบ้านป่าเหมี้ยง ซึ่งนิยมนำใบอ่อนมาผ่านกระบวนการหมักเพื่อผลิตเป็น "เมี่ยง" สำหรับบริโภค และยังเป็นพืชที่มีบทบาทสำคัญต่อระบบนิเวศป่าต้นน้ำและวิถีชีวิตของชุมชนในพื้นที่

2. ต้นกาแฟ

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Coffea arabica* L.

ชื่อสามัญ Arabica Coffee, Arabian Coffee

วงศ์ Rubiaceae

ลักษณะ ต้นกาแฟเป็นไม้พุ่มหรือไม้ยืนต้นขนาดเล็กถึงขนาดกลาง มีความสูงประมาณ 2–10 เมตร ขึ้นอยู่กับชนิดพันธุ์ สภาพแวดล้อม และการตัดแต่งทรงพุ่มเพื่อการเพาะปลูก ลำต้นตั้งตรง แตกกิ่งเป็นชั้นในแนวราบ เปลือกลำต้นมีสีน้ำตาลอมเทา ระบบรากแข็งแรง สามารถเจริญเติบโตได้ดีในพื้นที่ที่มีความชื้นสูงและอากาศเย็น เหมาะกับพื้นที่ภูเขาสูง โดยเฉพาะพื้นที่ที่มีระดับความสูง ตั้งแต่ 800 เมตรเหนือระดับน้ำทะเลปานกลางขึ้นไป ซึ่งมีอุณหภูมิค่อนข้างต่ำ มีฝนตกสม่ำเสมอ และมีร่มเงาจากไม้ยืนต้น ส่งผลให้ต้นกาแฟเจริญเติบโตได้ดีและให้ผลผลิตที่มีคุณภาพสูง

3. ต้นเสี้ยว หรือ ชงโค

ชื่อสามัญ Mountain ebony tree

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Bauhinia variegata L.*

ชื่อท้องถิ่น เสี้ยวป่าดองขาว

ลักษณะ เป็นไม้ยืนต้นผลัดใบ มีความสูงของต้นได้ถึง 15 เมตร ขยายพันธุ์ด้วยวิธีการเพาะเมล็ด เจริญเติบโตได้ดีในดินที่ระบายน้ำดี มีความชื้นสูง และมีแสงแดดจัด มีถิ่นกำเนิดในประเทศอินเดียและมาเลเซีย มักขึ้นตามป่าเบญจพรรณทางภาคเหนือและทางภาคตะวันออกเฉียงใต้

เสี้ยวดอกขาวเป็นพืชพื้นถิ่นที่มีคุณค่า สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างหลากหลาย ได้แก่ ประโยชน์ด้านอาหาร ดอกเสี้ยวดอกขาวเป็นผักพื้นบ้านที่ได้รับความนิยมรับประทานในภาคเหนือ โดยสามารถนำดอกอ่อนมาต้มรับประทานเป็นผักลวกคู่กับน้ำพริก หรือประกอบอาหารพื้นบ้าน เช่น ยำดอกเสี้ยว และ ดอกเสี้ยวชุบแป้งทอด นอกจากนี้ ยอดอ่อน ใบอ่อน และฝักอ่อนยังสามารถนำมาประกอบอาหารได้หลายชนิด เช่น แกงหน่อไม้ แกงผักรวม หรือรับประทานเป็นผักต้มร่วมกับน้ำพริก เปลือกต้นเสี้ยวดอกขาวมีสารแทนนิน (Tannin) ในปริมาณค่อนข้างสูง ชาวบ้านจึงนำมาใช้ย้อมแหและอวนประมง เพื่อเพิ่มความเหนียว ทนทาน และยืดอายุการใช้งานของเครื่องมือประมง

4. ไพล (Plai)

ที่มา : https://medthai.com/fatty-liver-symptoms-and-obesity-risks/

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Zingiber montanum*

ชื่อสามัญ Phlai, Cassumunar ginger, Bengal root

วงศ์ Zingiberaceae

ชื่อท้องถิ่น ไพล, ว่านไฟ, ปูลอย

ลักษณะ ไพลเป็นพืชล้มลุกอายุหลายปี มีเหง้าอยู่ใต้ดิน แตกกอเป็นพุ่ม สูงประมาณ 1–2 เมตร เหง้ามีขนาดใหญ่ เนื้อในมีสีเหลืองอมส้ม มีกลิ่นหอมเฉพาะตัว แตกแขนงจำนวนมาก เปลือกด้านนอกมีสีน้ำตาลอ่อน ลำต้นเทียมเกิดจากกาบใบซ้อนกันเป็นชั้น มีลักษณะตั้งตรง ใบเป็นใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปใบหอกแกมขอบขนาน กว้างประมาณ 5–10 เซนติเมตร ยาว 20–40 เซนติเมตร ปลายใบเรียวแหลม โคนใบสอบ ขอบใบเรียบ แผ่นใบสีเขียว ผิวใบเกลี้ยง ไพลเจริญเติบโตได้ดีในดินร่วนที่มีการระบายน้ำดี ชอบพื้นที่ที่มีความชื้นและแสงแดดรำไร พบปลูกทั่วไปในประเทศไทย และมักปลูกเป็นสมุนไพรประจำบ้าน

สรรพคุณ ไพลเป็นสมุนไพรที่มีความสำคัญในตำรับยาแผนไทยและได้รับการใช้ประโยชน์มาอย่างยาวนาน โดยเฉพาะส่วนของเหง้าที่มีสารสำคัญหลายชนิดซึ่งมีฤทธิ์ทางเภสัชวิทยา เหง้าไพลมีสรรพคุณเด่นในการช่วยบรรเทาอาการฟกช้ำ เคล็ดขัดยอก ปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ และลดการอักเสบของเนื้อเยื่อ นิยมนำมาเป็นส่วนประกอบของลูกประคบ น้ำมันไพล ครีม และเจลสำหรับนวดเพื่อบรรเทาอาการปวด นอกจากนี้ยังช่วยลดอาการปวดข้อ อาการบวมจากการกระแทก และส่งเสริมการไหลเวียนโลหิตในบริเวณที่มีการอักเสบ

5. สารภีป่า

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Anneslea fragrans* Wall.

ชื่อสามัญ Ceylon Ironwood, Fragrant Anneslea

วงศ์ Pentaphylacaceae

ลักษณะ เป็นไม้ยืนต้นไม่ผลัดใบขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ มีความสูงประมาณ 10–25 เมตร พบได้ในป่าดิบชื้นและป่าดิบเขา โดยเฉพาะบริเวณพื้นที่ต้นน้ำที่มีความชุ่มชื้นสูง ลำต้นตั้งตรง เปลือกต้นสีน้ำตาลอมเทาหรือสีน้ำตาลเข้ม ผิวเปลือกค่อนข้างเรียบ เมื่อมีอายุมากจะแตกเป็นสะเก็ดเล็กน้อย ทรงพุ่มแน่นและแผ่กว้าง ช่วยให้ร่มเงาและรักษาความชื้นของระบบนิเวศป่า ใบเป็นใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปรีถึงรูปใบหอก ปลายใบแหลมโคนใบสอบ ขอบใบหยักละเอียด แผ่นใบหนา ผิวใบด้านบนสีเขียวเข้มเป็นมัน ส่วนด้านล่างสีอ่อนกว่า ดอกออกเดี่ยวหรือเป็นกระจุกตามซอกใบ กลีบดอกสีขาวนวล มีกลิ่นหอมอ่อน ๆ โดยเฉพาะในช่วงเช้า ผลเป็นผลแห้งทรงกลมหรือรูปไข่ เมื่อแก่จะแตกออกเพื่อกระจายเมล็ด

สรรพคุณ สารภีป่าเป็นพรรณไม้ที่มีคุณค่าทั้งด้านสมุนไพรและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ดอกมาใช้ชงเป็นเครื่องดื่มหรือปรุงเป็นยาหอม ช่วยบำรุงหัวใจ บรรเทาอาการอ่อนเพลีย ช่วยแก้อาการวิงเวียนศีรษะ เปลือกต้นและใบมีรสฝาด ช่วยสมานแผล บรรเทาอาการท้องเสีย และลดการอักเสบ

6. มะขามป้อม (Indian Gooseberry)

ที่มา : ฐานข้อมูลพรรณพืชและเชื้อพันธุกรรมพืช

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Phyllanthus emblica* L.

ชื่อสามัญ Indian Gooseberry, Amla

วงศ์ Phyllanthaceae

ลักษณะ มะขามป้อมเป็นไม้ยืนต้นขนาดเล็กถึงขนาดกลาง ผลัดใบในช่วงฤดูแล้ง มีความสูงประมาณ 8–20 เมตร ลำต้นตั้งตรง เปลือกต้นมีสีเทาอมเขียวหรือเทาอมน้ำตาล ผิวเปลือกเรียบหรือแตกเป็นร่องเล็กน้อยเมื่อมีอายุมาก กิ่งก้านแตกแขนงเป็นจำนวนมากและมีลักษณะคล้ายใบประกอบ ใบเป็นใบเดี่ยวขนาดเล็ก เรียงตัวแน่นตามกิ่งย่อย รูปขอบขนาน ปลายใบมนหรือแหลมเล็กน้อย แผ่นใบสีเขียวอ่อน มีลักษณะคล้ายใบมะขาม ดอกมีขนาดเล็ก สีเขียวอมเหลือง ออกเป็นกระจุกตามซอกใบ ดอกแยกเพศอยู่บนต้นเดียวกัน ผลเป็นผลสดแบบมีเนื้อ รูปทรงกลม ผิวเรียบ มีร่องแบ่งเป็นพูเล็กน้อย ผลอ่อนมีสีเขียว เมื่อแก่จะเปลี่ยนเป็นสีเขียวอมเหลืองหรือเหลืองอ่อน เนื้อผลมีรสเปรี้ยวอมฝาด ภายในมีเมล็ดแข็ง 1 เมล็ด มะขามป้อมสามารถเจริญเติบโตได้ดีในพื้นที่ป่าเบญจพรรณ ป่าเต็งรัง และพื้นที่ป่าต้นน้ำที่มีความชื้นเหมาะสม

สรรพคุณ มีสารสำคัญ เช่น วิตามินซีสูง สารแทนนิน และสารประกอบฟีนอลิก สามารถต้านอนุมูลอิสระ ช่วยเสริมสร้างภูมิคุ้มกันของร่างกาย และบำรุงสุขภาพ ผลมะขามป้อมมีรสเปรี้ยวอมฝาด ใช้รับประทานสด แปรรูปเป็นน้ำมะขามป้อม ลูกอม แยม หรือผลิตภัณฑ์สมุนไพรต่าง ๆ โดยมีสรรพคุณช่วยบรรเทาอาการไอ เจ็บคอ ช่วยขับเสมหะ และลดอาการระคายคอ มะขามป้อมยังมีความสำคัญต่อระบบนิเวศของพื้นที่ป่าต้นน้ำ เนื่องจากเป็นแหล่งอาหารของสัตว์ป่าและช่วยเพิ่มความหลากหลายทางชีวภาพของป่า

ผลการดำเนินงาน

กิจกรรมที่ 4 การเก็บข้อมูลความต้องการทางเทคโนโลยีสารสนเทศของชุมชนและนักท่องเที่ยวสำหรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เพื่อใช้ในการพัฒนาและออกแบบแพลตฟอร์มของชุมชนป่าเหมี้ยง

การดำเนินกิจกรรมที่ 4 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบริบทพื้นที่ ความต้องการของชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ตลอดจนรวบรวมข้อมูลเชิงพื้นที่ที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาและออกแบบแพลตฟอร์มสารสนเทศของชุมชนป่าเหมี้ยง โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลผ่านการประชุมกลุ่ม (Focus Group) การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้นำชุมชน ประชาชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง รวมถึงการสำรวจพื้นที่จริงและแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ทั้งนี้ การดำเนินงานแบ่งออกเป็น 3 กิจกรรมย่อย ได้แก่ การชี้แจงโครงการและสำรวจความต้องการเบื้องต้น การสำรวจและจัดเก็บข้อมูลพื้นที่ และการหารือเพื่อกำหนดเส้นทางท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ

กิจกรรมย่อยที่ 4.1 ลงพื้นที่ชี้แจงการดำเนินโครงการ และสำรวจความต้องการของชุมชน และผู้เกี่ยวข้องในพื้นที่ เพื่อหาแนวทางในการจัดเก็บข้อมูลที่สำคัญต่อการดำเนินโครงการ พร้อมสำรวจสภาพแวดล้อมเบื้องต้น

วันที่ดำเนินการ วันที่ 27 เมษายน 2569

การดำเนินการ

จากการดำเนินกิจกรรมลงพื้นที่สำรวจความต้องการของชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในพื้นที่ป่าเหมี้ยง ได้ดำเนินการประชุมกลุ่มและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกับผู้นำชุมชน ประชาชน และผู้เกี่ยวข้อง เพื่อรวบรวมข้อมูล ประเด็นปัญหา และความต้องการที่สำคัญสำหรับใช้ประกอบการดำเนินโครงการ โดยให้ความสำคัญกับรูปแบบและแนวทางการจัดเก็บข้อมูลที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ รวมถึงการหารือถึงความเป็นไปได้ในการเพาะพันธุ์ปลาพื้นถิ่น การอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำ และแนวทางการส่งเสริมอาชีพที่สามารถสร้างรายได้และสอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชน ทั้งนี้ ข้อมูลและข้อเสนอแนะจากการลงพื้นที่และการประชุมกลุ่มจะนำไปใช้เป็นฐานข้อมูลและแนวทางในการออกแบบกิจกรรมและพัฒนารูปแบบการดำเนินงานของโครงการให้ตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนอย่างเหมาะสมและยั่งยืน

มีดำเนินการประชุมกลุ่ม (Focus Group) เพื่อสอบถามความคิดเห็น ประเด็นที่ควรพิจารณา ปัญหาและข้อมูลสำคัญที่จำเป็นต่อการดำเนินโครงการ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมเสนอความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนประสบการณ์จากบริบทของพื้นที่ หลังจากมีการดำเนินการในการพูดคุย และหาข้อตกลงร่วมกันในการวางจุดสำรวจเบื้องต้นแล้ว ดำเนินการลงพื้นที่สำรวจบริบทและความต้องการของชุมชนป่าเหมี้ยง รวมถึงรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อรวบรวมข้อมูลที่จำเป็นต่อการวางแผนและดำเนินโครงการให้สอดคล้องกับสภาพพื้นที่และความต้องการของชุมชน โดยมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในการเพาะพันธุ์ปลาพื้นถิ่น โดยพิจารณาถึงชนิดพันธุ์ที่เหมาะสม สภาพแวดล้อม แหล่งน้ำ ความพร้อมของชุมชน และแนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำในพื้นที่ เพื่อให้การดำเนินงานเกิดประโยชน์ทั้งด้านการอนุรักษ์และการสร้างรายได้ ดังภาพ

ภาพที่ 22 ลงพื้นที่สำรวจความต้องการของชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

กิจกรรมย่อยที่ 4.2 ลงพื้นที่สำรวจความต้องการของชุมชน และผู้เกี่ยวข้องในพื้นที่ เพื่อหาแนวทางในการจัดเก็บข้อมูลที่สำคัญต่อการดำเนินโครงการ

วันที่ดำเนินการ วันที่ 18-19 มิถุนายน 2569

การดำเนินการ

จากการดำเนินกิจกรรม ณ ชุมชนบ้านป่าเหมี้ยง ได้ดำเนินการชี้แจงวัตถุประสงค์และแนวทางการดำเนินงาน พร้อมทั้งบรรยายแนวทางการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จากนั้นดำเนินการระดมความคิดเห็นร่วมกับชุมชนและผู้เกี่ยวข้อง เพื่อรวบรวมปัญหา ความต้องการ และแนวทางการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ รวมถึงสำรวจพื้นที่สำคัญและแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เพื่อศึกษาบริบทพื้นที่ เส้นทางท่องเที่ยว จุดเรียนรู้วิถีชุมชน และทรัพยากรด้านสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ได้นำข้อมูลจากการสำรวจและความคิดเห็นของชุมชนมาสรุปและร่วมกันออกแบบต้นแบบแพลตฟอร์ม (Prototype Workshop) สำหรับจัดเก็บข้อมูลพื้นที่สำคัญและแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาและออกแบบแพลตฟอร์มของชุมชนป่าเหมี้ยงต่อไป โดยการลงพื้นที่ครั้งนี้ได้มีการนำ GPS ในการเก็บข้อมูลพิกัดและเส้นทางเพื่อใช้กำหนดจุดสำคัญในโครงการ เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์กิจกรรมต่างๆ ในโครงการ

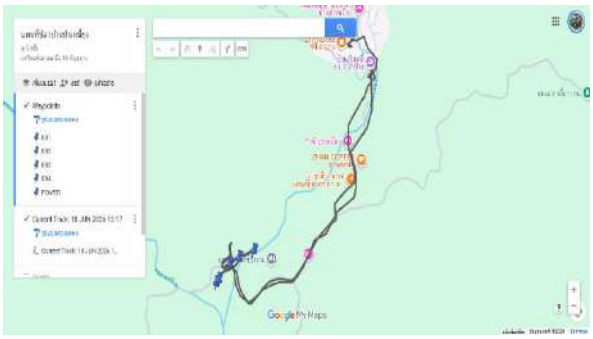
ภาพที่ 23 สำรวจความต้องการของชุมชนพร้อมพิกัดตำแหน่งสำคัญของชุมชน

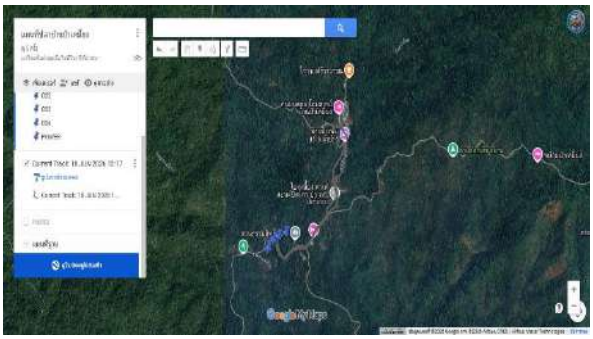
ภายหลังจากการลงพื้นที่ ได้มีการดำเนินการนำพิกัดจุดต่างๆ จาก GPS Garmin eTrek 10 มาใส่ในโปรแกรม Garmin Basecamp เพื่อดำเนินการจุดสำคัญก่อนนำเข้าสู่ Google Map เพื่อให้ง่ายต่อการเข้าถึงข้อมูลที่ได้รวบรวมไว้ดังภาพ

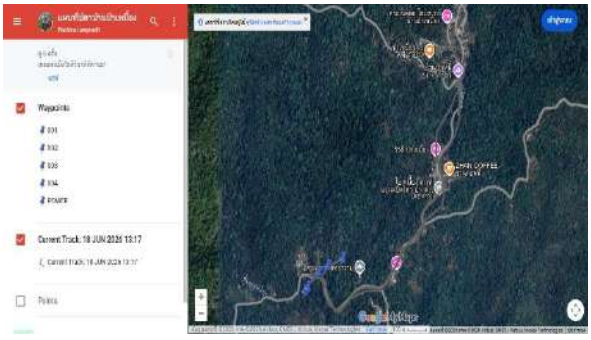

ภายหลังจากการปรับตำแหน่งพิกัดให้เหมาะสม ได้มีการดำเนินการนำข้อมูลที่ได้เข้าสู่โปรแกรม Google My Map เพื่อทำการนำข้อมูลเข้าสู่ระบบ Cloud ซึ่งสามารถเข้าถึงได้ในทุกพื้นที่ที่มี Internet เพื่อให้กลุ่มคนเข้าถึง และนำข้อมูลไปตัดสินใจเบื้องต้นได้ ดังภาพ

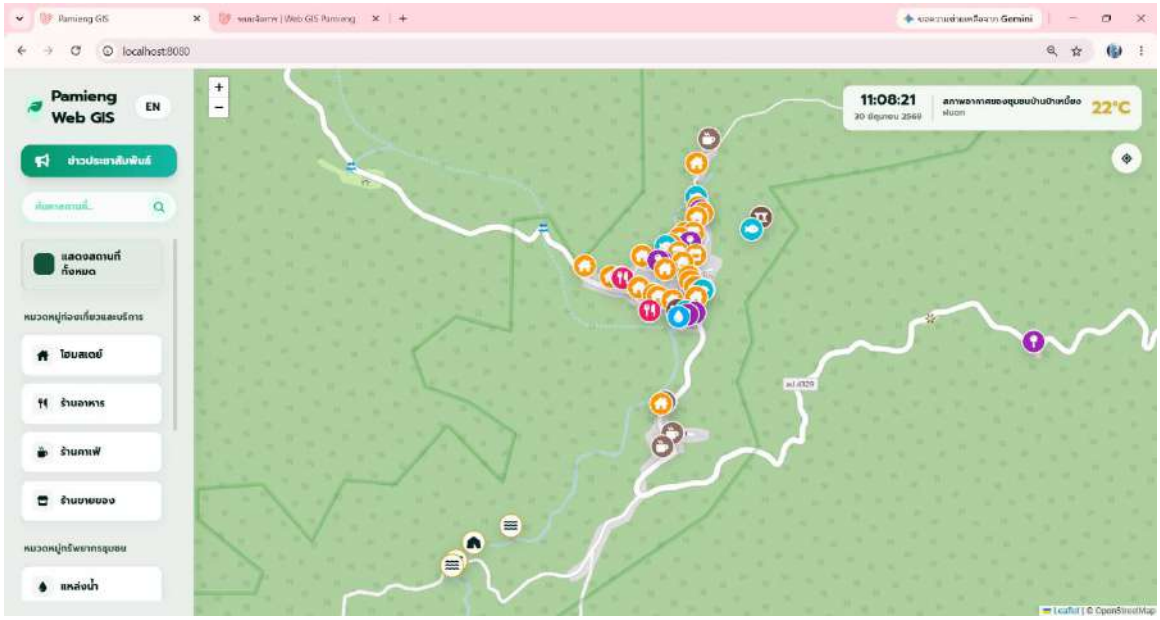

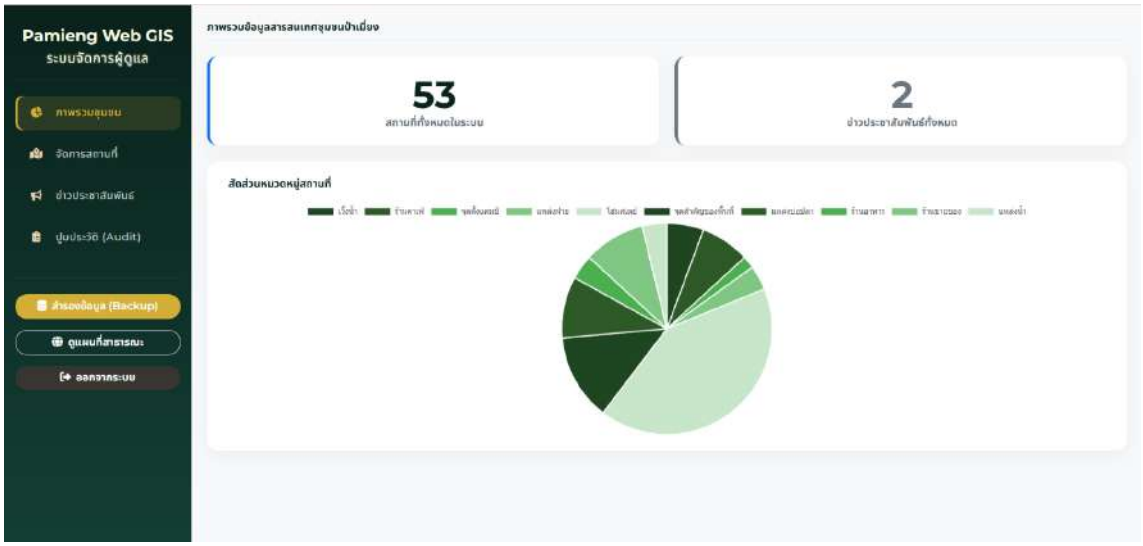
หลังจากเก็บข้อมูลเบื้องต้นแล้วได้มีการพัฒนาระบบระบบสารสนเทศบ้านป่าเหมี้ยง เพื่อสร้างเป็นเว็บไซต์ส่วนกลางเพื่อประชาชน นักท่องเที่ยว และผู้สนใจสามารถเข้ามาดูข้อมูลที่สำคัญต่าง โดยระบบดังกล่าวมีกี่ดำเนินการดังต่อไปนี้

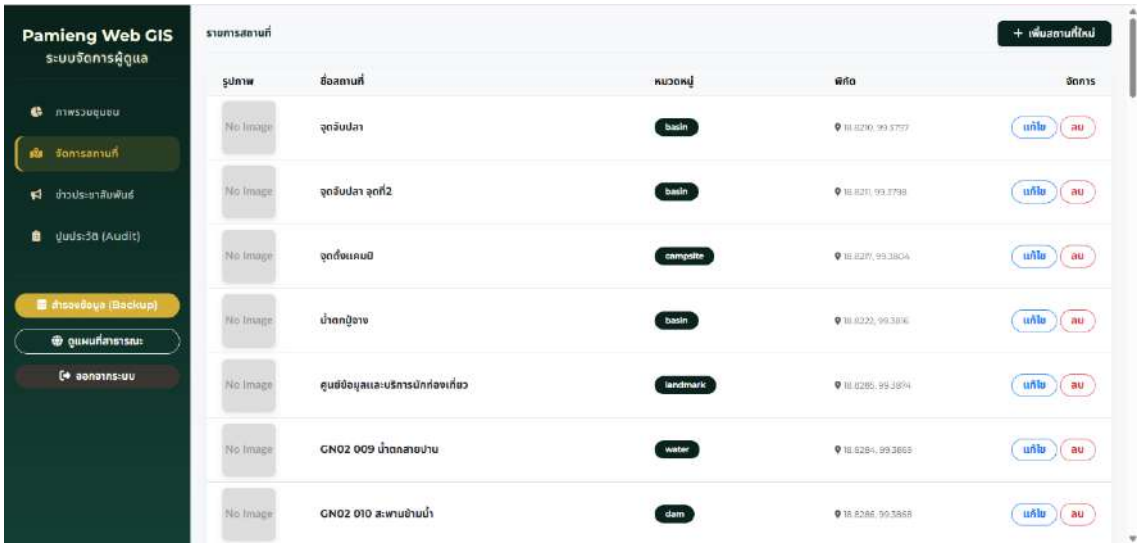
1. ออกแบบและพัฒนาหน้าแสดงผลหลัก (Web GIS) สำหรับแสดงข้อมูลเชิงพื้นที่ของชุมชน
2. พัฒนาหน้า Dashboard สำหรับผู้ดูแลระบบ เพื่อบริหารจัดการข้อมูลภายในระบบ

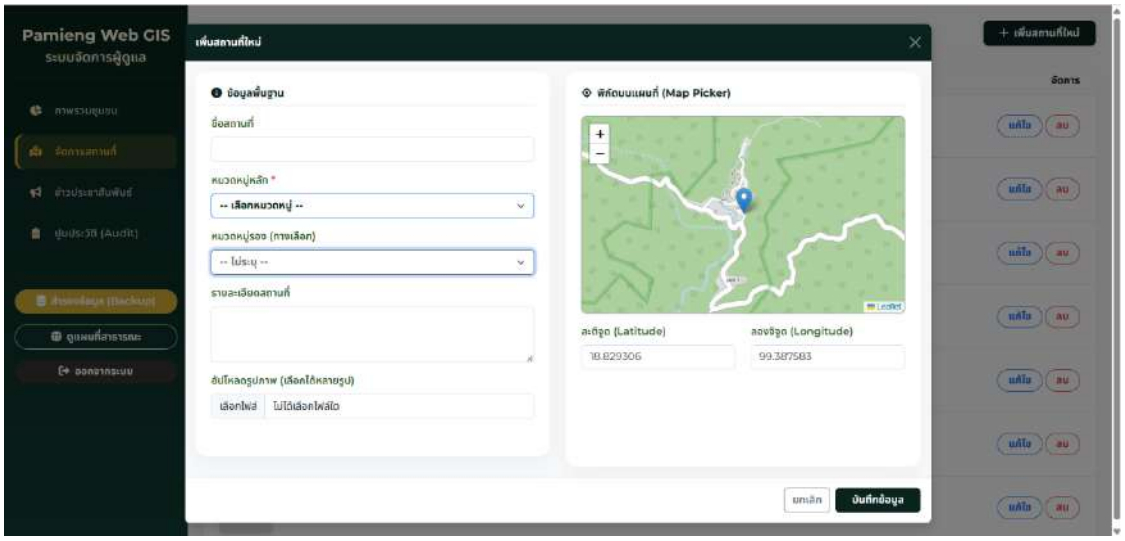
3. พัฒนาระบบจัดการสถานที่ประกอบด้วย
    - เพิ่มข้อมูลสถานที่
    - แก้ไขข้อมูลสถานที่
    - ลบข้อมูลสถานที่
    - รองรับการบันทึกชื่อสถานที่ พิกัด หมวดหมู่ หมวดหมู่รอง รายละเอียด และรูปภาพ
4. พัฒนาระบบข่าวประชาสัมพันธ์
    - เพิ่มข่าวประชาสัมพันธ์
    - จัดการข้อมูลข่าว
    - แสดงผลข่าวบนเว็บไซต์
5. พัฒนาระบบประวัติการใช้งาน
    - บันทึกการเข้าใช้งานของผู้ดูแลระบบ
    - ตรวจสอบประวัติการดำเนินงานและการแก้ไขข้อมูลภายในระบบ

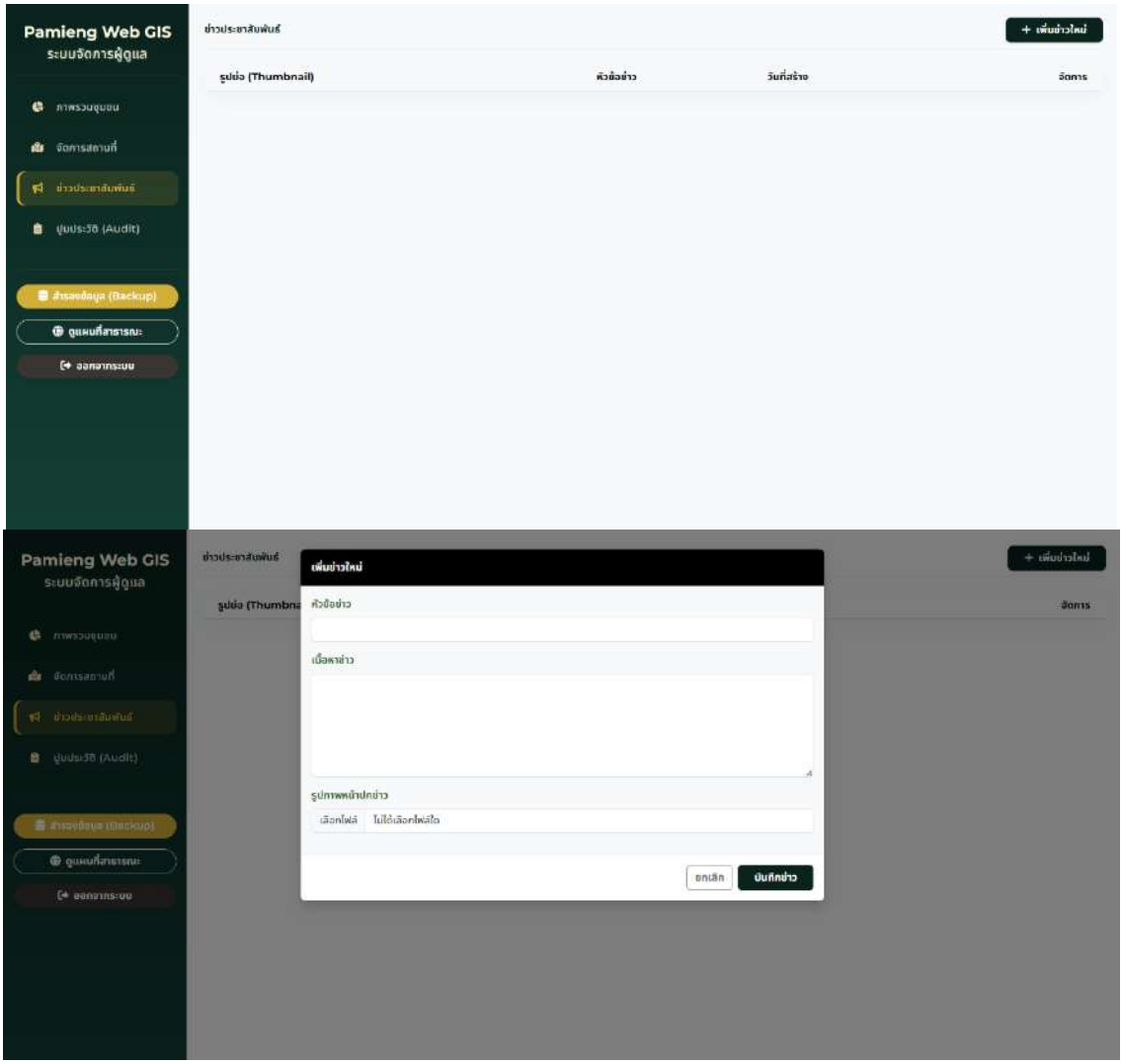
ในส่วนนี้ได้มีการพัฒนาระบบสารสนเทศบ้านป่าเหมี้ยง ได้ดำเนินการออกแบบและพัฒนาระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์บนเว็บ (Web GIS) เพื่อเป็นศูนย์กลางในการจัดเก็บ บริหารจัดการ และเผยแพร่ข้อมูลเชิงพื้นที่ของชุมชน โดยพัฒนาทั้งส่วนแสดงผลสำหรับผู้ใช้งานทั่วไปและระบบหลังบ้านสำหรับผู้ดูแลระบบ ซึ่งประกอบด้วยโมดูลจัดการข้อมูลสถานที่ที่สามารถเพิ่ม แก้ไข และลบข้อมูล พร้อมบันทึกชื่อสถานที่ พิกัดภูมิศาสตร์ หมวดหมู่ รายละเอียด และรูปภาพ นอกจากนี้ยังพัฒนาระบบจัดการข่าวประชาสัมพันธ์เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของชุมชน และระบบปูมประวัติ (Log System) สำหรับบันทึกและตรวจสอบการใช้งานของผู้ดูแลระบบ ทำให้การบริหารจัดการข้อมูลมีความเป็นระบบ โปร่งใส และสามารถรองรับการนำข้อมูลเชิงพื้นที่ไปใช้ประโยชน์ด้านการบริหารจัดการ การท่องเที่ยว และการพัฒนาชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

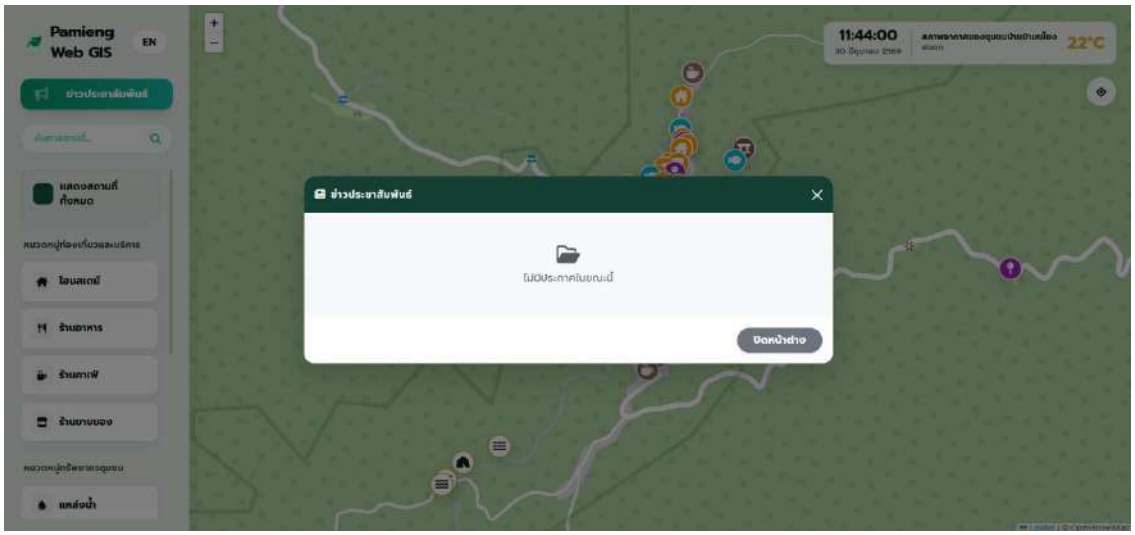

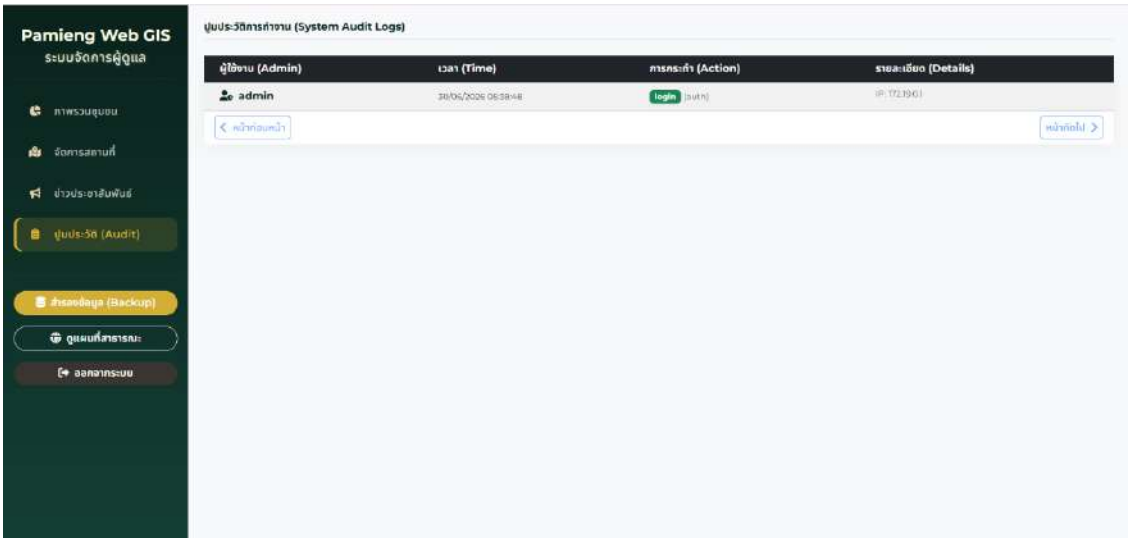

Pamieng Web GIS
ระบบจัดการผู้ดูแล
ภาพรวมข้อมูลสารสนเทศชุมชนป่าเมี่ยง
53
สถานที่ทั้งหมดในระบบ
2
ข่าวประชาสัมพันธ์ทั้งหมด
สัดส่วนหมวดหมู่สถานที่
ภาพรวมชุมชน
จัดการสถานที่
ข่าวประชาสัมพันธ์
ปูมประวัติ (Audit)
สำรองข้อมูล (Backup)
ดูแผนที่สาธารณะ
ออกจากระบบ

Pamieng Web GIS
ระบบจัดการผู้ดูแล
รายการสถานที่
+ เพิ่มสถานที่ใหม่
รูปภาพ
ชื่อสถานที่
หมวดหมู่
พิกัด
จัดการ
No Image
จุดจับปลา
basin
จุดจับปลา จุดที่2
basin
จุดตั้งแคมป์
campsite
น้ำตกปู่อาง
basin
ศูนย์ข้อมูลและบริการนักท่องเที่ยว
landmark
GN02 009 น้ำตกสายป่าน
water
GN02 010 สะพานข้ามน้ำ
dam
แก้ไข
ลบ

Pamieng Web GIS
ระบบจัดการผู้ดูแล
เพิ่มสถานที่ใหม่
ข้อมูลพื้นฐาน
ชื่อสถานที่
หมวดหมู่หลัก *
-- เลือกหมวดหมู่ --
หมวดหมู่รอง (ถ้าจะเลือก)
-- ไม่ระบุ --
รายละเอียดสถานที่
อัปโหลดรูปภาพ (เลือกได้หลายรูป)
เลือกไฟล์
ไม่ได้เลือกไฟล์ใด
พิกัดบนแผนที่ (Map Picker)
ละติจูด (Latitude)
19.829306
ลองจิจูด (Longitude)
99.387583
ยกเลิก
บันทึกข้อมูล
+ เพิ่มสถานที่ใหม่
จัดการ
แก้ไข
ลบ

Pamieng Web GIS
ระบบจัดการผู้ดูแล
ข่าวประชาสัมพันธ์
+ เพิ่มข่าวใหม่
รูปย่อ (Thumbnail)
หัวข้อข่าว
วันที่สร้าง
จัดการ
ภาพรวมชุมชน
จัดการสถานที่
ข่าวประชาสัมพันธ์
ดูประวัติ (Audit)
สำรองข้อมูล (Backup)
ดูแผนที่สาธารณะ
ออกจากระบบ
เพิ่มข่าวใหม่
หัวข้อข่าว
เนื้อหาข่าว
รูปภาพหน้าปกข่าว
เลือกไฟล์
ไม่ได้เลือกไฟล์ใด
ยกเลิก
บันทึกข่าว

Pamieng Web GIS
EN
ข่าวประชาสัมพันธ์
แสดงสถานที่ทั้งหมด
โฮมสเตย์
ร้านอาหาร
ร้านกาแฟ
ร้านขายของ
แหล่งน้ำ
11:44:00
22°C
ข่าวประชาสัมพันธ์
ไม่มีประกาศในขณะนี้
ปิดหน้าต่าง

กิจกรรมย่อยที่ 4.3 ลงพื้นที่หารือการกำหนดเส้นทางท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ และสำรวจเส้นทางการท่องเที่ยวตามการตกลงหารือร่วมกัน

วันที่ดำเนินการ วันที่ 15-16 สิงหาคม 2569

การดำเนินการ

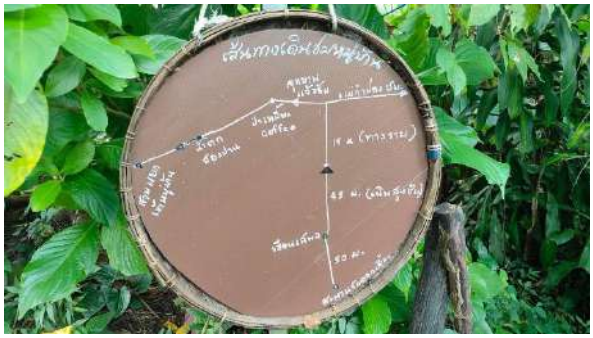
จากการดำเนินกิจกรรมย่อนที่ 4.2 ได้มีการพัฒนาระบบสารสนเทศบ้านป่าเหมี้ยงเพื่อเก็บข้อมูลเบื้องต้นจึงได้มีการนำข้อมูลจากระบบดังกล่าวมีวิเคราะห์ประกอบกิจกรรมการกำหนดเส้นทางการท่องเที่ยว (เส้นทางการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ) โดยมีการพิจารณาจุดร่วมกันและนำพิกัดมาบันทึกลงในระบบสารสนเทศดังกล่าว โดยมีลำดับการทำงานคือ

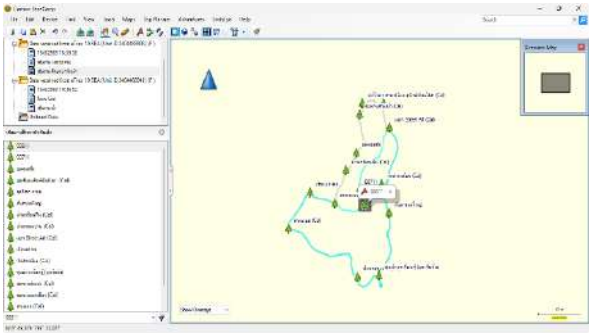
1. ประชุมกลุ่มเพื่อกำหนดจุดเส้นทางสำหรับการออกกำลังกาย
2. ดำเนินการสำรวจจุดเป้าหมาย เก็บพิกัด ภาพ และข้อมูลจำนวก้าว
3. นำเข้าสู่โปรแกรม Garmin Basecamp
4. นำเข้าสู่ Google My Map
5. นำข้อมูลเข้าสู่ระบบสารสนเทศบ้านป่าเหมี้ยง

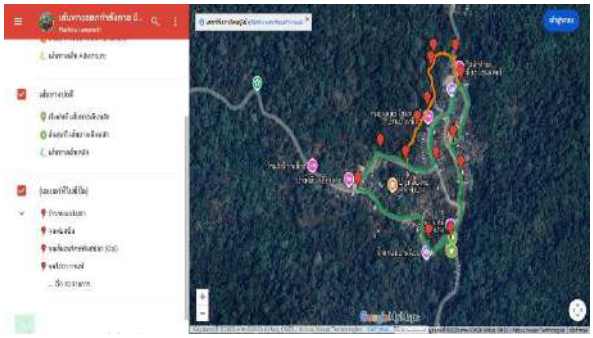
โดยมีภาพการดำเนินกิจกรรมดังต่อไปนี้

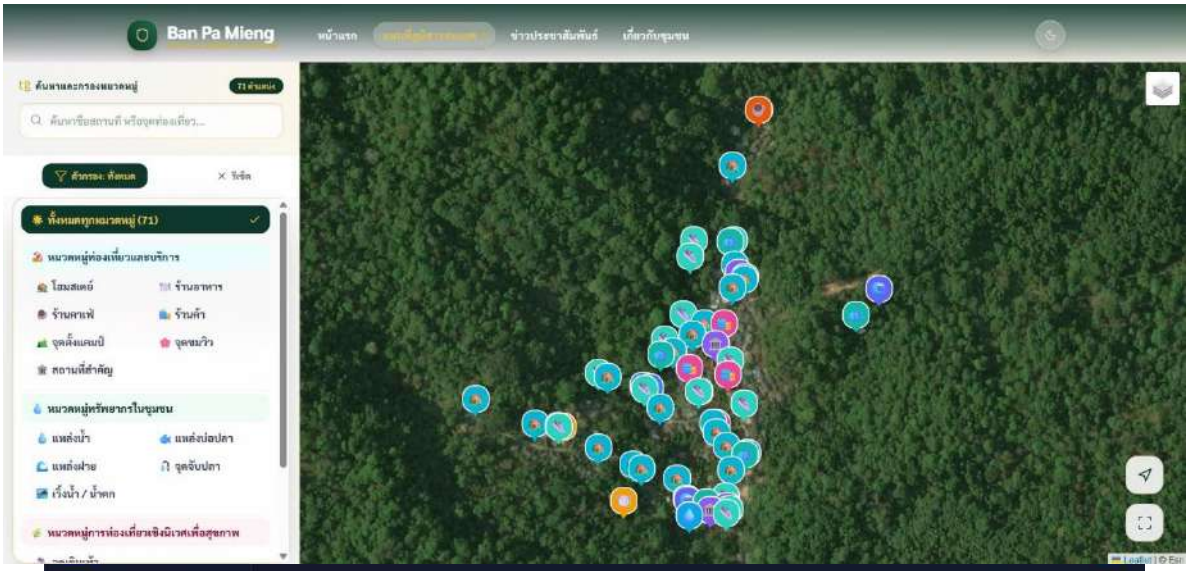

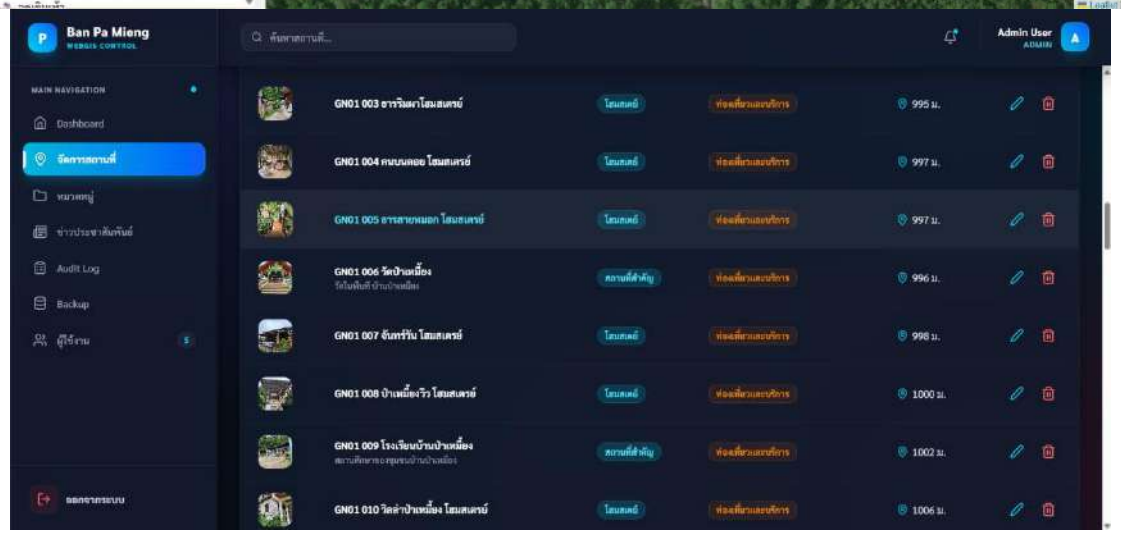

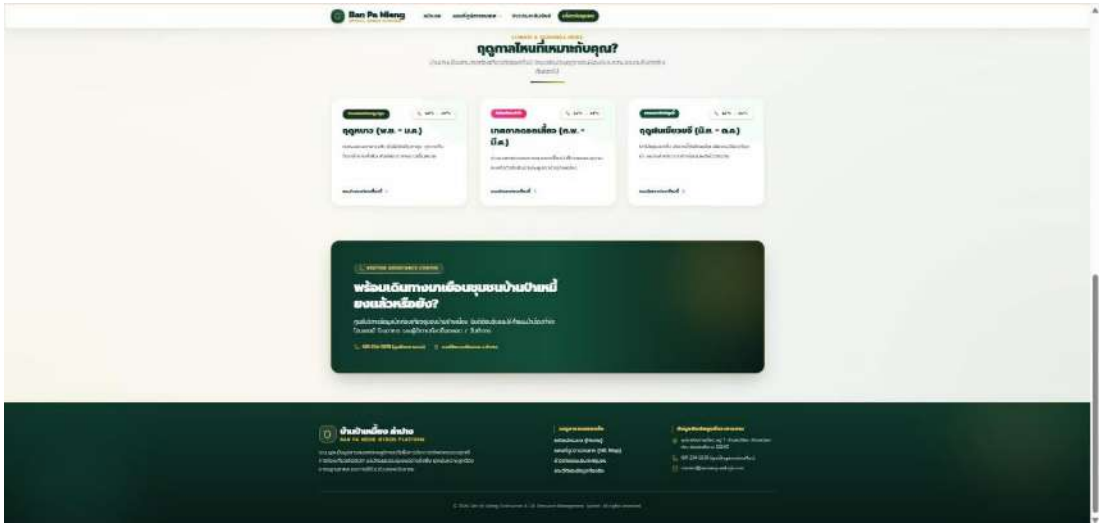

ภายหลังจากการดำเนินการสำรวจแล้วนำข้อมูลเข้าระบบ Google My Map แล้ว ได้มีการดำเนินการนำข้อมูลที่ได้เข้าสู่ระบบสารสนเทศบ้านป่าเหมี้ยง เพื่อใช้งานเป็นสื่อกลางในการเข้าถึงข้อมูลสำคัญของชุมชนป่าเหมี้ยงสำหรับนักท่องเที่ยว และผู้สนใจตามภาพด้านล่าง

Ban Pa Mieng
หน้าแรก
ข่าวประชาสัมพันธ์
เกี่ยวกับชุมชน
ค้นหาและกรองหมวดหมู่
71 ตำแหน่ง
ค้นหาชื่อสถานที่ หรือจุดท่องเที่ยว...
ตัวกรอง: ทั้งหมด
ล้างค่า
ทั้งหมดทุกหมวดหมู่ (71)
หมวดหมู่ท่องเที่ยวและบริการ
โฮมสเตย์
ร้านอาหาร
ร้านกาแฟ
ร้านค้า
จุดตั้งแคมป์
จุดชมวิว
สถานที่สำคัญ
หมวดหมู่ทรัพยากรในชุมชน
แหล่งน้ำ
แหล่งปล่อปลา
แหล่งฝาย
จุดจับปลา
เขื่อน้ำ / น้ำตก
หมวดหมู่การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อสุขภาพ

Ban Pa Mieng
WEBGIS CONTROL
ค้นหาสถานที่...
Admin User
ADMIN
MAIN NAVIGATION
Dashboard
จัดการสถานที่
หมวดหมู่
ข่าวประชาสัมพันธ์
Audit Log
Backup
ผู้ใช้งาน
5
ออกจากระบบ
GN01 003 อารริมผาโฮมสเตย์
GN01 004 คนบนดอย โฮมสเตย์
GN01 005 อารสายหมอก โฮมสเตย์
GN01 006 วัดป่าเหมี้ยง
GN01 007 จันทร์วัน โฮมสเตย์
GN01 008 ป่าเหมี้ยงวิว โฮมสเตย์
GN01 009 โรงเรียนบ้านป่าเหมี้ยง
GN01 010 วัดดำป่าเหมี้ยง โฮมสเตย์
โฮมสเตย์
ท่องเที่ยวและบริการ
สถานที่สำคัญ
995 ม.
997 ม.
997 ม.
996 ม.
998 ม.
1000 ม.
1002 ม.
1006 ม.

Ban Pa Mieng
ฤดูกาลไหนที่เหมาะกับคุณ?
ฤดูหนาว (พ.ย. - เม.ย.)
เกลาลอดอดเสื่อว (ก.พ. - มี.ค.)
ฤดูสนเขียวชอบี (มิ.ย. - ส.ค.)
พร้อมเดินทางมาเยือนชุมชนบ้านป่าเหมี้ยงแล้วหรือยัง?

โดยสรุป การดำเนินกิจกรรมที่ 4 สามารถรวบรวมและจัดระบบข้อมูลจาก การมีส่วนร่วมของชุมชน การสำรวจภาคสนาม และการจัดเก็บข้อมูลพิกัดภูมิศาสตร์ เพื่อนำมาพัฒนาเป็นระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์บนเว็บ (Web GIS) ของชุมชนป่าเหมี้ยง โดยระบบรองรับการจัดเก็บและบริหารจัดการข้อมูลสถานที่ การเผยแพร่ข่าวประชาสัมพันธ์ และการตรวจสอบประวัติการใช้งาน ตลอดจนสามารถนำข้อมูลเชิงพื้นที่มาใช้ประกอบการกำหนดเส้นทางท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพได้ กระบวนการดังกล่าวจึงเป็นการเชื่อมโยง ข้อมูลจากพื้นที่ การมีส่วนร่วมของชุมชน การจัดการข้อมูลเชิงพื้นที่ การพัฒนาระบบสารสนเทศ การนำข้อมูลไปสนับสนุนการท่องเที่ยว และการพัฒนาชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายของกิจกรรมในการพัฒนาแพลตฟอร์มสารสนเทศที่ตอบสนองต่อบริบทและความต้องการของชุมชนป่าเหมี้ยง

ผลการดำเนินกิจกรรม

กิจกรรมที่ 5 การสำรวจความพร้อม คู่มือการตลาด ทรัพยากรบุคคลและพัฒนาคู่มือการตลาดเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

ในกิจกรรมที่ 5 การสำรวจความพร้อม คู่มือการตลาด ทรัพยากรบุคคลและพัฒนาคู่มือการตลาดเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยมีทีมคณาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์อนิตา ประดาอินทร์ ลงพื้นที่ ได้ทำการสำรวจจากเบื้องต้นด้านการตลาดของชุมชนบ้านป่าเหมี้ยง ตำบลแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง พบว่า ชุมชนมีองค์ความรู้และประสบการณ์ในการดำเนินธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในระดับพื้นฐาน โดยเฉพาะธุรกิจโฮมสเตย์ ร้านอาหาร ร้านกาแฟ กิจกรรมนำเที่ยว และผลิตภัณฑ์ชุมชน ผู้ประกอบการบางส่วนสามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสังคมออนไลน์มาใช้ในการประชาสัมพันธ์ธุรกิจได้ อย่างไรก็ตาม ยังมีข้อจำกัดด้านความรู้และทักษะในการประยุกต์ใช้เครื่องมือการตลาดดิจิทัลให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด รวมถึงข้อจำกัดด้านงบประมาณและการสร้างเนื้อหาประชาสัมพันธ์ที่สามารถดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวและกระตุ้นการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ การประชาสัมพันธ์และการให้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวของชุมชนส่วนใหญ่ยังอาศัยกลุ่ม Facebook และเพจของผู้ประกอบการแต่ละรายเป็นช่องทางหลักในการสื่อสารกับนักท่องเที่ยว ทั้งในด้านการจองที่พัก การสอบถามข้อมูล การนำเสนอกิจกรรมท่องเที่ยว และการประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ชุมชน อย่างไรก็ตาม การจัดทำเนื้อหาและสื่อประชาสัมพันธ์ยังขาดเทคนิคการนำเสนอที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย โดยเฉพาะการถ่ายทอดจุดเด่นของแหล่งท่องเที่ยว วิถีชีวิตชุมชน ทรัพยากรธรรมชาติ อาหารพื้นถิ่น และผลิตภัณฑ์ชุมชนผ่านภาพถ่าย วิดีโอ และข้อความโฆษณาที่น่าสนใจ ส่งผลให้การสื่อสารคุณค่าและอัตลักษณ์ของชุมชนไปยังกลุ่มนักท่องเที่ยวเป้าหมายยังไม่เต็มศักยภาพ

จากข้อจำกัดดังกล่าว คณะทำงานจึงดำเนินกิจกรรมฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการตลาดดิจิทัลให้แก่ผู้ประกอบการและผู้เกี่ยวข้องในชุมชนบ้านป่าเหมี้ยง ได้แก่ ผู้ประกอบการโฮมสเตย์ ร้านอาหาร ร้านกาแฟ ผู้จัดกิจกรรมนำเที่ยว และผู้ผลิตสินค้าชุมชน เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะในการใช้สื่อดิจิทัลสำหรับประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว ส่งเสริมการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น และเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงกลุ่มลูกค้าเป้าหมายโดยตรง โดยมุ่งเน้นการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเข้ากับอัตลักษณ์ของชุมชน อาทิ วิถีชีวิตที่เกี่ยวข้องกับใบเหมี้ยง ทรัพยากรธรรมชาติและป่าต้นน้ำ อาหารพื้นถิ่น ผลิตภัณฑ์แปรรูป และทรัพยากรประมงพื้นถิ่น

ในขั้นตอนแรกของการอบรม คณะทำงานเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมแบ่งปันข้อมูลและแลกเปลี่ยนประสบการณ์เกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจ รูปแบบการตลาดที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ช่องทางการประชาสัมพันธ์ออนไลน์ ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการเข้าถึงกลุ่มลูกค้า จากนั้นจึงจำแนกผู้ประกอบการออกเป็นกลุ่มตามลักษณะธุรกิจ ได้แก่ กลุ่มที่พักและโฮมสเตย์ กลุ่มร้านอาหารและเครื่องดื่ม กลุ่มกิจกรรมท่องเที่ยวและบริการนำเที่ยว และกลุ่มผลิตภัณฑ์และของที่ระลึก เพื่อวิเคราะห์จุดเด่น ข้อจำกัด และความต้องการในการพัฒนาทักษะด้านการตลาดของแต่ละกลุ่มอย่างเป็นระบบ

ผลจากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นพบว่า ผู้ประกอบการชุมชนบ้านป่าเหมี้ยงมีความต้องการพัฒนาความรู้และทักษะด้านการสร้างเนื้อหาทางการตลาด (Content Marketing) และการตลาดผ่านสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media Marketing) เป็นสำคัญ โดยเฉพาะการถ่ายภาพและผลิตวิดีโอเพื่อประชาสัมพันธ์สินค้าและบริการ การเขียนข้อความโฆษณาที่น่าสนใจ การนำเสนอเรื่องราวและอัตลักษณ์ของชุมชน ตลอดจนการเลือกใช้ช่องทางออนไลน์ให้เหมาะสมกับกลุ่มนักท่องเที่ยวเป้าหมาย คณะผู้ดำเนินงานจึงนำข้อมูลและข้อเสนอแนะดังกล่าวมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาสื่อและเครื่องมือทางการตลาดที่สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของชุมชน จากกระบวนการดำเนินงานดังกล่าว คณะผู้ดำเนินงานได้จัดทำ คู่มือการตลาดเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านป่าเหมี้ยง จำนวน 1 ฉบับ โดยมุ่งเน้นการรวบรวมและถ่ายทอดข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมท่องเที่ยว ผลิตภัณฑ์ชุมชน วิถีชีวิต และภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวของชุมชนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

การพัฒนาคู่มือดังกล่าวไม่ได้มุ่งเน้นเพียงการรวบรวมข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวหรือกิจกรรมที่มีอยู่ในชุมชนเท่านั้น แต่ให้ความสำคัญกับการถ่ายทอดคุณค่าและอัตลักษณ์ของพื้นที่ผ่านเรื่องราวที่เชื่อมโยงผืนป่า ทรัพยากรธรรมชาติ วิถีชีวิต และภูมิปัญญาของคนในชุมชนเข้าด้วยกัน เพื่อสร้างเนื้อหาทางการตลาดที่มีความน่าสนใจ สะท้อนเอกลักษณ์ของบ้านป่าเหมี้ยง และสร้างความแตกต่างจากแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ นอกจากนี้ คู่มือยังเป็นเครื่องมือสนับสนุนให้ผู้ประกอบการและชุมชนสามารถนำข้อมูลไปประยุกต์ใช้ในการประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางออนไลน์ ตลอดจนพัฒนารูปแบบการนำเสนอสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยมุ่งสร้างความเข้าใจแก่นักท่องเที่ยวเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างคนกับทรัพยากรธรรมชาติ ตระหนักถึงความสำคัญของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อเศรษฐกิจชุมชนควบคู่กับการรักษาฐานทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน

ภาพที่ 24 การอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการตลาดดิจิทัลให้แก่ผู้ประกอบการและผู้เกี่ยวข้อง

2. ผลผลิต (Output) ที่ได้จากการจัดกิจกรรม

จากการดำเนินกิจกรรมภายใต้โครงการชุมชนป่าเหมี้ยงกับการอนุรักษ์ เพื่อการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ชุมชนบ้านป่าเหมี้ยง หมู่ที่ 7 ตำบลแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง สามารถสรุปผลผลิตที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาแนวทางการสื่อสารทางการตลาดและการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้ ดังนี้

1. คู่มือการตลาดและสื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จำนวน 1 ฉบับ ชื่อ “ป่าเหมี้ยง เรื่องเล่าจากผืนป่าสู่กระดาษแห่งความคิดสร้างสรรค์” เพื่อใช้เป็นสื่อถ่ายทอดอัตลักษณ์ของชุมชนและประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมการเรียนรู้ และผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นให้เป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้น

2. ชุดเนื้อหาเรื่องเล่า (Storytelling) ที่สะท้อนอัตลักษณ์ของชุมชน โดยถ่ายทอดความสัมพันธ์ระหว่างผืนป่า วิถีการทำเมี่ยง ภูมิปัญญาท้องถิ่น การดำรงชีวิตของคนในชุมชน และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อสร้างความโดดเด่นให้แก่บ้านป่าเหมี้ยงในฐานะแหล่งท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงธรรมชาติกับวิถีวัฒนธรรม

3. ชุดเนื้อหากิจกรรมการเรียนรู้และประสบการณ์ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชน ซึ่งรวบรวมกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวสามารถเรียนรู้และมีส่วนร่วมได้จริง เช่น การเก็บใบเมี่ยง การทำหมอนใบชา การเรียนรู้เกี่ยวกับกาแฟ การพักโฮมสเตย์ และการสัมผัสอาหารพื้นถิ่น เพื่อเพิ่มคุณค่าให้กับประสบการณ์การท่องเที่ยวและส่งเสริมการเรียนรู้วิถีชีวิตของชุมชน

4. แนวทางการสื่อสารภาพลักษณ์และอัตลักษณ์ของบ้านป่าเหมี้ยง ในฐานะแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรมที่ให้ความสำคัญกับความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม โดยเน้นการนำเสนอคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวิถีชีวิตที่สัมพันธ์กับผืนป่า เพื่อสร้างการรับรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับชุมชน

5. แนวทางการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและเครือข่ายความร่วมมือเพื่อการประชาสัมพันธ์ โดยส่งเสริมการใช้สื่อสังคมออนไลน์และช่องทางการสื่อสารที่เหมาะสมในการเผยแพร่เรื่องราว กิจกรรม และผลิตภัณฑ์ของชุมชน เพื่อขยายการรับรู้ไปยังกลุ่มนักท่องเที่ยวที่สนใจธรรมชาติ วัฒนธรรม และการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน พร้อมสนับสนุนให้ชุมชนสามารถนำสื่อและองค์ความรู้ไปใช้ในการประชาสัมพันธ์ได้อย่างต่อเนื่อง

ภาพที่ 25 คู่มือทางการตลาดและสื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว

ผลการพัฒนาชุดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

คู่มือการตลาดเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนบ้านป่าเหมี้ยง ได้รวบรวมและนำเสนอกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้และมีส่วนร่วมลงมือปฏิบัติจริง โดยเชื่อมโยงกับทุนทรัพยากรธรรมชาติ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมของชุมชน เพื่อสร้างประสบการณ์การท่องเที่ยวที่มีความหมายและสะท้อนอัตลักษณ์ของพื้นที่ กิจกรรมเหล่านี้ไม่เพียงช่วยเพิ่มคุณค่าและความประทับใจให้แก่ผู้มาเยือน แต่ยังมีศักยภาพในการส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวใช้เวลาอยู่ในพื้นที่นานขึ้น เกิดการใช้บริการของผู้ประกอบการในชุมชน และกระจายรายได้สู่ท้องถิ่นอย่างทั่วถึง โดยกิจกรรมการท่องเที่ยวที่โดดเด่นมีดังนี้

กิจกรรม/ฐานเรียนรู้	คุณค่าที่สื่อสาร	บทบาททางการตลาด
วิธีการเก็บใบเหมี้ยง	เรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่างป่าร่มเงา และอาชีพของชุมชน	สร้างประสบการณ์เฉพาะพื้นที่และเนื้อหา Storytelling
ทำหมอนใบชา	เพิ่มมูลค่าใบเมี่ยงแก่และถ่ายทอดภูมิปัญญา	เป็น Workshop ที่นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมและมีของที่ระลึกกลับบ้าน
กาแฟและสวนกาแฟ	เชื่อมโยงวิถีเกษตรกับภูมิประเทศพื้นที่สูง	สร้างกิจกรรมเรียนรู้และเสริมประสบการณ์การเดินทาง
โฮมสเตย์	สัมผัสวิถีชีวิต ความสงบ และธรรมชาติของชุมชน	เพิ่มระยะเวลาพำนักและการกระจายรายได้
อาหารท้องถิ่น/ขันโตกเพื่อสุขภาพ	สื่อสารวัตถุดิบท้องถิ่น สมุนไพร และภูมิปัญญาอาหาร	เพิ่มมูลค่าประสบการณ์และสนับสนุนผู้ประกอบการในชุมชน
Art & Craft	เชื่อมโยงศิลปะ งานฝีมือ และทุนวัฒนธรรม	เพิ่มความหลากหลายของกิจกรรมและจุดถ่ายภาพ/เรียนรู้

ผลการพัฒนาแนวทางการสื่อสารทางการตลาด

ผลการพัฒนาแนวทางการสื่อสารทางการตลาดภายใต้แนวคิด “Forest • People • Future” มุ่งกำหนดทิศทางการนำเสนออัตลักษณ์ของชุมชนบ้านป่าเหมี้ยงให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรมที่โดดเด่น โดยเชื่อมโยงคุณค่าของทรัพยากรป่าไม้และป่าต้นน้ำเข้ากับวิถีชีวิต ภูมิปัญญาท้องถิ่น และแนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ผ่านการสื่อสารด้วยเรื่องราว (Storytelling) ที่สะท้อนความสัมพันธ์ระหว่างคนกับธรรมชาติ ตลอดจนถ่ายทอดเอกลักษณ์ของชุมชนให้เป็นที่จดจำและสร้างความแตกต่างจากแหล่งท่องเที่ยวทั่วไป

แนวทางดังกล่าวให้ความสำคัญกับการนำเสนอเนื้อหาทางการตลาดที่สะท้อนคุณค่าของพื้นที่มากกว่าการประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยวเพียงอย่างเดียว โดยมุ่งถ่ายทอดประสบการณ์การเรียนรู้เกี่ยวกับธรรมชาติ วัฒนธรรม และภูมิปัญญาชุมชน เพื่อสร้างแรงจูงใจให้นักท่องเที่ยวเกิดความสนใจ เข้าถึงข้อมูล และตัดสินใจ

เดินทางมาท่องเที่ยวบ้านป่าเหมี้ยง ตลอดจนส่งเสริมความตระหนักถึงความสำคัญของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวอย่างรับผิดชอบ นอกจากนี้ คู่มือยังเสนอแนวทางการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและสื่อสังคมออนไลน์ในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมเรียนรู้ ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น และบริการของผู้ประกอบการชุมชน เพื่อขยายการรับรู้ไปยังกลุ่มนักท่องเที่ยวเป้าหมาย โดยเฉพาะผู้ที่สนใจธรรมชาติ วัฒนธรรม วิถีชีวิตท้องถิ่น และการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ควบคู่กับการส่งเสริมให้ผู้ประกอบการและชุมชนพัฒนาทักษะการสร้างเนื้อหา การนำเสนอเรื่องราว และการเลือกใช้ช่องทางการสื่อสารให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย

การส่งเสริมให้ชุมชนสามารถบริหารจัดการช่องทางการตลาดและการประชาสัมพันธ์ได้ด้วยตนเอง โดยนำองค์ความรู้และแนวทางที่ปรากฏในคู่มือไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะช่วยเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงนักท่องเที่ยว สร้างการรับรู้ต่ออัตลักษณ์ของบ้านป่าเหมี้ยง และสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวที่สร้างสมดุลระหว่างการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การสืบสานวัฒนธรรม และการสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนในระยะยาว

โดยสรุป การพัฒนาแนวทางการสื่อสารทางการตลาดภายใต้แนวคิด “Forest • People • Future” เป็นการวางกรอบการสื่อสารที่เชื่อมโยงทรัพยากรธรรมชาติ ผู้คน และอนาคตของชุมชนเข้าด้วยกัน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรมของบ้านป่าเหมี้ยง ตลอดจนเป็นเครื่องมือสนับสนุนการสร้างอัตลักษณ์ทางการตลาดและการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

ภาพที่ 26 แนวคิด Forest • People • Future และการใช้ Storytelling เพื่อสร้างภาพลักษณ์

ภาพที่ 6 แนวทางการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและการเข้าถึงนักท่องเที่ยวคุณภาพ

ป่าเหมี้ยง เรื่องเล่าจากผืนป่าสู่กระดาษแห่งความคิดสร้างสรรค์

พิมพ์ครั้งแรก กันยายน พุทธศักราช 2569 จำนวน 30 เล่ม

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ

อนิตา ประดาอินทร์.
ป่าเหมี้ยง เรื่องเล่าจากผืนป่าสู่กระดาษแห่งความคิดสร้างสรรค์.-- ลำปาง : ปุ๊กอบปี้, 2569.
33 หน้า.

1. การท่องเที่ยว -- การตลาด. 2. ลำปาง -- ภูมิประเทศและการท่องเที่ยว.
I. สุภัทรชา ธุรกิจ, ผู้แต่งร่วม. II. นิตยา ทามะนิตย์, ผู้แต่งร่วม. III. ชื่อเรื่อง.

338.4791
ISBN 978-616-637-384-4

จัดพิมพ์โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์อนิตา ประดาอินทร์
คณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ลำปาง
200 หมู่ 17 ตำบลพิชัย อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง 52000

พิมพ์ที่ ปุ๊กอบปี้
490 ตำบลชมพู อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง 52100
โทรศัพท์ 097-296-6145
อีเมล pu2copy@gmail.com

ภาพที่ 27 คู่มือทางการตลาดเพื่อกใช้เป็นสื่อประชาสัมพันธ์

บทที่ 4
สรุปผลการดำเนินกิจกรรม

4.1 สรุปผลการดำเนินงานตามค่าเป้าหมาย/ตัวชี้วัดของโครงการในภาพรวมประจำปีงบประมาณ 2569

ตารางที่ 2 ผลผลิตและผลลัพธ์ของโครงการตามค่าเป้าหมาย

ผลผลิตที่ได้	หน่วย	ค่าเป้าหมาย (หน่วยนับ)	ผลที่ได้	ข้อมูลที่จัดเก็บ
1. จำนวนคนที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้/เทคโนโลยี	คน	50	50	ใบลงทะเบียน
2. จำนวนเทคโนโลยีที่ถ่ายทอด(ระบุรายละเอียดองค์ความรู้เทคโนโลยี) 2.1 เทคโนโลยีการพัฒนาระบบเพาะเลี้ยงปลาพื้นถิ่น 2.2 นวัตกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ผ่านแพลตฟอร์ม “ชุมชนป่าเหมี้ยงกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเพื่อการท่องเที่ยวเชิงระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมอย่างสร้างสรรค์” 2.3 เทคโนโลยีการตลาดดิจิทัลและการประชาสัมพันธ์ชุมชน 2.4 เทคโนโลยีการจัดการอาหารและกิจกรรมเพื่อสุขภาพ	เรื่อง	3	3	
3. จำนวนวิทยากรที่สามารถถ่ายทอดความรู้ให้ผู้อื่นได้	คน	2	2	แบบติดตาม
4. ร้อยละความพึงพอใจของผู้รับบริการ	ร้อยละ	80	88.87	แบบสอบถาม
5. จำนวนผู้นำความรู้/เทคโนโลยีที่ได้รับไปใช้ประโยชน์	คน	50	30	แบบสอบถาม
6. มูลค่าทางเศรษฐกิจที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ	เท่า	2	0	อยู่ระหว่างการติดตาม
7. อื่นๆ จำนวนลูกปลาที่เกิดจากเพาะพันธุ์ อนุบาล และปล่อยคืนสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ	เท่า	2	0	อยู่ระหว่างการดำเนินการต่อเฟส 2

ตารางที่ 3 ผลผลิตและผลลัพธ์ของโครงการ

ผลผลิต/ผลลัพธ์	หน่วย	ค่าเป้าหมายในแต่ละปี		
		ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3
1. จำนวนคนที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้/เทคโนโลยี	คน	50	50	50
2. จำนวนเทคโนโลยีที่ถ่ายทอด(ระบุรายละเอียดองค์ความรู้เทคโนโลยี) 2.1 เทคโนโลยีการพัฒนาระบบเพาะเลี้ยงปลาพื้นถิ่น 2.2 นวัตกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ผ่านแพลตฟอร์ม “ชุมชนป่าเหมี้ยงกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เพื่อการท่องเที่ยวเชิงระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมอย่างสร้างสรรค์” 2.3 เทคโนโลยีการตลาดดิจิทัลและการประชาสัมพันธ์ชุมชน 2.4 เทคโนโลยีการจัดการอาหารและกิจกรรมเพื่อสุขภาพ	เรื่อง	3	3	3
3. จำนวนวิทยากรที่สามารถถ่ายทอดความรู้ให้ผู้อื่นได้	คน	2	3	3
4. ร้อยละความพึงพอใจของผู้รับบริการ	ร้อยละ	80	80	80
5. จำนวนผู้นำความรู้/เทคโนโลยีที่ได้รับไปใช้ประโยชน์	คน	50	50	50
6. มูลค่าทางเศรษฐกิจที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ	เท่า	2	4	4
7. อื่นๆ จำนวนลูกปลาที่เกิดจากเพาะพันธุ์ อนุบาล และปล่อยคืนสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ	เท่า	-	2	3

4.2 การประเมินผลกระทบจากการดำเนินโครงการ

ผลกระทบการดำเนินงาน

1. ด้านเศรษฐกิจ ก่อนการดำเนินโครงการ พบว่า รายได้เดิมของวิสาหกิจชุมชน คือเฉลี่ยปีละ 120,000 บาท มีสินค้าจากการจำหน่ายใบเหมี้ยง ชาใบเหมี้ยง ผลิตภัณฑ์ของฝากเช่น ตุกตาใบเหมี้ยง และธุรกิจห้องพักแบบโฮมเสตย์ การจำหน่ายอาหารพื้นเมือง จากการพยากรณ์ยอดขาย รายได้เพิ่มขึ้นไม่น้อยก่าร้อยละ 2 จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ หากมีการดำเนินกิจกรรมของโครงการ ทำนายพยายกรณ์ไว้ ดังนี้ จากสูตรการคำนวณผลตอบแทนโครงการ

$$\text{ผลตอบแทนโครงการ (เท่า)} = \frac{\text{รวมรายได้แต่ละคนหารด้วยจำนวนคน} \times 12 \text{ เดือน}}{\text{ต้นทุนโครงการต่อคน}}$$

ปี 2569 กรณีตัวอย่างมูลค่าเศรษฐกิจ 2 เท่า

เมื่อ รายได้รวมของผู้เข้ารับการถ่ายทอดเทคโนโลยี = 120,000 บาท

จำนวนผู้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยี = 50 คน

ต้นทุนการดำเนินการทั้งหมด = 19,4360 บาท

ดังนั้น ต้นทุนการดำเนินโครงการต่อคน = 194,360/50 บาทต่อคน

= 3,887.2 บาท/คน

แทนค่า

ผลตอบแทนโครงการ = [(120,000 / 50) $\times$ 12] / 3,887.2

= 7.4089 หรือประมาณ 7 เท่า

ดังนั้น ผลตอบแทนโครงการเท่ากับ 7.4 เท่า

ผลกระทบต่อโครงการชุมชนป่าเหมี้ยงกับการอนุรักษ์ เพื่อการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
ปีที่ 1 (พ.ศ.2569)

กิจกรรมที่ 1 การเก็บข้อมูลรายละเอียดเชิงพื้นที่ ประเมินศักยภาพพื้นที่ ศึกษาชนิดพันธุ์ปลาพื้นถิ่นที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ เพื่อทำแนวทางการจัดการขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่สำหรับการท่องเที่ยว

กิจกรรมที่ 2 กิจกรรมการถ่ายทอดและอบรมการการเพาะพันธุ์และแนวทางในการอนุรักษ์ทรัพยากรปลาพื้นถิ่น ถ่ายทอดองค์ความรู้สัตว์น้ำพื้นถิ่น รวมถึงรูปแบบการทำประมงในชุมชน

กิจกรรมที่ 3 กิจกรรมการอบรมแนวคิดในการพัฒนาและยกระดับอาหารพื้นถิ่นที่มุ่งเน้นอัตลักษณ์และวัตถุดิบและกิจกรรมเพื่อสุขภาพที่มีอยู่ในท้องถิ่น

กิจกรรมที่ 4 กิจกรรมการอบรมและรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้การพัฒนาและออกแบบแพลตฟอร์มด้านการท่องเที่ยวและการส่งเสริมการตลาด

กิจกรรมที่ 5 กิจกรรมการพัฒนาคู่มือการตลาดเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

ด้านผลกระทบ	**กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง**	**ผลกระทบที่เกิดขึ้น**
ด้านเศรษฐกิจ	กิจกรรมที่ 1,3,5	-ชุมชนบ้านป่าเหมี้ยงมีข้อมูลเชิงพื้นที่และฐานข้อมูลปลาพื้นถิ่นที่สำคัญสำหรับใช้ประกอบการวางแผนอนุรักษ์และบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ส่งผลให้ชุมชนตระหนักถึงขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่และสามารถกำหนดแนวทางการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ ลดผลกระทบต่อระบบนิเวศและทรัพยากรสัตว์น้ำ และนำไปสู่การท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน - เป็นการสร้างโอกาสทางการตลาดจากการพัมนาและยกระดับอาหารพื้นถิ่น ที่มุ่งเน้นอัตลักษณ์และวัตถุดิบที่มีอยู่ในชุมชน
ด้านสังคม	กิจกรรมที่ 1,2,4	-เกิดการรวมกลุ่มคณะทำงานภายในชุมชน ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม -ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคนทุกกลุ่มอาชีพ - เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและความภูมมิใจในท้องถิ่น
วัฒนธรรม	กิจกรรมที่ *2,* 4 และ *5*	- เกิดการอนุรักษ์และหวงแหนทรัพยากรในพื้นที่ของตัวเอง และเกิดการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นผ่านผลิตภัณฑ์ชุมชน เช่น การผลิตหมอนใบชา ยำใบเหมี้ยง เป็นต้น - สร้างพื้นที่การเรียนรู้วัฒนธรรมชุมชนให้แก่นักท่องเที่ยว

ด้านธรรมชาติ	กิจกรรมที่ *2, 3*	- ชุมชนรู้จักการอนุรักษ์ รักษาสิ่งมีชีวิตที่อาศัยอยู่ในน้ำ ให้เกิดความยั่งยืนในธรรมชาติคู่กับชุมชน - พัฒนาเนทางเดินศึกษาธรรมชาติเพื่อสุขภาพโดยไม่ทำลายระบบนิเวศ -เพิ่มความตระหนัก และเรียนรู้ในการดูแลรักษาทรัพยากรในพื้นที่ต้นน้ำ บ้านป่าเหมี้ยง
ด้านสิ่งแวดล้อม	กิจกรรมที่ *2, 3*	-เกิดการนำแนวคิด Low carbon tourism มาใช้ในการจัดการท่องเที่ยว -ลดผลกระทบบต่อสิ่งแวดล้อมจากการใช้วัสดุธรรมชาติ เช่น ไม้ไผ่ ใบตอง เป็นต้น

4.3 สรุปผลจำนวนที่สามารถติดตามประเมินผลโครงการ

สมาชิกกลุ่มร้านค้าและโฮมสเตย์ หมู่ที่ 7 บ้านป่าเหมี้ยง ตำบลแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง เข้าร่วมโครงการถ่ายทอดเทคโนโลยี จำนวน 30 คน โดยสามารถติดตามและประเมินผลการดำเนินงานได้ จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 66.67 ของผู้เข้าร่วมโครงการทั้งหมด

4.3.1 ผลการติดตามหลังการถ่ายทอดเทคโนโลยี เรื่องการนำไปใช้ประโยชน์

ตารางที่ 4 จำนวนคนและค่าร้อยละของผู้นำไปใช้ประโยชน์

การนำไปใช้ประโยชน์	**จำนวน (คน)**	**ร้อยละ**
สามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้	20	66.67
ไม่สามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้	10	33.33
รวม	**30**	**100**

4.3.2 ผลของความรู้ที่สามารถนำไปไปใช้ประโยชน์

การประเมินผลการนำองค์ความรู้ไปใช้ประโยชน์และการสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจของสมาชิกกลุ่มร้านค้าและโฮมสเตย์ หมู่ที่ 7 บ้านป่าเหมี้ยง ตำบลแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง แบ่งการประเมินออกเป็น 2 ประเด็น ได้แก่ 1) ลักษณะของรายได้ที่ได้รับจากการนำองค์ความรู้ไปใช้ประโยชน์ และ 2) มูลค่าการลดรายจ่ายที่เกิดจากการนำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้ต่อเดือน จากการติดตามผลการดำเนินงาน พบว่า สมาชิกกลุ่มร้านค้าและโฮมสเตย์ได้นำองค์ความรู้จากการพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารพื้นถิ่น ได้แก่ น้ำพริกจากใบเหมี้ยงและไส้อั่วจากปลาพื้นถิ่น ไปประยุกต์ใช้ในการให้บริการนักท่องเที่ยว โดยนำผลิตภัณฑ์ดังกล่าวมาจัดเสิร์ฟเป็นส่วนหนึ่งของอาหารมื้อเย็นสำหรับนักท่องเที่ยวที่เข้าพักในโฮมสเตย์ ซึ่งช่วยเพิ่มความหลากหลายของอาหาร สร้างเอกลักษณ์ด้านอาหารพื้นถิ่น และเพิ่มคุณค่าให้กับประสบการณ์การท่องเที่ยวของชุมชน

ในขณะเดียวกัน สมาชิกบางส่วนที่ไม่สามารถผลิตหรือแปรรูปอาหารได้ด้วยตนเอง ได้นำผลิตภัณฑ์จากสมาชิกกลุ่มโฮมสเตย์ด้วยกันมาจำหน่ายหรือให้บริการแก่นักท่องเที่ยวแทน เพื่อประหยัดเวลาและลดภาระในการผลิต อย่างไรก็ตาม การดำเนินการดังกล่าวยังช่วยสร้างโอกาสในการเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น โดยสามารถนำไปจัดเป็นชุดอาหารพื้นถิ่นหรือของฝากสำหรับนักท่องเที่ยว ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งในการกระจายรายได้ภายในชุมชนและส่งเสริมการใช้ทรัพยากรท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ดังแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 จำนวนคนและค่าร้อยละของลักษณะรายได้ที่ได้รับ

รายได้ที่ได้รับหลังจากการฝึกอบรม	**จำนวน (คน)**	**ร้อยละ**
รายได้หลัก	-	-
รายได้เสริม	30	100
รวม	**30**	**100**

จากการจัดอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาอาหารพื้นถิ่นที่สะท้อนอัตลักษณ์ของสมาชิกชุมชนบ้านป่าเหมี้ยง ได้แก่ การแปรรูปน้ำพริกจากใบเหมี้ยง และการผลิตไส้อั่วจากปลาพื้นถิ่นเพื่อใช้ทดแทนโปรตีนจากเนื้อหมู พบว่า สมาชิกชุมชนได้นำองค์ความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการสร้างรายได้เสริมควบคู่กับอาชีพหลัก โดยนำผลิตภัณฑ์อาหารพื้นถิ่นไปจัดเสิร์ฟให้แก่นักท่องเที่ยวที่เข้าพักในโฮมสเตย์ รวมถึงนำไปต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์สำหรับจำหน่ายและเป็นของฝากให้แก่นักท่องเที่ยว

จากตารางที่ 4 พบว่า สมาชิกชุมชนที่เข้าร่วมการอบรม จำนวน 30 คน สามารถนำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพและสร้างโอกาสในการเพิ่มรายได้เสริม จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 ทั้งนี้ การนำองค์ความรู้ไปใช้ประโยชน์ไม่ได้จำกัดเฉพาะการผลิตและจำหน่ายด้วยตนเอง แต่ยังรวมถึงการนำผลิตภัณฑ์จากสมาชิกกลุ่มอื่นมาจัดจำหน่ายหรือให้บริการแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งเป็นการส่งเสริมการหมุนเวียนรายได้ภายในชุมชน

ตารางที่ 6 จำนวนร้อยละที่สามารถนำความรู้ไปลดรายในจ่ายครัวเรือน

รายได้ต่อเดือน	**จำนวน (คน)**	**ร้อยละ**
น้อยกว่า 1,000 บาท	12	40.00
1,000-1,500 บาท	14	46.67
1,501-3,000	4	13.33
มากกว่า 3,000 บาท	0	0
รวม	**30**	**100.00**

จากการประเมินสมาชิกชุมชนบ้านป่าเหมี้ยง จำนวน 30 คน พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่มีรายได้เสริมหรือสามารถลดรายจ่ายได้ในช่วง 1,000–1,500 บาทต่อเดือน จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 46.67 รองลงมาคือ

มีรายได้เสริมหรือสามารถลดรายจ่ายได้ต่ำกว่า 1,000 บาทต่อเดือน จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 และช่วง 1,501–3,000 บาทต่อเดือน จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 13.33 ตามลำดับ การประเมินดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า การถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีด้านการพัฒนาอาหารพื้นถิ่นเป็นแนวทางหนึ่งที่ช่วยเปิดโอกาสให้สมาชิกชุมชนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและพัฒนาแนวคิดในการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์อาหารที่มีอัตลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น เช่น น้ำพริกจากใบเหมี้ยงและไส้อั่วจากปลาพื้นถิ่น ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์สำหรับจำหน่ายในอนาคต อีกทั้งยังช่วยสร้างรายได้เสริมให้แก่สมาชิกผ่านการจำหน่ายผลิตภัณฑ์และการนำไปใช้ประกอบอาหารเพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยว ตลอดจนช่วยลดรายจ่ายจากการซื้อวัตถุดิบหรือผลิตภัณฑ์จากภายนอกชุมชน การนำอาหารพื้นถิ่นมาประยุกต์ใช้ในการให้บริการนักท่องเที่ยวยังช่วยเพิ่มความโดดเด่นให้แก่กิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชน สร้างประสบการณ์ที่น่าประทับใจ และส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้เกี่ยวกับวัตถุดิบท้องถิ่น ภูมิปัญญาอาหาร และวิถีชีวิตของคนในชุมชนบ้านป่าเหมี้ยง ซึ่งมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างกลมกลืน อันเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่สามารถสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจควบคู่ไปกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและการสืบสานอัตลักษณ์ของชุมชนได้อย่างยั่งยืน

4.3.1 ช่วงเวลาการประยุกต์ใช้ความรู้ของชุมชนภายหลังการถ่ายทอดเทคโนโลยี

ผลการประเมินระยะเวลาในการนำองค์ความรู้ไปใช้ประโยชน์ของผู้เข้ารับการอบรมภายหลังได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการพัฒนาอาหารพื้นถิ่นของชุมชนบ้านป่าเหมี้ยง แสดงให้เห็นถึงการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพ การสร้างรายได้เสริม และการลดรายจ่ายในครัวเรือน โดยมีรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ช่วงเวลาการประยุกต์ใช้ความรู้ของชุมชนภายหลังการถ่ายทอดเทคโนโลยี

ช่วงเวลาการนำไปใช้ประโยชน์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
หลังกการอบรมทันที	25	83.33
หลังการอบรมภายใน 1 เดือน	5	16.67
หลังการอบรมภายใน 3 เดือน	-	3.23
หลังกการอบรมภายใน 6 เดือน	-	-
หลังกการอบรม มากกว่า 6 เดือนขึ้นไป	-	-
รวม	**30**	**100.00**

ผลการประเมินระยะเวลาในการนำองค์ความรู้ไปใช้ประโยชน์ของสมาชิกชุมชนบ้านป่าเหมี้ยงที่เข้ารับการอบรมและถ่ายทอดเทคโนโลยี จำนวน 30 คน พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่สามารถนำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ทันทีหลังการอบรม จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 83.33 รองลงมาคือ สามารถนำองค์ความรู้ไปใช้ภายใน 1 เดือนหลังการอบรม จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67 โดยไม่มีสมาชิกที่เริ่มนำองค์ความรู้ไปใช้

ภายใน 3 เดือนหรือ 6 เดือน ผลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า การถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการพัฒนาอาหารพื้นถิ่น ได้แก่ การทำน้ำพริกจากใบเหมี้ยงและการผลิตไส้อั่วจากปลาพื้นถิ่น สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างรวดเร็ว และสอดคล้องกับบริบทของชุมชน ทั้งในด้านการให้บริการอาหารแก่นักท่องเที่ยว การสร้างรายได้เสริม และการต่อยอดผลิตภัณฑ์ที่สะท้อนอัตลักษณ์ของท้องถิ่นในชุมชนได้

4.3.5 ข้อมูลความพึงพอใจภาพรวมของโครงการชุมชนป่าเหมี้ยงกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เพื่อการท่องเที่ยวเชิงระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมอย่างสร้างสรรค์

ส่วนที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคลของผู้เข้าร่วมโครงการ

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามที่เข้าร่วมโครงการ จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	23	46
หญิง	27	54
รวม	**50**	**100**
2. อายุ		
ต่ำกว่า 20 ปี	1	2
20–30 ปี	5	10
31–40 ปี	9	18
41-50 ปี	14	28
51-60 ปี	13	26
มากกว่า 60 ปี	8	16
รวม	**50**	**100**
3. อาชีพ		
ผู้ประกอบการโฮมสเตย์	15	30
ร้านค้า/ผู้ประกอบการ	4	8
แม่บ้าน	8	16
เกษตรกร	11	22
รับจ้าง	7	14
อื่นๆ	5	10
รวม	**50**	**100**

ส่วนที่ 2 รายงานผลความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการ

การประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีด้านการพัฒนาอาหารพื้นถิ่นของชุมชนบ้านป่าเหมี้ยง ดำเนินการโดยใช้แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ เพื่อประเมินความคิดเห็นและความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการที่มีต่อการดำเนินกิจกรรมในด้านต่าง ๆ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนและการแปลผล ดังนี้

ระดับค่าเฉลี่ย	การแปรผลความพึงพอใจ
ระดับความพึงพอใจเฉลี่ย 4.50-5.00	มากที่สุด
ระดับความพึงพอใจเฉลี่ย 3.41-4.49	มาก
ระดับความพึงพอใจเฉลี่ย 2.61-3.40	ปานกลาง
ระดับความพึงพอใจเฉลี่ย 1.81-2.60	น้อย
ระดับความพึงพอใจเฉลี่ย 1.00-1.80	น้อยที่สุด

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการแปรผลระดับความพึงพอใจโดยรวมต่อการบริการของโครงการชุมชนป่าเหมี้ยงกับการอนุรักษ์ เพื่อการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ		
	ค่าเฉลี่ย $(\overline{x})$	S.D.	การแปรผล
1.ด้านความรู้			
1.1 เนื้อหาการอบรมมีความเหมาะสมกับความต้องการของชุมชน	4.72	0.54	มากที่สุด
1.2 เนื้อหามีความชัดเจน เข้าใจง่าย	4.68	0.55	มากที่สุด
1.3 เนื้อหาสอดคล้องกับบริบทและทรัพยากรของชุมชนบ้านป่าเหมี้ยง	4.76	0.48	มากที่สุด
1.4 ได้รับความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรปลาพื้นถิ่นเพิ่มขึ้น	4.78	0.46	มากที่สุด
1.5ได้รับความรู้เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในชุมชนอย่างเหมาะสม	4.70	0.54	มากที่สุด
1.6 ได้รับความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาและยกระดับอาหารพื้นถิ่น	4.66	0.56	มากที่สุด
รวมค่าเฉลี่ยด้านความรู้	**4.72**	**0.52**	**มากที่สุด**
2.ด้านวิทยากรและการถ่ายทอดความรู้			
2.1 วิทยากรมีความรู้และความเชี่ยวชาญในเรื่องที่อบรม	4.82	0.43	มากที่สุด
2.2 วิทยากรสามารถถ่ายทอดความรู้ได้อย่างชัดเจน	4.78	0.46	มากที่สุด
2.3 วิทยากรเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมซักถามและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น	4.76	0.48	มากที่สุด
2.4 วิทยากรสามารถตอบข้อซักถามและให้คำแนะนำได้เหมาะสม	4.60	0.45	มาก

รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ		
	ค่าเฉลี่ย ($\overline{x}$)	S.D.	การแปรผล
2.5 วิทยากรสามารถเชื่อมโยงความรู้กับสถานการณ์และบริบทของชุมชน	4.45	0.43	มาก
รวมค่าเฉลี่ยด้านวิทยาการและการถ่ายทอดความรู้	**4.79**	**0.46**	**มากที่สุด**
3.ด้านรูปแบบและการจัดกิจกรรม			
3.1 รูปแบบการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	4.62	0.48	มากที่สุด
3.2 ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	4.48	0.55	มาก
3.3 มีการเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม	4.64	0.45	มากที่สุด
3.4 กิจกรรมภาคปฏิบัติสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง	4.54	0.46	มากที่สุด
3.5 สถานที่และสภาพแวดล้อมในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	4.36	0.48	มาก
3.6 อุปกรณ์และวัสดุที่ใช้ในการอบรมมีความเหมาะสมและเพียงพอ	4.44	0.54	มาก
รวมค่าเฉลี่ยด้านรูปแบบและการจัดกิจกรรม	**4.53**	**0.49**	**มากที่สุด**
4.ด้านประโยชน์ที่ได้รับและการนำไปใช้			
4.1 กิจกรรมช่วยให้เกิดความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ	4.72	0.43	มากที่สุด
4.2 สามารถนำความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรปลาพื้นถิ่นไปใช้ประโยชน์ได้	4.62	0.46	มากที่สุด
4.3 สามารถนำความรู้เกี่ยวกับอาหารพื้นถิ่นไปประยุกต์ใช้ได้	4.56	0.48	มากที่สุด
4.4 กิจกรรมช่วยเพิ่มแนวคิดในการสร้างมูลค่าเพิ่มจากทรัพยากรในท้องถิ่น	4.60	0.46	มากที่สุด
4.5 ความรู้ที่ได้รับสามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพหรือสร้างรายได้	4.48	0.54	มาก
4.6 กิจกรรมมีส่วนช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชน	4.54	0.45	มากที่สุด
4.7 กิจกรรมมีส่วนช่วยสร้างอัตลักษณ์และจุดเด่นของชุมชน	4.64	**0.42**	มากที่สุด
4.8 กิจกรรมมีส่วนช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	4.74	**0.40**	มากที่สุด
รวมค่าเฉลี่ย	**4.61**	**0.47**	**มากที่สุด**
รวมค่าเฉลี่ยทั้งหมด	**4.57**		**มากที่สุด**

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

1. ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการคมนาคม ควรประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาและปรับปรุงเส้นทางคมนาคมจากตัวเมืองลำปาง ไปยังชุมชนบ้านป่าเหมี้ยง ซึ่งมีระยะทาง ประมาณ 80-85 กิโลเมตร ตลอดระยะทางเป็นพื้นที่โค้ง สลับกับภูเขา จึงอยากให้มีการพิจารณาความเหมาะสมในการขยายถนนและปรับปรุงสภาพเส้นทางให้มีความสะดวกและปลอดภัยมากยิ่งขึ้น เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ลดข้อจำกัดในการเดินทาง และเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน

2. ด้านการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพชุมชนอย่างต่อเนื่อง ควรสนับสนุนให้มีโครงการหรือกิจกรรมถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนอย่างต่อเนื่อง เพื่อเปิดโอกาสให้สมาชิกได้พัฒนาทักษะและต่อยอดองค์ความรู้ในการให้บริการด้านการท่องเที่ยว การพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น และการประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนและเพิ่มการรับรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวบ้านป่าเหมี้ยงในกลุ่มนักท่องเที่ยวได้มากยิ่งขึ้น

3. ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาชุมชนในสังคมสูงวัย เนื่องจากสมาชิกชุมชนส่วนใหญ่เป็นผู้สูงวัย การเรียนรู้และปรับตัวต่อเทคโนโลยีหรือแนวทางการดำเนินงานใหม่อาจต้องใช้เวลาและการสนับสนุนอย่างใกล้ชิด จึงควรส่งเสริมบทบาทของคณาจารย์ มหาวิทยาลัย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการให้คำปรึกษา ถ่ายทอดองค์ความรู้ และร่วมพัฒนากิจกรรมอย่างต่อเนื่อง โดยออกแบบวิธีการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับบริบทและศักยภาพของสมาชิกแต่ละกลุ่ม พร้อมทั้งส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเยาวชนหรือคนรุ่นใหม่ในการช่วยสนับสนุนด้านเทคโนโลยีและการตลาด เพื่อให้ชุมชนสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้จริงและบริหารจัดการการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมได้อย่างยั่งยืน

สรุปภาพรวมของโครงการ

การดำเนินโครงการชุมชนป่าเหมี้ยงกับการอนุรักษ์ เพื่อการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ชุมชนบ้านป่าเหมี้ยง หมู่ที่ 7 ตำบลแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง ภายใต้แผนงานคลินิกเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ลำปาง ได้รับความร่วมมือจากผู้นำชุมชน ซึ่งนำโดย พ่องหลวงชาญชัย จาตุมา ผู้ใหญ่บ้านป่าเหมี้ยง หมู่ 7 ตำบลแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง สมาชิกชุมชน ผู้ประกอบการร้านค้าและโฮมสเตย์ ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในพื้นที่เป็นอย่างดี การออกแบบกิจกรรมของโครงการตั้งอยู่บนพื้นฐานของทรัพยากรธรรมชาติ วิถีชีวิต และอัตลักษณ์ของชุมชน รวมถึงความต้องการในการพัฒนาศักยภาพด้านการท่องเที่ยวควบคู่กับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

การดำเนินงานให้ความสำคัญกับการรวบรวมข้อมูลเชิงพื้นที่และทรัพยากรธรรมชาติ โดยเฉพาะความหลากหลายของปลาพื้นถิ่นและทรัพยากรในพื้นที่ต้นน้ำ โดยเฉพาะปลาพื้นถิ่นที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ เช่น ปลาพลวง ปลาน้ำหมึก ปลารากกล้วย และปลาแค้ เพื่อนำข้อมูลมาใช้ประกอบการวางแผนอนุรักษ์และการบริหารจัดการทรัพยากรอย่างเหมาะสม ควบคู่กับการส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ทรัพยากรอย่างยั่งยืนและการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวที่คำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ ซึ่งช่วยสร้างความตระหนักให้สมาชิกชุมชนเห็นถึงความสำคัญของการรักษาความสมบูรณ์ของระบบนิเวศที่เป็นพื้นฐานของการ

ดำรงชีวิตและการท่องเที่ยวของชุมชน ในขณะเดียวกันโครงการ ได้เสนอการถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง โดยเฉพาะการพัฒนาอาหารพื้นถิ่นที่สะท้อนอัตลักษณ์ของชุมชน ได้แก่ การแปรรูปน้ำพริกจากใบเหมี้ยงและการผลิตไส้อั่วจากปลาพื้นถิ่น เพื่อเพิ่มทางเลือกในการใช้วัตถุดิบในท้องถิ่น สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ และเปิดโอกาสให้สมาชิกนำความรู้ไปต่อยอดเป็นรายได้เสริมผ่านการให้บริการอาหารแก่นักท่องเที่ยว การจำหน่ายผลิตภัณฑ์ และการพัฒนาเป็นของฝากประจำชุมชน ขณะเดียวกัน ยังมีการส่งเสริมการใช้สื่อดิจิทัลและการสื่อสารทางการตลาด เพื่อถ่ายทอดเรื่องราวของป่า วิถีชีวิต ภูมิปัญญา และทรัพยากรธรรมชาติให้เป็นจุดเด่นของการท่องเที่ยวบ้านป่าเหมี้ยง

บทที่ 5

ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ

ตารางที่ 10 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะจากการดำเนินโครงการ

กิจกรรม	ปัญหาและอุปสรรคที่พบ	ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาในระยะต่อไป
กิจกรรมที่ 1 การเก็บข้อมูลรายละเอียดเชิงพื้นที่ ประเมินศักยภาพพื้นที่ ศึกษาชนิดพันธุ์ปลาพื้นถิ่นที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ เพื่อทำแนวทางการจัดการขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่สำหรับการท่องเที่ยว	- ชุมชนบ้านป่าเหมี้ยงตั้งอยู่ในพื้นที่ภูเขาและมีเส้นทางคมนาคมคดเคี้ยวและลาดชันในบางช่วง โดยเฉพาะในฤดูฝนที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดฝนตกหนัก น้ำป่าไหลหลาก และดินโคลนถล่ม ซึ่งอาจส่งผลต่อความปลอดภัยในการลงพื้นที่เก็บข้อมูลและทำให้การปฏิบัติงานต้องปรับเปลี่ยนตามสภาพอากาศและสถานการณ์จริง	มีการวางแผนการดำเนินกิจกรรมให้สอดคล้องกับฤดูกาลและสภาพภูมิประเทศ โดยหลีกเลี่ยงช่วงที่มีความเสี่ยง เช่น ช่วงฤดูฝน น้ำป่าไหลหลาก เป็นต้น
กิจกรรมที่ 2 กิจกรรมการถ่ายทอดและอบรมการการเพาะพันธุ์และแนวทางในการอนุรักษ์ทรัพยากรปลาพื้นถิ่น ถ่ายทอดองค์ความรู้สัตว์น้ำพื้นถิ่น รวมถึงรูปแบบการทำประมงในชุมชน	- พบข้อจำกัดด้านช่วงเวลาการดำเนินกิจกรรม เนื่องจากไม่สอดคล้องกับฤดูวางไข่และการสืบพันธุ์ของสัตว์น้ำในพื้นที่ ส่งผลให้ไม่สามารถสาธิตหรือฝึกปฏิบัติการเพาะพันธุ์สัตว์น้ำจากสถานการณ์จริงได้อย่างเต็มรูปแบบ กิจกรรมจึงดำเนินการในลักษณะการจำลองสถานการณ์ การถ่ายทอดความรู้ และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างวิทยากรกับสมาชิกในชุมชนเป็นหลัก ทำให้ผู้เข้าร่วมยังมีโอกาสจำกัดในการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง	ในครั้งถัดไป ควรพิจารณากำหนดช่วงเวลาให้สอดคล้องกับฤดูวางไข่ของสัตว์น้ำเป้าหมาย เพื่อให้ชุมชนได้เรียนรู้กระบวนการเพาะพันธุ์จากสถานการณ์จริง เพิ่มพูนทักษะในการปฏิบัติ และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการอนุรักษ์และจัดการทรัพยากรประมงในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กิจกรรม	ปัญหาและอุปสรรคที่พบ	ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาในระยะต่อไป
	- การฝึกอบรมการถ่ายภาพด้วยโดรนมีข้อจำกัดด้านสภาพอากาศ เนื่องจากดำเนินกิจกรรมในช่วงฤดูฝน ทำให้ไม่สามารถบินโดรนได้อย่างเหมาะสมและปลอดภัย ส่งผลให้การฝึกปฏิบัติจริงและการเก็บข้อมูลเชิงพื้นที่ด้วยโดรนไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้	
กิจกรรมที่ 3 กิจกรรมการอบรมแนวคิดในการพัฒนาและยกระดับอาหารพื้นถิ่นที่มุ่งเน้นอัตลักษณ์และวัตถุดิบและกิจกรรมเพื่อสุขภาพที่มีอยู่ในท้องถิ่น	- วัตถุดิบท้องถิ่นบางชนิดมีข้อจำกัดด้านฤดูกาลและราคา เช่น ปลาพลวงและใบเหมี้ยง ซึ่งส่วนใหญ่จำหน่ายในรูปแบบวัตถุดิบสด ทำให้มีข้อจำกัดในการนำมาแปรรูป - กำลังผลิตยังไม่สม่ำเสมอและยังมีข้อจำกัดอยู่ เช่น เวลา และจำนวนของนักท่องเที่ยว	- จัดตั้งกลุ่มผลิตภัณฑ์อย่างเป็นทางการ และกำหนดมาตรฐานการผลิต - ส่งเสริมการขอรับรองคุณภาพในระดับท้องถิ่น
กิจกรรมที่ 4 กิจกรรมการอบรมและรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้การพัฒนาและออกแบบแพลตฟอร์มด้านการท่องเที่ยวและการส่งเสริมการตลาด	- ข้อจำกัดด้านทักษะในการใช้ GPS หรือเครื่องมือสารสนเทศของชุมชน - ชุมชนขาดแพลตฟอร์มด้านการท่องเที่ยวของชุมชน และการใช้สื่อจากแพลตฟอร์มเพื่อส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวของชุมชน	- จัดอบรมให้แก่ตัวแทนกลุ่มในชุมชน ในการใช้เครื่องมือสารสนเทศ - จัดอบรมให้กับกลุ่มธุรกิจโฮมสเตยและกลุ่มท่องเที่ยวในชุมชน ในการใช้แพลตฟอร์ม ที่ได้รับการพัฒนาจากโครงการ (คลินิกเทคโนโลยี) เพื่อใช้เป็นสื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวต่อไป
กิจกรรมที่ 5 กิจกรรมการพัฒนาคู่มือการตลาดเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	- สมาชิกกลุ่มบางส่วนขาดทักษะด้านสื่อดิจิทัล - การอัปเดตเนื้อหายังไม่ต่อเนื้อ	- พัฒนาทีมสื่อสารการตลาดของชุมชน - จัดอบรมการผลิตและบริหารจัดการสื่อออนไลน์อย่างต่อเนื่อง

กิจกรรม	ปัญหาและอุปสรรคที่พบ	ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาในระยะต่อไป
	- การเก็บข้อมูลบางส่วนยังไม่เป็นระบบ - งบประมาณในการประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางออนไลน์ ทำได้เฉพาะบุคคล เนื่องจากขาดงบประมาณสนับสนุน	-พัฒนาแบบฟอร์มและเครื่องมือประเมินผลที่เหมาะสมกับบริบทของชุมชน

ข้อเสนอแนะของโครงการภาพรวม

การดำเนินงานถ่ายทอดเทคโนโลยีในชุมชนบ้านป่าเหมี้ยงพบข้อจำกัดด้านสภาพภูมิประเทศและการคมนาคม เนื่องจากชุมชนตั้งอยู่ในพื้นที่ภูเขา มีเส้นทางคดเคี้ยวและลาดชัน โดยเฉพาะในช่วงฤดูฝนที่เสี่ยงต่อการเกิดน้ำป่าไหลหลากและดินโคลนถล่ม ส่งผลต่อความปลอดภัยและความต่อเนื่องในการลงพื้นที่จัดกิจกรรม นอกจากนี้ สภาพอากาศยังเป็นอุปสรรคต่อการฝึกปฏิบัติบางกิจกรรม เช่น การบินโดรนเพื่อเก็บข้อมูลเชิงพื้นที่ ซึ่งไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเหมาะสมในช่วงที่มีฝนตก

สำหรับกิจกรรมด้านการอนุรักษ์และเพาะพันธุ์ปลาพื้นถิ่น พบว่าช่วงเวลาการดำเนินงานไม่สอดคล้องกับฤดูวางไข่ของสัตว์น้ำ จึงทำให้ชุมชนมีโอกาสเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงอย่างจำกัด และต้องใช้การจำลองสถานการณ์ควบคู่กับการถ่ายทอดความรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์แทน ขณะที่กิจกรรมการพัฒนาและยกระดับอาหารพื้นถิ่นยังมีข้อจำกัดด้านวัตถุดิบตามฤดูกาลและต้นทุน เนื่องจากวัตถุดิบบางชนิด เช่น ปลาพลวงและใบเหมี้ยง มีราคาสูงและมักจำหน่ายในรูปแบบสด จึงจำเป็นต้องหาแนวทางการแปรรูปและเพิ่มมูลค่าที่เหมาะสมกับบริบทของชุมชน สมาชิกชุมชนส่วนใหญ่อยู่ในวัยกลางคน มีอายุประมาณ 50–65 ปี จึงจำเป็นต้องจัดกิจกรรมอบรมและเสริมสร้างทักษะอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล การพัฒนาแพลตฟอร์มสำหรับบริหารจัดการการท่องเที่ยว และการผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางออนไลน์ เช่น YouTube และ TikTok เพื่อเพิ่มศักยภาพในการสื่อสารและประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้กว้างขวางยิ่งขึ้น

ภาคผนวก

แบบ บกส ๐๐๑

แบบการขออนุมัติรับงานโครงการบริการสังคม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา

---

๑. หน่วยงานเจ้าของโครงการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ลำปาง

๒. รายชื่อคณะทำงานโครงการ

๑. นางสาวสุภัทรชา ธุระกิจ (หัวหน้าโครงการ)
๒. ดร.นวรัตน์ พรหมอุปถัมภ์
๓. นางสาวศิริขวัญ ปัญญาเรียน
๔. นายเรืองพันธุ์ ทรัพย์มี
๕. ดร.ปรัศนีย์ กองวงศ์
๖. ดร.วชิระ หล่อประดิษฐ์
๗. ผศ.ดร พวงทอง วังราษฎร์
๘. ผศ.อนิตา ประดาอินทร์
๙. นายวิริยะ เดชแสง

๓. ชื่อโครงการ ชุมชนป่าเหมี้ยงกับการอนุรักษ์ เพื่อการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๓.๑ ประเภทโครงการ ☑ โครงการบริการสังคมด้านวิชาการ
❑ โครงการบริการสังคมทั่วไป
❑ โครงการบริการสถานที่

๓.๒ รายละเอียดและคุณลักษณะเฉพาะงานบริการ ตามโครงการ...การส่งเสริมการนำวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตและเศรษฐกิจชุมชน

๓.๓ ลักษณะของการจัดการ ❑ หน่วยงานจัด ☑ หน่วยงานจัดร่วมกับ หน่วยงานคลินิกเทคโนโลยี

๓.๔ ผู้รับบริการโครงการ ประชาชน เกษตรกร กลุ่มอาชีพทำโฮมเสตย์ นักเรียน กลุ่มนักท่องเที่ยว ณ ชุมชนบ้านป่าเหมี้ยง อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง

๔. หลักการและเหตุผลในการจัดโครงการ

ชุมชนป่าเหมี้ยงเป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญทั้งด้านทรัพยากรธรรมชาติ ความหลากหลายทางชีวภาพ และวิถีวัฒนธรรมดั้งเดิม จากการลงพื้นที่สอบถามและพูดคุยกับผู้นำกลุ่ม และตัวแทนของกลุ่มท่องเที่ยว พบว่าพบว่า ป่าเหมี้ยง เป็นชุมชนที่มีศักยภาพทางด้านการท่องเที่ยว กล่าวคือ สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว มีส่วนร่วมในการระดมความคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับผิดชอบ ประเมินผล และ ร่วมรับผลประโยชน์ ภายในชุมชนมีการกระจายผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม แต่ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา ชุมชนเผชิญกับปัญหาการเสื่อมโทรมของทรัพยากรป่าไม้ ไฟป่า การลดลงของแหล่งน้ำ และผลกระทบจากกิจกรรมด้านเศรษฐกิจที่ไม่ยั่งยืน รวมถึงการท่องเที่ยวบางรูปแบบที่ไม่คำนึงถึงระบบนิเวศ ส่งผลให้สภาพแวดล้อมและคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนมีแนวโน้มถดถอย จึงเกิดความจำเป็นต้องพัฒนาแนวทางในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธร รมชาติควบคู่กับการสร้างรายได้อย่างสมดุลแนวคิดของโครงการมุ่งพัฒนา “การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ” ที่ใช้ศักยภาพของทรัพยากรป่าเหมี้ยง เช่น พืชเศรษฐกิจอย่างเช่น เหมี้ยง วิถีการเก็บใบเหมี้ยง ลำห้วย ความหลากหลายทางชีวภาพ และวัฒนธรรมท้องถิ่น มาเป็นฐานการเรียนรู้และสร้างสรรค์กิจกรรมท่องเที่ยว โดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นศูนย์กลาง พร้อมพัฒนากิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ เช่น การเพาะเลี้ยงปลาพื้นถิ่น การส่งเสริมอาหารและสุขภาพชุมชน และการตลาดดิจิทัล เพื่อเพิ่มรายได้อย่างยั่งยืน ลดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม และยกระดับคุณภาพชี วิตของประชาชน ดังนั้นโครงการยังมีความจำเป็นเนื่องจากชุมชนต้องการแนวทางการจัดการท่องเที่ยวที่เป็นระบบสอดคล้องกับนโยบายของจังหวัดลำปางที่มุ่งพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน อีกทั้งเป็น

โอกาสสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานป่าไม้ หน่วยงานด้านการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัย รวมถึงหน่วยงานในภาคเอกชน เพื่อร่วมกันวางแผน สนับสนุนองค์ความรู้ พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก และประชาสัมพันธ์พื้นที่ให้เป็นที่รู้จักในระดับกว้าง

ดังนั้น การดำเนินโครงการนี้จึงมีความจำเป็นในการแก้ไขปัญหาทรัพยากรธรรมชาติ ฟื้นฟูสภาพแวดล้อมด้านทรัพยากรสัตว์น้ำ ส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ตลอดจนสร้างรูปแบบการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม อันนำไปสู่การพัฒนาชุมชนป่าเหมี้ยงให้มีความยั่งยืนต่อไป

๕. วัตถุประสงค์ เป้าหมาย หรือผลสัมฤทธิ์ของโครงการและผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๕.๑ วัตถุประสงค์

๑. เพื่อนำความรู้ด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการพื้นที่อย่างยั่งยืนและส่งเสริมการตลาดอย่างเป็นระบบ

๒. เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการพัฒนาต้นแบบในการเพาะพันธุ์ปลาพื้นถิ่นที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจแบบมีส่วนร่วมและสร้างเครือข่ายในการอนุรักษ์ทรัพยากรปลาพื้นถิ่นให้แก่ชุมชน

๓. เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารพื้นถิ่น การยกระดับอาหารพื้นถิ่น ด้วยวิธีการผสมผสานของวัฒนธรรมและอัตลักษณ์ของท้องถิ่น และส่งเสริมผลิตภัณฑ์เพื่อการท่องเที่ยวในพื้นที่

๕.๒ ความสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน ๑๗ เป้าหมาย Sustainable Development Goals (SDGs)

๑. SDG ๑๑ เมืองและชุมชนที่ยั่งยืน ที่เน้นการพัฒนาเมืองและชุมชนให้มีความยั่งยืน ปลอดภัย และมีความยืดหยุ่น (การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของชุมชนป่าเหมี้ยง การรักษาอัตลักษณ์ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น)
๒. SDG ๑๒ การผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน (การจัดการขยะจากนักท่องเที่ยว การใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างคุ้มค่า การส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม)
๓. SDG ๑๕ การใช้ประโยชน์จากระบบนิเวศบนบกอย่างยั่งยืน (การอนุรักษ์ป่าต้นน้ำ การรักษาความหลากหลายทางชีวภาพ)
๔. SDG ๘ งานที่มีคุณค่าและการเติบโตทางเศรษฐกิจ (การสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การกระจายรายได้สู่คนในชุมชน การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากอย่างยั่งยืน)

๕.๓ ความสอดคล้องประเด็นยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา

๑. การส่งเสริมสังคมภาคีเครือข่าย ยกระดับศักยภาพสังคม คุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมแห่งล้านนาให้สามารถปรับตัวได้ทันต่อพลวัตการเปลี่ยนแปลงของโลก

๒. การสืบสาน รักษา ต่อยอด ปรัชญาและศาสตร์พระราชาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

๕.๔ ตัวชี้วัดของโครงการ

ประเภทและรายละเอียดตัวชี้วัด		หน่วยนับ	แผน
๑.เชิงปริมาณ	๑.จำนวนคนที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้/เทคโนโลยี	๕๐ คน	- อบรมเชิงปฏิบัติการ ลงพื้นที่สำรวจและเก็บข้อมูลเชิงพื้นที่ - สำรวจ รวบรวมข้อมูลและให้ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรในชุมชน
	๒. จำนวนเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรม	๒๐ คน	- เยาวชนและครัวเรือนร่วมรับฟังการอบรมเชิงปฏิบัติการ เกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรและการท่องเที่ยวในชุมชน
	๓. จำนวนครัวเรือนที่เข้าร่วมกิจกรรม	๓๐ คน	- เยาวชนและครัวเรือนร่วมรับฟังการอบรมเชิงปฏิบัติการ เกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรและการท่องเที่ยวในชุมชน
๒.เชิงคุณภาพ	๑. ความพึงพอใจของชุมชนต่อโครงการ	ร้อยละ ๘๐	แบบประเมินความพึงพอใจ
๓.เชิงค่าใช้จ่าย (บาท)	๑๙๔,๖๓๐	บาท	
๔.เชิงเวลา	๑ ตุลาคม ๒๕๖๘ - ๓๐ กันยายน ๒๕๖๙	๑ ปี	

๕.๕ ผลผลิตที่คาดว่าจะได้รับ (Output) (ผลผลิตที่ได้รับจากการดำเนินงานซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หลักของโครงการ/กิจกรรม)

๕.๕.๑ รายงานข้อมูลพื้นฐานเชิงพื้นที่ (Baseline Data) ๑ ฉบับ

๕.๕.๒ รายงานการประเมินศักยภาพและขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว (Carrying Capacity) ๑ ฉบับ

๕.๕.๓ แผนที่แหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน ๑ ชุด

๕.๕.๔ คู่มือการตลาดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ๑ เล่ม

๕.๖ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับ (Outcome) (ผลประโยชน์ที่ได้จากผลผลิตของโครงการ/กิจกรรม)

๕.๖.๑ ชุมชนสามารถบริหารจัดการการท่องเที่ยวภายใต้ขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ได้อย่างเหมาะสม

๕.๖.๒ ชุมชนสามารถวางแผนการตลาดและประชาสัมพันธ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๕.๖.๓ ชุมชนมีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เพิ่มขึ้น

๕.๖.๔ ชุมชนมีระบบการจัดการท่องเที่ยวที่เป็นระบบและมีข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจ

๕.๖.๕ ชุมชนมีศักยภาพก้าวสู่การเป็นต้นแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืน

๕.๗ ผลกระทบที่คาดว่าจะได้รับ (Impact) (ผลกระทบที่ได้รับจากผลลัพธ์ของโครงการ/กิจกรรม)

ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ

ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ “ชุมชนป่าเหมี้ยงกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เพื่อการท่องเที่ยวเชิงระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมอย่างสร้างสรรค์” ในประเด็นเศรษฐกิจ ทางโครงการได้จำแนกออกเป็นผลประโยชน์ทางตรง (Direct Benefit) และผลประโยชน์ทางอ้อม (Indirect benefit) ทั้งที่สามารถคิดเป็นมูลค่าและไม่สามารถคิดเป็นมูลค่าทางการเงินได้ (Tangible and Intangible Benefit) โดยพิจารณาผลประโยชน์ส่วนเพิ่มเติมของโครงการ โดยผลประโยชน์ที่นำมาพิจารณาในการศึกษา คือ การศึกษารายรับจากการขายสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยว ทั้งที่พัก (Homestay) และกิจกรรมอื่นๆที่พัฒนาขึ้นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว เพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างสร้างสรรค์ รายรับจากการจำหน่ายพื้นบ้าน หรือ สัตว์น้ำพื้นถิ่น ที่มีถิ่นฐานจำเพาะอยู่ในบริเวณต้นน้ำของชุมชนป่าเหมี้ยง สามารถพัฒนาให้เป็นสัตว์น้ำเศรษฐกิจของชุมชน ให้มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นจากการพัฒนานวัตกรรมการเพาะเลี้ยง เป็นการเพิ่มจำนวนประชากรสัตว์น้ำทดแทนการเพาะพันธุ์ในแหล่งธรรมชาติ ที่มีอัตราการรอดต่ำกว่า ส่งผลให้เศรษฐกิจภายในชุมชนมีความเคลื่อนไหวและเติบโตอย่างเป็นรูปธรรม นอกจากนี้ยังมีผลประโยชน์ทางอ้อมนอกเหนือจากที่กล่าวมา คือ ประโยชน์ทางอ้อมที่ไม่สามารถประเมินเป็นมูลค่าตัวเงินที่ชัดเจนได้ เช่น การลดค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวโดยการใช้เทคโนโลยีที่พัฒนาเข้ามาบริหารจัดการ เพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการ นักท่องเที่ยวและผู้มาเยือนเกิดความพึงพอใจ ชุมชนมีรายได้เพิ่ม คุณภาพชีวิตดีขึ้น คนรุ่นใหม่ในชุมชนที่สามารถเข้าถึงและมีส่วนร่วมในการพัฒนาเทคโนโลยีสามารถเกิดอาชีพ ลดการละทิ้งถิ่นฐาน ส่งเสริมสำนักรักษ์บ้านเกิด และเกิดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และวัฒนธรรมดั้งเดิม รายได้ที่หมุนเวียนในพื้นที่ช่วยให้ครัวเรือนมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจมากขึ้น นอกจากนี้การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติทำให้พื้นที่มีศักยภาพดึงดูดนักท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ ส่งผลต่อมูลค่าทรัพยากรและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เพิ่มขึ้น เป็นการกระตุ้นการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานและบริการท่องเที่ยวในชุมชน สร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของพื้นที่ในระยะยาว

ผลกระดทบด้านรายได้

ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินงานโครงการตามที่ได้วางแผนไว้ ในส่วนที่เป็นการเพิ่มรายได้นั้น ในโครงการมีการบูรณาการการท่องเที่ยวหลากหลายรูปแบบ เช่น การเพาะเลี้ยงปลาพื้นถิ่นช่วยสร้างผลิตภัณฑ์ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ที่สามารถจำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยวและร้านอาหารในพื้นที่ เพิ่มรายได้ให้กลุ่มเกษตรกรและผู้เพาะเลี้ยงในชุมชน กิจกรรมส่งเสริมอาหารท้องถิ่นและกิจกรรมเพื่อสุขภาพ เช่น เมนูสุขภาพ การนวดพื้นบ้าน และเวิร์กช็อปผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่มีอยู่ในชุมชน โดยเฉพาะชาเหมี้ยง ที่เป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของชุมชน ช่วยขยายช่อง ทางสร้างรายได้ของครัวเรือนและกลุ่มแม่บ้าน ขณะเดียวกันการทำการตลาดดิจิทัลทำให้ชุมชนเข้าถึงกลุ่มนักท่องเที่ยวได้กว้างขึ้น เพิ่มจำนวนผู้มาเยือนและยอดการใช้จ่ายในพื้นที่ ส่งผลให้รายได้หมุนเวียนภายในชุมชนสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง เกิดความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและเสถียรภาพด้านรายได้ โดยก่อนการดำเนินงานคณะทำงานได้มีการประชุมร่วมกับผู้มีส่วนได้เสียในพื้นที่ และจะทำการสำรวจรายรับของสมาชิกในแต่ละกลุ่มทั้งการท่องเที่ยว ผลิตภัณฑ์ชุมชนและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ก่อนที่จะทำการสำรวจข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบหลังดำเนินงานแล้วเสร็จ โดยจะนำส่วนต่างของรายรับมาทำการวิเคราะห์และจัดทำรายงานผลการดำเนินงานในส่วนของการเพิ่มรายได้ต่อไป

ลดรายจ่าย

สำหรับผลกระทบด้านการลดรายจ่ายหรือการประหยัดในแต่ละกระบวนการ ที่จะเกิดขึ้นภายหลังจากการดำเนินโครงการ จะช่วยลดรายจ่ายของชุมชนในหลายมิติผ่าน การจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืนและการพึ่งพาตนเองมากขึ้น โดยกิจกรรมเพาะเลี้ยงปลาพื้นถิ่นทำให้ครัวเรือนมีแหล่งโปรตีนจากธรรมชาติ ลดค่าใช้จ่ายในการซื้ออาหารจากภายนอก พร้อมทั้งสามารถใช้เป็นวัตถุดิบประกอบอาหารสำหรับการให้บริการนักท่องเที่ยวโดยไม่ต้องซื้อจากตลาดนอกพื้นที่ การส่งเสริมอาหารและกิจกรรมเพื่อสุขภาพ เช่น การใช้สมุนไพรพื้นบ้าน ช่วยลดค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาลของคนในพื้นที่ การตลาดดิจิทัลช่วยลดต้นทุนการประชาสัมพันธ์แบบดั้งเดิม และเพิ่มประสิทธิภาพการสื่อสารโดยไม่ต้องพึ่งพาบริษัททัวร์หรือสื่อภายนอกมากนัก ส่งผลให้ชุมชนสามารถลดรายจ่ายรวมของการดำเนินกิจกรรมด้านท่องเที่ยวและการพัฒนาชุมชนได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยทางคณะทำงานจะจัดทำการเปรียบเทียบข้อมูลกระบวนการผลิตก่อนการดำเนินงานโครงการ กับหลังการดำเนินงานแล้วนำมาวิเคราะห์เป็นตัวเลข โดยใช้ข้อมูลตัวเลขมูลค่าทางการเงินที่เป็นกลางในการคำนวณทั้งนี้ผลกระทบที่จะส่งมอบในกรณี ลดรายจ่าย หรือ การประหยัดค่าใช้จ่าย

ผลกระทบด้านสังคม

สำหรับผลกระทบทางด้านสังคม คือในด้านความสามัคคีและความร่วมมือภายในชุมชนอย่างชัดเจน การเพาะเลี้ยงปลาพื้นถิ่นทำให้เกิดการรวมกลุ่มของเกษตรกรและเยาวชนในกิจกรรมเรียนรู้ร่วมกัน เพิ่มความภาคภูมิใจในทรัพยากรท้องถิ่น กิจกรรมส่งเสริมอาหารและสุขภาพช่วยสร้างพฤติกรรมการดูแลสุขภาพที่ดี ลดปัญหาโรคเรื้อรัง และทำให้ผู้สูงอายุมีบทบาทมากขึ้นในฐานะผู้ถ่ายทอดภูมิปัญญา ขณะเดียวกัน การทำการตลาดดิจิทัลส่งเสริมให้คนรุ่นใหม่มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนผ่านเทคโนโลยี เกิดการแลกเปลี่ยนทักษะระหว่างรุ่น สร้างความเข้มแข็งของคนในชุมชนตลอดจนช่วยยกระดับภาพลักษณ์ของชุมชนในสายตานักท่องเที่ยวและสังคมภายนอก นอกจากนี้องค์ความรู้ที่ชุมชนจะได้รับ ยังสามารถนำไปต่อยอดนวัตกรรมที่ได้จนนำไปสู่การสร้างเครือข่ายได้เองในอนาคต เพิ่มช่องทางการจำหน่ายสินค้าบริการ ผลิตภัณฑ์ สร้างอาชีพและรายได้ให้กับคนในชุมชน ลดการละทิ้งถิ่นฐานของคนรุ่นใหม่ในระยะยาว

ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม

สำหรับผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ชุมชนเกิดความตระหนักและมีจิตสำนึกที่ดีต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรในพื้นที่ของตนเอง ชุมชนได้รับการฟื้นฟูและจัดการอย่างเป็นระบบ การเพาะเลี้ยงปลาพื้นถิ่นช่วยลดการบุกรุกแหล่งน้ำธรรมชาติเพื่อนำพันธุ์ปลามาใช้สำหรับเป็นพ่อแม่พันธุ์ ส่งเสริมระบบนิเวศในลำห้วยให้มีความสมดุลมากขึ้น กิจกรรมส่งเสริมอาหารและสุขภาพสนับสนุนการใช้วัตถุดิบปลอดสารและสมุนไพรพื้นบ้าน ช่วยลดการใช้สารเคมีที่ก่อให้เกิดมลพิษต่อดินและน้ำ ช่วยฟื้นฟูเส้นทางท่องเที่ยวและพื้นที่สีเขียว เพิ่มพื้นที่ป่าและความหลากหลายทางชีวภาพ ขณะเดียวกันการตลาดดิจิทัลช่วยลดการใช้สื่อสิ่งพิมพ์ ลดขยะกระดาษในระยะยาว อีกทั้งเกิดการจัดทำฐานข้อมูลทรัพยากรธรรมชาติ การอนุรักษ์ป่าไม้และแหล่งต้นน้ำ รวมถึงการบริหารจัดการทรัพยากรอย่างเหมาะสมตามแนวคิด BCG Model

๖. แผนการดำเนินงานตามโครงการ

๖.๑ สถานที่

<u>ชุมชนหมู่ที่ ๗ บ้านป่าเหมี้ยง อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง</u>

๖.๒ วิธีดำเนินการ

๖.๒.๑ ประชุมทีมงานและภาคีเครือข่าย

๖.๒.๒ ประสานผู้นำชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพร้อมกับชี้แจงวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และตัวชี้วัดการดำเนินงาน

๖.๒.๓ สำรวจและเก็บข้อมูลด้านทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรม และวิถีชีวิต

๖.๒.๔ วิเคราะห์ขีดความสามารถในการรองรับด้านการท่องเที่ยวของชุมชน

๖.๒.๕ ถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการการอนุรักษ์ทรัพยากรและจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

๖.๓ ขั้นตอนในการดำเนินการ และวงเงินประมาณค่าใช้จ่ายในแต่ละขั้นตอน

รายละเอียดกิจกรรม	**ปี พ.ศ. ๒๕๖๘.**			**ปี พ.ศ. ๒๕๖๙**									**งบประมาณ (บาท)**	**ผลลัพธ์ของกิจกรรม**
	ต.ค.	**พ.ย.**	**ธ.ค.**	**ม.ค.**	**ก.พ.**	**มี.ค.**	**เม.ย**	**พ.ค.**	**มิ.ย**	**ก.ค.**	**ส.ค.**	**ก.ย.**		
กิจกรรมที่ ๑ ประสานงานชุมชน หมู่บ้าน ภาคีเครือข่าย และชี้แจงโครงการ เก็บข้อมูลรายละเอียดเชิงพื้นที่ ประเมินศักยภาพพื้นที่ และจัดทำแนวทางการจัดการขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว													**๔๕,๐๐๐**	๑.ได้ข้อมูลเชิงพื้นที่ ได้แก่ ข้อมูลแหล่งน้ำและทรัพยากรสัตว์น้ำ แหล่งท่องเที่ยวและเส้นทางคมนาคม ๒. สื่อประชาสัมพันธ์ต้นแบบเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและการอนุรักษ์
กิจกรรมที่ ๒ ถ่ายทอดและอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับแนวทางในการอนุรักษ์ทรัพยากรปลาพื้นถิ่น													**๓๔,๕๐๐**	๑.เกิดนวัตกรและผู้เข้าร่วมมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญ ชนิด และลักษณะของปลาพื้นถิ่นเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐

กิจกรรมที่ ๓ การรวบรวมและอบรมแนวคิดในการพัฒนายกระดับอาหารพื้นถิ่นที่มุ่งเน้นอัตลักษณ์ท้องถิ่นและกิจกรรมเพื่อสุขภาพจากวัตถุดิบที่มีอยู่ในท้องถิ่น													**๓๕,๘๖๐**	๑.ได้ฐานข้อมูลวัตถุดิบที่มีในท้องถิ่น ๒.เกิดแนวทางการพัฒนาอาหารพื้นถิ่นที่พัฒนาใหม่หรือได้รับการปรับปรุงอย่างน้อย ๑ เมนู
กิจกรรมที่ ๔ การเก็บข้อมูลความต้องการการเทคโนโลยีสารสนเทศของชุมชนและนักท่องเที่ยวสำหรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เพื่อใช้ในการพัฒนาและออกแบบแพลตฟอร์ม “ของชุมชนป่าเหมี้ยง													**๔๐,๐๐๐**	๑. ได้ฐานข้อมูลความต้องการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของชุมชนและนักท่องเที่ยว ๒. ได้ต้นแบบแพลตฟอร์มดิจิทัลสำหรับทดลองใช้งาน
กิจกรรมที่ ๕ การสำรวจความความพร้อม คู่มือการตลาดทรัพยากรบุคคลและพัฒนาคู่มือทางการตลาดเพื่อนำไปใช้ในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ของชุมชนบ้านป่าเหมี้ยง													**๓๙,๐๐๐**	๑. รายงานผลการรสำรวจความพร้อมด้านการตลาดและทรัพยากรบุคคล ๑ ฉบับพร้อมกับวิเคราะห์ SWOT ด้านการท่องเที่ยว ๒. ได้ “คู่มือการตลาดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม” ๑ เล่ม

๖.๔ ระยะเวลาดำเนินการของโครงการ ตุลาคม ๒๕๖๘ - กันยายน ๒๕๖๙

วันเริ่มต้น มกราคม ๒๕๖๙ วันสิ้นสุดโครงการ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๙

๖. ประมาณการรายรับและรายจ่ายโครงการ

รายการ	ตัวคูณ	จำนวนเงิน (บาท)
(ก) ประมาณการรายรับโครงการจะจัดเก็บ (ให้แสดงแหล่งที่มาของรายรับประเภทและอัตราที่จัดเก็บ เช่น เหมาจ่าย หรือเป็นอัตรารายบุคคล ฯลฯ)		
๑.รายรับค่า กองส่งเสริมและประสานเพื่อประโยชน์ทางวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (กปว.) สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมการศึกษาวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สป.อว.)		๑๙๔,๓๖๐
รวมรายรับทั้งสิ้น		๑๙๔,๓๖๐
(ข) ประมาณการรายจ่ายของโครงการ (ให้แสดงรายละเอียดประเภทรายจ่ายตามลักษณะที่เกิดขึ้นจริง)		
ค่าบำรุง		
๑.๑ เงินค่าบำรุงที่ต้องนำส่งมหาวิทยาลัย (ร้อยละ ๑๕ ของรายรับก่อนหักค่าใช้จ่ายใดๆ)		๒๙,๑๕๔
๒. รายจ่ายที่เกิดขึ้นจริงในการดำเนินงานตามโครงการ (ให้แสดงรายละเอียดประเภทรายจ่ายตามลักษณะที่เกิดขึ้นจริง)		
๒.๑ ค่าจ้าง		
๒.๒ ค่าตอบแทน		
- ค่าตอบแทนวิทยากรภายนอก	๑ คน x ๖ ชม.	๗,๒๐๐
- ค่าตอบแทนวิทยากรภายในของรัฐ	๒ คน x ๖ ชม.	๗,๒๐๐
- ค่าตอบแทนวิทยากรภายในมหาวิทยาลัย	๗ คน x ๖ ชม. x ๖๐๐ บาท	๑๒,๖๐๐
- ค่าเบี้ยเลี้ยงคณะ	๗ คน x ๑ วัน x ๒๔๐	๑,๖๘๐
๒.๓ ค่าใช้สอย (ระบุรายการย่อย)		,
- ค่าอาหารกลางวัน		๑๗,๖๐๐
- ค่าเครื่องดื่มและอาหารว่าง		๑๕,๔๐๐
- ค่าเช่ายานพาหนะ		๙,๐๐๐
- ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง		๓,๕๒๖
- ค่าชดเชยยานพาหนะส่วนตัว		๓,๕๒๔
- ค่าที่พัก		๙,๐๐๐
- ค่าจ้างเหมาช่วยจัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานสำหรับป้อนเข้าแบบฟอร์ม		๑๓๓๐๐
- ค่าจ้างเหมาช่วยเตรียมวัตถุดิบเพื่อพัฒนาสูตรอาหารแปรรูปจากใบชาอบแห้ง		๖๐๐๐
- ค่าจ้างเหมาบินโดรนสำรวจเส้นทางน้ำ สำรวจทรัพยากรทางประมง		๑๑,๗๖๐
- ค่าจ้างเหมาช่วยสำรวจและติดตั้งป้ายชื่อทรัพยากรป่าไม้และสมุนไพรในชุมชน		๓,๐๐๐
- ค่าจ้างเหมาช่วยจัดทำคู่มือทางการตลาด		๘,๐๐๐
- ค่าจ้างเหมาช่วยเก็บตัวอย่างสัตว์น้ำพร้อมอุปกรณ์		๗,๐๐๐
- ค่าจ้างเหมาช่วยจำแนกชนิดพันธุ์สัตว์น้ำ		๖,๐๐๐
- ค่าจ้างเหมาช่วยถ่ายภาพเพื่อรวบรวมข้อมูลชนิดพันธุ์ปลาพื้นถิ่น		๖,๐๐๐
- ค่าจ้างเหมาทำคลิปวีดีโอ		๖,๐๐๐
- ค่าวัสดุอาหารแห้ง เช่น หอมแดง กระเทียม เครื่องปรุงรสและบรรจุภัณฑ์		๔,๕๘๐
- ค่าวัสดุสำนักงาน		๖,๙๓๖
๒.๕ ค่าครุภัณฑ์ที่จำเป็นต้องใช้ในการดำเนินงานของโครงการ (ถ้ามีให้ระบุรายการและวงเงิน)		
ค่าใช้จ่ายอื่น		
รวมรายจ่ายทั้งสิ้น		๑๙๔,๓๖๐

๓. สรุปประมาณการรายรับสูงกว่ารายจ่ายเป็นจำนวน		
กรณีมีรายรับคงเหลือสุทธิ (รายรับสูงกว่ารายจ่าย) จะนำไป (ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่เลือก) * ☑ ส่งคืนแหล่งทุน ❑นำส่งสะสมหน่วยงาน		....

หมายเหตุ ๑. ขอถัวเฉลี่ยตามรายจ่ายจริงทุกรายการ

๒. งบประมาณให้ระบุรายละเอียดการคำนวณรายการค่าใช้จ่ายที่ต้องการให้ชัดเจน

๓. กรณีโครงการที่มีการดำเนินการร่วมกันตั้งแต่ ๒ หน่วยงานขึ้นไป ให้หัวหน้าโครงการกำหนดสัดส่วนเงินค่าบำรุงหน่วยงานให้แต่ละหน่วยงานไว้ในโครงการ

๔.กรณีมีรายรับคงเหลือสุทธิ (รายรับหักรายจ่าย) ต้องดำเนินการตามเงื่อนไขสัญญา หรือข้อตกลงกับ แหล่งทุนภายนอก หรือนำส่งเป็นเงินสะสมของหน่วยงาน แล้วแต่กรณี

ลงชื่อ..... .....ผู้เสนอขออนุมัติโครการ

(นางสาวสุภัทรชา ธุระกิจ)

รายชื่อผู้เข้าร่วมโครงการ อย่างน้อย 50 คน

ลำดับที่	ชื่อ/สกุล	ที่อยู่ (หมู่ที่/ตำบล/อำเภอ/จังหวัด)	อาชีพ	รายได้ปัจจุบันต่อปี
1	นางเพ็ญศรี รักกาวงศ์	หมู่ 7 ตำบลแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง 52240	ท่องเที่ยวและโฮมเสตย์	120,000 บาท /ปี
2	นางบุญมา กิตติไชยวุฒิ	หมู่ 7 ตำบลแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง 52240	ท่องเที่ยวและโฮมเสตย์	120,000 บาท /ปี
3	นางหยิว เหรียญทอง	หมู่ 7 ตำบลแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง 52240	ท่องเที่ยวและโฮมเสตย์	120,000 บาท /ปี
4	นางจันทร์วัน คุโน	หมู่ 7 ตำบลแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง 52240	ท่องเที่ยวและโฮมเสตย์	120,000 บาท /ปี
5	นางสาวสุรีพันธ์ ไกลกล้า	หมู่ 7 ตำบลแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง 52240	ท่องเที่ยวและโฮมเสตย์	120,000 บาท /ปี
6	นายอดิศักดิ์ เทพสิงห์	หมู่ 7 ตำบลแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง 52240	ท่องเที่ยวและโฮมเสตย์	120,000 บาท /ปี
7	นางแหวน อุนออน	หมู่ 7 ตำบลแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง 52240	ท่องเที่ยวและโฮมเสตย์	120,000 บาท /ปี
8	นางสุนีย์ เสียงดี	หมู่ 7 ตำบลแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง 52240	ท่องเที่ยวและโฮมเสตย์	120,000 บาท /ปี
9	นางปรานี มักได้	หมู่ 7 ตำบลแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง 52240	ท่องเที่ยวและโฮมเสตย์	120,000 บาท /ปี
10	นางเกษสลิน อินตรี	หมู่ 7 ตำบลแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง 52240	ท่องเที่ยวและโฮมเสตย์	120,000 บาท /ปี
11	นายประยูร จาตุมา	หมู่ 7 ตำบลแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง 52240	ท่องเที่ยวและโฮมเสตย์	120,000 บาท /ปี
12	นางกาญจนา มันเดช	หมู่ 7 ตำบลแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง 52240	ท่องเที่ยวและโฮมเสตย์	120,000 บาท /ปี

ลำดับที่	ชื่อ/สกุล	ที่อยู่ (หมู่ที่/ตำบล/อำเภอ/จังหวัด)	อาชีพ	รายได้ปัจจุบันต่อปี
13	นายยุทธพิชัย จาตุมา	หมู่ 7 ตำบลแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง 52240	ท่องเที่ยวและโฮมเสตย์	120,000 บาท /ปี
14	นางสาวพิมลวรรณ มัดทุ	หมู่ 7 ตำบลแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง 52240	ท่องเที่ยวและโฮมเสตย์	120,000 บาท /ปี
15	นางสาววันเพ็ญ ปันแสง	หมู่ 7 ตำบลแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง 52240	ท่องเที่ยวและโฮมเสตย์	120,000 บาท /ปี
16	นายชัยวัฒน์ ขัติวงศ์	หมู่ 7 ตำบลแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง 52240	ท่องเที่ยวและโฮมเสตย์	120,000 บาท /ปี
17	นางสายชล ผิวงาม	หมู่ 7 ตำบลแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง 52240	ท่องเที่ยวและโฮมเสตย์	120,000 บาท /ปี
18	นายเสพพล เสนาวัต	หมู่ 7 ตำบลแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง 52240	ท่องเที่ยวและโฮมเสตย์	120,000 บาท /ปี
19	นายนพรุจ หวานดี	หมู่ 7 ตำบลแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง 52240	ท่องเที่ยวและโฮมเสตย์	120,000 บาท /ปี
20	นางอรัญญา แพทย์รักษา	หมู่ 7 ตำบลแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง 52240	ท่องเที่ยวและโฮมเสตย์	120,000 บาท /ปี
21	นางวริษฐา จันทร์งาม	หมู่ 7 ตำบลแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง 52240	ท่องเที่ยวและโฮมเสตย์	120,000 บาท /ปี
22	นางเกสร ปลากอง	หมู่ 7 ตำบลแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง 52240	ท่องเที่ยวและโฮมเสตย์	120,000 บาท /ปี
23	นางสายทอง ยะสุรินทร์	หมู่ 7 ตำบลแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง 52240	ผู้ประกอบการร้านอาหาร	150,000 บาท/ปี
24	นางผ่องพันธ์ นรนัติ	หมู่ 7 ตำบลแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง 52240	ผู้ประกอบการร้านอาหาร	150,000 บาท/ปี
25	นางสาวจันจิรา ใจคำ	หมู่ 7 ตำบลแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง 52240	ผู้ประกอบการร้านอาหาร	150,000 บาท/ปี

ลำดับที่	ชื่อ/สกุล	ที่อยู่ (หมู่ที่/ตำบล/อำเภอ/จังหวัด)	อาชีพ	รายได้ปัจจุบันต่อปี
26	นางอนันต์ ข้อมือเหล็ก	หมู่ 7 ตำบลแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง 52240	ผู้ประกอบการร้านอาหาร	150,000 บาท/ปี
27	นางสาวอริษาลักษณ์ เหรียญทอง	หมู่ 7 ตำบลแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง 52240	ผู้ประกอบการร้านอาหาร	150,000 บาท/ปี
28	นางแสงจันทร์ ทองคำเหลือง	หมู่ 7 ตำบลแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง 52240	ผู้ประกอบการร้านอาหาร	150,000 บาท/ปี
29	นางสาววิชุดา กันตา	หมู่ 7 ตำบลแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง 52240	ผู้ประกอบการร้านอาหาร	150,000 บาท/ปี
30	นางสาวกาญจนา ยะสุรินทร์	หมู่ 7 ตำบลแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง 52240	ผู้ประกอบการร้านอาหาร	150,000 บาท/ปี
31	นายชาญชัย จาตุมา	หมู่ 7 ตำบลแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง 52240	ขับรถรับส่งนักท่องเที่ยว	125,000 บาท/ปี
32	นายศักดิ์ชัย ปวงสวรรค์	หมู่ 7 ตำบลแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง 52240	ขับรถรับส่งนักท่องเที่ยว	125,000 บาท/ปี
33	นายนราธิป ต๊ะคำ	หมู่ 7 ตำบลแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง 52240	ขับรถรับส่งนักท่องเที่ยว	125,000 บาท/ปี
34	นายดวงจันทร์ อินตุ่น	หมู่ 7 ตำบลแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง 52240	ขับรถรับส่งนักท่องเที่ยว	125,000 บาท/ปี
35	นายจำเริญ จันทร์งาม	หมู่ 7 ตำบลแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง 52240	ขับรถรับส่งนักท่องเที่ยว	125,000 บาท/ปี
36	นายชาติ ศรีจันทร์	หมู่ 7 ตำบลแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง 52240	ขับรถรับส่งนักท่องเที่ยว	125,000 บาท/ปี
37	นายภัครพล เหรียญทอง	หมู่ 7 ตำบลแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง 52240	ขับรถรับส่งนักท่องเที่ยว	125,000 บาท/ปี
38	นายวิชัย ทองคำเหลือง	หมู่ 7 ตำบลแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง 52240	ขับรถรับส่งนักท่องเที่ยว	125,000 บาท/ปี

ลำดับที่	ชื่อ/สกุล	ที่อยู่ (หมู่ที่/ตำบล/อำเภอ/จังหวัด)	อาชีพ	รายได้ปัจจุบันต่อปี
39	นายปรีชา ดุษฎีโรจน์	หมู่ 7 ตำบลแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง 52240	ขับรถรับส่งนักท่องเที่ยว	125,000 บาท/ปี
40	นายอดิศักดิ์ เทพสิงห์	หมู่ 7 ตำบลแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง 52240	ขับรถรับส่งนักท่องเที่ยว	125,000 บาท/ปี
41	นางสาวณัฐณิชา สายด้วง	หมู่ 7 ตำบลแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง 52240	รับราชการครู	420,000/ปี
42	นายมนัส สิงห์ชัย	หมู่ 7 ตำบลแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง 52240	เกษตร	130,000 บาท/ปี
43	นายธนกร บุญเลิง	หมู่ 7 ตำบลแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง 52240	รับราชการครู	480,000/ปี
44	นางปธิตา ธาดาศุภลักษณ์	หมู่ 7 ตำบลแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง 52240	รับราชการครู	420,000/ปี
45	นายศักดิ์ชัย ปวงสวรรค์	หมู่ 7 ตำบลแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง 52240	เกษตร	80,000 บาท/ปี
46	นางเกษร ปลากอง	หมู่ 7 ตำบลแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง 52240	เกษตร	80,000 บาท/ปี
47	นายวิชัย ทองคำเหลือง	หมู่ 7 ตำบลแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง 52240	เกษตร	80,000 บาท/ปี
48	นายสมศักดิ์ กิติไชยวุฒิ	หมู่ 7 ตำบลแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง 52240	เกษตร	80,000 บาท/ปี
49	นายเสาร์แก้ว วางเป็ง	หมู่ 7 ตำบลแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง 52240	เกษตร	80,000 บาท/ปี
50	เด็กชาย กมลาสน์น กำลังแข็ง	หมู่ 7 ตำบลแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง 52240	นักเรียน	ไม่มีรายได้
51	เด็กหญิง วรรณษา ถมยา	หมู่ 7 ตำบลแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง 52240	นักเรียน	ไม่มีรายได้

ลำดับที่	ชื่อ/สกุล	ที่อยู่ (หมู่ที่/ตำบล/อำเภอ/จังหวัด)	อาชีพ	รายได้ปัจจุบันต่อปี
52	เด็กหญิง ชนากาญจน์ ยะสุรินทร์	หมู่ 7 ตำบลแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง 52240	นักเรียน	ไม่มีรายได้
53	เด็กชายพรีพรษ นรนัติ	หมู่ 7 ตำบลแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง 52240	นักเรียน	ไม่มีรายได้
54	นางสาววันเพ็ญ ปันแสง	หมู่ 7 ตำบลแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง 52240	เกษตร	80,000 บาท/ปี

18. <u>การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โครงการ</u> :

การจัดกิจกรรมหรือการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โครงการในรูปแบบต่างๆเช่น แผ่นพับ ป้ายประชาสัมพันธ์ จดหมายข่าว วารสาร และสื่ออื่นใด **ต้องมีข้อความและสัญลักษณ์ของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม**ซึ่งเป็นผู้ให้การสนับสนุนงบประมาณปรากฏทุกครั้ง และโครงการยินดีให้ความร่วมมือเข้าร่วมจัดแสดงผลงานในกิจกรรมต่างๆ ตามที่ สป.อว. ร้องขอ พร้อมทั้งทำตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่ระบุในคู่มือการดำเนินงานฯ ทุกประการ

(.....นางสาวสุภัทรชา ธุระกิจ.....)

ผู้เสนอโครงการ

ตำแหน่ง**.....อาจารย์สังกัดหลักสูตรเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

<u>คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการเกษตร</u>

แบบฟอร์มการนำผลงานวิจัยและพัฒนาไปใช้ประโยชน์

ชื่อกลุ่ม ท่องเที่ยวและโฮมเสตย์

ที่อยู่ หมู่ 7 ต.แจ้ซ้อน อ.เมืองปาน จ.ลำปาง

วันที่ 26 เดือน พฤจิกายน พ.ศ 2568

เรื่อง การนำผลงานวิจัยและพัฒนาไปใช้ประโยชน์

เรียน ปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

ตามที่ สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ร่วมกับคลินิกเทคโนโลยีเครือข่าย ได้ดำเนินโครงการส่งเสริมการนำวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตและเศรษฐกิจชุมชน เพื่อนำผลงานวิจัยและพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม ไปถ่ายทอด บ่มเพาะ เพิ่มศักยภาพให้แก่ชุมชน วิสาหกิจชุมชน ผู้ประกอบการ กลุ่มเกษตรกร นั้น

ข้าพเจ้า นางวัญเพ็ญ ปันแสง ชื่อกลุ่ม ท่องเที่ยวและโฮมเสตย์ ชุมชนบ้านป่าเหมี้ยง และสมาชิกกลุ่ม/ชุมชน จำนวน.....50.....คน ได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยี องค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม ดังนี้ (ระบุได้มากกว่า ๑ เรื่อง/เทคโนโลยี/องค์ความรู้)

เทคโนโลยี/องค์ความรู้	**ผลของการใช้องค์ความรู้/เทคโนโลยี (เพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย มาตรฐาน อื่น ๆ)**
1. องค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีการเพาะพันธุ์ การอนุบาล สัตว์น้ำ	ช่วยเพิ่มปริมาณผลผลิตลูกปลา สามารถต่อยอดเป็นสินค้าเพิ่มมูลค่าและกิจกรรมท่องเที่ยวได้
๒. องค์ความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	พื้นที่ป่าและต้นน้ำที่ฟื้นตัวช่วยดึงดูดนักท่องเที่ยว

เทคโนโลยี/องค์ความรู้	ผลของการใช้องค์ความรู้/เทคโนโลยี (เพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย มาตรฐาน อื่น ๆ)
๓. เทคโนโลยีการตลาด และการตลาดดิจิตัล	ช่วยเพิ่มจำนวนผู้เข้าชมและนักท่องเที่ยวผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ เช่น Facebook Tiktok youtube เป็นต้น
๔. เทคโนโลยีด้านอาหารและกิจกรรมเพื่อสุขภาพ	สร้างผลิตภัณฑ์พื้นถิ่น หรืออาหารสุขภาพที่มีคุณภาพสูงและมีมูลค่าเพิ่ม สามารถขยายฐานลูกค้าสู่ตลาดนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ รวมถึง นำเสนอเมนูสุขภาพในโฮมสเตย์ ทำให้ราคาบริการสูงขึ้น

ซึ่งกลุ่มได้นำความรู้ดังกล่าวไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพ การพัฒนาชุมชน พัฒนาผลิตภัณฑ์ ทำให้สามารถเพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย และพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

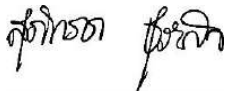
จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นางวันเพ็ญ ปันแสง)

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวสุภัทรชา ธุระกิจ)

RMUTL
RAJAMANGALA UNIVERSITY OF TECHNOLOGY LANNA

ป่าหมี่ยง

เรื่องเล่าจากผืนป่า

สู่หน้ากระดาษแห่งความคิดสร้างสรรค์

ป่าเหมี้ยง เรื่องเล่าจากผืนป่าสู่กระดาษแห่งความคิดสร้างสรรค์

พิมพ์ครั้งแรก กันยายน พุทธศักราช 2569 จำนวน 30 เล่ม

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ

อนิตา ประดาอินทร์.
ป่าเหมี้ยง เรื่องเล่าจากผืนป่าสู่กระดาษแห่งความคิดสร้างสรรค์.-- ลำปาง : ปุ๊ก๊อบปี้, 2569.
33 หน้า.

1. การท่องเที่ยว -- การตลาด. 2. ลำปาง -- ภูมิประเทศและการท่องเที่ยว.
I. สุภัทรชา ธุรกิจ, ผู้แต่งร่วม. II. นิตยา ทามะนิตย์, ผู้แต่งร่วม. III. ชื่อเรื่อง.

338.4791

ISBN 978-616-637-384-4

จัดพิมพ์โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์อนิตา ประดาอินทร์
คณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ลำปาง
200 หมู่ 17 ตำบลพิชัย อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง 52000

พิมพ์ที่ ปุ๊ก๊อบปี้
490 ตำบลชมพู อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง 52100
โทรศัพท์ 097-296-6145
อีเมล pu2copy@gmail.com

เช็คอินบ้านป่าเหมี้ยง

ที่อยู่ : หมู่ที่ 7 บ้านป่าเหมี้ยง ตำบลแจ้ซ้อน
อำเภอเมืองปาน ลำปาง 52240

แผนที่อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง

คำนำ

“เรื่องเล่าจากผืนป่า สู่หน้ากระดาษแห่งความคิดสร้างสรรค์”

หากคุณกำลังมองหาสถานที่ที่เวลาเดินช้าลง ที่ซึ่งเสียงกระซิบของใบไม้ป่าและกลิ่นอายของชาเมี่ยงดั้งเดิมยังคงทำหน้าที่ต้อนรับผู้มาเยือน “บ้านป่าเหมี้ยง” คือคำตอบนั้น คู่มือการตลาดท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ฉบับป่าเหมี้ยงเล่มนี้ ไม่ได้เกิดขึ้นเพียงเพื่อบอกเล่าว่าที่นี่มีอะไรดี แต่ตั้งใจเดินทางมาเพื่อเป็นสะพานเชื่อมโยง “คุณค่า” ของผืนป่าและวิถีชีวิต เข้ากับ “ความคิดสร้างสรรค์” ยุคใหม่ ภายใต้ร่มเงาของโครงการบริการวิชาการชุมชนป่าเหมี้ยงกับการอนุรักษ์ เพื่อการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เราเชื่อว่าความงดงามของทรัพยากรธรรมชาติ ความหลากหลายทางชีวภาพอันสมบูรณ์ และวิถีวัฒนธรรมดั้งเดิมที่สืบทอดกันมาเนิ่นนาน คือ หัวใจสำคัญของการท่องเที่ยวที่ไม่ทำร้ายโลก ในทุกหน้ากระดาษของคู่มือเล่มนี้ คุณจะได้พบกับเรื่องราวที่ถูกร้อยเรียงขึ้นเพื่อนำไปใช้ขับเคลื่อนการประชาสัมพันธ์ เปิดมุมมองการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และสร้างความตระหนักรู้ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้เติบโตอย่างยั่งยืนไปพร้อมกับชุมชน ความตั้งใจทั้งหมดนี้คงไม่อาจสำเร็จเป็นรูปเป็นร่างได้ หากขาดการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานคลินิกเทคโนโลยีที่เล็งเห็นถึงคุณค่าของชุมชนและที่สำคัญที่สุด คือ พี่น้องชาวบ้านป่าเหมี้ยงทุกคน ที่เปิดบ้านเปิดใจ และแบ่งปันข้อมูลอันมีค่ายิ่งในการรังสรรค์คู่มือฉบับนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า เรื่องเล่าจากบ้านป่าเหมี้ยงเล่มนี้ จะช่วยจุดประกายไอเดียสร้างสรรค์ และส่งต่อแรงบันดาลใจในการออกเดินทางท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับธรรมชาติให้กับทุกคน

ด้วยความอบอุ่นและสร้างสรรค์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์อนิตา ประดาอินทร์,

อาจารย์สุภัทรชา ธุรกิจ,

และอาจารย์นิตยา ทามะนิตย์

สารบัญ

สายใยแห่งผืนป่าและลมหายใจของชุมชน	6
ป่าโอบชุมชนสายสัมพันธ์แห่งวิถีชีวิตที่ยั่งยืน	16
Work Shop กิจกรรมการเรียนรู้	24
Forest · People · Future ป่า ชุมชน และอนาคตที่ยั่งยืน	32

บทนำ

“สายใยแห่งผืนป่าและลมหายใจของชุมชน”

ถอดรหัสวิถีชีวิตและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ณ บ้านป่าเหมี้ยง

เสียงเพรียกจากหุบเขาและตำนานกว่าสองศตวรรษท่ามกลางอ้อมกอดของเทือกเขาผีปันน้ำอันสลับซับซ้อนและสูงชันของจังหวัดลำปาง ยอดดอยที่ปกคลุมด้วยไอหมอกหนาวและแมกไม้เขียวขจีตลอดทั้งปีคือที่ตั้งของ “บ้านป่าเหมี้ยง” ชุมชนเล็ก ๆ ที่ซ่อนตัวอย่างสงบงามมานานกว่า 200 ปี หากเราเดินทางลึกเข้าไปในเขตอุทยานแห่งชาติแจ้ซ้อน สิ่งแรกที่เข้ามากระทบโสตประสาทคือ เสียงผืนป่าขยับไหวตามสายลม และเสียงลัดเลาะของลำห้วยสายเล็ก ๆ ที่ไหลรินหล่อเลี้ยงชีวิตคนในหมู่บ้านมาหลายชั่วอายุคน ชุมชนแห่งนี้ไม่ใช่เพียงแค่ที่อยู่อาศัย แต่เป็นเสมือนพิพิธภัณฑ์ชีวิตที่มีลมหายใจ อดีตอันยาวนานของบ้านป่าเหมี้ยงผูกพันอยู่กับต้นชาป่าหรือที่คนเหนือเรียกกันว่า “เมี่ยง” ซึ่งเจริญเติบโตได้ดีเฉพาะในพื้นที่สูงที่มีร่มเงาของไม้ใหญ่คอยบังแสงแดดจัด วิถีชีวิตที่ต้องพึ่งพาร่มเงาของไม้ใหญ่ในป่าธรรมชาตินี่เองที่เป็นจุดเริ่มต้นของข้อตกลงร่วมกัน ที่ไม่มีลายลักษณ์อักษรระหว่างคนกับป่า นั่นคือ “หากไม่มีป่าใหญ่ ก็ไม่มีต้นเมี่ยง และหากไม่มีต้นเหมี้ยง ก็ไม่มีลมหายใจของชาวบ้านป่าเหมี้ยงเช่นกัน”

ในปัจจุบันความงดงามของธรรมชาติที่ยังคงบริสุทธิ์ วิถีวัฒนธรรมที่เรียบง่าย และมนต์เสน่ห์ของบ้านไม้โบราณที่ตั้งลดหลั่นไปตามไหล่เขา ได้ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวจากทั่วสารทิศเดินทางเข้ามาพักผ่อนในรูปแบบโฮมสเตย์ สัมผัสอากาศที่เย็นสบาย และร่วมกิจกรรมวิถีชุมชน จนทำให้บ้านป่าเหมี้ยงกลายหมุดหมายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สำคัญยิ่งของจังหวัดลำปาง ทว่าภายใต้ภาพความงดงามและรอยยิ้มของต้อนรับผู้มาเยือน ชุมชนแห่งนี้กำลังเผชิญหน้ากับจุดเปลี่ยนครั้งสำคัญ เมื่อความเจริญทางเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวบางรูปแบบ เริ่มเข้ามาสั่นคลอนความสมดุลระหว่างมนุษย์และธรรมชาติที่เคยแนบแน่น

วัฒนธรรมชาป่า ความเปราะบางของระบบนิเวศและทางรอดที่ยั่งยืน

ความสัมพันธ์อันลึกซึ้ง คน ป่า และเม็ดเงินจากใบเมี่ยง

หากจะทำความเข้าใจความสัมพันธ์ของชุมชนบ้านป่าเหมี้ยงกับป่าชุมชน เราต้องมองผ่านตะกร้าสานบนหลังของชาวบ้านที่เดินเข้าป่าไปเก็บใบเมี่ยง แต่เช้าตรู่ ต้นเมี่ยงเป็นพืชที่ต้องการความชื้นสูงและร่มเงาจากไม้ยืนต้นขนาดใหญ่ ดังนั้น ชาวบ้านป่าเหมี้ยงจึงไม่เคยถางป่าเพื่อทำไร่เลื่อนลอยในลักษณะพืชเชิงเดี่ยว แต่พวกเขาจะรักษา "ป่าต้นน้ำ" เอาไว้เพื่อให้เป็นหลังคาธรรมชาติคอยปกป้องต้นเมี่ยง

การเก็บใบเมี่ยงจะเลือกเก็บเฉพาะใบเพสลาด (ใบที่ไม่อ่อนไม่แก่เกินไป) นำมานึ่งและหมักตามภูมิปัญญาโบราณ จนเกิดเป็น "เมี่ยงอม" ผลิตภัณฑ์ขึ้นชื่อที่สร้างรายได้หลักให้ชุมชนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ป่าชุมชนของบ้านป่าเหมี้ยงจึงเป็นทั้งซูเปอร์มาร์เก็ตธรรมชาติ แหล่งรายได้ และปราการปกป้องระบบนิเวศ นอกจากนี้ชาวบ้านยังมีวิถีวัฒนธรรมที่ให้ความเคารพต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ผู้ปกปักรักษาผืนป่า เช่น พิธีกรรมเลี้ยงผีขุนน้ำ (ผีต้นน้ำ) ซึ่งเป็นกุศโลบายโบราณในการห้ามไม่ให้ใครมาตัดไม้ทำลายป่าบริเวณต้นน้ำลำธาร ความสัมพันธ์นี้เด่นชัดในแง่ของการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันอย่างเกื้อกูล ป่าให้หยาดน้ำและร่มเงาแก่ต้นเมี่ยง ส่วนคนทำหน้าที่เป็นผู้เฝ้าระวังและดูแลไม่ให้ผืนป่าถูกทำลาย

รอยร้าวในหยาดน้ำและเปลวไฟ ปัญหาที่สั่นคลอนชุมชน

อย่างไรก็ตามเหรียญมักมีสองด้านเสมอ เมื่อเวลาผ่านไปชุมชนป่าเหมี้ยงต้องเผชิญกับบททดสอบครั้งใหญ่ จากปัจจัยการเปลี่ยนแปลงทั้งสภาพภูมิอากาศและพฤติกรรมของมนุษย์ปัญหาหลักที่กำลังคุกคามวิถีชีวิตและคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนมีดังนี้

วิกฤตไฟป่าและการเสื่อมโทรมของป่าไม้ ในช่วงฤดูแล้ง ปัญหาไฟป่าและหมอกควันลุกลามสร้างความเสียหายแก่ผืนป่าลึก ส่งผลกระทบต่อพื้นที่ทำกินและทำให้ความหลากหลายทางชีวภาพลดลงอย่างน่าใจหาย

การลดลงของแหล่งน้ำธรรมชาติ ป่าต้นน้ำที่เคยชุ่มชื้นเริ่มกักเก็บน้ำได้น้อยลง ลำห้วยที่เคยไหลแรงตลอดปีเริ่มแห้งขอดในบางช่วง ส่งผลกระทบโดยตรงต่อทั้งการอุปโภคบริโภคและการเจริญเติบโตของต้นเมี่ยง

ผลกระทบจากการท่องเที่ยวที่ไม่ยั่งยืน ปริมาณนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยขาดระเบียบและการจัดการที่ดี นำมาซึ่งปัญหาขยะ การใช้น้ำที่มากเกินไป และกิจกรรมการท่องเที่ยวบางประเภทที่ไม่สอดคล้องกับระบบนิเวศเปราะบางบนพื้นที่สูง ปัจจัยเหล่านี้ส่งผลให้คุณภาพชีวิตและสภาพแวดล้อมโดยรวมของชุมชนมีแนวโน้มถดถอยลง

ยุทธศาสตร์พลิกฟื้น: พลังชุมชนสู่การท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สร้างสรรค์

เพื่อไม่ให้สายใยระหว่างคนกับป่าต้องขาดสะบั้นลง ชุมชนบ้านป่าเหมี้ยงจึงได้ลุกขึ้นมาจับมือร่วมกันระดมความคิด เกิดเป็นแนวคิดโครงการพัฒนา “การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism)” โดยมีชุมชนเป็นศูนย์กลางและเป็นเจ้าของกระบวนการอย่างแท้จริง สมาชิกในหมู่บ้านได้เข้ามามีส่วนร่วมในทุกมิติ ตั้งแต่การร่วมวางแผน กำหนดกฎระเบียบหมู่บ้าน ร่วมลงมือปฏิบัติ ร่วมรับผิดชอบ และร่วมกระจายผลประโยชน์อย่างเป็นธรรมและทั่วถึงเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ

การยกระดับชุมชนในครั้งนี้ มุ่งเน้นการนำศักยภาพดั้งเดิมของป่าเหมี้ยงมาสร้างสรรค์เป็น “ฐานการเรียนรู้” และกิจกรรมท่องเที่ยวใหม่ๆ ที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม เช่น กิจกรรมวิถีใบเมี่ยงโดยพานักท่องเที่ยวเดินศึกษาธรรมชาติในป่าชุมชน เรียนรู้วิธีการเก็บใบเมี่ยงและการหมักแบบโบราณ เพื่อให้ผู้มาเยือนตระหนักถึงคุณค่าของป่าไม้การฟื้นฟูสัตว์น้ำและอาหารท้องถิ่นโดยส่งเสริมการเพาะเลี้ยงปลาพื้นถิ่นในลำห้วยธรรมชาติเพื่อฟื้นฟูระบบนิเวศสัตว์น้ำ พร้อมทั้งพัฒนาเมนูอาหารและผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพจากวัตถุดิบท้องถิ่น

การตลาดดิจิทัลและเครือข่ายร่วมพัฒนา ในการนำเทคโนโลยีและสื่อออนไลน์มาใช้ประชาสัมพันธ์อัตลักษณ์ของชุมชนให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางและเป็นระบบสอดคล้องกับนโยบายของจังหวัดลำปางที่มุ่งเน้นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน การขับเคลื่อนนี้ไม่ได้โดดเดี่ยว เพราะชุมชนได้เปิดประตูสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก ไม่ว่าจะเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานป่าไม้ เจ้าหน้าที่อุทยานฯ มหาวิทยาลัย และภาคเอกชน มาร่วมกันเติมเต็มองค์ความรู้ พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็น และร่วมวางแผนระยะยาวเพื่อให้ชุมชนเดินหน้าต่อไปได้อย่างมั่นคง

วันพรุ่งนี้ของป่าเหมี้ยง

ความสมดุลที่ยั่งยืนการดำเนินโครงการบริการวิชาการชุมชนป่าเหมี้ยงกับการอนุรักษ์ เพื่อการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในครั้งนี้ ไม่ใช่เพียงทางเลือกเพื่อความอยู่รอดชั่วครั้งชั่วคราว แต่เป็น "ความจำเป็นเร่งด่วน" ในการปกป้องจิตวิญญาณและผืนแผ่นดินเกิดของชาวบ้านป่าเหมี้ยง การแก้ไขปัญหาทรัพยากรธรรมชาติอย่างตรงจุด การฟื้นฟูสภาพแวดล้อมและสัตว์น้ำในลำห้วย ตลอดจนการปรับเปลี่ยนโมเดลเศรษฐกิจฐานรากให้ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม คือหัวใจสำคัญที่จะช่วยดับไฟป่า บรรเทาความแห้งแล้ง และคืนความอุดมสมบูรณ์ให้แก่ผืนป่าที่เป็นอู่ข้าวอู่น้ำ

ในท้ายที่สุดเรื่องราวของบ้านป่าเหมี้ยง จังหวัดลำปาง ได้ให้บทเรียนอันล้ำค่าแก่โลกภายนอกว่า "มนุษย์และความเจริญสมัยใหม่สามารถอยู่ร่วมกับป่าไม้ได้อย่างสันติ" หากเรามีความเคารพและรู้จักการแบ่งปันอย่างเกื้อกูล เมื่อป่าชุมชนได้รับการฟื้นฟูจนกลับมาเขียวขจี ลำธารใสสะอาดมีฝูงปลาแหวกว่าย และชาวบ้านมีรอยยิ้มจากรายได้ที่มั่นคงและเป็นธรรม ชุมชนบ้านป่าเหมี้ยงแห่งนี้จะยังคงทำหน้าที่เป็นแบบอย่างของ "โมเดลความยั่งยืน" ที่ส่งต่อวิถีชีวิตคนอยู่กับป่าอันทรงคุณค่าจากรุ่นสู่รุ่น...สืบต่อไปอย่างไม่มีวันสิ้นสุด

ชุมชนกับป่า Sustainable Community Life @ป่าเหมี้ยง

“ป่าโอบชุมชน
สายสัมพันธ์แห่งวิถีชีวิตที่ยั่งยืน”

ชุมชนกับป่า Sustainable Community Life @ป่าเหมี้ยง

"ป่าโอบชุมชน
สายสัมพันธ์แห่งวิถีชีวิตที่ยั่งยืน"

บ้านป่าเหมี้ยง แหล่งท่องเที่ยวเรียนรู้แบบวิถีชีวิตชุมชนกับป่า นำโดยปราชญ์ชุมชน และกลุ่มอาชีพผู้ประกอบการโฮมสเตย์ ที่เป็นต้นแบบในการใช้ชีวิตของชุมชนป่าเหมี้ยงและเป็นหัวเรี่ยวหัวแรงสำคัญในการขับเคลื่อนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดลำปาง

วิถีเกษตร อัตลักษณ์ชุมชน
“ปลูกด้วยรัก หล่อเลี้ยงวิถีชีวิต”

เมี่ยง พบมากบนพื้นที่สูงทางภาคเหนือของไทย เติบโตได้ดีในเขตป่าใต้ร่มไม้ใหญ่กลางหุบในเทือกเขาผีปันน้ำจึงเป็นแหล่งเมี่ยงที่สำคัญ นักวิชายังพบว่าต้นเมี่ยงแถบนี้ถูกปรับเปลี่ยนให้เป็นป่าเมี่ยง เพื่อการค้าโดยกลุ่มชนออสโตรเอเชียติก คือ กลุ่มชาติพันธ์ขมุและลัวะที่อพยพมาจากลาวเมื่อราว 200 ปีก่อน ต่อมาราว 70 ปีก่อนคนพื้นราบ เริ่มอพยพเข้ามาหาแหล่งทำกินบริเวณป่าเมี่ยง แล้วค่อยๆ ซึมซับวัฒนธรรมจนกลายเป็นคนเมือง (ล้านนา)

หมู่บ้านป่าเหมี้ยง ก่อตั้งมาประมาณ 200 กว่าปีมาแล้ว เป็นชนพื้นที่ราบจากหลายพื้นที่ ได้ก่อตั้งถิ่นฐานที่บนดอยแห่งนี้ ชาวบ้านที่นี้ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการทำสวนเมี่ยงและปลูกกาแฟ (พันธุ์อาราบิกา)

การเก็บเมี่ยง จะมีการเก็บที่นำไปทำชาเมี่ยง และนำไปทำเป็นเมี่ยงหมัก วิถีเก็บเมี่ยงจะเข้าในเดือน พฤษภาคม ที่เรียกว่า เก็บเมี่ยงหัวปี พอเข้าเดือน มิถุนายน ถึง สิงหาคม จะเป็นการเก็บเมี่ยงกลาง เดือนกันยายน จะเป็นการเก็บเมี่ยงซ้อย และมีประเพณีตานเมี่ยง พอเข้าเดือน ตุลาคม ถึง พฤศจิกายน จะเป็นการเก็บเมี่ยงเหมยการทำชาเมี่ยง จะเก็บใบเมี่ยงที่เป็นยอดอ่อน 3 ใบ เพื่อที่จะทำเป็นชาเมี่ยง

การหมักเมี่ยง “เหมี้ยง” หรือ “เมี่ยง” ในภาษากลางเรียกว่า “ชาอัสสัม” เมื่อต้นเมี่ยงใหญ่ชาวสวนก็จะเก็บใบอ่อนมัดไว้ แล้วนำมานึ่งประมาณ 1 ชั่วโมงครึ่ง ถึง 2 ชั่วโมง เสร็จแล้วนำมาผึ่งให้เย็น แล้วนำมามัดอีกรอบก่อนนำไปขายให้กับพ่อค้าคนกลาง หากไม่ได้นำไปขายชาวบ้านก็จะนำมาหมักกับน้ำเปล่า เมี่ยงจะเกิดรสเปรี้ยว ยิ่งหมักนานก็จะยิ่งเปรี้ยว และหากนำไปขายก็จะได้ราคาดีกว่าจะอยู่ที่มัดละ 15 บาท ถ้าไม่หมักจะมีราคาอยู่ที่มัด 11 บาท

ที่พักพร้อมอาหารเช้า

กิจกรรมเรียนรู้ Creative experience ประสบการณ์สร้างสรรค์โฮมสเตย์

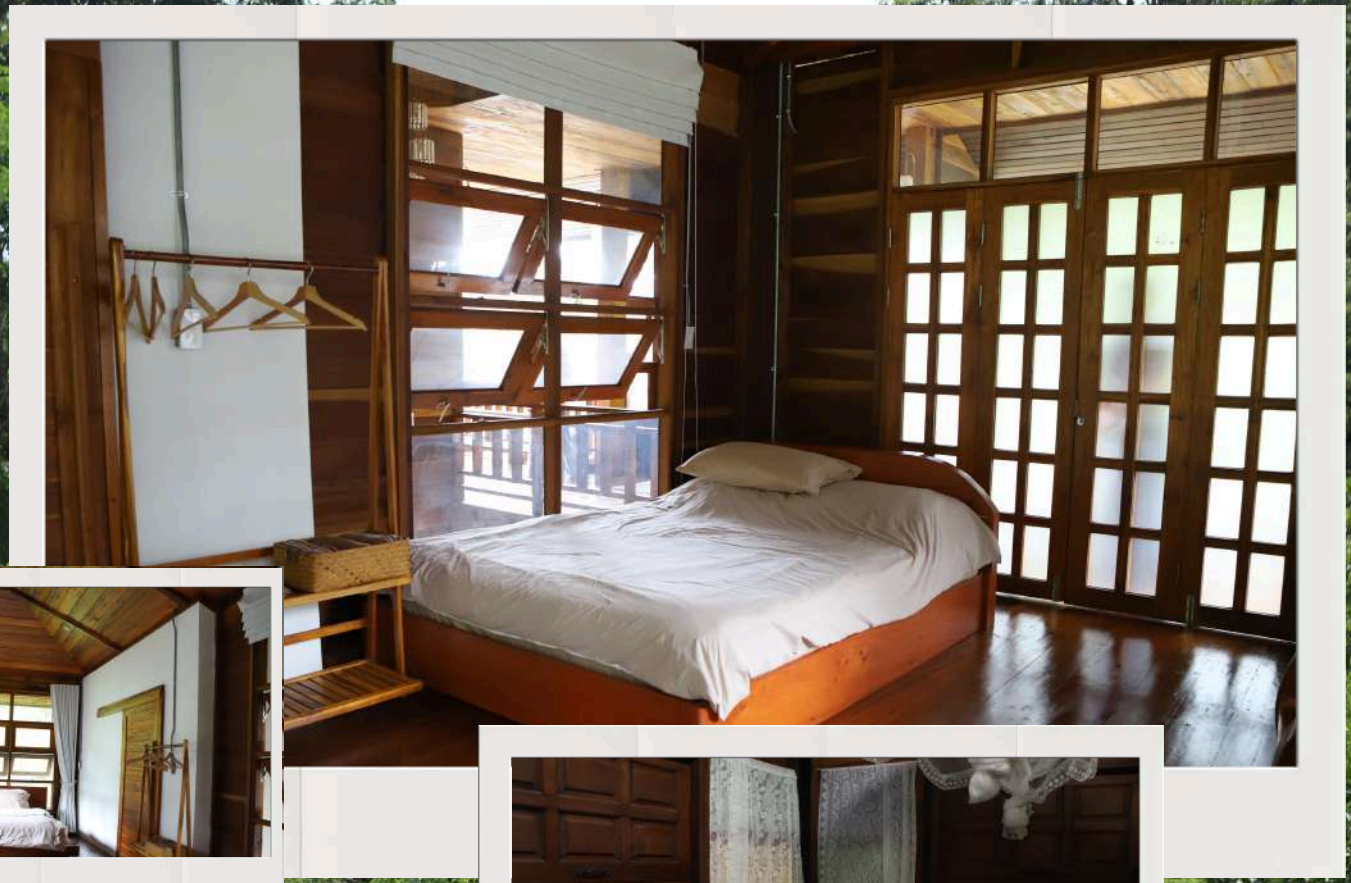
สัมผัสกับบรรยายกาศในแบบวิถีชุมชนผ่านที่พักโฮมสเตย์ ทั้งความอบอุ่น บรรยากาศที่เย็นสบายและเงียบสงบที่โอบล้อมไปด้วยธรรมชาติ อบอวลไปด้วยกลิ่นอายวิถีชีวิตของชาวป่าเหมี้ยง ได้ล้อมวงพูดคุยจิบชาเมี่ยงร้อน ๆ ฟังเสียงน้ำไหลจากลำธารที่ไหลผ่านหมู่บ้าน ใครอยากพักผ่อนรีเซ็ตตัวเอง หลีกหนีความวุ่นวายจากเมืองกรุง บ้านป่าเหมี้ยงยินดีต้อนรับ

ได้สัมผัสประสบการณ์ใหม่ๆ ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมต่าง ๆ ที่บ้านป่าเหมี้ยงแห่งนี้ได้จัดขึ้นเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้และสำรวจธรรมชาติของป่าเหมี้ยงไปพร้อม ๆ กันมีมุมถ่ายรูปสวย ๆ หรือมุมที่เอาไว้ผ่อนคลายไปกับธรรมชาติ ถ้ามาที่บ้านป่าเหมี้ยงแห่งนี้รับรองเลยว่าจิตใจเราจะสงบมาก อาหารก็อร่อยสุด ๆ

Workshop
กิจกรรมการเรียนรู้

เมื่อเราได้มาเที่ยวพักผ่อนที่บ้านป่าเหมี้ยง ที่นี้มีกิจกรรม Workshop คือการทำ หมอนใบชา ที่ทำจาก "ใบเมี่ยงแก่" แรงจูงใจมาจากใบเมี่ยงเมื่อแก่จะมีราคาไม่ดีเหมือนใบเมี่ยงอ่อน ผู้คนในชุมชนจึงเกิดแนวคิดร่วมกันในการเพิ่มมูลค่าให้กับใบเมี่ยงแก่ ต่อมาเจ้าหน้าที่จากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนได้มาแนะนำในการเย็บหมอนใบชา ทำให้ชาวบ้านมีอาชีพเสริมและมีรายได้จากการทำหมอนใบชาจนถึงปัจจุบัน

ขั้นตอนการทำหมอนใบชา

1. เก็บใบเมี่ยงสด (ใบแก่) จากต้น แล้วนำไปตากแดดให้แห้ง แล้วนำเข้าเครื่องอบทำให้หอมขึ้น
2. นำใบเมี่ยงที่ตากแห้งแล้วนำเข้าเครื่องอบจนแห้งสนิท
3. เตรียมปลอกหมอนที่เป็นรูปต่าง ๆ อาทิเช่น สุนัข ช้าง ที่มีการตัดเย็บเรียบร้อยแล้ว พร้อมใยสังเคราะห์ตามขนาดที่ต้องการ
4. นำใบชาที่อบแห้งมายัดใส่หมอนจนแน่น ก่อนจะเย็บปิด ใบเมี่ยงแก่ ไม่เพียงแต่ที่จะนำมาทำหมอนใบชา ยังสามารถนำไปเป็นปุ๋ยหมัก เพื่อเพิ่มสารอาหารให้แก่ต้นไม้ หรือใช้คลุมหน้าดิน เพื่อรักษาความชุ่มชื่นได้อีกด้วย

กิจกรรมเรียนรู้

- ฐานการเรียนรู้การเก็บใบเมี่ยง ที่เป็นวิถีชีวิตของคนในชุมชนบ้านป่าเหมี้ยงมาช้านาน เราจะได้เข้าสวนชมการเก็บใบเมี่ยงสุด Exclusive ที่โอบล้อมไปด้วยธรรมชาติอาจจะพบเจอพืชพันธุ์ต่าง ๆ ที่เราอาจไม่เคยเห็น

- ฐานการเรียนรู้ทำหมอนใบชา ที่มีสรรพคุณในการดูดซับกลิ่นและกลิ่มหอม ๆ ของใบชาที่ช่วยให้ผ่อนคลาย

- ฐานการเรียนรู้การผลิตกาแฟ ชมสวนกาแฟ

- ฐานการเรียนรู้โฮมสเตย์

“เสน่ห์จากผืนดิน ส่งต่อด้วยภูมิปัญญาอาหารท้องถิ่น”

บ้านป่าเหมี้ยง เราจะได้พบกับการจัดอาหารอย่างมีเอกลักษณ์ในการจัดสำรับอาหาร คือ การจัดอาหารขันโตกเพื่อสุขภาพ ที่ประกอบด้วยวัตถุดิบจากพืชผักนานาพันธุ์ และสมุนไพรพื้นถิ่นต่าง ๆ ที่มีรสชาติเหมาะกับธาตุของร่างกายตามหลักแพทย์แผนไทยอีกด้วย

พัฒนาบนแนวคิด “ปรับสมดุลสุขภาพชีวิต ความท้าทายที่ได้พิชิต“

หากคุณได้มาเที่ยวบ้านป่าเหมี้ยงแล้วต้องได้ลองเมนูท้องถิ่น เป็นเมนูที่ถ้าได้ไปเที่ยวป่าเหมี้ยงแล้วต้องไม่พลาด เมนูอาหารท้องถิ่นที่ขึ้นชื่อของที่นี้ คือ ยำใบเมี่ยง อีกทั้งยังมีเมนูที่หลากหลายเมนู ที่เป็นอาหารท้องถิ่น และเครื่องดื่ม อาทิ ไส้อั่ว แกงหน่อไม้ (อร่อยสุด) ไข่ปาม แกงไก่ ชาใบเมี่ยง และของหวานที่โดยเฉพาะเมื่อได้มาเที่ยวป่าเหมี้ยงแล้วต้องได้ลอง คือ โมจิดอกเสี้ยว ราดน้ำผึ้งป่าหอม ๆ ที่มีกลิ่นดอกเสี้ยวอ่อน ๆ ทานคู่กับผงถั่วคินาโกะสุดเข้ากัน

แหล่งท่องเที่ยว Art & Craft

แหล่งท่องเที่ยว Art & Craft

"Forest • People • Future"

ป่า ชุมชน และอนาคตที่ยั่งยืน

ชุมชนป่าเหมี้ยงในฐานะแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรมที่โดดเด่น โดยนำเสนอจุดเด่นของป่าเหมี้ยง วิถีชีวิตชุมชน การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และภูมิปัญญาท้องถิ่น ผ่านการเล่าเรื่อง (Storytelling) เพื่อสร้างภาพลักษณ์และคุณค่าให้เป็นจุดหมายปลายทางที่แตกต่างจากแหล่งท่องเที่ยวทั่วไป

ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวผ่านกิจกรรมเรียนรู้และลงมือปฏิบัติจริง โดยเชื่อมโยงทุนทางธรรมชาติและวัฒนธรรมของชุมชนเข้ากับกิจกรรมท่องเที่ยว เพื่อสร้างประสบการณ์ที่มีคุณค่าและเพิ่มระยะเวลาการท่องเที่ยวในพื้นที่

ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและเครือข่ายความร่วมมือในการขยายการรับรู้และเข้าถึงกลุ่มนักท่องเที่ยวคุณภาพ โดยเน้นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่สนใจสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และการท่องเที่ยวอย่างรับผิดชอบ พร้อมสร้างช่องทางการตลาดที่ชุมชนสามารถบริหารจัดการได้ด้วยตนเอง

“สร้างคุณค่าจากป่า สร้างประสบการณ์จากชุมชน และสร้างตลาดด้วยนวัตกรรมสีเขียว”

